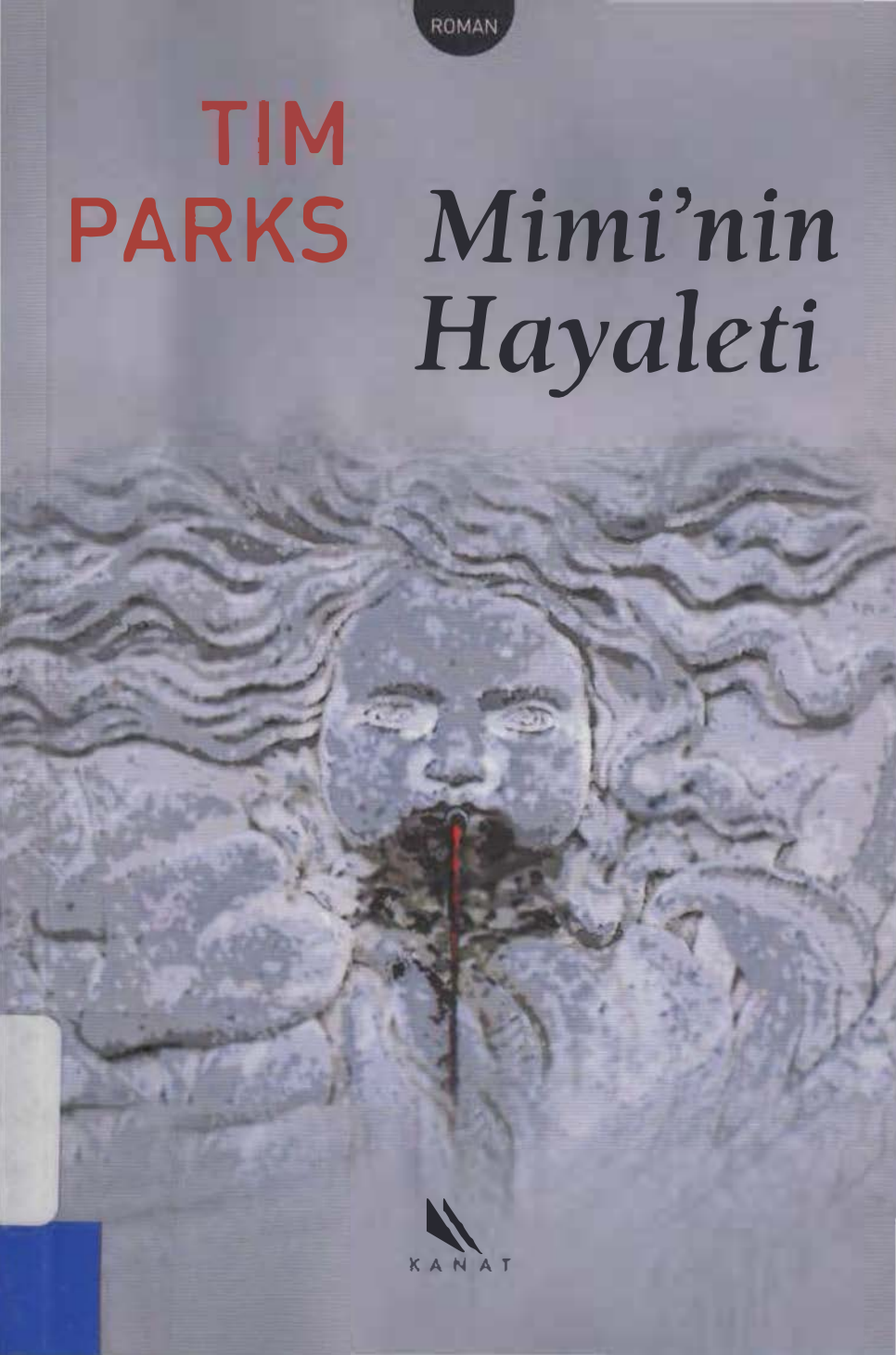
ROMAN

TIM PARKS

Mimi'nin Hayaleti

KANAT

TIM PARKS, 1954'te Manchester'da doğdu. On yaşında ailesiyle birlikte Londra'ya taşındı. Cambridge ve Harvard'da öğrenim gördü. İtalyan olan eşiyle birlikte 1981 yılında Kuzey İtalya'ya, Verona'ya yerleşti. Halen eşi ve üç çocuğuyla orada yaşıyor, üniversitede çeviri dersleri veriyor. Alberto Moravia, Italo Calvino, Antonio Tabucchi, Roberto Calasso gibi İtalyan yazarların eserlerini İngilizceye çeviren Parks'ın düzyazıları ve öyküleri de bulunmaktadır. Romanlarından bazıları: *Tongues of Flame* (1985), *Loving Roger* (1986), *Goodness* (1991), *Judge Savage* (2003), *Rapids* (2005), *Cleaver* (2006).
Tim Parks'ın *Kader, Europa ve Sevgili Mimi* adlı romanları daha önce Kanat Kitap tarafından yayımlanmıştı.

ASLI MERTAN, 1976 yılında Samsun'da doğdu. Üniversite öğrenimini İngiltere'de, Bristol Üniversitesi Drama Bölümünde tamamladı. 2004'te Best Publishing yayınevinin düzenlediği çeviri yarışmasında Türkçeden İngilizceye yaptığı çeviriyle ikincilik ödülünü aldı. 2006'da, Anthony Neilson'un *Sansürcü* adlı oyununun çevirisiyle *Tiyatro Tiyatro* dergisinin Yılın Çevirmeni ödülüne aday gösterildi. Çeşitli tiyatroların repertuarlarına alınan diğer oyun çevirileri arasında, Sarah Kane'in *Phaedra'nın Aşkı*, Philip Ridley'nin *Cam Yapraklar*, Meltem Arıkan'ın *Oyunu Bozuyorum* adlı eserleri sayılabilir. Halen serbest çevirmen ve dramaturg olarak hayatını sürdürmektedir.

Mimi'nin Hayaleti

TIM PARKS

ROMAN

Çeviren

ASLI MERTAN

KANAT

Kanat Kitap 95
Edebiyat dizisi 63
MİMİ'NİN HAYALETİ
TİM PARKS
Roman
1. Baskı: Ekim 2010
ISBN 978-605-4244-13-3

© Tim Parks, 1995
Akçalı Telif Hakları Ajansı
Özgün adı: *Mimi's Ghost*
© Türkçe yayın hakları Pusula Yayıncılık Ltd. Şti., 2005
Kanat Kitap, bir Pusula Yayıncılık Ltd. kuruluşudur.
www.pusula.com

İngilizceden çeviren: Aslı Mertan
Yayına hazırlayan: Mustafa Arslantunalı
Düzelti: Alper Zorlu
Sayfa düzeni ve Kapak tasarımı: Selahattin San

Baskı: Pasifik Ofset, tlf. (0212) 412 17 77

Kanat Kitap
Ömer Avni Mah. Tarık Zafer Tunaya Sok. No:3 D.5 Gümüşsuyu 34427 İstanbul
tlf. (0212) 252 42 80 pbx • faks: (0212) 293 15 44
e-posta: kanat@kanatkitap.com
www.kanatkitap.com

BİRİNCİ BÖLÜM

1

Morris narin parmak uçlarını Valentino marka kahve çekirdeği rengi fayansların ipeksi cilası üzerinde gezdirdi. Dairedeki odalar arasında kayıtsız şartsız memnun kaldığı tek oda bu sayılırdı. Özellikle cilalı ceviz kaplama armatürlerin başka türlü bir cazibesi olduğunu düşünüyordu. Bir tarafında bej bir sabunluk, diğer tarafında sık dokunmuş yumuşacık beyaz havlular... Çocukluğundan alışık olduğu zımparamsı havlulara hiç benzemiyordu bunlar. Daha da önemlisi, binadaki diğer dairelerden gelen radyo ve televizyon gürültüleri, bağırtılar bu kutsal inziva köşesine nadiren sızıyordu – modern inşaat yöntemlerinin bir marifetiydi bu, önceden hesaplanmamış bir avantajdı. Bu odada insan huzur içinde tıraş olabilir, çenesinin düzgün hatlarını, yanaklarının gençlik ve olgunluk arasında mükemmel bir dengeye oturmuş görüntüsünü, masmavi gözlerin üzerinde hâlâ gürlüğünü koruyan saçlarının muntazam kesimini... ve bambaşka kararların şekillendirdiği farklı bir hayatın hayalini takdir edebilirdi.

Paola konusunda faka bastığı ortadaydı çünkü.

Taze tıraşlı çenesinin altında düğümlediği kravatını düzeltiktikten sonra, bu başarılı mülk sahibi, gömme küvetin etrafından do-

laşıp portakal rengi çam kerestesiyle çerçevelenmiş çift camlı pencereye doğru yürüdü. O bir iki basit hareketin, pencere kolunun pürüzsüz çeliğinin, ahşabın hâlâ tazeliğini koruyan boya ve reçine kokusunun keyfine vararak pencereyi ve kepenklerin mandalını açtı. Ama buradaki siyah lake kaplama çelik çerçeveler paslanmıştı; bu konuda müteahhitle konuşması gerekecekti. Morris manikürlü tırnaklarıyla çeliğin üzerindeki bir dizi kabartıyı kazıdı. İnsan tam arkasına yaslanıp evindeki lüksün keyfini çıkaracakken bir hata, bir kusur, rahatsız edici bir şey buluyor, oturup rahat bir nefes almak imkânsızlaşıyordu. Morris incelemeye koyuldu. Anlaşılan müteahhit ucuz mal kullanmıştı. Parayı bir an önce uçlanmazlarsa (hem de nakit!) sırayı başkalarına kaptıracakları söylenen alıcılar, kendilerine müstehak görülen bir iki kısacık teftiş sırasında neler olup bittiğini anlayamazlardı tabii. Buna güveniyordu müteahhitler. İşte burada basbayağı faka basmıştı. Hem de vergi kaçakçısı bir taşralı onu faka bastırmıştı. Elbette insanın faka bastırıldığı zaman yapması gereken, başına gelenle yüzleşmek, onu erkekçe kabullenmekti. İşler yolunda değilken, asla ve asla, işler yolundaymış gibi yapmayacaktın.

Paola'yla işler kesinlikle yolunda değildi.

Kepenkleri açınca kasvetli bir kış sabahının ilk ışıklarıyla karşılaştı. Aynı müteahhidin altı ay önce sonsuza dek enfes kır manzarasının bir parçası kalacağına söz verdiği arsa üzerinde inşasına başladığı yeni "lüks" apartman dairelerinin yavan silueti gözler önüne serilmişti. Morris sabah ayazında ürperiyordu, yine de kendini manzaraya bakmaya, bu küçük yenilgisini hazmetmeye zorladı. Bu yenilgi, İtalyan karakterini gerçekten idrak etmekte uğradığı başarısızlığı sembolize ediyordu. Sokakta arabaları her karşılaştığında, Morris'in aşağılandığından emin, adam nasıl da kendini beğenmişlikle kabarıyordu kim bilir!

Yine de, Ölüler Günü için güzel bir havaydı: Buz gibi soğuk, bir parça da sis. Güzel! Şık şıkırdım giyinilecekti; işte bundan hep zevk almıştı: aile toplantısı, mezarlık yolundaki araba kortejı, çiçekler, aile kabristanında Massimina'nın dokunaklı fotoğ-

rafı... Bu gelenekler Morris'in hoşuna gidiyordu. İnsanın yaşam deneyimlerini bir çerçevenin içine oturtuyor, bir ahenk katıyorlardı. Babası asla annesinin küllerinin dibine savrulduğu gül ağacını ziyaret etmezdi mesela. Bir dahaki sefere gidip gül ağacını özellikle ziyaret edecekti ki, babası uygarlık ne demekmiş, saygı ne demekmiş görsün.

Pencereyi kapadıktan sonra Morris durup tekrar uzun uzun aynaya baktı. Armanı hırka, Versace kravat ve Gianfranco Ferre gömlek – bütün bunların zarafeti göz ardı edilemezdi. Ama bunlara sahip olduktan sonra, yeterli olmadıklarını anlıyordu insan. Daha fazlasını istiyordu. Sanat, kültür, itibar arıyor, böyle değerleri takdir eden ve geliştiren insanlarla yaşamayı arzu ediyordu. Evliliğinin böylesine trajik, böylesine aptalca bir hata olmasının sebebi de buydu işte. Bu öğleden sonra vakti olursa, Forbes'a uğrayacaktı.

"Paola!" Morris koridora çıktı. "Paola, saat sekiz buçuğu geçti!" Cevap yoktu. Yatak odasına göz attı. Kanşı kaz tüyü yorganın altında saltanatla yayılmıştı. Pahalı kuaförün elinden çıkma kestane rengi permalı saçları pembe yastıkların üzerinden bukle bukle köpürüyordu. Ama onda kız kardeşi Massimina'nın küçük kız çocuğu havasından, ışık saçan masumiyetinden ve saflığından eser yoktu. Dahası, Massimina birlikte evden kaçtıkları o mesut günlerde, sabahları hep vakitlice kalkardı.

Yatağın kenarına oturup, alelacele hayatını birleştirmiş olduğu yaratığa gözlerini dikti. Er ya da geç kendi iradesini dayatması gerekecekti. Aksi takdirde insan, aptal kadınların vakitlerini gönüllerince boşa harcamalarına yataklık eden zayıf kocaların konumunda buluverebilirdi kendini. Sonunda Paola gözlerini açmadan sordu: "Neden bu sabah işe gitmedin, Mo?"

Kendisine Mo denmesinden hiç hoşlanmıyordu.

"*Sono i morti*," dedi. "Ölüler"

"*Giusto*." O zaman neden kalktın? On bire kadar mezarlıkta olmamız gerekmiyor. Yatağa gel de oynaşalım."

* "Doğru" –ç.n

Morris sert bir sesle konuştu: "Massimina'nın çiçeklerinin alınması gerekiyor. Hem senin şu büyük sınavın yarın değil miydi?"

"Amma da sıkıcısın! Yataga gel Mo, haydi, dün gece yaptığın şeyi gene yap. N'olur!" İnleyip, edepsiz bir hareket yaptı.

Sesine müşfik ve teşvik edici bir ton vermeye çalıştı Morris: "Sınavdan önceki günün her saati değerlidir, yarın pişman olursun sonra."

Genç kadın aniden doğrulup oturdu. İpek geceliğinin kaymaksı inceliğinin altından görünen meme uçları Morris'in annesinin yirmi sene önce Noël'de hediyelik eşya konan çorapların içine tıkıştırdığı Cadbury marka minik çikolata toplarını andırıyordu. Göğüsleri Massimina'nınkilerden daha küçük, daha diri ve –Morris bunun da farkındaydı– günün modasına daha uygundu. Paola somurtarak yatağın öte tarafına uzandı, bir paket Rothmans bulup gümüş bir çakmakla bir sigara yaktı. Diskoteklerin, punk tarzı aşırı gösterişli zevksiz kıyafetlerin, hali vakti yerinde olsa da moronluktan yakasını sıyıramayan arkadaş çevresinin yanında, bu sigara içme alışkanlığı da, Morris'e hep ilham vermiş daha iyi bir yaşam vizyonuyla bağdaşmayan bir şeydi.

Her şey bir yana, babası da Rothmans içerdi.

"Eee?"

"Sınava gireceğimi sanmıyorum."

İtiraz etmek üzere ağzını açtı. Sırf son sınava girmekten korktuğu için kariyer edinme fırsatını bir kenara mı atacaktı yani?

"Vallahi, biliyorsun işte Mo, ben düşündüm de, mimarlık diploması alacağım da ne olacak? Demek istediğimi anlıyor musun?" Başını yana eğdi. "Yani bizim zaten paramız var. Bir iki ay sonra annem de ihtiyar meleğin kanatlarının altında Mimi'nin yanını boylayacak. Ondan sonra şirketin idaresi sana kalır, her şey tıkırına girer."

Melek derken, aile kabristanını susleyen cafcaflı abideyi ima ediyordu.

Kızın laflarının çiğliği karşısında yüzünü buruşturan Morris,

paranın ötesinde –ki para her zaman bir avantajdı–, mimarlık kariyerinin ona kendisini gerçekleştirme yolunda bir yön verebileceğine dikkat çekti.

"Of, Morris, amma da sıkıcısın!" Paola yüksek sesle gülüyordu. O boğuk, küstah kahkahalarından birini patlatmıştı. Kız böyle gülerken, Morris içinden sigara içmesinin değil de, sigara içme tarzının sinirine dokunduğunu düşünüyordu. O arsız özgüven, filmlerdeki havalı genç kadınların takındığı o tatsız kibirdi onu rahatsız eden. Babası o yüzden mi İngiltere seyahatleri sırasında o kadar kadirşinas davranmıştı? Etrafa böyle gözdağı veren bir tavrı kendisinin asla takınmayacağını umuyordu.

"Sana daha önce de söylemiştim," diye devam etti Paola, "üniversiteye gitmemin asıl sebebi o kasvetli evden ve annemden, cilalı mobilya ve naftalin kokusundan mümkün olduğu kadar uzaklaşmaktı. Mimariyi seçmemin tek sebebiyse Verona'da okutulmuyor olmasıydı. Böylece haftanın dört günü Padova'ya gidiyordum, biraz eğlence fırsatı çıkmış oluyordu. Haydi, şu aptal kıyafetleri çıkar da yatağa gel."

Bütün bunların çiğliği Morris'e azap veriyordu; gerçi son zamanlarda çok daha kötüsünü de işitmişti. Örneğin seviştikleri zaman –bundan hâlâ hoşlanıyor ve becerisiyle kendisini de şaşırtıyordu ama sonrasında hep bir tiksinme geliyor, bu his koşar adım duşa yollanmasına sebep oluyordu–, evet, seviştikleri zaman, bu kadın olmayacak edepsizlikte laflar ediyor, kimsenin bir başkasına söyleyebileceğini hayal etmediği şeyleri telaffuz ediyordu. Morris karşı çıktı: "Ama Paola, aşkım" –kendisini "aşkım" derken duymak hoşuna gidiyordu– "evde hep ne kadar mesut bir halin vardı; hem o ilk ziyaretim sırasında sen ve Antonella, Massimina'nın okuldaki başarısızlığından yakınıyordunuz."

Paola gülmekten iki büklüm olmuştu "Ne tiyatro ama!" diyerek kıkırdıyordu. "Hep öyleydi zaten! Zavallı Mimi umutsuz vakaydı. Sonunun kötü olacağı belliydi."

Bu fazlasıyla acı vericiydi. Yatak odalarının mahrem kasvetinde aniden "Demek kariyerini bir kenara atıyorsun?" dedi

Paola püfledi, "Benim hiçbir zaman bir kariyerim olmadı ki, şekerim. Milletten kopya çekerek sınavlardan geçtim, o kadar. Burada bu işler nasıl dönüyor biliyorsun. Neden Mimi de aynısını yapmadı, hiç anlamadım zaten."

Bunun üzerine Morris'in hakiki bir sevecenlikle söylediği sözler kendisini bile hayrete düşürdü: "Tamam, ama o zaman biz de bir çocuk yapalım. Hep kuçuk bir oğlum olsun istemişimdir."

Paola yine kahkahalara boğuldu. "*Nemmeno per sogno*', Morris! Onun en az bir beş altı senesi daha var."

"Peki bu arada ne yapacaksın? Yani biz bu konuda hiç konuşmadık."

"Keyfime bakacağım." Sigara dumanından bir halka yapıp üfledi. Kurnazca bir gülümsemeyle başını yana eğmişti. Mimi'nin cenazesinde Morris'i cezbedip bu fikri aklına sokan o ağırbaşlı matem havasından eser yoktu bu tabloda. Paola ekledi: "Daha yeni yeni yaşadığımı hissediyorum."

"Bense şirkette kölelik edeceğim, öyle mi?"

"İstediğin bu sanıyordum. *Mamma* felç geçirdiğinde neredeyse sevinçten havalara zıplayacaktın."

Morris gözlerini dikmiş ona bakıyordu.

"Eh madem bizi şereflendirmiyorsun, o zaman ben de gidip bir duş alayım."

Ayağa kalktı, yatağın etrafından dolaşırken Morris'in burnundan makas aldı ve Tarzan İngilizcesiyle "ah, aptal Mo'cuk," diyerek güldü, odadan çıkarken daracık beyaz külotunun içindeki poposunu kasten abartılı bir şekilde kıvırtıyordu.

Morris gözlerini kapadı.

Birkaç dakika sonra, pahalı olduğu her halinden belli şık dairesinden çıkmıştı. Dışarının soğuğu ısınıyordu. Gri sisin altında her şey kırağıyla örtülmüştü. Bir sıra servi ağacı bütün azametiyle, dimdik ve bembeyaz uzanıyordu. Kapının yanındaki defne çalılığı buzdan örülmüş örümcek ağlarıyla kaplanmıştı. Mor-

* "Rüyanda bile olmaz" –ç n.

ris bu tür şeyleri fark edip, takdir eden bir insandı

Üzerinde zarif zevkini yansıtan gri yün paltosu ve eflatun renkli kaşmir atkısıyla, küçük beyaz bir Mercedes'e atlayıp arabayı şehre doğru sürdü. Kendi istediği olmuş olsa, şehrin tarihi merkezinde bir yer alır, arabayla falan uğraşmazdı. Ama Paola, annesinin çat kapı ziyaretlerini sineye çekmek zorunda kalmayacağı uzak bir yerde oturmakta kararlıydı. Kadın, kız kardeşi Antonella ve kayınbiraderi Bobo'nun evinden çıkmıyordu. O yüzden annesinden hayli uzakta, şehir dışındaki bu apartman dairelerini tercih etmişti. O sırada halen aileye -en azından yasal anlamda? kabul edilmenin verdiği o budalaca coşkunun etkisinde olan Morris, had safhada uzlaşmacı davranmıştı

Mamma'nın şu son aylarda anıden kötüye giden sağlık durumu düşünülecek olursa, bunun büyük ihtimalle yanlış bir karar olduğunu şimdi fark ediyordu Morris. Özellikle kadının aralarından ayrılışından sonra şirketin ne şekilde bölüneceğinden emin olmadıkları şu günlerde... Paola ve o biraz daha yakın oturuyor olsalardı, ona olan saygılarını, şefkat duygularını göstermek ve olgun bir ilgi sergilemek için daha çok fırsatları olurdu. Zira Bobo ve Antonella'ya bakarsan, onlar fazlasıyla gayretkeş davranıyorlardı. Morris bütün bunları önceden görebilseydi, dizginleri Paola'nın eline vermemiş olurdu... Ama evlilik onun için yeni bir şeydi, bu işe en iyi niyetlerle girmişti; hem her şey olup bittikten sonra akıl yürütmek kolaydı zaten. Bu sıralar Morris'in öğrendiği bir şey varsa, o da kendisine karşı fazla zalim davranmaması gerektiğiydi.

Bir yandan gaza basarken, bir yandan da araç telefonundan Forbes'u aradı. Adamın kültürlü ve çatallı sesi karşılık verdi: "*Pronto*?" Aksanı adeta İngilizlerin üstünlüğünü dağa taşa duyuran bir ferman gibiydi. Morris, İtalyan gibi konuşabilmek, İtalyan gibi yaşamak, gerçek bir İtalyan olmak uğruna kaydettiği gelişmeden her ne kadar gurur duysa da, bu yaşlı adamın herhangi bir şekilde adapte olmayı reddedişindeki, İtalya'yı ve İtalyan sanatını yabancı bir uzman, dışarıdan birisi olarak takdir

edişindeki gösterişli tavrın cazibesine kapılıyordu. Morris'in kamuflaj ihtiyacını ne paylaşıyor, ne de anlıyordu o.

Morris kendisini tanıttı ve yaşlı adamı uyandırmış olma ihtimaline karşı özür diledi.

"Ah Morris, senin hatırına daha neleri affederim neleri!" Emeklilere özgu sesinde derhal gur oktavlı bir cömertlik ifadesi belirmişti.

"Hafta sonu Floransa'ya gitmeyi düşünüyorum. Sen de gelmek ister misin? Görmeni istediğim bir resim var. Uffizi'de."

"Harika bir fikir!"

"Düşünuyordum da, seni yanımda götürürsem, bana eserler hakkında izahat verebilirsin. Umarım haddimi aştığımı düşünmezsin. Erken Ronesans dönemini pek iyi bilmiyorum."

"Memnuniyetle yardımcı olurum. Hiç sorun değil."

"Belki yolda senin şu küçük iş teklifini de konuşabiliriz."

"Sermaye bulma yönünde bir ümit olduğunu düşünüyorsan," dedi Forbes alçakgönüllükle, "benim kısıtlı imkânlarımla, korkarım..."

"Bir şeyler ayarlanabilir," diyerek üstü kapalı bir yanıt verdi Morris. Tavrında zengin bir ailenin kızıyla evlenmiş, bunu da saklamaya lüzum görmeyen birinin havası vardı. En azından Forbes'dan saklaması gerekmezdi. Bilakis, Forbes gibi birinin ona biraz zaman ayırmasını sağlayacak değerde bir şeye sahip olduğunu düşünmek hoşuna gidiyordu. Tek sorun belki biraz abartmış olmasıydı.

"Cumartesi sabahı, saat dokuz gibi gelir seni alırım."

"Şey, şunu dokuz buçuk yapsak nasıl olur Morris? Çok erkenci biri sayılmam da."

"Tabii olur."

Kapattılar. Ama hızlı bir arabada, marka bir telefonla konuşmak o kadar eğlenceliydi, alnının teriyle kazandığı başarının öyle mükemmel bir sembolüydü ki, bu yakışıklı, sarışın İngiliz erkeği –şu sıralar sıklıkla yaptığı gibi– hat kesildikten sonra bile konuşmaya devam etti.

"*Pronto*?" dedi serinkanlı bir edayla, "Massimina, beni duyabiliyor musun? Korkarım hat çok iyi değil. Beni duyabiliyor musun? Bugün Ölüler Günü, biliyorsun değil mi?"

Massimina'nın o samimi, nefes nefese, küçük kız çocuğu sesiyle hattın öbür ucunda "evet" dediğini hayal etti. Veya daha doğrusu *sì*. "Sì, Morri, sì."

Şehre giden yoldaki sıs birden artmış, arabanın etrafını sarmaya başlamıştı.

"Biliyor musun, senin bir resmini gördüm. Evet... Hayır, inanmayacağını biliyordum." Telefonun zarif beyaz ahizesine doğru gayet teklifsizce konuşuyor, arabayı sıfır görüş mesafesinde beşinci viteste kullanıyordu. Nedense bu tür risklere girmek önem kazanmıştı, sanki üstesinden gelinen her risk karşılığında biraz talih satın almış oluyordu insan. "Sanat tarihi kitaplarımdan birini okurken birden karşıma çıktın. Evet, Fra Lippi'nın *La Vergine incoronata*'sı. Yani, sen olduğuna eminim. Neredeyse tıpatıp aynı. Düşünmeye başladım Mimi, sen doğmadan beş yüz sene önce birisi senin resmini yaptığına göre, belki senin şimdi de hayatta olduğunu, bir bakıma senin sahiden de *Bakire* olduğunu, hep yeniden ve yeniden doğduğunu, bir *incoronazione*'yı* bir diğerinin izlediğini..."

Aman, bunlar pek eksantrik şeyler, diye düşündü Morris. Böyle hasta ruhlu zırvalıklar yumurtlayacağım bilmiyordu doğrusu. Mamafih, nefsini en çok okşayan, derinlerde gerçek bir sanatçı olduğuna onu ikna eden şey de, kendini sürekli şaşırtıyor olmasıydı. Kesinlikle yaşlanmıyor, bayatlamıyordu. Bilakis, çağrışımları her zamankinden daha zengindi.

Sis giderek arabanın üzerine çörekleniyor, bir yandan yanından uçup giderken, bir yandan da pençeleriyle yapışıyordu adeta.

"...bu da demektir ki seni gerçekten öldürmüş olamam, değil mi Mimi?"

Aniden, birkaç metre ötesindeki bir çift stop lambasının bu-

* Taç giyme töreni –ç.n

lanık pembesıyle karşılaşan Morris acı bir fren yapıp, can havliyle vitese sarıldı. Çarpışmadan kaçmak için direksiyonu sola kırıp göz gözü görmeyen grı bir karanlığın içine daldı. O an karşısında başka bir arabanın ön farları belirdi. Şehir otobüsü ona doğru patinaj yapıyordu. Morris bir klakson korosu eşliğinde 126 numaralı otobusu sıyırıp geçti

Ahizeyi yanındakı koltukta duştüğü yerden kaldırdı "...tam da düşünüyordum Mimi, duşunuyordum ki, eğer bana bır ışaret versen, biliyorsun işte, hayatta ve iyi olduğuna dair bir belirti, bunun benim için anlamı o kadar büyuk olurdu ki... Herhangi bir ışaret... Senden geldiğini... ve beni affettiğini bileyim, yeter."

Morris kaşlarını çattı. Çünkü o Ronesans ressamının Madonna'sında onun sımasını tanımanın en kôtu tarafı, otopside hamile olduğunun ortaya çıktığını hatırlatması olmuştu. Mimi hamileydi ve o kendi evladını öldürmüştü; bir aşk çocuğunu, belki de bir kurtarıcıyı. Bu korkunç gerçek kimi zaman hâlâ Morris'in bilincinin yüzeyine çıkabiliyor, beraberinde mide bulantısı ve çok derin bır kaygı hissi getiriyordu. Fakat aynı zamanda bundan hoşnut sayılırdı, çünkü aksi takdirde insan duyarsızlığı yüzünden endişe duyabilirdi. Duyarsızlık denen illetin gayet yaygın bir kişilik zayıflığı olduğu tecrubeyle sabitti.

"Benim için bunu yapar mısın, Mimi? Bana bir işaret verir misin? Nasıl bir işaret olduğu umurumda bile değil, açık olsun, yeter."

Bir kez daha, kızın o son derece uysal ses tonuyla "Si, Morri, si" dediğini hayal etti. Şundan emindi ki, Massimina asla ona Mo diye hitap etmekle, ya da onunla yataga girip mercimeği fırına vermeye davet etmekle suçlanamazdı. Onunlayken seks çok özel, kutsal bir şeydi. Eğer Morris'in kısmeti onunla evlenmesine izin vermiş olsaydı, Mimi asla çocuk istemeyecek kadar bencil davranmazdı Sonra birdenbire aklına gelen bır fikir onu güldürdü. Ne komik bir herifim ben boyle, diye düşundu. Paola istemese de onu hamile bırakmalıyım tabii. Böylece hayaua bir amaç edinmiş olur. Yoksa modayı takip etmekten başka bir şey yapmayan bir parazite dönüşecek. Sonunda bana minnettar

kalacaktır. Nikâh töreninde de soylendiği gibi, evliliğin maksadı bu değil miydi zaten?

Bu ve bunun gibi –kimileri yarı bilinçsiz– düşünceler arasında gidip gelirken, Morris birdenbire fikrini değiştirdi. Yıllar içinde güvenmeyi öğrendiği şu içgudulerinden birine uyarak, ısmarladığı büyük çelengi almak üzere çiçekçiye gitmek yerine, sağa dönüp Valpantena'ya saptı, ailenin şarap imalathanesinin bulunduğu tepelere çıkan yolda hızla ilerliyordu.

Quinto'nun biraz yukarısında sisten sıyrıldı, bu tatil sabahında arabasını son sürat Grezzana'ya kadar sürdü. Kış havasının gri ışığında vadi bayağı çirkin görünüyordu. Kent sınırında, anayol kenarlarında gelişen hafif sanayisi ve ikinci sınıf sosyal konutlarıyla, buranın havası rahatsız edici bir şekilde İngiltere'yi andırıyordu. Zengin ailelerinin birine damat olmaya karar verirken, tüm maneviyatıyla özlem duyduğu İtalya kesinlikle bu değildi. Bu konu üzerinde Forbes'la uzun uzadıya konuşmuşlardı: İtalyan ırkı gözle görülür bir şekilde dejenerasyona uğruyordu. Hâlâ güzellikler yaratıyorlardı, güzel şeyleri seviyorlardı, bunun Morris için önemi çok büyüktü, bunlar dışında uğruna yaşanacak pek bir şey bulamazdı hatta, ama bunu yaparken ülkelerini çirkinleştiriyor olmaları umurlarında değil gibiydi, ve güzelliği manevi bir değerden çok bir tüketim ürünü olarak görüyor, şu gömlek veya bu kravata sahip olmak, şöyle bir dekorasyon tarzı tutturmak şeklinde yorumluyorlardı. Birçoğunun kendi sanat tarihleri ve kültürel mirasları hakkında hiçbir fikri yoktu. Yazık, diye düşündü Morris, gerçekten yazık. Anayoldan sapıp çakıl taşlı bir yola girdi. Bu yol onu bir iki virajdan sonra, Trevisan Şarapları'nın fermente edildiği, şişelendiği ve depolandığı uç uzun ve alçak tuğla binanın bulunduğu yere götürüyordu.

Doğru uzaktan kumandayı bulmak için torpido gözünü kurcaladıktan sonra, uzun ve alçak bir kapı tıkırdayıp inildemeye başladı. Yeni alınan köpek, her zamanki gibi Morris'e çılgınca havlıyordu. Hatırladığı kadarıyla hayatı boyunca hiçbir köpek ona başka türlü muamele etmemişti zaten. Bu konuda Bobo'yla konuşmalıydı. Böyle bir hayvanı beslemenin hiçbir anlamı ol-

madığını, birisi zorla içeri girmek istediği takdirde, çekip köpeği vurmasının hiç de zor olmayacağını bir şekilde kafasına sokmalıydı. Çalışına saatlerinin dışında kimsenin bu kendi halinde sanayi bölgesinde patlayan bir silahı duyacak hali yoktu. İnsan böyle şeyleri düşünmeliydi

Tabii Bobo tam da bu tür ziyaretleri engellemeye çalışıyor olabilirdi. Morris'inkini yani. Ama bu kadan paranoyakçaydı. Şimdi o da ailenın bir üyesiydi. Ve aileye bir kere katıldın mı, ailedensin demekti.

Park edip motoru durdurdu. Koca Dobermann ya da her neyse (Morris'in hayvanlara en ufak bir ilgisi yoktu) hırlayıp arabanın çevresinde zıplıyordu. Tuhaf, ama onun hangi kapıdan çıkacağını biliyor gibiydi sanki. Kahretsin! Bu sorunu aklına getirmemişti. Ama fikrini değiştirmesine değmeyecek kadar aptalca bir şeydi.

Arabayı tekrar çalıştırdı, şist ve su birikintilerini ezerek geçip, ofisin kapısına yanaştı. Ofis şişeleme atölyelerini barındıran uzun binanın sonuna sonradan eklenmiş bir yapının içindeydi. Arabayı kapının yalnızca beş on santim uzağına getirmeyi başarmıştı, köpek dili dışarıda, nefes nefese, kesik kesik havlayarak o daracık alana sıkışmaya çalışırken, Morris pencereyi indirip anahtarını kilide sokarak iki kere döndürdü. Sonra da arabayla oradan uzaklaştı, yürüyüş hızından biraz daha süratli sürerek binanın etrafından dolaşıp aptal hayvanı park etmiş kamyonların ve istiflenmiş şişelerin arasında peşi sıra tırısa geçirip tuzağa düşürdü. Son köşeyi döndükten sonra, gaza basıp hızla kapının önüne geldi; köpekle arasına, arabadan çıkıp binaya girmek için ihtiyacı olan bir iki saniyelik farkı koymuştu bile. Kapıyı arkasından çarparak kapadı. Köpek öfkeden deliye dönmüştü. Morris de öyle. İşte o an, bir gün mutlaka bu hayvanı zehirlemeye karar verdi.

2

Verona'nın çevresinde şarap ımal edilen üç ana bölge vardı: kuzeye ve batıya doğru Valpolicella; yirmi kilometre doğuda Soave; son olarak da, bunların arasında konumlanan ve kuzeyden şehrin doğu tarafındaki varoşlara uzanan Valpantena. Ilk iki bölgenin dünyanın hiçbir yerinde tanıtılmaya ihtiyacı yoktu. Hatta Morris, annesinin ölümünden sonra babasının, tavladığı kaltakları etkilemek için ara sıra bir şişe "Suave" aldığını bile hatırlıyordu Kendisi de şu ukala Cambridge partilerinde kadeh kadeh "Valpolicelly" götürmüştü, oranın neresi olduğuna dair en ufak bir fikri olmadan. Demek ki Trevisan'ların üzum bağları bu iki bolgeden birinde yer alıyor olsaydı, Morris'in görkemli genişleme planlarının önünde hiçbir engel olmayacaktı (temel prensip, bir şey yapmaya yeltendiğin zaman ?özellikle söz konusu ticarı bir girişimse– bunu kesinlikle belli bir tarz gözeterek yapmak gerektiğiydi).

Oysa Valpantena...Valpantena'nın ikinci sınıf olduğu tartışma götürmezdi. Bu bölge için Ticaret Odası'ndan belge almak zordu. Toprak çok kıılliydi. Alkolün derecesi düşüktü. Daha da

kotüsü, bu şarap köpek öldüren cinsinden olmasıyla meşhurdu. Marka reklamları ve züppelik merakının etkisiyle halk tuketici olarak sınıf atlıyor, bunun sonucunda fiyatlar düşüyor, bu arada asık suratlı içkici köylüler bir yandan siroza, diğer yandan da, onları toprak sürmeye ve duman altı meyhanelerde sonu gelmez iskambil oyunlarının eşliğinde Valpantena içmeye mahkûm eden Avrupa sübvansiyonlarının (Thatcher ve sonrası) cimriliğine yenik düşüyorlardı.

Bazen Morris hayal kurardı: Massimina Trevisan değil de, Bolla ailesinin kızlarından biri onunla kaçmış olsaydı ne olurdu? O zaman kendisi son derece geniş ve uluslararası bir dağıtım ağına sahip esaslı bir şirketin saygıdeğer ihracat müdürü olabilirdi. Küçük kulturel teşebbüslerin, stüdyo tiyatrolarının, Etrusk sanatı sergilerinin, oturaklı sanatsal fotoğraf çalışmalarının sponsorluğundan sorumlu olabilirdi. Veya Milano'da daha seçkin çevrelerde İngilizce öğretmenliği yapmış olsaydı (onunki gibi bir eğitimle neden olmasındı)? İşte o zaman sınır tanımazdı: Berlusconi'ler, Agnelli'ler, Rizzoli'ler, akla hayale sığmayacak bir zenginlik ve *signorilità**... Şüphecı ve sapına kadar inatçı Trevisan'ları çekip çevirebildiğine göre, daha cömert sanayi soylularıyla aynı şeyi başarması düşünülemez mıydı? Kafasına koysa, belki şimdi bile yapabilirdi.

Morris'i engelleyen tam da buydu işte. Morris, acil durumlar dışında kafasını pratik meselelere kesinlikle veremezdi. Hatta bazen acil durumlarda da bunu başaramazdı. Birtakım estetik kaygıların, varoluşçu diyalogların içinde kayboluyordu. Beyni inanılmaz üretkenlikte bir bölgeydi, ama orada yeşeren şeyler pratik olmaktan çok, egzotik ve dekoratif şeylerdi. Ana konudan uzaklaşıp yeni fikirler üretebilme, derin gözlemler yapabilme yeteneğiyle gurur duyuyordu, ama bir iki gün sonrasından ötesini planlayamazdı (nasıl sonlanacağına dair en ufak bir fikri olsa, bütün bu Massimina olayını tezgâhlar mıydı? Tabii ki hayır. O işin akıbeti son dakikada keşfedilmiş, korkunç bir şeydi).

* Seçkinlik -ç n.

Konusunun ne olduğunu bir türlü hatırlayamayan bir romancı gibiydi, ya da daha doğrusu, oraya buraya saçılan kırıntıların peşinde koşan sefil bir fırsat düşkünüydü.

Evliliğinde de aynı şey olmamış mıydı? Ortam kendisini ona sunmuştu; teklifi yapan Paola'ydı, tıpkı iki sene önce ilk adımı atanın Morris değil de Massimina olması gibi. Morris kendini tutup daha yükseğe oynamayı becerememiş, daha iyi şeyleri hak ettiğini görememişti.

İkinci olayda birtakım hafifletici sebepler söz konusuydu tabii: Önemli bir polis soruşturmasını atlatmaktan ötürü duyduğu büyük coşku kesinlikle bir rol oynamıştı. Öylesine gamsız bir ruh halindeyken aldığı bu sürpriz davette, kız kardeş Paola'ya İngiltere seyahatinde refakat etme teklifinde bir kader ırası bulmuştu. Başı bulutlardayken, kabul edivermişti. Tabii içinde kabaran şehvet düşkünlüğünü, sosyal ve duygusal anlamda suç mahalline yakın olmanın getirdiği o sapkın duygusallığı da unutmamak gerekti. Görünürde Paola matemin üstesinden gelebilmek için uzun bir tatile çıkıyordu; böyle dokunaklı bir hikâye, soylu hisler ve haysiyetle dolup taştığı için, tam da Morris'i cezbeden türden bir senaryoydu. Fakat sonunda Paola'nın İngiltere seyahatinin ardındaki asıl sebebin, uzatmalı dışçi nişanlısı tarafından sepetlenmesinin ardından arkadaşlarının alaylı bakışlarından kaçmak olduğu anlaşılmıştı.

Ne olursa olsun, havaalanına vardıktan sonra, taksıde otururlarken (Morris'in hayatında bindiği ilk taksiydi), Paola'nın samimi teklifi hiç de ustu kapalı sayılmazdı; aile dostlarının temin ettiği Notting Hill'deki pahalı dairede onunla birlikte kalmasını istemişti. Yeni edindiği servetinin –gayet anlaşılır bir şekilde– halen süren heyecanı (bavulunda 800 milyon liret değerinde, Avrupa'nın her yerinde geçerli tahvil senedi taşıyordu), uçakta ufak tefek bir şeyler atıştırırken yanında içtikleri enfes Barolo'nun uyuşturucu tesiri, Mimi'yi kaçırma macerasına –dokunaklı da olsa– keyif katan cinsel tecrübelerini sürdürme fırsatına hayır diyemeyecek durumda olması, Morris'in teklifi kabul

etmesi için gerekli zemini hazırlamıştı bile. Dalgaların götürdüğü yöne doğru yüzuyordu. Yanlış adım atması imkânsızdı. Hem o şapşal, proleter, her şeyde bir kusur bulan babasını güzel bir Londra gününde, Pembroke Villaları gibi bir adrese davet edip, İran halıları ve Mary Quant perdeleriyle gösteriş yapmak eğlenceli olmuştu. Bütün bunların seviye atlamak anlamına geldiğini –en azından parasal anlamda– inatçı keçi Mr. Duckworth bile takdir edebilirdi herhalde.

Kendisi de gayet açıkgöz olan Paola, Morris'in kendine özgü açıkgözlüğüne yönelik ölümcül bir hayranlık geliştirmişti. Onun o baston yutmuş kibarlığını ve mesafeli tavırlarını çok "baştan çıkarıcı" buluyordu (onun tepeden tırnağa İngiliz ve son modaya uygun olduğunu düşünüyordu, Morris'in farkında olduğu eziyet verici gerçeklerden –Anglo-saksonların genelde kaba ve sert insanlar olduklarından– habersizdi. Üç, dört, beş ay boyunca birlikte oturdular, ihtiraslı olduğu derecede duygusallıktan uzak bir seks hayatının keyfini çıkardılar. Paola tek kelime İngilizce öğrenmemiş, yığınla para harcamıştı. Sevgili Mimi'nin aksine, Paola, Morris'in pahalı yeme içmeye olan ilgisini lazlasıyla paylaşıyordu. Bunun sonucunda Morris, hayatında ilk ve umuyordu ki son defa, neredeyse devamlı bir sarhoşluk halini benimsemiş, bu da hiç şüphesiz, kızın kişiliğinin pek de çekici olmayan yönlerini görmesini engellemişti.

Ertesi senenin ilkbaharında birlikte İtalya'ya döndüklerinde karşılaşnkları şeyse, büyük abla Antonella'nın planlanmamış bir hamilelik yüzünden, fabrikasyon tavuk imparatorluğunun çirkin vârisi Bobo Posenato'yla alelacele nikâh masasına oturtuluyor olmasıydı. Paola'nın ona taktığı küçük düşürücü isim *Pollo** Posenato'ydu (Paola'nın, gerçekten hoşuna giden nadir taraflarından biri, insanları çok esprili bir şekilde küçük düşürebilmesiydi). Düğün hazırlıklarında hiçbir masraftan kaçınılmıyordu Bu birleşmenin sağlayacağı avantajlar *Mamma* Trevisan'ı sevinçten dört köşe yapmıştı, evliliği hazırlayan şartların bayağılığı bunların ya-

* Tavuk -ç.n.

nında oldukça hafif kalıyordu anlaşılan. Çok büyük miktarda paralar harcanıyordu. Güzel bir apartman dairesi satın alınmış, unlu tasarımcılara düğün kıyafetleri sipariş edilmişti. Resepsiyon için Verona'nın en pahalı oteli Due Torri seçilmişti.

Bütün bu israf ve bayram havası, doğal olarak uyanık Paola'ya, onun yanında çok daha silik kalan, şapşal ablası tarafından pabucunun dama atıldığı hissini vermişti. Londra'dayken ailenin erkeği olarak bir yer edinmek konusunda belli belirsiz düşünmüş olan Morris ise, Bobo'ya karşı eski düşmanlığının ikiye, hatta üçe katlandığını hissetmişti. Bu kibirli oğlan, burnunu üzerine vazife olmayan meselelere sokup, sorularıyla Morris'in Massimina'ya geleneksel tarzda kur yapma girişimlerini bertaraf etmemiş miydi? Sonuç olarak uzun vadede Morris'i suç işlemeye iten o değil miydi? Hem sonra, hayal gücünden ve görgüden payını almamış, iki kelimeyi bir araya getiremeyen sivilceli bir oğlanın zenginlik ve iktidar bakımından bu kadar iyi bir konuma oturması doğru muydu yani? İşte tam da böyle çıplak bir adaletsizlikti Morris'in kin duymaya olan doymak bilmez iştahını besleyen şey. Şimdi kendisinin de biraz parası vardı tabii; ama ne alabilirdi ki o parayla, ancak bir iki apartman dairesi satın almaya yeterdi (fırsat varken neden daha fazlasını istememişti sanki?), *Pollo* Bobo ve kabilesinin elindeki milyarların yanında hiçbir şeydi. Bu da yetmezmiş gibi, kaynağını asla açıklayamayacağı bu parayı harcarken fark edilmemek için kılı kırk yarması gerekiyordu. Bir budala gibi, fakir rolü yapmaya devam etmesi gerekiyordu, ailenin yoksul fâresi... Oysa öyle değildi. Bu onu öfkeden çıldırtıyordu. Çünkü serveti üretecek araçlara sahip olmadığın müddetçe zengin falan değildin – Marx bu konuda haklıydı. Eurobond'a çevrilmiş birkaç yüz milyon (lira!) ancak enflasyon karşısında ucu ucuna bir koruma sağlıyordu. O yüzden, bir akşam Paola serinkanlılıkla, Morris'le o, işi çifte düğüne çevirip pastadan pay kapsalar, diğerlerinin ne kadar bozulacağından söz açınca o da derhal evet demişti, gerçekten bozulurlardı. Hem eğer dikkatli olmazlarsa, diye sürdürmüştü Paola, babası ve ağabeyinin henüz aile işine dahil olmasına izin verme-

diği Pollo Bobo, Trevisan Şarapları'nı ele geçirir, *Mamma*'nın iyice gözüne girer, sonra da hiç şüphesiz şirketi kendi aile imparatorluğuna ekleme planlarını devreye sokardı. Oysa şimdi evlenirlerse, o zaman *Mamma*, Morris'e de bir pozisyon –umulur ki aynı ayarda bir pozisyon– vermek zorunda kalırdı.

Elbette geri dönüp baktığında, Morris bunun nasıl da acınası, sefil, fakirlikten ağzı kokanlara mahsus bir fırsatçılık timsali olduğunu görebiliyordu: Yatak dışında ya da çeşitli maddelerin etkisi altında olduğu zamanlar haricinde (Paola marihuanaya da düşkündü) neredeyse hiç tanımadığı bir yaratığa mahremiyetini teslim etmişti, hatırı sayılır enginlikteki beyin kapasitesini birkaç kıçı kırık üzüm bağının satışlarını artırmak uğruna feda etmişti, tüm bunların ötesinde (Trevisan aşiretinde şansım deneyecekse, seçme şansı yok gibiydi), beceriksiz, şımarık, karaktersiz bir genç adamla ortaklığa girmesi gerekecekti, bu adamla işbirliği yapmayı bırak, rekabete girmeye bile değmezdi.

Ama sonuçta insan neyse oydu. Morris'in şu son beş (veya daha fazla) yıldır metrelerce diktafon bandı harcayıp babasına anlatmaya çalıştığı şey de bu değil miydi? İnsan neyse oydu. Karakterin kaderini belirliyordu. Morris Duckworth'ten bu beklenirdi işte (800 milyona rağmen sokaklara düşmekten korkuyordu). Altı veya yedi yılı kapsayan dolaplar dolusu kasetten sonra kendisini babasına açıklamaya çalışmaktan vazgeçmesinin sebebi de, babasının, işte tam da bu sebepten dolayı –karakter, kader– Morris'in anlattığı hiçbir şeyi hiçbir zaman anlayamayacağını fark etmesi değil miydi? İhtiyar inatçı keçi, hep ihtiyar inatçı keçiydi. Başka türlü olması beklenemezdi. Morris de Morris'ti ve öyle de kalacaktı, sonuna kadar kendi kafatasında, kendi yetersizliklerinde hapis kalacaktı; kendini gerçekleştirememiş, çaresiz, bir çeşit karikatür Morris. Bilgelik bunun kabulündeydi.

Yine de bazen hayatı çok başka görüyordu. Bazen onu engelleyecek hiçbir şey yokmuş gibi hissediyordu. Ya da en azından, kendisinin de hayatın tadını çıkarabileceğini düşünüyordu.

Olaylar, televizyon dizisi çabukluğunda olup bitmişti. Apartman dairesi satın alınmış (Morris'in parasıyla, onun adına –ge-

riye 400 milyondan daha az kalmıştı– ama karısı onu asla rehin alamayacaktı), Morris yetişkinlere yönelik bir din kursuna katılıp Katolik olmuştu (ilginçtir ki, eziyet çekerek yaşayan üçüncü dünyalılarla da ilk defa burada karşılaşmıştı. Şu sıralar onların kaderi kafasını fazlasıyla meşgul etmekteydi) Düğün için bir yaz günü belirlenmişti. Her şey iyi gidiyor gibiydi. Fakat neden sonra, Morris'in milli âdetlere ayak uydurmak adına gösterdiği onca gayrete rağmen, Paola her zamanki dengesizliğiyle son anda fikir değiştirip, Jülyet'in mezarının olduğu varsayılan yerde bulunan –son derece romantik, bir o kadar da uğursuzca– nikâh dairesinde evlenmek istediğine karar vermişti. Böylece annesini kasıtlı olarak hiçe saymış oluyordu, niyeti de buydu zaten; annesinin Posenato sülalesine yanaşmak için çektiği yağları, bunun yanında Morris'e karşı kayıtsızlığını, hatta soğukluğunu cezalandırmak istiyordu.

Sonunda bunun çok parlak bir fikir olduğu meydana çıktı. *Mamma* öfkeden çılgına döndüğü gibi (çünkü Posenato sülalesi böyle ucuzcu, nikâh dairesi kılıklı kayınlara sahip olmaktan hoşlanmayacaktı), Morris kendisini kaprisli genç Paola'yı mantıklı davranmaya ikna etmeye uğraşan aklı başında, ağırbaşlı İngiliz erkeği olarak gösterip yaşlı kadının, hatta (hamileliğine rağmen) korkunç dindar olan Antonella'nın bile gözüne girme fırsatını yakalamıştı. Aslına bakılırsa düzen öyle mükemmel bir şekilde işlemişti ki, büyük gün gelip çattığında, bu şekilde karşı gelinmeyi içine sindiremeyen *Mamma*, tam Morris imzayı atıp da Paola'nın küçük arkadaş topluluğuna (rahatsız edici olan şey, aralarında dişçinin de olmasıydı) gülümsemek üzere döndüğü an, tromboz geçirip fenalaşmıştı.

Bayılan *Mamma*, bir koşu *rianimazione*'ye* yetiştirilmişti. Aynı gün içinde gerçekleşecek olan kendi düğün töreni için son kıyafet provalarını yapan Antonella haberi duyduktan sonra aceleyle merdivenlerden inerken, elbisesinin kuyruğuna basıp düşmüş, bir hayli panik yaşandıktan, ambulans çağırmalar, hasta-

* Suni solunum –ç.n.

neye gelip gitmelerden sonra, bebeğini düşürdüğü anlaşılmıştı. Morris Bobo'ya içten taziyelerini sunmaya çalıştığında (balayı için Azor Adaları'na uçuşunu iptal etmişti bir de! İnsaf yani!) genç Veronalı, sanki her şey onun hatasıymış gibi suratını asıp tehditkâr bakışlar fırlatmıştı. Gerçekten de, diye düşünüyordu bazen Morris, insanlar bir günah keçisi bulmak için ne yapacaklarını şaşırıyorlar. Asil bir tavır takınarak, delikanlıya karşı herhangi bir garez beslememeye karar verdi. Belki zamanla, bütün olanlara rağmen birbirlerinden hoşlanmayı öğrenirlerdi

Üç aylık yoğun bakımın ardından, *Mamma*'nın sol tarafı hâlâ tamamen felçliydi. Herhangi bir talimatname olmaksızın, Bobo elini kolunu sallaya sallaya devreye girip Trevisan Şarapları'nın idaresini eline almıştı. Paola'yla aralarında geçen bir iki şiddetli münakaşanın sonucunda Morris'e şehirde şirkete bağlı küçük bir ticari büro açmayı teklif etti. Tabii ki Morris'in buna cevabı hayır olmalıydı. Ticaret ona göre değildi. Temelde, nazik bir estet kişiliği vardı onda, ticaret hayatının arbedesiyle haşır neşir olmak için en ufak bir arzu duymuyordu. Bir fotoğrafçı olmalıydı o, bir moda tasarımcısı, ya da bir tiyatro eleştirmeni. Ama içindeki fırsatçı bu fırsatı da kaçırmamıştı. Belki de zihninin bir bölmesinde, hep bir başkası olmak istemişti, sevgili annesini memnun etmek istediği kadar maço babasına da beğendirmeye çalışıyordu kendini. Hem sonra İtalyan olmak istiyordu tabii, gerçek bir İtalyan ailesinin gerçek bir üyesi; ve tuhaf bir şekilde aksi Bobo'nun cazibesine kapıldığını hissediyordu. Bu oğlanı bir şekilde kendine benzetecek, benzemezse de bunu ona ödetecekti. Her hâlü kârda, ona şehir merkezinde topu topu iki metrekarelik bir büro verip, hakkında hiçbir şey bilmediği bir şirket için yeni müşteriler bulmasını istiyorlardı. Bu altı ay önceydi.

Morris dışarıda havlayan köpeğin suratına kapıyı çarparak kapattı. Küçük ve gri bir ofisteydi. İçerideki hiçbir şey –bakır kalay alaşımı masalar, ellilerden kalma dosya dolapları, güdük bilgisayar, lekeli pencerelerden görülen pis ağaçların arasına

park etmiş iki kamyon manzarası, şarap yapımı üzerine kılavuz kitaplarla, Trevisan Şaraplan'nı tanıtan bir yığın broşürün (1973'te basılmış olmalarına rağmen tükenmelerine daha çok vardı) durduğu raflar– bu odanın itibarını kurtaramazdı doğrusu. Morris şirkete katıldıktan sonra yaptığı ilk şey, bu broşürün İngilizce tercümesine göz atmak olmuştu: "Ebleh topraklarda doğmuş bağ bitkilerinin meşhur mallarından oluşan, Alp Dağları'nın bu nektarı, güncelleşmiş lezzet ustalarının damaklarının tadını bozmayacak, cezbedici bir rayihaya sahiptir." Baştan yazılması için yaptığı öneri şüpheyle karşılanmıştı. Şirketin yabancı müşterilerinin sayısı bir elin parmaklarını geçmiyordu, üstüne üstlük bunların hiçbiri İngiliz değildi Baskı masraflarına değmezdi. Böylece, kullanılmamış ve kullanılmayacak durumdaki broşürler tozlu yığınlar halinde durmaya devam etti. Aslına bakılırsa, etrafta yeni sayılabilecek tek şey Fratelli-Ruffoli adında bir şişe fabrikasının armağanı ucuz bir pornografik takvimdi, adı geçen şirketin ürünleri çoğu erkeğin herhalde en büyük zevk odağı olarak düşündükleri şeyin hemen yanı başında sunuluyordu. Takvimin hemen karşısında, şişeleme fabrikasına açılan kapının üzerinde küçük plastik bir haç asılıydı. Morris her iki süslemeyi de eşit derecede zevksiz buluyordu.

Burada yarım saati olduğunu hesaplayıp, imalat müdürünün masasındaki bilgisayarı açtı, üst çekmecede bulduğu disketleri birbiri ardına takıp kontrol etmeye koyuldu. Maalesef bilgisayarlar hakkında hiçbir şey bilmiyordu, öğrenmeye de hevesli değildi; o yüzden *Salari e stipendi*, 1990* adlı dosyayı bulduğunda, açmayı beceremedi. Bu son derece çileden çıkarıcı bir durumdu, bu çeşit bir bilginin ailenin bütün üyelerine açık olması gerekirdi. Bir başka disketteki farklı bir dosya *Fornitori–uva/vini* konusunda bilgi vaat ediyordu, ama bunu da açamamıştı. Ama dosyanın isminde bile bir bitmeyeniği vardı sanki: "Tedarikçi firmalar – üzümler/şaraplar". Morris sinir bozucu bir şekilde parlayan yeşil harflere gözlerini dikmiş bakıyordu, bilgisayarın göstergesinin insanın damarına

* Maaşlar ve ödemeler –ç n.

basan yanıp sönmeleri düşünceyi teşvik etmekten çok uyuşturuyordu. Tedarikçi firmalar demek!

"*Ciao*," dedi bir ses.

Morris döner sandalyede hızla döndü. Soluk benizli genç adam kapının eşiğinde duruyordu.

"*Ciao*," dedi Morris sevecen bir ses tonuyla. "*Benvenuto*. Nasılsın?"

"Bugün tatil," dedi Pollo Bobo. "Burası da senin büron değil."

"Biraz ev ödevi yapıyorum, o kadar," dedi Morris. "Hakkında bir şey bilmediğin bir şirketi pazarlamak zor iş. Bu hafta büyük bir sipariş kokusu aldım. Karşılayabilir misiniz, merak ettim."

"Bana sor," dedi Bobo. Gelip masanın kenarına oturdu, uzandı ve bilgisayarı kapadı. Morris delikanlının gergin olduğunu, hatta titrediğini görüp şaşırmıştı. Bu hali nedense Morris'te dostane hisler uyandırmıştı.

"Aptal gibi görünmek istemedim," dedi. "Biliyorsun işte, her şeyi koşup sana sormak... Yeteri kadar işin var zaten." Sonra kısaca, daha önce de söylemiş olduğu şeyleri tekrarladı: Bobo'nun iş hayatındaki becerisi onu çok etkilemişti, belli ki iş dünyasıyla haşır neşir bir ailede büyümenin ona çok yararı dokunmuştu, Morris ise hâlâ neyin ne olduğunu öğrenmeye çalışıyordu.

Bobo biraz rahatlamış görünüyordu. "Sipariş ne kadarlıktı?"

"Dört bin kasa," dedi Morris serinkanlılıkla. "Doorways, Bir İngiliz mağaza zinciri."

"Dört bin... Bunu yapmamıza imkân yok."

"Biliyorum," diyerek onayladı Morris, "ama ya dışarıdan satın alırsak?"

"Asla dışarıdan satın almama prensibimiz var."

Morris iş arkadaşına neşeli, az biraz sorgulayıcı gözlerle bakıp, taktiğini değiştirmesi için delikanlıya otuz saniye tanıdı.

"Ah," diyerek iç geçirdi. Fakat sonra birden, dost canlısı olma, guven uyandırarak guven kazanma arzusuna kapıldı (neden dost olmasınlardı – birbirlerinden o kadar da farklı sayılmazlardı ki), gayet safça (bazen öyle anlar oluyordu ki, kendisinin saf birisi olduğunu, masum olduğunu düşünmek hoşuna gidiyor-

du) kendi planını açıklamaya koyuldu. Dinle dedi; Bobo şehirde ne kadar çok kaçak göçmen olduğunun farkında mıydı acaba? En ucuz iş gücü bunlar değil miydi? Evet mi? Kültürsüz falan olmak şöyle dursun, özellikle Senegalliler, gayet terbiyeli, büyük ihtimalle kendi ülkelerinde üst-orta sınıflara mensup, dürüst, çalışkan, aptal olmayan insanlardı. Trevisan Şarapları bu insanların bazılarını gayri resmi yollardan işe alıp, herhangi bir yerden kolaylıkla satın alabilecekleri ucuz şarapları şişeleyip ambalajlamak için çalıştırabilirdi – Tanrı biliyor ya, memleket kimsenin içmeye yanaşmadığı litrelerce şarabın içinde yüzüyordu; Morris bu malın büyük kısmını İngiltere piyasasına sürebileceğinden emindi. Oradakiler şimdiye kadar içtikleri süprüntüyle bundan sonra içecekleri süprüntünün arasındaki farkı anlamaktan âcizdiler. Bobo ne demek istediğini anlıyor muydu acaba? Eğer işler ters gidecek olursa, çok ciddi bir kayıpları olmayacaktı, göçmenler geldikleri kadar çabuk hiçliğe karışabilirlerdi.

Morris, bu satış konuşmasının yarısına doğru, *Pollo* Bobo'nun onun şaka yaptığını zannettiğinin farkına vardı. Ya da yalan söylediğini. Hiddetli oğlan çocuğu suratında inanmazlık ve şüphenin az çok eşit oranda birbirine karıştığı bir ifade vardı.

Morris sordu: "Sokaklarda onları görmüşsündür herhalde?"

"*Certo.* Çakmak ya da korsan kaset falan satmak için beni rahatsız ederken."

"İçimden onlara yardım etmek geldi o kadar," dedi Morris açıkyüreklilikle. Sonra ilk tanıştıkları ana, Mimi'nin onu Trevisan'ların evine müstakbel *fidanzato** adayı olarak getirdiği zamana, zalimce kasıtlı bir gönderme yaparak, ekledi: "Yani, ben de yabancı olmak ne demek bunu deneyimlemiş biriyim. İnsanların sana hep şüpheyle yaklaşmaları ne demek bilirim."

Zengin kardeşinin balıksı gözlerine gözlerini ayırmadan baktı. Elbette Bobo'nun da mutlaka kayda geçirdiği bu bakışta çıplak bir meydan okuma vardı.

* Nişanlı – ç.n.

3

Signora Trevisan, ağzının kenarında şu yeni geliştirdiği sinir bozucu tikiyle, tekerlekli sandalyesindeydi. Morris kadının sandalyesini itmekle, satın aldığı koca çelengi taşımak arasında ikilemde kalmıştı. Acaba çiçekleri Paola'nın aldığını mı düşünürlerdi? Morris insanların dikkatsizliğinin sınırı olmadığını iyi biliyordu. Bu kimi zaman insanın işine yarardı, kimi zaman da tam aksi.

Sis yağmura dönmüştü ve mezarlığın otoparkı arabalarla dolup taşıyordu. Antonella canını dişine takmış, tekerlekli sandalyenin fren mekanizmasıyla uğraşıyor, sandalyeyi bir türlü hareket ettiremiyordu. Bobo Audi 100 marka arabasının uzaktan kumandasını, terzi elinden çıkma ceplerinden birinde kaybetmiş görünüyordu. "İzin verir misin?" diyerek Antonella'ya yardım eli uzatan Morris, çelengi *Signora* Trevisan'a uzattı. "Düşündüm ki, belki bunu Mimi'nin mezarına koymak istersiniz." Sonra *Signora*'nın çarpıttığı ağzının, yüz ekşitmeyle gülümseme arasında bocalayan anlamını çözmeyi beklemeden, freni boşaltmak üzere eğildi. Sonuçta, eğer bu dik kafalı kadın onu en başından aileye kabul etmiş olsaydı, Mimi'nin sonu böyle olmazdı, nikâh

dairesinde evlilik falan da olmazdı, çünkü Mimi Duomo'dan aşağısına asla razı gelmezdi, o zaman da ne felç hadisesi olurdu, ne de ortada ziyaret edilecek bir ceset. Onun yerine, zarifçe kol-kola girmiş vaziyette beraber yürüyüp, on beş senedir ölü olan Signor Trevisan'ın mezarına bir iki sembolik kasımpatı bırakırlardı.

Kapıdan içeri bayağı bir kalabalık akıyordu, kasvetli heykellerin arasından, kapının kemerinin üzerine işlenmiş kendinden emin *RESURRECTURIS* kabartmasının altından geçerek ilerliyorlardı. Kusursuz şıklıkta giyinmiş bu matemli insanlar gösterişsiz şemsiyelerinin altında yavaş adımlarla yürürken, seslerini ortama uygun şekilde alçak tutarak arkadaşlarını selamlıyor, ortama uygun klişeler mırıldanıyorlardı. İçerideki sütunlu giriş kusursuz bir geometriyle geniş bir renk skalası sunuyordu. Duvarlardaki mezar nişleri çiçeklerle bezenmişti, arnavutkaldırımı zeminde pahalı rugan ayakkabıların keyif veren topuk sesleri yankılanıyordu.

Morris hemen sükûnet veren bir tatmin hissiyle doluvermişti. Bütün bu törensel resmiyet o kadar coşku verici, o kadar doğruydu ki... Sanayi pisliğiyle sıvanmış, pragmatik İngiltere'nin neresinde bulacaktın böyle bir şeyi? Ölülerle yaşayanların böylesine enfes bir şekilde bir araya toplanması, pahalı kürkler ve şarap ılıklığında mermerlerin adeta şehvet uyandıran karışımı, bunca zenginliği yaratıp sonra da kibarca bu diyarı terk eden çalışkan atalarına şapka çıkarmak için mezarlığı dolduran bir nesil! Damat Morris son derece nazik hareketlerle *Signora* Trevisan'ın sandalyesini traverten basamaklardan aşağı, daha şatafatlı aile kabristanlarında kaymaktaşından Meryem Ana'lann, koruyucu meleklerin ve haçların birbirleriyle rekabet edercesine sergilendiği yere indiriyordu. Birden o kadar mutlu oldu, kendinden memnuniyetle o kadar doldu ki, dönüp samimi bir tebessümle Pollo Bobo'ya baktı ve delikanlının rahatsızlığından, o vakur maskesini bulandıran, kafası karışık ifadeden son derece keyif aldı. Yoksa Morris'in homoseksüel falan mı olduğunu düşünüyordu?

Dindar Antonella gülümsemeyi fark edip karşılık verdi. Şu

an hüzünlü bir edep ve erkân havasıyla renklenmiş olsalar da, dinin verdiği avuntu o şapşal yanaklarında kendini belli ediyordu. Yeniden hamile kalmış olabilir miydi? Trevisan servetine bir vâris! Bu son derece talihsiz bir durum olurdu. Morris'le aynı şemsiyeyi paylaşan Paola elini kürkünün sol tarafında gezdiriyor, ıslanıp ıslanmadığını kontrol ediyordu. On milyon liret değerindeydi, dikkat etmek gerekti tabii, ama böyle bir anda, ortama uygun bir şekilde davranmak çok daha önemliydi. Morris tekerlekli sandalyeyi beyaz taşlarla döşeli dar bir yola doğru iterken, karısını sertçe dürtükledi.

NON FORTUNA, SED LABOR'. Beyaz Carrara mermerinin üzerine, on beş santimetre yüksekliğinde, kenarları altın işlemeli harflerle yazılmıştı, tepesindeki melek de ucuz bir şey değildi. Hiç şüphesiz işin içine fazlasıyla labor girmişti. Buna rağmen, Vittorio Trevisan belli ki alnının teriyle hak ettiği sırozdan kurtulmak için ne kadar emek sarf etse de kâr etmemişti. Şimdi mermere çivilenmiş çerçevenin içinden kasvetli bir ifadeyle bakıyordu, saygıdeğer, köşeli çeneli bir adam, yakası ve kıravatı fazla sıkı bağlanmış olmalıydı. Aile, çatlamış damarları görünmesin diye siyah-beyaz bir fotoğraf kullanmayı tercih etmişti belli ki. Kendi icat kabiliyeti Morris'i gülümsetti: *NON CALAMITAS, SED VINUM*§ daha uygun düşmez miydi? *Signora* Trevisan'ın sandalyesinin frenlerini indirip, Paola'nın şemsiyesinin altından ayrıldı, ceket cebinden kırmızı mendilini çıkarıp, rahmetli kayınpederinin resminin üstündeki yağmur damlalarını dikkatle sildi. Eğer bu da yaşlı cadının takdirini kazanmayacaksa, Morris'in yapacak bir şeyi kalmıyordu artık. Başlarına gelen her şeyi fazlasıyla hak etmişlerdi.

Ama Morris biliyordu ki, kalbinin şu anda hızla çarpıyor olmasının sebebi, öte tarafta yatan Massimina'ydı. Hayatta onu sevmiş olan tek kadın, hayatı boyunca sevmiş olduğu tek kadın. Ve hayat onu nelere zorlamıştı... ama bunları düşünmemeliydi. Geçmiş üzerine kafa yormamalıydı ve yormayacaktı, olmuş bit-

' Şans değil, emek (Lat.) –ç n.

§ Şanssızlık değil şarap (Lat.) –ç n

miş şeyler için üzülmenin anlamı yoktu. Ama olmuş bitmiş şeyler için uzulmekten başka ne yapılabilirdi ki?

Kısa bir an, Massimina'nın fotoğrafını görmekten neredeyse korktuğunu hissetti. Bu neden daha önce aklına gelmemişti? Bu yüzleşme. Hem de etrafta diğer insanlar varken. Ya yüzünde bir şeyler titreşecek olursa? Onu ele verecek bir ifade. Acaba birdenbire gözyaşlarına boğulur muydu? Aslında buraya çok daha önce yalnız başına gelmesi, neyin ne olduğunu anlaması, hangi resmi seçtiklerini görmesi gerekirdi Fakat aynı zamanda tedirginliğinin keyfine varıyordu. Yarın Uffizi'de, Massimina'nın bir sanat eseri'ne dönüşmesinin ayrıntılarını enine boyuna düşünebilirdi. Bugün, bir fotoğrafın sarsıcı yakınlığının acısını çekmek zorunda kalacaktı. Olsun varsın.

Rahmetli kocasını görmek *Signora* Trevisan'ın tikini artırmıştı. Bir şeyler söylemeye çabalarken, ağzının kenarı korkunç bir şekilde seğiriyordu. Biraz ilerideki kemerli çıkmada, iki yaşlı kadın yükseklerdeki mezar nişleri'ne çiçek yerleştirmek için merdiven kullanılması konusunda birbirlerine hakaretler yağdırıyorlardı. Antonella bir adım öne çıkıp elindeki çiçekleri babasının resminin yanındaki vazoya yerleştirmeye koyuldu Dız çökmüştü, soluk tenli küçük elleri hızla çalışıyor, çiçekleri jelatinden ayırıyordu. Tekrar *Signora* Trevisan'ın arkasındaki yerini almış olan Morris onu seyrediyor, hızla çarpan yüreğini sakinleştirmeye çalışıyordu. Bunun ne kadar mükemmel bir bağlılık imgesi olduğunu düşünmeye zorladı kendini: Yağmurdan ıslanmış kabrin önünde genç kadının beyaz fok kürküne sarınmış sırtının eğimi, çiçeklerin arasında kıpırdanan aceleci eller. Parmakları tıpkı Massimina'nınkiler gibi hafif tombul ve pembemsiydiler. Belki de Morris Antonella'ya haksızlık etmişti. Belki de tavırları bariz bir ikiyüzlülükten çok, hakiki bir kültürel derinlik içeriyor, ırkının asaletini taşıyordu. Zeki bir insan her zaman görüşünü değiştirmeye istekli olmalıydı, *n'est-ce-pas?*[*] Paola kulağına fısıldadı : "*Cristo Santo* Mo, annemi öteki tarafa it, çelen-

[*] "Öyle değil mi?" (Fra.) –ç.n

gi bırakalım ve çıkıp gidelim şuradan. Resmen kamını donduruyor."

Taşlar tekerleklerin altında çatırdadı. Yağmur sertleşmişti. Massimina'yı ilk defa hep beraber ziyarete geliyorlardı. Geçen sene o ve Paola *i morti* zamanında Londra'daydılar. Tuhaf olan şey Morris'in şimdi Mimi'yi o zamankinden çok daha fazla düşünüyor olmasıydı. Arada geçen aylarda da bu kadar değildi. Şimdi çok daha yoğun düşünüyordu. Onun gerçek yası yeni başlamış gibiydi. Mezarını görmeyi ancak şimdi istemeye başlamıştı. Ancak şimdi gerçeklerle yüzleşmeye hazırdı: Massimina'yı sevmiş ve onu kaybetmişti; hayatın parmaklarının arasından kayıp gitmesine izin vermişti, daha doğrusu, hunharca savurup atmıştı onu. Bazen Massimina'yı içsel anlamda o kadar derin bir şekilde duyumsuyordu ki, dilini ısırıp, ellerini yumruk yapmak zorunda kalıyordu. Morris bu yeni ve istikrarsız ruh halinin ancak bir önsezinin eseri olabileceğini hissediyordu. Şu an kendini inanılmaz derecede sinirli ve kaygılı hissediyordu. Nasıl bir resim seçmişlerdi? Onun üzerinde nasıl bir etkisi olacaktı? Gözucuyla Bobo'yu saatine bakarken yakaladı.

Elinde bastonuyla yalpalayarak yürüyen ihtiyar bir adamın geçmesini beklediler, sonra Morris tekerlekli sandalyeyi diğer tarafa çevirdi. Ama fotoğrafın olduğu yere kasten bakmadı. Gözlerini tepedeki meleğe doğru kaldırdı. Tüyler ve tenin granüllü taşa işlenmiş beylik bir ifadesi. Sanki heykeltıraş bu ikisinin birlikte nasıl duracağını hayal edememişti. Antonella'nın, "Belki de o bu dünya için fazla iyiydi" dediğini duydu. Derin bir iç çekiş. "Her zaman öylesine masumdu ki." Bobo duruma uygun, erkekçe bir onay cümlesi homurdandı. "*Povera* Mimi,"* dedi Paola mekanik bir ses tonuyla. *Signora* Trevisan –hakkını vermek lazım– sessizce gözyaşı dökülyordu.

İnsanlar yanlarından yavaşça yürüyüp geçerken, yağmurun altında durup bu halka açık saygı gösterisini tamamladılar Morris bakışlarını kabrin üzerindeki yazıta inmesine izin verdi.

* "Zavallı Mimi" –ç.n.

TANRI İHSAN EDER VE TANRI GERİ ALIR. Bu hoşuna gitmişti aslında. Bazen Paola onu her şeyi eleştirmekle suçlardı ama bu hiç de doğru değildi. Tanrı ihsan eder ve Tanrı geri alır. İnsan böylesine basit bir gerçek –varlık ve yokluk– üzerine kafa yorduğu zaman, geriye suçluluk duygusu falan kalmıyordu.

Buruşturulan jelatin kâğıdının sesi, ona *Signora* Trevisan'ın kucağındaki çelenkle meşgul olduğunu haber verdi, kadın sandalyesinin üzerinde öne eğilmeye çalışıyordu. Hâlâ gözlerini fotoğraftan kaçıran Morris sandalyenin etrafından dolaştı, çelengi onun ellerinden aldı, gelen geçenleri saygılı bir mesafede tutmak için konulmuş olan küçük çitin üzerinden atlayıp kabrin yanı başında diz çöktü.

Böylece Massimina'yı çok yakından, mahrem bir mesafeden görmüş oldu, kendi yüzü diğerlerinin bakışlarından korunuyordu. O güzelim kafatasına kâğıt ağırlığını indirdiği günden beri ilk defa gözlerinin içine bakıyordu.

Massimina'nın ortadan kayboluşunun ardından gazetelere verdikleri fotoğrafın aynını seçmişlerdi: simsiyah saçlar, "kremaya düşmüş ekmek kırıntıları"nı andıran ışıltılı cilt, muhteşem ela gözler, cezbedici bir gülümseme. Birdenbire o geçmiş suçortaklığı hissini yeniden duyumsadı. Onlar birbirlerine âşıktılar ve aileyi karşılarına almışlardı. Aralarındaki bağ hâlâ mevcuttu. Kapıldığı bu duygusal fırtınada, Morris birdenbire kendisinin ne kadar trajik bir karakter olduğunu kavradı. Gözyaşlarına zorlukla engel oldu. Ne olurdu Massimina onu affettiğine dair bir işaret gönderseydi!

Arkasında Bobo'nun ciddi bir ses tonuyla "Bazen kendimi suçluyorum" dediğini duydu. "Böyle bir şeyin olabileceğini görmem gerekirdi."

"*Caro*," dedi Antonella. "Kendine eziyet etme. Kimin aklına gelirdi ki?"

Morris çelengi nazikçe yerleştirdi, öyle ki, çiçeklerin yaprakları Massimina'nın yanaklarını okşuyordu adeta. Tam doğrulup, ayağa kalkmak üzereyken, ölü genç kız ona göz kırptı.

Donup kaldı. Yanlış görmüş olamazdı. Morris'in sınıfında öğrenciyken bakışları karşılaştığında da böyle göz kırpardı Massimina. Ona göz kırpan tek öğrenciydi. Veya birlikte Sardunya'dayken, "Gel, sevişelim; Morri'i, *per favore*" demeden evvel.

Bir kez daha... Fotoğrafın vakur oval çerçevesinin içinden, o güzelim vücudunun çoktandır içinde çürüdüğü tabutun altında durduğu mermere çivilenmiş çerçevenin içinden göz kırptı.

Arkasından bir kadın sesi "*O Dio Santo*!" diye bir çığlık kopardı.

Demek görmüşlerdi! Morris hızla döndü, vücudunu tehlikeli bir hararet basmaktaydı. Sıcaklık yüzünü karıncalandırıyordu. Kalçalarını kıstırmıştı. Kendini savunmaya hazırdı. Arkasına döndüğünde, *Signora* Trevisan'ın dehşet salan bakışlarıyla karşılaştı, kadının kafası doğal olmayan bir şekilde yana doğru çarpılmıştı, boğazından bir hırıltı çıkıyordu.

"*Un dottore*!" diye haykırıyordu Antonella, "Bobo, *un dottore*!"

Ama ne asık suratlı fabrika tavuğu vârisi, ne de yanı başındaki zarif Paola kıllarını kıpırdatmışlardı. Böylece sundurmaların arasında çığlık çığlığa koşturup, belki de kimsenin vaktinde yetişmesini istemediği yardım için bağırmak İngiliz damat Morris Duckworth'e kalmıştı.

* "Lütfen" –ç.n.

4

Morris, Forbes'a göçmenler konusunu açıklamaya çalışıyordu. Yaşlı adam arabanın ön koltuğunun beyaz derisine gömülmüş, *autostrada*'nın* bu kış gününde göz kamaştıran ışığına karşı gözlerini yarı kapamıştı. Önce Katolikliğe geçmek için gittiği din kursunda, kiliseye ait konutlardan birine başlarını sokabilme umuduyla rahibin gözüne girmeye çalışırlarken, sonra da yabancıların sağlık sigortasıyla ilgilenen büronun önündeki kuyrukta karşılaşmıştı onlarla. Her iki olayda da, Morris zencilere nasıl davranıldığını görüp dehşete düşmüş, oradaki resmi görevlilere de bunu söylemişti. Onu en çok üzen, bu insanların kayıtsızlıkları ve kibirleriydi. Sonradan elde edilmiş sosyal konum ve refah seviyesi bir üstünlük ibaresiymiş gibi sergileniyordu. Birlikte çalışmak zorunda olduğu şu Pollo Bobo da farklı değildi aslında: Yalnızca doğumdan gelen üstünlük ve küstahlık; liyakat denen şeyden eser yoktu. Ama başka bir şey daha vardı. Nasıl anlatabilirdi? Bunların hayatta hiç acı çekmediklerini, hatta acı çekmek için gerekli niteliklere bile sahip olmadıklarını

* Otoyol –ç.n.

hissediyordu insan. Oysa konuştuğu Senegallilerde, Ganalılarda sessiz bir asalet vardı. Onca şeye katlanıyor, hiç şikâyet etmiyorlardı. Etiyopya'daki yiyecek kuyruklarında, ya da Giotto'nun çarmıha gerilme sahnelerinde görülen türden ulvi bir teslimiyet vardı onlarda. Gerçekten de çok güzeldi.

"İçimden bir şekilde yardım etmek geliyor," diyerek sade bir kapanış yaptı Morris.

Forbes bir nebze olsun etkilenmemişti. Üzerinde her zamanki gri takım elbisesi, beyaz gömleği, çiçekli kravatı vardı. Yukarı çevirdiği suratının traş edilmekten çok tozu alınmaya ihtiyacı olan bir görüntüsü vardı. Toz tutacak derin kırışıklıklar. Belki de parfüm sıkılmış saçları ipeksi bir gümüşî renkteydi.

"Bir gün elime para geçecek olsa, insanlara yardım etmek için kullanacağımı düşünmüşümdür hep."

Konuşurken, sesinin annnesininkini yankıladığını duymak hoşuna gidiyordu. Mahalli kilisenin hayır işlerine canla başla katılması... Babası bundan nefret ederdi tabii. Gerçi annesinin engellilere yardım etmek, körler için bağış toplamak üzere dışarıda olması, o domuza kadınlarla gönül eğlendirmek için ihtiyacı olan serbestliği sağlamıştı. Massimina da *Giovani Cattolici* için çalışıyor, fakirler için kıyafet falan topluyordu. Evet, Massimina çalışkan, iyi niyetli, "dünya mütevazılara kalmalı" inanışında bir kızdı. Massimina, üniversitede final sınavına çalışması gerekirken, yatakta yatıp Rothmans tüttürecek biri değildi. Morris birden ölkeye kapıldı Ama sesinde en ufak bir titreme olmadı.

"Trafik ışıklarında arabanın camını sildiklerinde, hep birkaç bin liret veriyorum onlara. Ama bunun yeterli olmadığını hissediyorum. Birkaç bin liret hiçbir şeyi halledemez, öyle değil mi?"

Ya da birkaç milyon, diye geçirdi içinden. Önemli olan bir iş sahibi olmaktı, düzenli bir gelir kaynağı gerekiyordu. Oysa karısı, bir mimar olarak meslek sahibi olmayı ve bunun beraberinde getirdiği bütün olanakları elinin tersiyle itiyordu. Bu konunun onu ne kadar ölkelendirdiğinin daha önce farkına varmamıştı.

"Düşünüyordum da," diyerek temkinli bir ses tonuyla de-

vam etti, "acaba bu insanları bir şekilde senin küçük projene dahil edebilir miyiz ?"

Forbes en sonunda gözlerini açıp oturduğu yerde kıpırdandı.

"Efendim, Morris, ne diyordun?"

Morris anı bir dürtüyle arabanın kontrol panelindeki ahizeyi kaldırdı. Tek bir tuşa basmasıyla cihaz hafızasındaki numarayı otomatikman aradı.

"Pardon, bir dakikanı rica edeceğim," dedi ve böyle der demez, adamı sinirlendirmiş olmaktan korktu; fırıldak gibi dönüp duran zihninin sükûnet bulması için onun seçkin kültürel birikimine ihtiyaç duyuyordu Morris Konsantrasyonun böyle ikide bir bozulması rahatsız ediciydi

Telefonun bağlantı sinyali kulağında ötüyordu Floransa ve Roma kavşağına yaklaşmışlardı, saatte 130 kilometreyle tam hız sınırında gidiyorlardı. Yasalara saygılı Morris sol eliyle hafifçe direksiyonu kavramış, sağ eliyle Valentino marka ahizeyi tutuyordu. Karşı taraftan son derece tasasız, aheste bir "*Pronto*" duyuldu, ağzı da doluydu belli ki.

"Benim," dedi Morris. Sonra daha once hıç kullanmadığı bir kelimeyi denemeye karar vererek, ekledi: "Kocan."

"Ah, bir sorun mu var?"

Kısacık bir an sessiz kaldı Sonra sesine saygılı bir ton vererek konuştu: "*Mamma*'yı merak etmiştim."

"Bu sabah bir haber almadım."

"Ziyaretine gidecek misin?"

"Yalnızca camdan bakmana izin verdikleri müddetçe ziyaret etmenin ne anlamı var?"

"Doğru."

Orta şerıtte yavaş ilerleyen bir Fiat'ı sollarken, Saab marka başka bır araba süratle arkasında belirdi, hız limitini çoktan aşmıştı ve saldırgan bir tavırla selektör yakıyordu. Morris derhal yavaşlayıp, hızını solladığı arabanınkine göre ayarladı.

"O halde pekâlâ sınava girebilirsin, *cara*! Saat kaç? İki oldu mu?"

Arkasındaki araba korna çalmaya başlamıştı. Morris çok ha-

fif bir dokunuşla frene bastı. Iki şeyi aynı anda yapıyor olmanın getirdiği bilinç bölünmesi hoşuna gidiyordu. Hatta belki de üç şey! Çünkü aklının bir köşesinde hâlâ Forbes'a fikrini en iyi şekilde sunmanın yollarını düşünüyordu.

"Mo, *per l'amore di Dio**, annem ölüm döşeğindeyken, sınava girmem söz konusu bile olamaz. Nasıl konsantre olacağım?"

Sabah programlarına nasıl konsantre oluyorsan öyle, diye aklından geçirdi Morris, arkadan televizyonun sesi geliyordu. Yirmi dört saat kürk manto, iç çamaşırı, şans tılsımı ve dağ bisikleti satan yerel kanallardan biriydi.

Morris freni ve gaz pedallarıyla oynayadursun, korna sesi artık kesintisiz devam ediyordu. Gerzek herif hareket çekmeye de başlamıştı mutlaka. Ilk kavşak tabelası hızla onlara doğru yaklaşmaktaydı.

"Peki, sen nasıl istersen, *cara*." İnsanları onlar için en iyi olanı yapmaya zorlamanın mümkün olmadığını uzun zaman önce öğrenmişti.

Ama karısı hiç beklemediği bir karşılık verdi: "Üzüldün mü, Mo?" Sesi öyle tatlıydı ki, neredeyse aklını yoldan almıştı.

Kendini düşünmeye zorlayarak, cevap verdi: "Biliyorsun, senin için en iyi olanı istiyorum *cara*, hepsi bu."

Öfkeden deliye dönmüş Saab az kalsın dikiz aynasında patlayacakken, Morris frene asılıp direksiyonu sertçe sağa kırdı ve orta şeritteki Fiat'la, arkasındaki kamyonetin arasına girdi, sonra en sağ şerite geçti ve canlı hayvan taşıyan iki tırın arasına yerleşip oradan da keskin virajlı yan yola saptı. Forbes'un yüzünde derin bir acı ifadesi okunuyordu, ama Morris bir nebze beğeni de görmüştü. Sonuçta yasaları çiğnememişti, öyle değil mi? O şoför bozuntusuna bir ders vermişti o kadar. Aynı zamanda, kulağına sırlar fısıldayan sesi kayda geçirmeyi de başarmıştı: "Doğrusunu istersen, Mo, şu an ortadan kaybolmamam gerektiğini düşünüyorum çünkü vasiyet konusunda garip şeyler dönmesini, ya da *Mamma*'nın uyanıp yeni bir vasiyet yazmasını istemi-

* "Tanrı aşkına" –ç.n.

yorum. Demek istediğimi anlıyor musun? Dün Bobo'nun suratında gördüğüm ifade hiç hoşuma gitmedi."

Morris bunu aklından bile geçirmemişti. Arabanın hızını sabitleyip, tabelalara dikkat etmeye başladı. Her şeyi bildiğini, her şeyi gördüğünü zannediyordun, sonra kızın teki çıkıp senden yüzlerce ışık yılı ötede olduğunu ispatlıyordu ve sen anlıyordun ki zavallı bir amatörden, hep saf kalacak Morris'ten başkası değilsin. Diğerlerinin muktedir olduğu hasta ve çarpık fikirlere yetişmenin imkânı yok. İhtiyar bir kadını ölüm döşeğinde vasiyetini değiştirmeye zorlayacaklardı demek!

"Seni sonra ararım," dedi tersçe.

Ama Paola kapatmasını istemiyordu. Sesi tekrar değişmiş, boğuk ve yumuşak bir tona bürünmüştü. "Yalnız mısın, Mo?"

"Elbette. Kiminle olabilirim ki?"

"Mmmm."

Kısa bir sessizlik oldu. Forbes yeniden koltuğuna gömülmüştü, aristokrat çehresinde belli belirsiz bir gülümseme seçiliyordu.

"Benim için bir şey yapar mısın?" Ses şimdi terbiyesizce baştan çıkarmaya çalışıyordu. Utanan Morris ahizeyi sıkıca kulağına bastırdı.

"Ne?"

"Ben çok... mmm... şey... hissediyorum," dedi Paola. "Burada böyle yapayalnız. Nasıl oluyorum biliyorsun."

Morris biliyordu.

"Yani eğer şimdi çok tatlı birisi bana pantalonumun fermuarını indirmemi ve onun da yapmaktan hoşlanacağı bir şeyi yapmamı söylese, sanırım boyun eğmek zorunda kalabilirim."

Morris bir an gözlerini kapadı, neden sonra açmayı hatırladığında Floransa doğrultusundaki diğer autostrada'ya süratle çıkmak üzereydiler. Vücudunu karıncalandıran, heyecan verici bir hararet basmıştı. O kuvvetli tiksinme hissi de buna eşlik ediyordu. Eğer dikkatli olmazsa, Paola için yalnızca bir seks aracı haline gelecekti.

"Bir süreliğine dursan, küçük Mo da emirlere uyabilir. Ara-

ba telefonlan başka ne işe yarar ki zaten?"

"On buçukta bir müşteriyle randevum vardı. Geç bile kaldım."

"Haydi, Mo, *sii dolce!*"

"*Veramente*,* mümkün değil."

"*Antipatico!*"§ diye hiddetle fısıldadı. "Mızıkçı, bunu sana ödeteceğim."

Bunun bir vaat mi, yoksa bir tehdit mi olduğu belli değildi.

"Paola?" dedi. Bu kızdan biraz korkuyor muydu yoksa?

"Dio, hem de nasıl ödeteceğim!" Telefonu suratına kapadı.

Morris ahizeyi yerine koyup, iki elini de saçlarına direksiyona yerleştirdi. Altı aylık karını arayıp hayata karşı daha sorumlu bir tutum alması için çabalıyordun, karşılığında o ne yapıyordu? Önce ölüm döşeğindeki annesini, yağmacı kayınbiraderini bahane ediyor, sonra da araba telefonunda karşılıklı mastürbasyon yapmaya çağırıyordu. Bazen öyle anlar oluyordu ki, gösterilecek yegâne tepki umutsuzluğa düşmekti. Morris uzun bir süre arabayı buruk sessizlikte sürdü.

Araba Apenin Dağlarının kahverengi ve donuk yeşil tonlarının, yanlarından hızla geçen zeytin ve selvi ağaçlarıyla bezeli manzaranın, taşlarla beneklenmiş toprak zeminde eğri büğrü çarmıh tarlalarına dönmüş kuru üzüm bağlarının arasından tırmanıyordu. Morris bütün virajları aynı süratte alırken, tekerlekle yolun beyaz çizgisi arasında hep aynı mesafeyi bırakmanın estetik hazzına konsantre olmaya çalışıyordu. Bu arada Forbes, yarım kalan sohbetlerine dönmek için acele ediyor gibi görünmüyordu, halbuki konuşmaları çok hassas bir noktada bölünmüştü. Morris bunu takdir ediyordu. Forbes gibi bir adam, Morris'in geçici huzursuzluğuna gereken hassasiyeti gösterecek kadar zekiydi. Verona'daki ilk yıllarında eziyet edip onu aşağılayan genç gurbetçi gurubundan uzaklaşmakla doğru şeyi yapmıştı. Bütün o eski hippiler, sanatçı özentileri, onların dayatmacı ahbaplıkları,

* "Gerçekten" –ç.n.

§ "Sevimsiz" –ç.n.

boş hayalleri... (bu arada cemaat lideri Yanki Stan'in o gün Roma Termini'de Morris'i Massimina'yla birlikte gördüğünü de unutmamak lazımdı: tehlike sinyali!) Hayır, önceki nesillerin bilgeliği çok daha tatmin ediciydi. Keşke Forbes'la daha önce tanışmış olsaydı, İtalya'ya ilk geldiği zamanlar mesela, evet, şu dünyanın Stan'leriyle değil de Forbes gibi biriyle arkadaşlık etmiş olsaydı, iki yaz önceki o olağandışı sapmaya lüzum kalmayacaktı belki de. Veya daha da iyisi, Forbes babası olmuş olsaydı...

"*Siste viator!*"*

Az önce bir benzin istasyonu tabelasını geride bırakmışlardı. Morris'in umut vaat eden düşünce akışını o sonu gelmez Latince deyişlerinden biriyle bölen yaşlı adamın sesinin hafif pürüzlü, belirgin bir üst sınıf tınısı vardı.

"Efendim?" dedi Morris. Bir daha asla, bir şeyi anlamadığı halde anlamış gibi yapmamaya karar vermişti. Böyle bir şeyi yalnızca kendilerini aşağılık gören insanlar yapardı.

"Ruh istekli fakat ten zayıf," diye açıkladı Forbes alçakgönüllü bir gülümsemeyle. "Dur."

Yalnızca bir saattir yolda olmalarına rağmen ikinci kez mola veriyorlardı.

Morris benzin istasyonunda park edip, Forbes'un *servizi*'ye doğru ayaklarını sürüyerek yürüyen ince uzun endamını seyretti. Kış gününün soğuk ışığında, rüzgârda dalgalanan gri takım elbiseye bakarken "Baylar" kelimesi aklına geliverdi. Morris kendini tekrar huzurlu ve mutlu hissetti. İyi dostları, heyecan verici projeleri vardı sonuçta. Ruh sağlığı onarılmayacak ölçüde zarar görmemişti. Her şey yoluna girecekti.

Tam ahizeyi kaldırıp Mimi'ye dün gönderdiği işareti bugün daha somut bir şekilde, planını onayladığını bildiren bir emareyle teyit edip edemeyeceğini soracaktı ki, arabanın yanı başındaki hareketlenme onu yerinden sıçrattı.

"*Vu cumpra?*"

* "Dur yolcu!" Antik Roma'da yol kenarlarındaki mezar taşlarına yazılan Latince ibare –ç.n.

Bücur bir Faslı Morris'in akılsızlık edip açtığı pencereden kafasını uzatmış sırıtıyordu. Buz gibi havaya ve mazot dumanına rağmen adamın ağız kokusunu duymak mümkündü.

"*Vu cumpra?* Almak istersin? Çok iyi video kamera. *Molto economico.*"

Morris gözlerini dikip adama baktı.

"*Economico, molto* ucuz, molto *buono.*"

"*Davvero?*" Zihni süratle çalışıyordu. Paola video çekimi yapmaktan bahsetmişti. Toplum bu adamı yasadışı ticaret yapmak, tehlikeli bir kişisel temizlik seviyesinde yaşamak zorunda bıraktıysa, bu onun hatası değildi ki. Morris de bir zamanlar aynı yolun yolcusu olmaktan endişe etmişti.

Faslının kan oturmuş sol gözünün kenarından yılankavi bir yara izi uzanıyordu.

İngiliz sordu: "*Quanto?*"

"İki yüz."

"Yüz elli," dedi Morris, beklenen de buydu zaten. Sadaka istemiyorlardı.

"İki yüz."

"Yuz elli dedim." Bundan bayağı keyif alıyordu. Forbes göründü. Pazarlık yaparken sergilediği mahareti görmüş olacaktı boylece.

"Yüz seksen." Faslının yüzündeki köselemsi gülümseme zorlamaydı. Ama Morris zoraki gülümsemelere alışıktı zaten.

"Yüz ellide anlaşalım," dedi.

Faslı suratını astı. Öyle de yapmalıydı zaten. Forbes dimdik gövdesini arabaya soktu, kırlaşmış kaşlarından biri havaya kalkmıştı. "*Caveat emptor*,* evlat," dedi alaycı bir tonda. Ama Morris kendini formda hissediyordu. "Yuz elli dedim, bir kuruş fazla olmaz."

Şimdiden aklına Massımına'nın kabrindeki göz kırpan fotog-

* "Alıcı tedbirli olsun" anlamındaki Latince hukuk terimi. Antik Roma'da, alıcının malın kusurlarını satın almadan önce incelemesi gerektiğini, kusurlu malı alması durumunda sorumluluğun başına kalacağını gösterirdi. –ç.n

rafı videoya çekmek gibi belli belirsiz fikirler geliyordu. Eğer böyle bir şey ispat edilecek olsa, Massimina azize mertebesine yükseltilir miydi acaba?

Faslı istemeye istemeye boyun eğdi. "Tamam. Sen parayı hazır et. Şu beyaz minibüsün yanında dur." Benzin pompalarının gerisinde park etmiş köhne bir VW'i işaret etti, yanında duran küçük bir oğlan ınık bir lastiğe hava pompalıyordu. Morris kendisine söylendiği gibi, cüzdanı elinde, arabayı o yana sürdü. Birkaç dakika sonra, arka koltukta kutusunun içinde bir video kamera, tekrar yola düşmüşlerdi. Hissettiği coşkunun sarhoşluğuyla, bütün planını Forbes'a, yalnızca bir iki iyi seçilmiş cümleyle anlatıverdi. Amacı öncelikle arkadaşı Forbes'a yardım etmek –bu noktanın üzerinde ısrarla durdu– ikincisi olarak da, Pollo Bobo'nun imalatı artırmak pahasına zavallı göçmenlerden faydalanmasına engel olmaktı. Madem sanayici olacaktı, kendisini hayırsever Cobden* geleneğinden biri olarak düşünmek isterdi, bir *Gradgrind*§ olarak değil.

Forbes'un şaşkınlığı ortadaydı. Hatta hayretten donakalmışlı bile denebilir. Bu planın onun aklındakine pek uymadığını söyledi. Elini ceket cebine sokmuş, ciddi ve endişeli bir ifadeyle, piposu ve tütününü çıkarmaya uğraşıyordu. "Benim planladığım şey, senin de bildiğin gibi, İngiltere'den özel okul öğrencilerini getirip onlara keyifli bir ortamda biraz İtalyanca, biraz sanat tarihi öğretmek, ülkeyi kitaplar aracılığıyla değil de, doğrudan keşfetme fırsatı sağlamaktı. Sonuçta bu işten ekmeğimi çıkarmayı hedefliyordum elbette. Vardiyalı işlerde çalışan Senegalliler ve Ganalılar için bir yurt açmaya niyet etmemiştim."

Morris arabada sigara içilmesinden nefret ederdi, ama bu seferlik ses çıkarmadı. Herkesin kusurlu yanları olduğunu takdir

* Richard Cobden: XIX. Yüzyılda Cobdenism adıyla da bilinen her türlü korumacılığa karşıt radikal liberal görüşün savunucusu devlet adamı ve sanayici. –ç.n.

§ Thomas Gradgrind, Charles Dickens'ın *Hard Times* (*Zor Zamanlar*) adlı romanındaki bir karakter olup, ismi zamanla soğuk gerçeklerden ve sayılardan başka hiçbir şeyle ilgilenmeyen kişiler için bir metafor haline gelmiştir. –ç.n.

edecek olgunluktaydı. İki üç dakika boyunca sakince araba kullanmakla yetindi, fikrinin hazmedilmesi, başka itirazların su yüzüne çıkması için zaman tanıyordu. Sonra, son günlerde geliştirmeye çalıştığı, işadamlarına özgü açıksözlülükle, Forbes'u kazancın nerede yattığı konusunda iknaya girişti.

"Bu okulu açabilmen için bayağı büyük miktarda sermayeye ihtiyacın olacak, değil mi?"

"*Res angusta domi*,"* diyerek onayladı yaşlı adam.

"Efendim?"

"Teklifini kabullendim, hepsi o."

Böyle bir sermaye, Trevisan ailesiyle bağlantısından dolayı, Morris'in elinin altındaydı elbette. Bir yerde eski bir çillik evi kiralamak için ayda dört beş bin, artı, fonksiyonel hale getirmek için birkaç milyon. Sorun şuydu ki; bencil Trevisanlar sırf Forbes'un hatırı için asla böyle bir yatırım yapmazlardı. Bu işten bir kazanç sağlamaları gerekiyordu. Hem de mümkünse hemen! Kiralanacak mekânı şişeleme ve paketleme işinde vardiyalı çalışacak göçmenleri barındırmak için kullanma fikri buradan doğmuştu. Hatta Forbes'un tam da şu sırada, Pollo Bobo'nun makineleri geceleri de çalıştırarak üretimi hızlandırma fikrini yumurtladığı sırada, Morris'le konuşması büyük şanstı. Forbes göçmenlere biraz İtalyanca, biraz sanat tarihi öğretirse –bunun için para alacaktı elbette– hem hayırseverlik yapmış olur, hem de işçiler düşük maaşlarla çalışmayı kabul ederlerdi. "Belki yerel hükümetten fon bile alırız. Böylece herkes mutlu olur." Şişeleme işi mevsimlik iş olduğu için, göçmenler gider gitmez Forbes hazır binaya istediği türden insanları, özel okul öğrencilerini toplayabilirdi. Bu, işe başlamanın bir yoluydu. Bir iki sene içinde tam istediği gibi bir müesseseye kavuşacaktı: Centilmenlere kültür eğitimi veren bir yatılı okul. "Belki benim altyapımdan insanlar için de bir iki burs," diye ekledi kendinden memnun bir edayla. Kendisini gerçekten de bir şekilde borçlu hissediyordu.

* "Elde yok avuçta yok" anlamına gelen Latince bir deyiş. –ç.n.

Forbes konuşmuyordu. Apenin Dağlarının öte tarafından iniyorlardı, Floransa'yı işaret eden ilk levhalar önlerine çıkmaya başlamıştı

"Görebildiğim tek sorun, hepsinin erkek olması. Anlıyor musun? Henüz kadınlarını yanlarına almamışlar sanırım."

"Ya " Forbes bir an duraksadı, kaşları çatık, tütün dolu piposuna eğilmişti. Derin bir ıç çektikten sonra, Morris'in artık hakiki üst zumreyle özdeşleştirdiği bir âlicenaplıkla konuştu: "Madem tek yol bu, o halde beni kandırmana müsaade etmem gerekecek."

5

Annesi sanata meraklıydı. Ayyaş babası ise sidik sanatçısıydı. Morris bu analizin, bu antitezin Lawrencevari bayağılığının farkındaydı. Ama bir şeyin bayağılaşmasının sebebi gerçekten de sıklıkla cereyan ediyor olmasıydı buyük ihtimalle. Tıpkı karikatürün de kendine özgu, ayırdedilir bir hakikiliği olduğu gibi. Onun çocukluğunun diğer binlerce insanınkinden farkı yoktu demek ki. Ama ne beklenebilirdi ki? Aslına bakarsan, tam da bu yegânelikten yoksun oluş, aynı kultürel fakirliği paylaşan onca insanın varlığıydı çocukluğunu dokunaklı kılan şey. Öte yandan, aynı açıdan bakılırsa, başlangıç çızgısının bu kadar özelliksiz olması, sonrakı başanlannı çok daha dikkate değer kılıyordu.

Annesı sanata meraklıydı. Onu okumaya, resim çizmeye, keman çalmaya teşvik etmişti. Resimde hiç başarı gösterememişti (Morris'in içgüdüleri nesnelerın uzam içinde konumlanışından çok, olayların zaman içinde dizilişine yönelikti), çocuğun keman çalışmasının babasının berbat bir akşamdan kalmalık haline tesadüf ettiği bir gün –aslında bu çok muhtemel bir tesadüftü– bıtpazarından alınma keman ayaklar altında kalmıştı. Ama

kimse Morris'i okumaktan alıkoyamazdı. Hatta öyle bir zaman geldi ki, Morris *Aachen ve Tarihçesi*'nden Stefan Zweig'ın hayli zihin açıcı *İnsanlığın Yıldızının Parladığı Anlar*'ına (Yahudiliğe hep derin bir yakınlık duymuştu) kadar Acton kütüphanesindeki her kitabı okumuştu. Babası, yalnızca aylaklar ve otuzbircilerin sürekli kitap okuduklarını söylerdi, çünkü okumak elleri cepte tutmayı sağlayan tek "faaliyetti". Morris babasının gözlemlerinde her ne kadar çiğ de olsa bir doğruluk payı olduğunun farkındaydı. Onun sinirine dokunan da buydu işte.

Ama hayır, bu konu hakkında babasıyla konuşmayacaktı artık. Diktafonun başında saatler geçirip kendini haklı çıkarmaya çalışmayacaktı. Kesinlikle hayır. Kendini metheden imalarla dolu kartpostallar da göndermeyecekti. Massimina'yla geçirdiği o kısa yazdan sonra erkekliğini ispatlamaya ihtiyacı kalmamıştı artık.

Evdeki zor şartlar Morris'i kütüphanede gayretkeş Sih öğrenciler ve bulvar gazetelerini karıştıran işsizlerin arasında okumaya itmişti. Ne mutlu günlerdi! Görsel sanatlar üzerine bilgisiyse, aksatmadan gittikleri plaj tatillerinde taşra müzelerine yapılan ziyaretlerle sınırlıydı. O da ancak iklim koşulları kumsala inmeyi babasının öncü ruhu için bile fazla çeşin bir iş haline getirdiğinde mümkün olurdu. Daha doğrusu, babası havlusunu hâlâ nemli mayosunun üzerine sarar, her ne pahasına olursa olsun, mutlaka yüzmeye gidileceğini bildirir, annesi en sonunda isyan edip ağlamaya başlar, kamp alanının etrafında rüzgârdan iki büklüm olmuş kavaklara, adeta birbirleriyle yarışan bulutlara, umumi tuvaletleri görmelerini engelleyen yağmura işaret ederdi. Tüm cesaretini toplayıp, Morris'in öksürüğünü, zayıf ciğerlerini hatırlatırdı. Sonunda babası uzun saatler boyunca oturup, sahildeki eğlence merkezlerinin açılış saatini beklemeyi kabul ettiğinde, annesi Morris'i yerel sanat müzesine, veya daha da iyisi, bir köy otobüsüne binip en yakındaki halka açık malikâneyi gezmeye götürürdü. Mütevazı aristokratlar o günlerde Morris gibilerin gelip içinde yaşadıkları zenginliğin tadını çıkarmalarına izin vermeye başlamışlardı ki, bu zenginliği daha uzun süre ellerinde tutabilsinler.

Her şeyden çok, yüksek beyaz yakaların çevrelediği pudralı suratlardaki sabit gözleri ve yalnızca zenginlerm sukünetle seyredebileceği türden gotik, ürpertici, romantik manzaraları hatırlıyordu. Ama on yaşındaki Morris bunlara bayılıyordu Cilalanmış parke kokusunu, çiçek desenli şezlongları, zarif balık havuzlarını sinesine basurmış bakımlı bayırlara bakan, belleri kuşaklı kadife perdelerin çerçevelediği yüksek pencerelere bayılmıştı. Geniş iç mekânların derin sessizliğini ve yankılarını sevmişti. Bu mekânları tasarlayanlar, ihtiyaçtan önce gösterişe önem vermişlerdi. Morris yanlış sınıfa doğduğunun farkındaydı.

Büyük ihtimalle doğduğu ırka da ait değildi. Çünkü annesinin ölümünden sonra, Batı Londra'ya öylesine yabancılaşmıştı ki, hafta sonlarını Victoria ve Albert Müzesinde, National Gallery'de, British Museum'da ya da Tate'de geçirmeye neredeyse mecbur kalmıştı. Ergenlik çağındaki, huzursuz Morris yavaş yavaş anlıyordu: Onu en fazla cezbeden, hatta bir akrabalık hissettiği zarafet, kendi memleketinin şanlı şerefli askeri ve meteorolojik geçmişinde, –ne Wellington'un muharebe sahnelerinde, ne Constable'ın göklerinde, ne de Turner'ın denizlerinde– değildi. İtalya'daydı.

Bu fikri nihayet bilincinin yüzeyine çıkaran şey, Cespo di Garofano'nun fazla bilinmeyen üç parçalı tablosuydu. Santa Cecilia, Meryem Ana ve San Valeriano resmedilmişti. Aynı zamanda büyük bir rahatlık ve keyif sergileyerek dimdik ayakta duruyorlardı. Çok güzel giyinmişlerdi, ama korseler ve yakalarla sıkıştıran –sanki insanın iyi görünmesi bir çeşit toplumsal laneti miş gibi!– mutaassıp İngiliz tarzından eser yoktu Hayır kıyafetleri bu insanlara zevk veriyordu, kırmızı ve mavi kumaşın yumuşacık katmanları, parıldayan broşlar, zarif sandaletler. Ya o gözlerdeki ve dudaklardaki şehvanilik? Meryem Ana'nın da diğerlerinden aşağı kalır yanı yoktu. Merasimle ifade edilen şehvanilik. Şehvanilikten doğan merasim, Böylece Morris ilk defa, babasının bayağı zevkleri ile merhum anneciğinin dindarlığının her zaman çatışması gerekmediğinin farkına varmıştı.

Dahası, San Valeriano, saç rengi daha koyu olmakla birlikte kesinlikle kendisine benziyordu.

Dolayısıyla, olaylar gelişip de –en doğru ifade buydu– Cambridge'den atıldığı zaman, Morris'in yüzünü İtalya'ya çevirmesinden daha doğal bir şey olamazdı.

"Hiç tablolarda tanıdığın insanları aradığın olur mu?" diye bir soru yöneltti Forbes'a; Piazza della Libertà'nın etrafını ikinci defa turluyorlardı. Bu kaotik ülkede park yeri bulmak her zamanki gibi imkânsız görünüyordu. Kaldırımlarda arabalar vardı, yolun ortasındaki çimenlik alanlarda arabalar vardı, otobüs duraklarında bile çift sıra park etmiş arabalar vardı. Buralarda bir yerde mutlaka bir otopark olmalıydı. Parasını ödemeye dünden razıydı.

Forbes sordu: "Nasıl yani?"

"Tanıdığın insanlar, sevdiklerin, onları resimlerde arar mısın hiç?"

"Onlara benzeyen portreleri mi kastediyorsun?"

"Evet." Morris sohbeti devam ettirmek uğruna, rahatsız edici de olsa bu anlam kaybını kabullenmeyi yeğledi.

"Sanat tarihinde takip ettiğim bir konu sayılmaz."

"Biliyorum. Bunun farkındayım. Ama sırf meraktan soruyorum. Bir resimde birinin yüzüne rastladığın olmadı mı hiç? Karınınkine, mesela."

"Hayır." Forbes kesin konuşuyordu şimdi. "Ne rastladım, ne de aradım."

Morris sesini çıkarmadı, gözleri Rönesans binalarının heybetli zarafetinin dibinde yatan, tıklım tıkış araba dolu yirminci yüzyıl kaldırımlarını araştırıyordu. Forbes'un küçük yeşil gözleri onu izliyordu. Ansızın telefon çaldı.

Morris kendisini düşünmenin yoğun zevkine ve araba park etmenin mihnetine öyle kaptırmıştı ki, az kalsın telefona cevap vermek gibi bir hataya düşüyordu. Ama hayır, Paola'ya saat on buçukta bir müşteriyle buluşacağını söylemişti ve saat daha onbire on vardı. Böyle bir yanlış yapacak kadar toy değildi o.

Forbes izliyordu. *Piazza*'nın etrafında bir tur daha döndükten sonra tam on kere çalan telefon sustu.

"Biliyor musun, sen enteresan bir çocuksun, Morris," dedi Forbes.

Morris dönüp, sarışın kâküllerinin altından en göz kamaştırıcı gülümsemesiyle bir bakış attı. Gözlerinin maviliğini neredeyse kendisi bile hissedebiliyordu, koltukları o kadar kabarmıştı ki, anarşik bir gösteriş ruhu sergileyerek, arabayı Palazzo dei Signori'nin hemen dışındaki yaya geçidine park etti.

Sokakla karşılaştırıldığında galeri estetik açıdan fersah fersah ilerideydi. Ama aynı zamanda sokağın tuhaf bir yansıması, diye düşündü Morris. Zihninin birdenbire meselelere derinlemesine dalma becerisi ona hep keyif verirdi. Müze ve sokak aynı renkleri paylaşıyorlardı, ama müzedeki mermerin soluk pembesinde, travertenlerin köpüklü kaymağında renkler donuklaşmıştı. *Piazza*'daki kadınlarla erkeklerin şehvaniliği burada da mevcuttu. Ama fırça ve keski onları daimi bir tefekküre sabitlemişti. Dışarıdaki karmaşık ve bayağı dünyanın damıtılmış bir tekrarı, ıvedililikten ve arzulardan arındırılmış soğuk bir sureti seçiliyordu burada. Massimina üçüncu katta VIII. Odadaydı, ama o bekleyebilirdi. Morris zevkin ertelenmesi prensibine her zaman büyük inanç beslemişti.

Tuvalete kısa bir ziyaretten sonra, Forbes onu kolundan tutup önce Vasariano Koridoru boyunca yürüttü, sonra Hermafroditin Odasına götürdü. Adam öyle bilgili, öyle zekiydi ki. Morris'i Apollon heykelinin pürüzsüz baldırlarına dokunmaya, hacmini, kaslarla sarmalanmış taşın dolgunluğunu hissetmeye teşvik etti. Okul nihayet kurulduğu zaman, genç öğrencilerine böyle şeyleri öğretmek istiyordu işte. Sanat eserleri karşısında yalnızca huşu duymakla kalmayıp, ondan alıncak zevki takdir etmeyi öğretecekti. Çocuklar önce taklit etmeye, ardından yaratmaya teşvik edilmeliydi. *Gratia placendi*'yi öğrenmenin tek yolu buydu gerçekten.

Ne demekti acaba? Morris şu Latinceye bayılıyordu doğrusu.

Taşın üzerinde gezinen eli kendi dizinin cansız bir sureti olabilecek, kusursuz bir dizi okşuyordu.

"Keyif vermekten alınan haz." Forbes'un sesi her zamankinden daha baygın çıkıyordu.

"*Attenzione, signore*!" Müze bekçisi birdenbire yanlarında belivermişti. Morris dirseğinin sıkıca kavrandığını hissetti. "*Non si tocca*, dokunmak yok. Yoksa dışarı! Çok kötü! *Capito*?"

Morris hızla döndü. Otorite figürleri neden onu böylesine heyecanlandırıyordu? Yapmaması gereken bir şeyi yaparken yakalanma hissi. Derhal tabanları yağlamaya hazırdı. Ve tam o anda, siparişi teyit etmek için Doorways'a göndermesi gereken faksı unuttuğunu fark etti. Gezi mahvolmuştu, o kadar dikkatle üzerine titreyip bozmamaya gayret ettiği haleti ruhiyesi sarsılıvermişti.

"Sanat koruma cılığı maskesine bürünmüş kültür düşmanlığı." Müze bekçisi yerine dönerken Forbes üzüntüyle başını sallayıp bu yorumu yaptı. "Bizden bir zarar gelmeyeceğini görebilmesi gerekirdi." Kendinden bahsederken nadiren benimsediği bir açıklıkla ekledi: "İngiltere'yi terk etme nedenlerimden biri de buydu."

Ama Morris o kadar sarsılmıştı ki, bunun farkına bile varmadı. Şimdi yapmak istediği tek şey, Massimina'yı görüp oradan gitmekti. Bütün o goblenlerle kaplı duvarlar, freskolarla bezeli tavanlar; Rönesans sanatının ve ahenginin şaşaası birdenbire tehditkâr bir kapalı alana dönüşmüştü. Toscana Ekolünü yarılayana kadar bekleyip, Forbes'a korkunç bir mide ağrısına tutulduğunu ve çıkması gerektiğini söyledi. Gitmeden önce şu Filippo Lippi'ye bakabilirler miydi?

VIII. Odada bir süre durup Massimina'nın önünde dikilen bir grup kılıksız Doğu Avrupalının dağılmasını beklediler. Bir rehber anlaşılmaz bir dilde konuşuyordu. Ama o kır saçlı, hırpani, kalın enseli kafalar sürüsünün arasından bile, Morris dolgun burnuna, süt beyazı yanaklarına varıncaya dek, tablodakinin kesinlikle Massimina olduğunu görebiliyordu. Olağanüstü bir heyecan dalgası bütün bedenini sardı. "Âşığına kavuşan bir erkek gibi." Yalnızca

dudaklarını kıpırdatarak sessizce kelimelen tekrarlarken, Forbes'un ona artan bir endişeyle baktığını fark etti.

"Çok gergin görünüyorsun, evlat."

"Şu başbelası Polonyalılar neden benim resmin önünde çöreklenip kaldılar anlamıyorum."

"Sabırlı ol," diyerek gülümsedi Forbes. "Gevşe biraz. Avam tabakasının bile biraz gün yüzü görmesi gerekir." Sonra nazikçe sordu: "Şey, bu tablo tanıdığın birine benzeyenlerden biri mi? Yoksa yalnızca estetik bir ilgi mi duyuyorsun?"

Morris'in boğazına öyle bir yumru oturmuştu ki cevap veremedi

"Ah," dedi Forbes, yüzü adeta bir sükûnet maskesiydi.

Polonyalılar -eğer Polonyalılarsa tabii– uzaklaşır uzaklaşmaz, Morris hemen tuvale yaklaştı. Küçük bedenleri enfes dolgunlukta iki melek, kırmızılı mavili uzun bir elbise giymiş Bakire'ye taç giydiriyordu. Bakire'nin yüzü aşağı bakıyordu. Ve işte oradaydı: Başın yana yatışındaki o çekingen ve bir şekilde ayartıcı eda (ayartıcı olmasının sebebi çekingen olmasıydı), çenenin eğilişi – Massimina'nın karakteristik iladelerinden biri. Aşikâr bir benzerlik. İnanılmaz bir şeydi ama –eğer tuvale yapışmış bir toz değilse– sol kulağının altındaki minik ben bile oradaydı. Bir zamanlar ne büyük bir şefkatle öpmüştü o beni. Küçük kusurlar ve kirliganlık kadar şefkatını uyandıran bir şey yoktu zira.

Ama en fenası gözlerdi. Dimdik ona bakan o kocaman, berrak, kahverengi gözler. Varlığı, mezarlıktaki küçük fotoğrafta olduğundan çok daha yoğundu. Kısacası, Mimi'ydi bu.

"Renklerinin canlılığı ve figürlerinin şehvani dokusuyla ünlüdür," Forbes onu bilgilendiriyordu, "ustası Masaccio ya da halefleri da Vinci ve Michelangelo'yla karşılaştırıldığında, ufku ve tutkusu kısıtlı bir ressam."

Morris çenenin eğimini, yuzu çevreleyen saçları –Mimi'nin saçları da aynı böyleydi, en azından Morris tanınmaması için ona perma yaptırana kadar– buyulenmişçesine seyrediyordu.

"Eski bir kız arkadaş mı?" Eğlendiğini gizlemeden, kibarca sordu Forbes. "Anne, teyze, kuzen?"

"Biricikaşkım," diye cevap verdi Morris boğuk bir sesle, hem derin bir ıstırap yaşıyor, hem de bu melodramdaki asaleti duyumsuyordu. Başka insanlar bu şekilde acı çekmeyi beceremezlerdi.

"*La donna è mobile*," diyerek dert ortaklığına soyundu Forbes. "Cinsi latif olabilirler, ama aynı zamanda daha havai, daha hercai oluyorlar, korkarım."

"Hayır," diye mırıldandı Morris, gözlerini resimden ayırmadan. Massimina her an ona bir işaret gönderebilirdi. Buna adı gibi emindi. "Hayır, o öldü."

"Ah, buna üzüldüm."

Uzun bir sessizlikten sonra Morris trajik bir ses tonuyla ekledi: "Biz evlenecektik."

"En sevdiğiyle evlenmek kimseye kısmet olmuyor," dedi Forbes tatlılıkla. "Sanki doğanın kanunu bu. Simyanın veya devridaim makinesinin imkânsızlığı gibi." İhtiyar adam matemli bir havaya bürünmüştü. "O zaman hayat fazla mükemmel olurdu, değil mi?"

"Evet." Morris, Forbes'un bu iştirakinden memnundu. Etraflarında dolanan kalabalığa rağmen, sanki o ikisi bir şekilde onlardan koparak başka bir boyuta geçmişler, çevresinde çıplak oğlanların yüzdüğü bu genç kadının önünde duruyorlardı. Bakire'nin dudaklarında belli belirsiz bir alaycılık ifadesi kıpırdandı.

Beni bekletiyor, diye aklından geçirdi Morris. Benimle oynuyor.

"Araba kazası mı?" diye sordu Forbes. "Yoksa bir hastalık mı?"

"Alçaklar onu kaçırıp öldürdüler," dedi Morris haşin bir ifadeyle. "Düşünebiliyor musun? Hayatta sevdiğim tek insanı. Onu öldürdüler!"

Forbes şaşırmıştı. "Yüce Tanrım!" dedi, yaşadığı duygusal yoğunluğa ve gerilime rağmen Morris'in takdir etmeden geçemediği eski moda tavrıyla. Resme bakarak yüksek sesle iç geçirdi: "Mimi!" İşaretini ne zaman gönderecekti? Bazen ne kadar da inatçı olabiliyordu! Morris'le bir olup bütün meseleyi örtbas et-

meleri, hayatlarının geri kalanını birlikte, mutlu mesut geçirebilmeleri için, sonunda yaptığı şeyi yapmaya mecbur kalmamak için ona yalvardığı zaman da böyle inat etmişti. Morris öyle bir sonu asla istememişti. Bir an Forbes'a her şeyi itiraf etmeyi geçirdi aklından. Her şeyin gayet anlaşılır olduğunu ondan duymayı istedi. Onun yerinde kim olsa aynı şeyi yapardı.

"Üzgünüm," diyordu Forbes. "Bilmiyordum."

Orada öylece duruyorlardı. Mimi'ye olan tıpatıp benzerliğiyle tablonun sıkıntı veren bir donukluğu vardı. Morris Forbes'un sabırsızlanmaya başladığını hissetti. Konuşarak zamanı doldurmuş olmak için sordu: "Bir model kullanmış mıdır acaba? Ne dersin? Yani, gerçek bir kız var mıydı ortada?"

"Lippi mi? Şey, evet, bazı ressamlar basit bir anatomik taslak oluşturmak için model kullanırlardı. Buna rağmen ortaya son derece idealleştirilmiş bir sonuç çıkardı elbette."

Tabii ki model kullanmamıştı, diye düşündü Morris. Massimina'ya tıpatıp benziyordu.

"Lippi'nin enteresan tarafı," diyerek açıklamaya girişmişti Forbes, belli ki genç arkadaşının aklını başka şeylerle meşgul etmeye çalışıyordu, "bir keşiş olmasına ve bütün bu ibadet temalı resimleri yapmasına rağmen, sonunda bir rahibeyi kaçırıp onunla evlenmiş olmasıydı."

"Kaçırmış mı?" Morris hayretler içinde kalmıştı.

"Öyle diyorlar."

"Kızı kaçırmış sonra da modeli olarak mı kullanmış?"

"O kadarını bilmiyorum. Ama evet, olabilir tabii."

"Rahibeymiş demek."

"Evet."

Mimi de azılı bir Katolik değil miydi! Bütün bu bilgileri sindirir sindirmez, Morris genelde gayet hassas bir adam olan Forbes'un aradaki bariz paralellikleri fark etmemiş olmamasına şaştı. Sanki kendisi de Massimina'nın bakire portresini yapmış, sonra da onunla evlenmişti; bu da bir rahibe için bir çeşit ölüm değil miydi? Tepesi atmak üzereydi. Yine de o alaylı gülümseme kızın yüzünden silinmemişti.

Massimina onu gerçekten sevmiş miydi? Yoksa yalnızca evinden –manastırından– uzaklaşmak için numara mı yapmıştı?

"Browning'in Lippi'ye adanmış pek hoş bir şiiri var, şehvet düşkünlüğünü mazur gösteriyor," diyerek devam etti Forbes. "Ruskin'in gereğinden fazla övdüğü bir şiir."

Morris birdenbire sıkıldı. On dakikadır orada dikiliyordu. Bir işaret alacağım derken aklını yitirmek üzereydi. Ve aklını kaçırmadığına göre bu, hiçe sayıldığı anlamına geliyordu. O bilmiş gülümseme. Kahretsin! Sonuçta kızın tekiydi işte! Meryem Ana olsun olmasın. Topuklarının üzerinde döndü, Forbes'u kolundan tutup kapıya yöneldi. "Midem," diye şikâyet ediyordu. "Buna inanamıyorum."

Tam Botticelli Odasına açılan eşikten geçmek üzereyken seslendi. Morris donakaldı. Genç arkadaşının bayılmasından ya da kusmasından korkan Forbes, destek olmak için kolunu omuzlarına sarmaya çalışıyordu. Morris başını arkaya çevirdi. Odayı bir okul çocukları sürüsü doldurmaya başlamıştı, birbirlerine tiz seslerle haykırıyorlardı. Ama Morris'in duyduğu, kesinlikle kendi isminden başkası değildi, hem de nerede duysa tanıyacağı o tonlamayla telaffuz edilmişti: "Morri!" Başka kimse hiçbir zaman ona Morri dememişti. Odayı boydan boya tarayan koca kahverengi gözler Morris'e odaklanmışlardı. Morris elini dudaklarına götürdü, bir öpücük kondurup ona doğru üfledikten sonra döndü, Forbes'un kolunun hâlâ omzunda olduğunun farkına bile varmadan, sendeleyerek merdivenlerden indi.

Arabaya bindiklerinde Massimina'yla telefonda konuşabilmeyi istedi, ama Forbes oradayken bu mumkün değildi elbette. İhtiyar adam öğle yemeği için mola vermek istedi, ama cüzdanını evde unuttuğunu bildirmeyi de ihmal etmedi. Asil dostunun böyle acınası otlakçılık yöntemlerine başvurmak zorunda kalmasına üzülen Morris centilmenlik göstererek menudeki en pahalı yemekleri sipariş etmekte ısrarcı davrandı, mide ağrısı mucizevi bir şekilde birdenbire yok olmuştu. Geri dönüş yolunda, bir an önce yalnız kalmak için duyduğu sabırsızlık giderek artmasına rağmen, cömertçe

bir davranışla Forbes'a, emekli maaşı ödemelen arasında sıkışır da borç paraya ihtiyaç duyarsa, yalnızca istemesinin yeterli olacağını söyledi. Forbes birkaç yüz bin lireti kabul etti.

"Biliyorum kulağa çılgınca geliyor," diye devam etti Morris, "ama Uffizi gibi bir galeriden böyle bir resim satın almak mumkun olur mu dersin? Herhalde ellerinde Bakire'nin taç giymesiyle ilgili otuzdan fazla tablo vardır."

Forbes bunun mümkün olacağını sanmıyordu, ama sanatın yalnızca müzelerde ziyaret edilen bir şey olmaktan ziyade, insanın kendi yakın çevresinde bulunması gereken bir şey olduğu konusunda hemfikirdi. Bütün güzel şeylerde olduğu gibi, sahip olma faktörü önem taşıyordu. Cambridge'deki eski evini ve oradaki tablolarını sık sık hasretle anıyordu. Ama orada beraber olduğu insanları özlemiyordu. Keşke daha önce, daha gençken ayrılmış olaydı.

Kendi düşüncelerine dalmış olan Morris, yaşlı adamın, özel hayatına ilişkin sorular sorması için çıkardığı davetiyeye bir kere daha ilgisiz kalmıştı. Zaten onu asıl ilgilendiren Forbes'un kultürüydü, kişisel hayatında atlattığı badireler değil. Telefon çaldığında bir an tereddüt etti, bir mucize olması ve *onun* arıyor olması ihtimali aklından geçti.

Ama arayan Paola'ydı.

"*Mamma* kendine geldi," dedi Paola lafla uzatmadan. "Kahretsin, iyileşecek gibi duruyor. İnanamıyorum."

Morris de inanamıyordu. Yine de, hayal kırıklığını böyle banz bir şekilde ifade etmeyi yakışıksız buldu.

"Tek tesellimiz," diye devam etti karısı, "Bobo'nun bu işe bizden çok daha fazla hiddetlenmiş olması."

Morris telefonu kapatırken, dört bin kasalık bir siparişi mumkün olabilecek en sıkışık teslimat tarihiyle teyit ettiğini –Verona'ya döner dönmez bunu halledecekti– öğrenen bacanağının daha ne kadar hiddetleneceğini merak etti. Ansızın, meseleleri kesin bir sonuca bağlamayı kafasına koydu.

6

Geceyansına doğru, kaliteli bir şişe *prosecco*[*] eşliğinde efkâr dağıttıktan sonra, Paola Morris'i oral önsevişmeye ikna etmek için onun donmuş çikolataya olan zaafından yararlanıyordu ki, genç İngilizin aklına o sabah yaptığı alışveriş geldi. Paola erimiş çikolata bulaşmış dudaklarını büzdü. "Hediye, sevgilim," diye ısrar etti Morris. Üzerinde sabahlığı ve terlikleriyle merdivenleri inip kasım gecesinin dondurucu soğuğuna çıktı. Artık işi pişkinliğe vuran inşaatçı, kazı makinesini ana kapının önüne park etmiş, böylece araba yoluna ve park yerine girişleri iyice zorlaştırmıştı. Bir gün Morris ona bütün bunları ödetmenin bir yolunu bulacaktı. Acelesi yoktu. Mercedes'in arka koltuğundan paketi aldı.

İkinci kat komşusunun kapısında bir an durup içeriden gelen televizyon sesini dinlerken, Morris elindeki paketin fazla ağır olduğunun farkına vardı. Kanal 7'nin geç saatlerde yayınladığı striptiz programının müziğini duyabiliyordu. Aman ne sürpriz! Evet, merdivenlerden gayet açık seçik duyuluyordu. Bunu

[*] İtalya'nın Veneto bölgesinde üretilen bir tür şampanya. —ç.n.

öğrenmesi iyi olmuştu. Paketi kaldırıp hafifçe salladığında, özgüveni yerini bütün benliğini saran bir endişeye bırakmaya başladı. Paketin içinde bir şey şüphe uyandırıcı tok bir ses çıkararak kaymıştı.

"Kendimi aptal durumuna düşürdüm" diyerek eve girdi. Paola divana yuzüstü uzanmıştı, üzerinde Morris'in aynı anda hem heyecan verici, hem de son derece zevksiz bulduğu iç çamaşırları vardı. Paola parmağıyla işaret edip onu yanına çağırdı. Morris neredeyse bağıracaktı: "Tanrı aşkına, tam anlamıyla bir göt gibi davrandım!"

"Hmmm," dedi Paola.

"Kendimden nefret ediyorum." Üstünde Sony Videomaster fotoğrafı olan paketin seloteyplerini yırtıp atmaya koyuldu. "Sana bir hediye almak istemiştim, ama gidip yüz elli bin lireti sokaga attım. Yüz elli bin liret!"

Ansızın –ama beklenmedik olduğu söylenemezdi– gözlerinin yaşla dolduğunu hissetti, birbirleriyle çelişen bir duygular yumağıyla boğuşuyordu. alçalma, öfke, bağışlama, küçük düşme. Nihayet tırnaklarıyla paketi yırtmayı başardığında, naylon torbaya sarılı bir tuğla fayansın üzerine düşerek parçalandı.

Paola kahkahalarla gülüyordu. "Ah, Mo, seni aptal. Yoksa gidip bir *Marocchino*'dan* mı satın aldın? Herkes bilir satıklarının sahte olduğunu."

Sesinin çınlaması, sanki kanı kaynama noktasına gelmiş olan Morris'in gözlerindeki fokurdamaya denk düşmüştü. Pijamaları ve sabahlığı bile Morris'in adeta şişerek genişleyen bedenine dar gelmeye başlamıştı. Öfkeden kudurmak üzereydi. O tuğlayı yerden alıp onunla alay eden şu kaltak kafanın üzerinde bir güzel kırabilirdi. Massimina olsa asla böyle davranmazdı.

"Sana almıştım!" diye haykırdı. "Kendimizi filme çekmek için. Adama iyi davrandım, ama o beni kandırdı!"

Paola yerinden kalkıp kollarını Morris'in vücuduna dolayarak ona sarıldı. Huylanan Morris kızı itti, ama o hemen geri geldi ve hareketini tekrarladı, kollarını sıkıca vücuduna sarıp yu-

* Fason çorap

zünü Morris'in boynuna bastırdı "Al beni, Mo," diye fısıldadı, "Al beni Öfkelendiğin zaman sana bayılıyorum. Aynı anda öyle saf ve tatlı, öyle kuvvetli ve haşın oluyorsun ki."

Morris sırf direnmiş olmak için yarım yamalak bir çaba sarfetti, ama bu duyguların verdiği tatmin hissine ve kızın ufak esmer bedeninde parıldayan iç çamaşırlarının pornografik etkisine karşı kayıtsız değildi.

Paola "Bu haline bayılıyorum, bayılıyorum," diyerek ısrar ediyor, bir yandan da Morris'in sabahlığını açmış, yakalarından çekiştiriyordu.

Daha sonra o sessizce uyurken, Morris kılıçtan geçmiş bilincinin pençelerinde uyanık yatıyor, aşağılandığı dakikalar sahne sahne gözlerinin önüne geliyordu. Neden sonra aklına kalkıp oturma odasına geri dönmek geldi. Işığı yaktı, naylon torba içindeki tuğlayı yerden kaldırıp dikkatle divanın yanındaki kilimin üzerine koydu. Daha sonra, yeri incelerken, fayanslardan birinin kenarının çok kötü bir şekilde zedelendiğini fark etti. Bertelli imzalı o narın geometrik yeşil desenlerde çirkin bir beyaz leke oluşmuştu. Şimdi senaryo daha da beter bir hal almıştı. Toplumun ona davranışından ötürü sahtekârlık yapmaktan başka şansı olmayan bir adama para verecek kadar aptal olmakla kalmamış, hatasını anladığı zaman bir budala gibi öfkesine yenik düşüp kırk bin liret değerindeki -değiştirmesi bunun iki katına patlayacaktı- fayansı zedelemişti.

Yatağa dönduğünde Paola'nın her zamanki gibi onun yerini de işgal ettiğini gördü. Ağır yorganın altında sereserpe uzanıp çaprazlama yatmasında çocuksu bir şey vardı. İstediği her şeyi almaya ve sahip olmaya alışkın şımarık bir çocuk. Morris sabahlığını giyip odadaki tek koltuğa yerleşti. Yaklaşık bir saat gözlerini karanlığa dikip oturdu. Rezil olduğu anlar bir kez daha gözünün önünde canlandı: Arabanın yanına çömelen Faslının o prova edilmiş somurtuk, çatık kaşlı ifadesi; adamı yüz elli bine razı ettiği için hissettiği ahmakça galibiyet duygusu; daha sonra galeride Massimina'nın tablodaki alaycı bakışları (sanki şehit

düşüp kemale ermişti de, ulaştığı yüksek yerden, hırpalanmış, boğazına kadar batmış Morris'e bakıyordu); sonra karısının kulakları tırmalayan kahkahası, o hayvani inildemeleri; sanki kocası bir haz kaynağından başka bir şey değildi, onu anlamaya çalışmak, rahatlatmak gerekmezdi, ondan yalnızca zevk alınırdı. "Bir erkeğe ancak öldüğü zaman mutlu denebilir." Cambridge'deki Ahlâk Bilimi bitirme sınavlarının İkinci Bölümünden bu alıntıyı hatırladı ve gece boyunca kendi kendine tekrar edip durdu. "Bir erkeğe ancak öldüğü zaman mutlu denebilir." Neredeyse kayınvalidesini kıskanacak duruma gelmişti, kutlu saadete ulaşacağı eşiğe ne denli yakındı!

7

Marzana'nın yukarısındaki tepeye nazik bir dengede tüne-
mişti. Üç katlıydı ve üzerinde dört heykelin bulunduğu
akan bir çatısı vardı. Terasın bir köşesinde kendini belli etme-
den kısa bir an durduktan sonra Forbes bu heykellerin hiçbir
estetik değer taşımadıklarını tezelden beyan etmişse de Morris
onları, hiç olmazsa pitoresk bulmuştu. Görünüşe bakılırsa, San
Zeno, San Rocco, Sant'Anna ve Sant'Agata'yı temsil ediyorlardı
– pek de inandırıcı olmayan çeşitli mucizeler gerçekleştirmiş yö-
resel azizler. Ama Morris çoğu zaman İtalyan kültürünün en iyi
tarafının bu olduğunu düşünürdü: Fantastik imgelerin, hikâye-
lerin bolluğu. Mimi'nin fotoğraflardan ona göz kırptığına ya da
eski tablolardan seslendiğine kim inanırdı? Kendi zihniyetinin
bir şekilde İtalyan dinsel geleneğinde çok sağlam temelleri ol-
duğunu ve böylece ta derinden meşruluk kazandığını keşfediyor-
du. O, buraya aitti

Forbes ayrıca, binanın müthiş soğuk olacağını ya da ısıtma-
nın müthiş pahalıya patlayacağını söyleyerek itiraz etti. Pervazın
içinde sallanan bir camı eliyle tıklattı.

İlk seçeneğin geçerli olduğunu söyledi Morris. Merkezi ısıtma yoktu ve içeride ateş yakmadan önce bacalarda etraflı bir çalışma yapılması gerekecekti. "Ama broşürde harika görünür," diyerek ısrar etti: "Bu bayır, bağlar, serviler, heykelli on cephenin asaleti."

"*Rudis indigestaque moles*,"* diye yorum getirdi Forbes.

"Yani?"

"Yanı daha iyisini ummuştum, ama *quod bonum felix, faustumque sit*,§ bu gece taşınırım."

Anlaşılan Forbes her zaman alamadığı cüzi emekli maaşıyla iki ev birden geçindirdiği için kirasını epeyce geciktirmişti. Cambridge'deki karısı makul davranmıyor, sürekli kalorifer yakıtının, otobüslerin, tiyatro biletlerinin ne kadar pahalı olduğundan yakınan mektuplar yazıyordu. Ayrılığı halen kabullenememişti belli ki. Forbes, onurunu tekrar kazanması için ona bu şansı verdiği, onu haysiyet kırıcı bir geri dönüşten kurtardığı Morris'e minnettar olduğunu söylemişti.

Evet, gerçekten de minnettardı, elini tutmak için dönüp dimdik Morris'in gözlerinin içine bakarken Forbes bunu bir daha tekrarladı. Yüzünün derin kırışıkları arasından bakan kendi gözleri nemliydi. Bir öğretmen asaleti vardı onda. Morris dostane bir ifadeyle gülümsedi. Hiç önemi yoktu. Bu kadar kıymetli birine yardım edebilme fırsatını yakaladığı için mutluydu. Bunu söylerken adamın ona attığı tuhaf bakış hoşuna gitmişti.

Mekânı gezip, koşe bucağı kontrol ettiler. Duvarlardaki sıvalar öbek öbek dökülüyordu, kepenkleri dağılmaktan koruyan tek şeyse, yıllanmış kalın boya tabakasıydı. Kasvetli bir taş merdiven, döşeme tahtaları gıcırdayan odalara çıkıyordu. Odalar asgarî eşyayla döşenmişti: gotik tarzda karyola başlıklarının taçlandırdığı lime lime bir şilte, üstü mermer (çatlamış) bir tuvalet masası, baş aşağı çarmıha gerilmiş bir Aziz Peter tablosu (rutubetten harap olmuş). En üst katın yarı aydınlığında, genç bir kadın şatafatlı bir mezarın başında diz çökmüş ağlıyor, tuvaldeki

* Latince ilkel, şekilsiz madde –ç.n.

§ "Hayırlı, uğurlu olsun" anlamında Latince bir deyim. –ç.n.

mumun ışığında gözleri parıldıyordu. Forbes başını sallayıp Latince bir şeyler mırıldandı.

Oysa Morris son derece kendinden emindi. Tam aradıkları türden, kültüre doymuş bir mekân değil miydi burası? Bir sene sonra Eton ve Harrow'a gönderecekleri broşürlerde şahane görünecekti. Bu arada, kirayı ödeyebilmek ve binanın bakımını yaptırabilmek için, bir iki gün içinde göçmenlerin taşınması gerekecekti. Maaşlarının yüzde otuzunu yiyecek ve yatacak yer ücreti olarak kesebilirlerdi mesela. Bu gayet makuldü. Çevirdiği bir musluktan önce damla damla pas lı bir su aktı, ardından borular uzun uzun inildedi. Forbes "*fiat experimentum in corpore vili*,"* demekle yetindi, ama bu sefer tercümesini yapmayı reddetti.

Morris arabasını Valpantena'dan aşağı hız sınırının epey üstünde sürerken, bu kadar neşeli olmasının, kendine bu kadar güvenmesinin asıl sebebinin, işler kötüye gittiğinde kendisini zalimce eleştirmesi olduğunu düşünüyordu. Duygusal olarak, bu zirvelere çıkmayı hak ediyordu, ve elbette, tıpkı şimdi olduğu gibi, bir kerecik olsun her şeyi en ince ayrıntısına kadar düşünmüş olmak insanı coşturuyor, gurur veriyordu. Sonuçta hayat bir oyundan ibaretti ve Morris de bu oyunu gayet iyi oynuyordu. Hem de çok çok iyi. "Öyle değil mi, Mimi, *cara*?" Ahizeyi kaldırdı, sonra hemen yerine koydu. Bazen bu tuhaflıklardan uzak durması, hayatını mümkün olduğu kadar basit ve gerçekçi düzeyde tutması gerektiğini hissediyordu. Mimi gerek duyduğu zaman onunla temas kuracaktı.

Kwame'yi mezarlığın önündeki trafik ışıklarının orada, bozuk para karşılığında arabaların camlarını silerken buldu. Morris'in kolay lokma olduğunu anlayan iriyarı zenci, elinde kovasıyla derhal Mercedes'in yanında bitmişti. Hemen işe koyulmak için sabırsızlandığı halde, Morris delikanlının ön camı bol suyla ıslatıp, sonra da sungeriyle saldırıya geçmesine ses çıkarmadı. Işık yeşile döndü. Öndeki ve sol şeritteki arabalar hareket etmeye başladılar. Kwame titizlikle çalışmaya devam ediyor, camda

* "Bırakalım da değersiz bir gövde üzerinde yapılsın deney." (Lat.) –ç.n.

kuruyup kalmış sinekleri ovalayarak çıkarmaya çalışıyordu. Arkadaki bir araba kornaya bastı. Morris kıpırdamadan oturuyordu. Kornalar koro halinde çalmaya başladı. Ah şu olağanüstü İtalyan sabırsızlığı! Kwame parıl parıl parlattığı camdan içeri bakıp Morris'le göz göze gelmeye çalıştı. Daha önceden bir iki kere aynı durumda kaldıklarında da fark etmişti, o kibar siyah suratta kesinlikle bir suçortaklığı iması vardı, Morris bundan emindi. Camı indirdi, ama her zamanki bin lireti uzatmak yerine, Kwame'yi arabaya davet etti, ışık sanya dönene kadar bir otuz saniye daha bekledikten sonra debriyajı boşalttı ve gaza basıp ilerledi. İnsanların bu kadar saldırgan olmasına hiç gerek yoktu.

Morris karakolda *permesso di soggiorno** başvurusu için yardım ettiği zaman zencinin adını –ya da soyadını– öğrenmişti. Sonra mezarlığın yanındaki işlek kavşakta rastlaşmalar olmuştu. Kwame ile başka bir düzine göçmen, duvarlardaki boş mezar oyuklarında kalıyorlardı. Morris davet işaretini yapar yapmaz, zenci kovasını kaldırımda bırakmış, yüzünde koca bir gülümsemeyle, tek bir soru sormadan, tek kelime dahi etmeden arabaya binmişti. Tıpkı bir zamanlar İsa onu yanına çağırdığında, ağlarını bırakan Peter gibi diye aklından geçirdi Morris; bu güven gösterisi onu etkilemiş ve duygulandırmış, aynı zamanda benkinin basit hayatı merakını uyandırmıştı. Çünkü her ne kadar zarafet ve yüksek zümre hayranı olsa da, kesinlikle bir *snob* olduğu söylenemezdi. Aslına bakılırsa onun dehası, Kwame gibi bir oğlanda zarafet, Forbes gibi meteliksiz bir adamda kültür ve Massimina gibi koca bir sıfır olan birisinde fazilet, güzellik ve tensellik karışımı kuvvetli bir kokteyl keşfetmiş olmasındaydı.

Şehir trafiğinde konuşmadan, merkeze doğru ağır ağır ilerliyorlardı. *Piazza* Bra'ya yaklaşırken Morris o civarda boş kalan son park sayacını bulmayı başardı. Zaten içinde bulacağına dair bir his vardı. Hareketlerine yön veren bir çeşit alınyazısı olduğunu düşünmeden edemiyordu. Ne zaman bir işe kalkışsa, olayların *olması gerektiği gibi* gelişmesi için her şey adeta işbirli-

* İkâmet izni –ç.n.

gi ediyordu. Yurdu işletmek için elinde Forbes gibi birisi vardı. Ucuza kiralayabileceği, eski ve harap bir ev vardı. Kwame ve mezarlıktaki ahbapları vardı. Doorways'den gelen devasa bir sipariş vardı. Çoğu zaman kendisini yalnızca, birbirleri için yaratıldıkları aşikâr iplikleri bir araya getirip dokuyan bir araç olarak görüyordu. Bu konuyu Massimina'yla derinlemesine tartışmak iyi olabilirdi. Belki de öteki taraftan her şey daha açık seçik görünüyordu. Belki de Massimina, Morris'in gözünde tabloyu bozan tek şeyi, hayattaki en büyük hatasını, Paola'yla yaptığı küçük düşürücü evliliği bile açıklayabilirdi. Kim bilir, ödemesi gereken bir kefaretti belki de bu. Yaptığı büyük kötülüğü sürekli anımsatacak mustehzi bir işaret. Zenciyi büyük bir mağazaya götürüp yeni bir çift ayakkabı, yeni kot pantolon, yeni kazak ve yeni bir anorak aldı.

Kwame ne şaşkına dönmüş, ne de minnettar kalmıştı. Uzun boyluydu, dondurucu soğukta egzoz dumanı soluyarak bozuk para topladığı saatlere ve bir battaniyeye sarınarak duvarın içinde bir delikte geçirdiği gecelere rağmen şaşılacak derecede sağlıklı, diye düşündü Morris. Yeni kıyafetleriyle, meydandaki şık şıkırdım kafelerden birinin cilalı granit barında rahatça durmuş, birasını içiyordu.

"Orada kaç kişisiniz?" diye sordu Morris, İngilizce konuşuyordu. Barlarında zenci görmeye alışık olmayan müşterileri'n düşmanca bakışlarından bayağı keyif duyuyordu.

"On, on bir, on iki." Kwame omuzlarını silkti, geniş gülumsemesi hâlâ kaybolmamıştı. "Gününe göre, *polizia*'ya göre değişir."

"Hepsi de iyi çocuklar mı?"

Kalın, kara altdudak, bariz bir "Ben nereden bileyim" ifadesiyle büzüldü.

"Güvenilirler ama değil mi?" diye ısrar etti Morris, bir yandan da yerfıstıklarını avuçluyordu

Altdudak yine buzüldü, ardından pırıl pırıl bir gulumseme belirdi, kara gözleri suçortaklığı ve ketumiyetin hayranlık verici bir bileşimiyle ışıldıyordu. Oğlan Morris'den en az yirmi santimetre uzun olmalıydı. Ve kapkaraydı!

"Çünkü sana bir iş teklif etmek istiyorum," dedi Morris, "ve kalacak bir yer."

Morris buraya ilk geldiğinde kimse onun için bu kadarını yapmamıştı! Birkaç dakika sonra delikanlıyı arabayla şehrin öteki ucuna götürürken, ahizeyi eline aldı, numaraları çevirmiyormuş gibi yaptıktan sonra, derhal Mimi'ye dokuma benzetmesini anlatmaya başladı. Bunu bir başkasının önünde yapıyor olmak tehlikeli bir heyecan hissiyle karışık bir zevk veriyordu. Üçüncü bir kişinin, biriyle flört ettiğini duymasına izin vermek, ama bu birinin kim olduğunu ele vermemek gibi bir şeydi. Dinleyici olarak Kwame gibi önemsiz birini seçmekle, biraz hile yapıyor sayılırdı gerçi. Önemli olan nokta, diyerek açıklamaya koyuldu, başarılı bir tasarım için enva çeşit renk'in hem şaşırtıcı hem de uyumlu bir kombinasyonda bir araya getirilmesi gerekir. Bunun için de bir sanatçıya ihtiyaç vardır. Yalnızca bir sanatçı, görünürde tamamen farklı öğelerin uyuşma noktalarını apaçık bir şekilde görebilir; mesela Pollo Bobo'nun düşmanca tavırları ve takıma dahil olmayı reddetmesi bile şu an bir tasarımın parçası haline geliyordu, onun sayesinde plan hareket kazanıyor, gerilim yaratılmış oluyor, bu şekilde her şey daha eğlenceli hale geliyor, sonuçta elde edilen başarının değeri artmış oluyordu. Bir yazar ya da ressam olmak için gereken yeteneğe, daha da önemlisi bağlantılara sahip olduğunu hiçbir zaman düşünmemişti, ama belki de sonuçta işin aslı, bir *hayat* sanatçısıydı o. *İnsanlar* arasında bir şeylerin cereyan etmesi için ne yapılması gerektiğini biliyordu. "Tıpkı bizim aramızda olduğu gibi, Mimi," diye boğuk bir sesle bitirdi. "Tıpkı bizim aramızda olduğu gibi. Seni öyle çok, öyle çok özlüyorum ki!" Sonra da bu telefon konuşmalarının kaçınılmaz sonucu olan acı duyguları bastırması gerekti.

Ahizeyi yerine koyarken dönüp Kwame'ye baktı. Delikanlı yüzüne sıcak bir gülümseme kondurup elleriyle dizlerinde yavaş ve düzenli bir ritim tutturdu. Arkadaşlığı keyifli, diye düşündü Morris. Aptal olduğuna şüphe yoktu, ama tuhaf bir şekilde gayet anlayışlıydı ve Morris'in uzatacağı yardım elini fazlasıyla hak ediyordu

8

Bir çeşit zenginler köyuydü. Eski oldukları halde baştan aşağı yenilenip dairelere bölünmüş iki villa ile, gösterişli teras balkonlar, pahalı çerçeveler, bakır kanalizasyon borularıyla donatılmış dört yeni *palazzine* vardı. Yuzme havuzu ve tenis kortları vardı. Ama en önemli özellığı –Morris sonradan bunun hazin bir şey olduğuna karar vermişti– bütün alanın üzerine dikenli teller doşenmiş yuksek bir duvarla çevrili olması ve girişin elektronik bir kapı ve iki vıdeo kamerayla korunmasıydı. Sanki insan kendisını butun dunyadan soyutlayıp yalnızca paracıklarının içinde yuvarlanmayı seçebilirmiş gibi! Bu insanların Kwame'yi yanı başlarında görmeyi hak ettiklerini düşünüyordu; Morris'ın kendi ruhundaki yabancılaşmanın görsel ifadesi olacaktı bır nevı. Giriş kapısındakı kırk zilden birini çaldı

"*Sono* 10, Morris." Kapının sağındaki kameraya gözunu kırpmadan baktı ve Bobo'yu görmeye geldiğim söylemedi.

Hizmetçi içeri sorması gerektığini söyledi. Böylece Morris kendisinin gunun her saatinde teklifsizce içeri buyur edilecek insanlardan olmadığını öğrenmiş oldu. Kısa ama yine de çok şey

ifade eden bir bekleyişten sonra kapının otomatiği vızıldadı. Ancak o zaman, Morris dönüp Kwame'ye arabadan inmesi için işaret etti.

Yer karoları cilalı Sardunya granitiydi, duvarlar şimdi çok moda olan balmumlu sıvayla kaplanmıştı, evin eşyaları ağırlıklı olarak antikaydı, ama garip bir şekilde modern bir tarafları da vardı; bunun sebebi belki de, sandıkların ve büfelerin mükemmel bir restorasyondan geçmiş olmaları, cilalı zemin ve duvarlar üzerinde tertemiz göze çarpmalarıydı. Tarihe demir atmışlığın verdiği itidalden, geçmiş zaman farkındalığının sükûnetinden çok, dekorasyon dergisi *Casa Bella*'nın parlak sayfalarından kesilmiş gibi bir görüntüsü vardı bu evin.

Yine de Morris etrafında gördüklerini beğenmeden edemedi. Kesinlikle hiçbir çiğ tarafı yoktu. Evi bir nevi sosyetik randevuevine benzeten Paola'nın pastel ipeklilere, yumuşak ve alçak kanepelere olan can sıkıcı eğiliminden eser yoktu burada. Hatırladığı İngiliz evlerindeki rastgele bir araya getirilmiş eşya karmaşasına da benzemiyordu. Yine de insan bir şeylerin eksikliğini duyuyordu. Massimina'yla birlikte onun annesi ve kız kardeşleriyle tanışmaya gittiği banliyö köyü Quinzano'daki eski aile evinde sihirli bir şeyler vardı. Taşra muhafazakârlığını zenginlik ve kültüre dönüştüren bir şey: Hayatın zarafetle sürdürüldüğü bir ev! Hedefi buydu işte. Neyse ki daha otuz yaşındaydı. Henüz vakti vardı.

Kwame kapının orada dikiliyordu. Morris içeriye girmesi için işaret etti. Ufak tefek güneyli hizmetçi dehşet ve şaşkınlığını gizlemeye bile çalışmadı. Morris bunu görmezden geldi. Kwame granit ve balmumlu sıva kaplı yüzeylerin yanında öyle hoş bir Mağribi portresi çiziyordu ki, sanki o da, evdeki antika eşyalar gibi, bir dekorasyon dergisinin sayfalarından fırlamıştı. Onun gibi birinin beraberinde olmak insana güç veriyordu.

"Bobo'yu görmek istiyordum", diye gayet teklifsiz bir tavırla bildirdi. Hizmetçi evin reisinin evde olmadığını söylemeye fırsat bulamadan, Antonella göründü. Odanın diğer ucundaki döner

merdivenden iniyordu. Merdivenin traverten basamakları, pürüzsüz çelik borulardan oluşan zarif bir iskelenin üstünde duruyordu.

Antonella'nın arkasından gelen koyu renk pantolonlu bir çift bacağın yavaş yavaş beliren sahibinin ufak tefek, gözlüklü, yaşlıca bir rahip olduğu anlaşıldı. Tıka basa dolu iki naylon torba taşıyordu.

Antonella, "Don Carlo," diyerek tanıştırdı, "kayınbiraderim, Morris Duckworth."

"*Piacere.*" El sıkıştılar. Rahip gülümsedi ve kapıya yöneldi. "Daha fazla vaktinizi almayayım," derken tavrında alçakgönüllülüğü meslek haline getirmiş birinin havası vardı.

"Kıyafetleri ayıklıyorduk," diyerek fuzuli açıklamalara yeltendi Antonella, "fakirlere vermek için."

Ama Morris araya girdi: "İzin verirseniz size Kwame'yi tanıştırayım."

Rahip afallamış olmasına rağmen, görevini yapmaya zorlandığı için rahatlamış bir ifadeyle, hüsnükabul göstererek döndü.

Kwame anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı, geniş, esmer yüzü ışıl ışıldı. Ama yan gözle Morris'e bakışında güven, merak ve endişe karışımı, heyecan verici bir pırıltı ifade vardı.

"İtalyancası henüz çok iyi değil," diye açıkladı Morris, "yalnızca İngilizce konuşuyor." Rahip çıkarken ekledi: "Paketleme departmanındaki yeni işçilerimizden biri. Bobo'yu burada bulacağımı sanmıştım. Büroyu aradım ama dışarıdaydı."

Söylemeye ne hacet, bu yalandı elbette!

Bütün o pahalı döşemenin ortasında Antonella'nın hantal bir duruşu vardı. Kıyafetleri basit ve gelenekseldi. Morris'in tanıdığı İtalyanlar arasında elini ayağını nereye koyacağını bilemeyen birkaç kişiden biriydi. Kendisinde her zaman gurur duyduğu bir özellik olan keskin sezgisiyle, Antonella'nın yaşadığı bu sosyetik ev ortamının Bobo'nun marifeti olduğunu anlamakta gecikmedi. Antonella *Casa Bella*'dan çok *I miracoli di Sant'Antonio* gibi dini bir yayınla ilgilenirdi.

"Ama o her zaman bürosundadır," dedi Antonella, kafası karışmış gibiydi.

"Belki bir iki dakikalığına dışarı çıkmıştır." Morris konuşmasına tereddütlü bir ara verdi, sanki gerçekten de değerli vaktini en iyi nasıl kullanabileceğini ölçüp biçmeye çalışıyordu. "Delikanlıyı arabayla oraya götürmem gerekecek sanırım," diye karar verdi. "Kwame," İngilizce konuşuyordu, "bu senin patronunun karısı, *Signora* Posenato."

Saygıyla eğilen iri yarı zenci yaklaşıp kadının elini ellerine aldı. Antonella'nın korktuğu belliydi. Oğlandan yayılan ağır kokudan tiksindiği de aşikârdı. Ama aynı zamanda, bu olumsuz duyguların üstesinden gelmekte kararlı görünüyordu. İsteksiz dudaklar ve yanaklar gülümsemeye zorlanıyordu. Ağzın köşesi titremekteydi. Kwame'nin elini sıktıktan sonra, içgüdüsel bir hareketle kendi ellerini ovuşturmaya başladı. Kwame budalaca bir ifadeyle ha bire başını sallıyordu.

"*Bene*," dedi Morris, bir yandan etrafına bakınırken.

Nihayet Antonella, Morris'in duymayı beklediği şeyi söyledi: "Bobo bana yeni işçi aldığımızı söylemedi. Neden acaba?"

"*Davvero*. Söylemedi mi?"

Genç kadın başını salladı, küt boynun üzerinde saçları sıkı bir topuzla bağlanmıştı. Aslında bayağı derin olan dekoltesinde bir haç taşıyordu. Paola'nınkinden çok, Massimina'nınkine benzeyen bir haç. Geleneksel ve anaç. İnsana dinlenebileceği bir yer, beslenebileceği bir kaynağı düşündüren bir bereket vaat ediyordu, pornografik bir oyun parkını değil. Sonuçta çok daha tatminkâr bir tarafı vardı.

Hangi akla hizmet Paola'yla evlenmişti sanki? Yoksa her insan birtakım hatalar işlemek, sonra da uzun ve yavaş bir süreçte bu hataları teker teker keşfetmek için mi doğuyordu?

"İngiltere'de bir supermarket zincirinden çok yüklü bir sipariş aldım. Rakamları tutturabilmek için dışarıdan mal satın alıyoruz, paketleme için daha fazla işçiye ihtiyacımız var. Gece vardiyasına başlamamız gerekecek."

Antonella'nın ilgisi uyanmış, sahici bir merakla dinliyordu. Kwame'nin odaya hükmeden varlığı bir anda unutulmuştu.

"Ama biz hiç dışarıdan satın almazdık," diyerek itiraz etti Antonella. "Babamın prensibi buydu. Annemin de öyle. Trevisan Şarapları Trevisan bağlarından gelir. Başka hiçbir yerden değil."

Morris şaşırmış rolü yapmakta hiç zorlanmadı. Sarışın ve yakışıklı alnını kafası karışık bir ifadeyle kırıştırıp başını yana eğdi, sonra üzeri cam kaplı masanın yanında duran gösterişsiz bir sandalyeyi çekip oturdu. Şu anda yapabileceği tek hata rolünü fazla abartmak olabilirdi. O kadar eğleniyordu ki...

"Hay aksi," dedi, "umarım yanlış bir şey söylememişimdir."

Zencinin yüzünde açıkgöz bir gülümseme fark etti, sanki belli ettiğinden daha fazlasını anlıyor gibiydi. Morris ona sert bir bakış attı.

Antonella da oturdu. Morris'in tam karşısına geçmişti.

Morris gayet açıksözlüydü. "Özür dilerim, İtalya'daki şu olaya bir türlü alışamadım –yani neler konuşulabilir, neler konuşulamaz– büroda herkesinin gözünün önünde duran kasayla, sigorta kutusunun arkasındaki kasa, defterlerdeki hesaplarla, bilgisayarda şifreli dosyalarda saklanan hesaplar... Herkes her şeyin farkında, ama yalnızca belirli bazı kişilerle bunları konuşmaya izin var. İşte bunu anlamakta çok zorlanıyorum."

Antonella'nın gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Sonuçta, oranın sahibi kendi ailesiydi, Bobo'nun ailesi değil.

"Aslında, benim düşündüğüm şey şuydu, insan bir kere dışarıdan satın alma prensibini kabul etti mi, ki çoğu şirket bunu yapıyor –bilgisayarda tedarikçi firmaların listesi bile var–, o zaman gece vardiyası başlatmak işten bile değil, makineleri tam kapasite kullanmış olursun, İtalyan işçiler gece çalışmak istemezlerse, iş iş diye ağlayan bu zavallıları çalıştırırsın, olur biter."

Antonella araya girmeye fırsat bulamadan, Morris ona yurt olarak işletmek için kiraladığı evden bahsetmeye başladı. "Belki bu konuda Don Carlo'yla da konuşabilirsin. İçlerinden bazıları-

nın Katolikliği öğrenmek için kursa gitmek isteyeceklerini biliyorum. Topluma kabul edilmeye can atıyorlar."

Antonella'nın ona bakışlarında, yere saçılmış bir sürü tuhaf ıvır zıvırı görüp, toplasın mı atsın mı bilemeyen birinin ifadesi vardı.

Morris en sevimli, en özür dolu gülümsemesini dudaklarına kondurdu. "Aslında, Paola'yla benim de fakirlere verebileceğimiz bir dolu kıyafetimiz var. Madem topluyorsun, söyleyeyim de onları sana versin."

"Bobo bu gelişmeden memnun yani, öyle mi?" diye sordu Antonella, duyduğu şüpheyi gizlemeye çalışarak.

"Dinle" –Morris'in parmakları evrak çantasının tokasını kurcalamaya başlamıştı– "düşündüm de, öğle yemeğinden önce fabrikaya gitmeye vaktim olmayacak sanırım. Çantamda Doorways sözleşmesinin bir nüshası olacaktı. Bobo döndüğünde ona bir gösterirsen çok sevinirim. Yani, bahsettikleri rakamlara bir kere bakman yeterli, o zaman Bobo'nun niçin memnun olacağını anlarsın. Ayrıca, bütün bunlar Kwame gibi insanlara yardım edebileceğimiz anlamına geliyorsa, bence bu fevkalade bir şey. Sonuçta kapitalizm ancak zenginliğimize başkalarını ortak ettiğimizde iyi bir şey olabilir, sence de öyle değil mi?"

"*Sì, sì, sono d'accordo.*"*

Ama Antonella'nın böyle bir hayırseverliği ondan beklemediğini görebiliyordu. Massimina'yla birlikte evlerine geldiği ilk günden beri ailenin kendisi hakkındaki önyargıları değişmemişti: Sonuçta servet avcısından başka bir şey değildi o. Biraz olsun maneviyatı, özverili bir tabiatı ona çok görmüşlerdi. Birden karar verdi, fazilet timsali Antonella onda gözle görünenden fazlasının olduğunu anlamalıydı. Massimina'nın ölümünün kefaretini ödeyecekti. Bir şekilde ödeyecekti. Yüzüne bir kere daha dostane bir gülümseme yayıldı. "Sonuçta bu insanlara kıyafetten ziyade iş vermek daha iyi olur, değil mi?"

Antonella başını salladı.

* "Evet evet, aynı fikirdeyim." –ç.n.

"Bir de not bıraksam iyi olacak." Cartier marka tükenmezkalemiyle not defterine yazdı: "Bobo, işçileri buldum. Teslimatı vaktinde yetiştirebilmek için hafta içinde bir gece vardiyası açmalıyız. Tedarikçi firmalarınla bir an önce bağlantıya geçmen gerekecek. Öğleden sonra görüşmek üzere. *Ciao*, Morris."

Kapıya vardığında dönüp, sordu: "Bu arada, *Mamma* nasıl? Ziyaret edip etmemek konusunda bir türlü emin olamıyorum. Bobo sık sık gidiyor, biliyorum."

"Biraz daha iyi," dedi Antonella. "Fakat doktorlar bir daha asla konuşamayacağını söylüyorlar. Bobo öyle yaşamaktansa ölmek daha iyi diyor, ama ben en azından bazı yetilerini tekrar kazanması için dua ediyorum."

Morris üzgün bir ifadeyle başını iki yana salladı. "Korkarım Paola gereken sıklıkta ziyaret etmiyor, ben de onsuz gidersem kendimi tuhaf hissediyorum. Yani, yanlış anlaşılabilir..."

Antonella bağışlayıcı gülümsemesini takındı. "Bizim Paola böyledir işte. Sürekli annemizi ziyarete gidiyor olsaydı, Paola olmazdı, öyle değil mi?"

Bu Morris'in beklediğinden daha zekice bir cevaptı. Karakterimiz kaderimizi belirler. Çıkarken kapının üzerindeki, çarmıha gerilmiş zarif İsa heykelciğini fark etti. Bu ziyaretten sonra baldızıyla ilgili izlenimleri değişmişti. Dindardı, hantaldı, duruşu zarif değildi belki, ama hiç olmazsa iyi niyetliydi.

Arabaya binerlerken Kwame'ye seslendi: "Ya o memeler..."

Zenci kocaman bir kahkaha patlatıp yeni kot pantolonunun dizlerinde hızlı bir ritim tutturdu. Morris kendine ölke duydu birden. Tam da babasına yakışacak ucuzlukta bir laf etmişti. Sert bir hamleyle arabayı geriye sürüp, süratle otoparktan anayola çıkarken, az kalsın Nuh Nebi'den kalma bir bisikletin üzerinde tepeyi güçlükle tırmanan, korkuluğa benzer bir şekle çarpıyordu. Bisikletli savrulup, bir elinde taşıdığı eski püskü evrak çantasının ağırlığıyla dengesini kaybederek, yere düştü. Morris kapıyı açmış, fırlayıp, bin bir dereden su getirerek özür dilemeye hazırlanıyordu ki, çirkin kelinin tepesindeki bir tutam saçı

uçuşan Stan Alberini'nin o bildik gülünç simasını tanıdı. Batı Amerikaya özgu aksanıyla haykırıyordu: "Sıktırır, vayyy anasını, ahbap!" Ama onun kendine gelmesine kalmadan, tanınmadığından emin olan Morris, Mercedes'ine binmiş, şehre doğru ilk virajı son surat almıştı bile.

9

Morris üzerinde sabahlığı, yine karanlıkta, koltukta oturuyordu. Panjurlarla desteklenmiş karanlığın baskısını açık gözlerinin üzerinde hissediyordu. Son zamanlarda seks onda bu etkiyi yapar olmuştu. Paola'nın maceraperestlik ve talepkârlık dozu artıkça, Morris'ın yabancılaşma hissi de çoğalıyordu. Büyük bir maharetle işin altından kalkarken izliyordu kendisini, ama keşif ve fetih duygusu kaybolmuştu. Aralarındaki muhabbet her iki taraf için de hiçbir zaman yüzeysellikten öteye geçmemişti zaten. Paola'nın açgözlülüğü sinirine dokunuyordu artık. Ancak sevişme sonrasında bilinci jilet gibi keskinleşiyor, zihni, var olmayan bir avın hayalini kurarak kafesinde dönüp duran besili bir pantere dönüşüyordu.

Başını dımdık tutmuş, zifiri karanlıkta hareketsiz oturuyordu. Keşke Paola çocuk yapmak isteyeydi! Morris'e bütün bunların bir yere varacağını, toplumsal bütünleşmeyle sonuçlanacağını hissettiren, ailenin geleneksel dokusunda hak ettiği yere kavuşacağını vaat eden çok daha yüce bir tasavvurdu bu. Bazen Paola'nın zevkten kıvranan bedeninin üzerine Mimi'nın görüntüleri binerdi. Anaç Mimi. Onun iri memeleri. Hamile olduğu-

nu söylediği zaman yüzünde beliren huzur dolu gülümseme. Ölümünden sonra bütün bu düşünceleri bastırmıştı, ama şimdi hepsi ortaya dökülüyordu. Paola'yla macerası, çok daha soylu olan diğer duygularını boğma görevini yerine getiremiyordu artık. Er ya da geç Mimi'yi, tek gerçek aşkını kaybetmiş olmanın acısıyla yüzleşmesi gerekecekti.

Morris sağ elinin başparmağının tırnağını, sol bileğinin yumuşak derisine bastırdı. Bir an için, karanlık oda bin bir renge büründü.

Yok şaraplarmış, yok Bobo'ymuş, yok göçmenlermiş... bütün bu komediyi başına sarmasının nedeni bu muydu yoksa? Gayet açıktı ki, bu kadar girift bir plan bile onun kapasitesinde biri için bir başarı sayılmazdı. Taşra parodisi. Ama onları Morris'i fark etmeye zorlayacaktı. Neden diye düşündü Morris, birdenbire zihni soğukkanlılığına kavuşmuş, sorgulamaya başlamıştı, neden onu aralarına almamışlardı –onun yerinde başka kim olsa aileye kabul edilirdi– neden hakkı olduğu şeylerden payını almasına izin vermemişler, olup bitenlerden onu haberdar etmemişlerdi? Onu kabul etmiyorlardı, peki, kabilenin bir ferdi değil de yanlarında çalışan bir görevli muamelesi etmelerini sineye çekip arka planda bir rolü kabul etmesini mi bekliyorlardı? Nasıl oluyor da hem onu reddediyorlar, hem de aralarındaki varlığını bir şekilde takdir etmekten aciz oluyorlardı?

Tırnağını etine bastırıyor, bir yandan da gülüyordu, sonra birden gözyaşlarına boğuldu. Ona bir tek Mimi gerçekten güvenmişti. Diğerleri aynı şekilde davranmadıklan için, Morris'i onları cezalandırmak zorunda bırakıyorlardı. Kendisine kalsa o zencileri kan kardeşleriymiş gibi bağrına basardı. Hatta onu oyuna getiren Faslıyı bile. O talihsiz öğle saatinde ona rastlamamış olsaydı, Stan'i bile bağrına basardı. Kahretsin, Stan'i tekrar görmek ödünü koparmıştı.

Dizlerinin üstüne çöken Morris ansızın yakarmaya başladı: "Mimi, Mimi, onurlu ve doğru olanı yapmama yardım et. Kabul görmenin ve adaletin yolunu göster. Sonunda mutluluğa ulaşmamı sağla."

Dudakları sessizce kıpırdıyordu. Dua ederken olması gerektiği gibi. Panjurlar sımsıkı kapalıyken içerisi o denli karanlıktı ki, koltuktan uzaklaşan Morris bir an kayboldu, nerede olduğunu şaşırdı. Sanki bir boşluktaydı, hiçlikte yuvarlanıyordu, ya da ruhlar âleminin çok uzak bir köşesindeydi. Sonra yüzünün önüne getirdiği iki elini sıkıca birbirine bastırdığını fark etti, annesinin isteklerini yerine getiren bir çocuk olmuştu tekrar. Çok heyecanlanmıştı, kendini yücelmiş ve arınmış hissediyordu. Massimina'ya yakarmıştı. Massimina onun azizesiydi! Morris dua etmişti. Gerçekten de derinliği olan bir insandı o! İki ya da üç dakika ne yapacağını bilmeden öylece durdu. Sonra karanlık odada el yordamıyla yolunu bulup yatağa boylu boyunca uzandı.

Bir saat sonra, gözleri halâ fal taşı gibi açık, karanlığa meydan okuyordu. Çünkü ıstırap içindeydi: gerçek buydu. Evet, acı çekiyordu, yoğun duygular hissedebilme yeteneğine sahipti. Paola'ya benzemiyordu. Morris'ten alacağı zevki almış, şimdi bebekler gibi mışıl mışıl uyuyan Paola'ya. Artık ne zaman Paola'yı ve onun cinsel organını düşünse, aklına "kursak" kelimesi geliyordu, onun o kabarmış kahverengi kızıl kadınlığı, iç gıcıklayan faşist karası kasık kıllarının altında aynı anda hem korunmasız, hem de doymak bilmez iştahıyla duruyordu. Kendi eline boşalıp menisini onun içine kaydırsa ne olurdu? Neden olmasın? Morris sertleşmeye başlamıştı bile. Yüzüne yayılan gülümsemenin verdiği hisler zevk duyuyordu. Aslında oyalanıp, geceyi geçirmesini sağlayacak bin türlü fikir geliyordu aklına. Elini pürüzsüz karnında aşağı doğru indiren Morris uykusuzluğunu bir gelin gibi sarmaladı.

10

Hepsi zenci değildi. Bir Hırvat vardı, Ante; bir de Mısırlı, Faruk. Bir Arnavut, Ramiz, henüz on dört ya da on beş yaşındaydı; bir de daha yaşlıca bir Faslı vardı, Azedin, o ellilerindeydi. Forbes Azedin'den pek hoşlanmamıştı. Sonra Kwame ile üç Ganalı daha vardı. İki Senegalli de arada gelip gidiyorlardı. İkinci kattaki üç odanın ahşap zemininde, baş aşağı çarmıha gerilmiş Aziz Petros ile mezarın başına çökmüş ağlayan kadın tablolarının arasında yatıyorlardı. Banyoda soğuk suyla yıkanıyor, bir havluyu paylaşıyorlardı. Alışverişlerini ayrı ayrı yapıyor ve her biri kendi yiyeceğini gayet güzel buzdolabı işlevi gören kendine ait bir pencere pervazında saklıyordu. Bazen ikişerli, bazen grup halinde mutfaktaki taş masanın etrafında toplanıp yemek yiyorlardı. Forbes, Ramiz ve acınacak haldeki Faruk için basit makarnalar pişiriyordu, Morris onun büyük bir alicenaplık sergilediğini düşünüyordu. Ancak gerçekten kültürlü bir insan, kendisinden daha genç ve cahil insanlara vakit ayırmaya istekli olabilirdi.

Sabahları bire ikiye kadar uyuyorlardı. Faruk ile Azedin birinci katta doğuya bakan bir pencerenin önünde namaz kılıyor-

lardı. Bu kattaki diğer odalar Forbes'un yatak odası, çalışma odası ve banyosuydu. Günün ilerleyen saatlerinde Forbes giriş katında İtalyan dili ve kültürü üzerine ders veriyordu. Derslere yalnızca Ante, Faruk, Kwame ve Ramiz katılıyordu, bahçenin dibindeki kameriyeden kurtardıkları paslanmış demir sandalyelere oturuyorlardı. Forbes onlara çeşitli İtalyanca fiil çekimlerini kusursuz bir İngiliz aksanıyla telaffuz ederek öğretiyor, Rönesans sonrası dönemde İtalyan sanatındaki üzücü gerilemeyi anlatıyordu. Morris bunun karşılığında ona kendi cebinden ödeme yapıyor, ev dekore edilip iyi eğitimli ve paralı öğrencileri –Forbes bütün hayatının onu bu çocuklara öğretmenlik yapmaya hazırladığını düşünüyordu– kabul etmeye hazır hale gelinceye dek onu idare edecek bir maaş veriyordu.

Akşamleyin, Trevisan teslimat minibüsü onları almaya geliyor, içinde ilkel bir şişeleme hattı barındıran, büroya bitişik dar ve uzun barakada çalışmaya götürüyordu. Sözleşmede sözü edilen meblağı gören ve şirketi nasıl yönettiği konusunda Morris'in ne kadar şey bildiğini, ne kadarını Antonella'ya ve büyük olasılıkla *Signora* Trevisan'a anlatmaya hazır olduğunu değerlendiren Bobo istemeyerek de olsa, güneyden, Cezayir'den, hatta Valpantena'dan (sonuçta bağlantıları yok değildi) bin hektolitrelik ucuz şarap satın almaya ve bunu kendi vasat imalatlarıyla karıştırdıktan sonra, üzerine biraz da şeker ilave edip zavallı İngilizlere satmaya razı olmuştu.

Etikette "Doorways Trevisan Superiore" yazıyordu. "Kuzey İtalya'nın güneşte kavrulan yamaçlarından gelen leziz bir sofra şarabı." Mağazada satılan diğer şaraplardan en az 40 peni daha ucuzdu ve anlaşılan bol bol da satılıyordu. Göçmenler her cuma gecesi el altından 150.000 bin liret alıyorlardı. Fabrikaya gelip gittikleri minibüs penceresizdi. Hem zaten hava da genelde puslu ve karanlıktı. Parsayı güzelce topladıkları halde, Bobo'nun neden hâlâ surat astığını bir türlü anlamıyordu Morris. Oysa fikir tam anlamıyla dâhiyaneydi.

Sabahleyin, "müşteriler memnun!" diyerek Bobo'ya bir sonraki siparişin faksını göstermişti. Genç adam önce avurtlarını

çökertmiş, sonra da başım sallamıştı. Ekşi bir ifadeyle, bu durumun uzun vadeye yayılamayacağını söylemişti. Aksi takdirde *contraproducente* bir durum oluşacaktı.

Ana ofisteydiler, duvarda asılı plastik haç ve kar fırtınasını delip geçen Fratelli Ruffoli şişesine ata biner gibi oturmuş Marilyn Monroe benzeri kadın posteri yerli yerindeydi. Bobo deri koltuğunda öne kaykılarak oturmuş, sarı renkli bir kurşunkalemin ucunu (bir o kadar sarı olan) dişleriyle kemiriyordu. Tehlikeli bir hızla seyrelmekte olan saçları alnının üzerine gevşekçe dökülmüştü – daha yaşı kaçtı ki? Yirmi altı, bilemedin yirmi yedi. Kanı kaynayan, damarları şevkle tutuşan Morris –bunun faturasını geceleri pahalıya ödüyordu tabii– kendisini Bobo'dan çok daha genç hissediyordu. Neşeli halleri de ona ahlâki bir üstünlük kazandırıyordu. Ilahi güçlerin gaddar ve haşin insanlarla bir işi olamazdı. Özellikle de bu insanlar zengin aile çocuğuysa. Bilgisayarın yanındaki masaya oturup bir bacağını sandalyenin kolunun üzerinden sarkıttı.

Bobo faksı almış, kaşlarını çatarak inceliyordu. Başını böyle iki yana sallamasında teatral bir hava var, diye düşündü Morris, sanki kendisini bu sona hazırlamış, senaryoda yazılanları yapıyor gibiydi. Bir çeşit kapanış planlıyor olmalıydı. Şu an için İngiliz beklemekle yetiniyor, bacağı bir öne bir arkaya gidip gelirken, iyi kalite yünlü kumaşın altındaki diri kaslarının bir gerilip bir gevşemesinin keyfini çıkarıyordu. Bazen yakışıklı olmak insana müthiş avantaj kazandırıyordu. *Onun* çenesinin altını sivilce basmış olsaydı, bu konuda kesinlikle bir şeyler yapardı. Sağ ayağının üstünü çirkinleştirip bir de kaşıntı yapan şu mantar hastalığını tedavi ettirmekteydi mesela. Paralı insanlar kendilerini çekici kılmak için ellerinden geleni yapmakla yükümlü olmalıydılar. Bir gün estetik ve ahlâk arasındaki ilişkiyi irdeleyen bir makale yazacaktı. Şöyle Aristo ekolünden bir şey.

"Tercüme etmemi ister misin?" diye sordu. Bobo halen faksın üzerine eğilmiş, inceliyordu.

"Senin bir faks çekip, nazik bir dille, bu senenin stoklarının

tükendiğini, aramızdaki irtibatın gelecek senenin bağbozumuna kadar kesintiye uğrayacağını söylemeni istiyorum," dedi Bobo.

Morris'in dostane bir tavır takınmak için fazla çaba harcaması gerekmedi: "Dinle Bobo, şu altı hafta içerisinde bir senede kazandığımızdan daha fazla para kazandık. Neden biraz gevşemiyorsun?" Sonra en sevdiği İtalyanca deyimlerden birini kullandı: "Baykuşluk etme" – oyunbozanlık etme manasında. Fakat bu ona Roma'da dans etmeyi reddettiği o gece Massimina'nın söylediklerini hatırlattı. "*Non fare il gufo, Mo, balliamo.*" Onun o sevimli gülümsemesi, ışıldayan gözleri. "Baykuşluk etme, Mo." Böylece bir yandan kayınbiraderiyle girişmek üzere olduğu mücadelenin zevkini çıkarırken, bir yandan da kendisi gibi duyarlı bir insan için her kelimenin -*gufo, genio, artista, vittima*–* ister istemez kendine ait bir tarihçesi olması, kendine has yankılar, derinlikler ve çağrışımlar yüklenmesi üzerine kafa yoruyordu. İnsanın seçtiği kelimeleri neden seçtiğini başkaları nasıl bilebilirdi ki? Hem Massimina ölü falan değildi. Bu sezgi ona ansızın ve son derece ikna edici bir kesinlikle geliverm'işti. Massimina onun bir parçası olmuştu: sesi, ruhu, her şeyi Morris'in benliğinde özümsenmişti. Tıpkı annesiyle olduğu gibi. Ve babasıyla asla olamayacağı gibi.

Bu arada kayınbiraderi bir şey söylemişti.

"*Scusami*, hayır, pardon, başka bir şey düşünüyordum da." Yemden neşeyle gülümsedi. Kendine düşüncelere dalma lüksünü tanıyacak kadar rahat olması Bobo'yu tedirgin ediyor olmalıydı.

"Diyordum ki," –delikanlının sesinin huysuz mızıklaması, yüzündeki sivilcelere pek yakışıyordu doğrusu– "Mali polisi bir kenara bırak, Sosyal Sigorta bir açığımızı yakalayacak olursa, bizi kapatırlar."

Morris bacağını sallamayı bırakmadan sordu: "Neden açığımızı yakalayacaklarmış?"

"Gündüz vardiyasından bazı işçiler durumdan memnun de-

* Baykuş, dahi, sanatçı, kurban. –Ç.n

gil. Göçmenleri istismar etmemizin kötü olduğunu düşünüyorlar. Kendileri için fazla mesai fırsatı çıkabileceğini düşünuyorlar. İmzasız bir mektup yazılması yeter... Birçok cephede savunmasız konumdayız."

Morris son birkaç senenin bu tür konuşmalarda nasıl davranması gerektiği konusunda ona öğretiklerini uyguladı: sıkı dur, acele etme. Asla pat diye bir şey söyleme. Gülümse. Berikinin kendini ele vermesini bekle. Yine de "istismar" kelimesine itiraz etti.

"Bazıları da genel anlamda zencilerden hoşlanmıyorlar. Onları burada istemiyorlar."

Morris burada Bobo'nun aslında kendisini kastettiğinden şüphelendi. "Ama bu bir Hıristiyana hiç yakışmayan bir şey," diyerek fikrini belirtti. Sonra sesinin tonunu bir nebze olsun değiştirmeden ekledi: "Bununla beraber, eğer Sigortadan ya da mali polisten gelecek olurlarsa, haziran ayında Vergi Dairesinden gelenlere ne söylediysen, onlara da aynısını söyleyebilirsin sanırım."

Bunu söylerken kasten bakışlarını kaçırmıştı ki, Bobo'nun yüzünde belirecek herhangi bir öfke ya da şaşkınlık ifadesini görmesin. Daha doğrusu, öfkesini veya şaşkınlığını gizleyebildiği için Bobo'ya puan kazanmış gibi hissetme fırsatını tanımak istemediği için. Gerçi bunun böyle olduğunu, tam da bakışlarını kaçırdığı anda takdir edebilmişti. Bu son derece enteresandı işte. Aslında Morris en sonunda doğa vergisi tabiatına kavuşuyor, tamamıyla kendisi gibi davranıyordu. İçgüdü ve tasarım aynı potada erimeye, bir bütün oluşturmaya başlamıştı. Artık yanlış bir adım atmasına imkân yoktu.

Bobo çok da ikna edici olmayan bir serinkanlılık sergilemeye çalıştı: "Peki Vergi Dairesine ne söylemişim ben haziran ayında, *prego*?"*

Morris güldü. "Bilgisayarın hafızasının senden daha iyi olduğunu söylemeyeceksin herhalde." Sonuna kadar dostça dav-

* Rica ederim. – ç. n.

ranmaya kararlı olan Morris –ne de olsa o mahcup, zavallı, öfkesi burnunda günleri artık çok gerilerde kalmıştı– itiraz etti: "Tanrı aşkına Bobo, sorun ne? Bu işi sırf ben düşündüm diye mi hoşlanmıyorsun? Sen daha iyisini düşün, sana söz veriyorum, ben katılırım. Ama kabul etmelisin ki, bu bir altın madeni. Şirketi büyütmek, geliştirmek için ihtiyacımız olan sermayeyi topluyoruz."

Ama Bobo çok sert bakıyordu. Donuk kahverengi gözlerine belirgin bir kızıllık yayılmıştı. Nefrete yakın bir şey. Morris bunun oğlanın zencileri sevmemesi ya da risk almak istememesiyle –sonuçta vergi vermenin alay konusu olmaya davetiye çıkarmak demek olduğu bir ülkedeydiler– bir alakası olmadığını, asıl meselenin kayınbiraderinin Morris Duckworth'ten hoşlanmaması olduğunu fark etti. Hatta ondan buyük bir tutkuyla nefret ediyordu.

Ama neden? Neden? Morris sevgisizliği hak etmek için ne yapmıştı ki? Yakışıklıydı, alçakgönüllüydü, hayırseverdi, akıllıydı. Daha ne istiyordu bu taşralı kapitalistler? Gözlerine girmek için takla atmamış mıydı? Ses tonuna biraz daha yakınma katarak konuştu, incindiğini göstermenin vakti gelmişti artık: "Hem sonra biz bu zavallı insanlara yardım ediyoruz Bobo. Biz onlara bakmasak, zavallı genç adamlar şimdi mezarlıkta soğuktan donuyor olacaklardı. Tamamen dışlanmışlardı, biz onlara, her ne kadar mütevazı da olsa, toplumda bir yer verdik. Kwame bana eve para gönderdiğini söyledi. Yani, yalnızca biz zenginleşmiyoruz, Üçüncu Dunya ülkelerinde buna gerçekten ihtiyaç duyan aileler de biraz para yuzü görüyorlar. İşte bu sebepten devam etmemiz gerektiğini düşünüyorum." Bobo'nun duyduklarına inanamayan yüz ifadesine bakarak gülümsedi. "Bu arada unutmadan söyleyeyim, Antonella'ya gönderdiği elbise çıkını için teşekkür et lütfen."

Bobo ansızın bir karar almışçasına, sert bir hamleyle ayağa kalktı. "*Va bene*," dedi. "Tamam, iki bin kasa daha." Sonra seyrek saçlarını geriye iterek, bir kahve içmek için dışarı çıkmaları-

nı önerdi. Morris istediğini almanın getirdiği o bir anlık kaybolmuşluk duygusuyla afallamıştı. Belki de oğlanın ondan nefret ettiği yoktu.

Paltolarını giyip ofisi terk ettiler. Neyse ki şimdi zincire bağlı olan köpeğin önünden yürüyüp, Quinto'daki küçük bir bara doğru gitmek üzere arabayla yola çıktılar. Bobo *cappuccino*'sunun köpüğünü kaşıklayarak havadan sudan konuşmakla yetiniyordu. Asla böbürlenecek bir tip olmayan Morris kremalı brioche'sini gevelerken, muzaffer olmaktan çok babacan bir tavır sergiliyordu. Şehir dışındaki en izbe barlarda bile, diyerek söze girdi, İtalyanlar İngiltere'nin hiçbir yerinde bulunmayacak lezzette kahve ve çörek yapmakta ustalar. Hizmetin ne denli kibar ve ince olduğundan bahsetmek bile gereksizdi, "yaradılıştan gelen bir *signorile* anlayışı," diye ekledi sıcak bir gülümsemeyle, "*civiltà* kelimesinin hakkı veriliyor." Belki biraz abartarak devam etti: "Kültür ve altyapı bakımından siz İtalyanlara gerçekten imreniyorum. Gerçekten İngilizler zarafetten öylesine uzak ki."

Takip eden kısa sessizlikte Morris bu yüce gönüllü tevazusunun tadını çıkardı. Sonra Bobo konuştu: "İngilizler dedın de aklıma geldi, Antonella'nın İngilizce öğrenmek istediğinden haberin var mıydı?"

"Ah, ona ders vermekten mutluluk duyarım," diye atıldı Morris. "Büyük mutluluk." Bir faydası dokunacaksa, bunu esirgemenin düpeduz kabalık olacağı gayet açıktı. Ona karşı doğru düzgün davrandıkları sürece tabii. Alma verme dünyası

Bobo gülumsedı, ama solgun dudakları bükülmüştü.

"Aslına bakarsan, bir öğretmen buldu bile."

"Güzel." Morris omuzlarını silkti. "Güzel." Sonuçta, şu an istediği son şey, düşüncelerinde dahi kullanmayı bıraktığına memnun olduğu bir dili, bir başkasına öğreterek can sıkıntısından gebermekti. İngilizce ona hep sınırlayıcı gelmişti, o dili konuşurken kendisi olamıyordu sanki. Zaten tombul Antonella'nın yıldız öğrenci olma ihtimali de pek yüksek sayılmazdı, değil mi? Bırakmalı, bu işi paraya ihtiyacı olan biri üstlensin.

"Komik bir adamcağız," dedi Bobo duşünceli bir tavırla.

"Ya öyle mi? Iyi." Morris bundan daha tatlı, daha nazik davranamazdı. "Her zaman söylerim, biraz espri yeteneği ders verirken büyük fayda sağlar." Çoğu zaman can sıkıntısından ölmemek için insanın tutunduğu tek dal olurdu.

"Sem de çok iyi tanıyor," diye ekledi Bobo. "Hatta sanının Massimina'yla birlikte bizi ziyarete geldiğin o gece, onunla ilgili bir hikâye anlatmışsın."

"Sahi mi?" Morris'in zihni birden şimşek hızıyla çalışmaya başlamıştı. Kim olabilirdi? Nasıl bir uğursuz tesadüf onun aleyhine çalışmaktaydı? Gezegenler, yıldızlar, hep ona karşıydılar

"Adı Stan," dedi Bobo.

"Ah, Stan!" Morris guldu, ama az kalsın nefesi kesiliyordu. "Evet, Stan Albertini!" Tanının, elbette. Işte bu yüzden o budala Amerikalı, aptal bisikletinin üzerinde, yokuşu tırmanıyordu, Antonella'yı görmek için. Ve hiç şüphesiz Antonella'nın salonunun dört bir yanı Massimina'nın fotoğraflarıyla süslüydü Tum gucüyle hafızasını yoklamaya koyuldu Roma Termini'de fidye parasını teslim aldığı gün, Stan'ın, platformun öte yanından Morris'e seslenirken gördüğü Massimina. Bir an Morris'in midesi bulandı, o çok övdüğü *cappuccino* ile *brioche*'yi mermer masanın üzerine kusacağını sandı. Aynı zamanda, bir çeşit otomatik pilot devreye girdi ve en cana yakın haliyle: "Hâlâ kaftan giyip boncuk takıyor mu? Korkarım çok iyi bir öğretmen sayılmaz," demeyi başardı.

Bobo hesabı ödemek için kalktı. "Olabilir, ama anlatacak güzel hikâyeleri var."

Morris soğukkanlılığını kazanmıştı, bu son lafa kulak asmadı. Eğer birisi gerçekten bir şey biliyor olsaydı, şimdiye kadar çoktan muebbet hapsi boylamış olurdu.

Daha doğrusu cezasını hapishanenin dışında değil de, içinde çekiyor olurdu!

11

Tüm hayırsever insanlar gibi, Morris de uzattığı yardım elini tutan kişileri ziyaret etmekten, onlarla takılmaktan hoşlanıyordu; oğlanlarla yemek yiyor, onlara yurttaki, fabrikadaki koşulları, iş, maaş, yemek durumunu soruyordu. En sevdiği şeylerden biri, Marzana yakınlarındaki villanın pencere pervazlarından birine tuneyip, dolaylı yollardan kendisinin tedarik ettiği *brodo di verdura*'dan* idareli lokmalar almaktı. Faruk'un yarım yamalak İngilizcesini dinler, Bari açıklarında tekneleri alabora olduğunda anne babasını ve kız kardeşini kaybeden cesur ve genç Ramiz'i yüreklendirir, Hırvat Ante'yle Sırpların kepazeliklerini tartışırdı.

Sonra eğer vakti varsa, Forbes'un Raffaello'nun kusursuzluğunu, Tintoretto'nun dejenerasyonunu anlattığı sunumlarını dinlemeye otururdu. Raffaello otuz yedi yaşında ölmüştü. *Ars longa, vita brevis.* Tintoretto ise yetmiş altısında. Yüce insanların ve pek de o kadar da yüce olmayanların sonları nedense hep böyle oluyordu. Shelley ve Browning mesela. Kendisi de altmışlı yaşlarının sonlarında olan ve kıyafetinden çiçekli kravatlarını

* Sebze çorbası —ç n

eksik etmeyen Forbes, oturma odasının bir dokunuşta ufalanacak haldeki sıvayla kaplı duvarlarına slaytları yansıtıyor, göçmenler de bayırdan topladıkları çalı çırpıyla odanın ortasında ateş yakıp oturuyorlardı. Hâlâ tamir edilmemiş olan baca dumanı çekmiyor, şömine tütüyordu. Farık, başını Azedin'in omzuna yaslamış, uyukluyordu. Ganalı çocuklardan biri çakısıyla bir şeyler yontuyordu. Forbes'un ağdalı sesi o çok okumuş havasıyla derse devam eder, alevler ejderhayı kılıçtan geçiren Aziz George'un ya da Kıyamet Günü'nün parlak renkleri üzerinde dans ederken Morris kendini bütün bunların bir parçası gibi hissederdi: Yoktan var ettiği bu acayip dünyanın, kısıtlı imkânlara sahip insanların, sanatın, İtalya'nın. Tam anlamıyla olmasa da, ailesinin.

Bu sabah, eve çıkan puslu yolda Mercedes'ini sürerken, Mimi'ye, geçmişte işlediği hataları telafi etmek için elinden gelenin en iyisini yaptığını onun bile inkâr edemeyeceğini söylemişti. Edebilir miydi? Bir insanın diğerinden isteyebileceği tek şey de bu değil miydi zaten? Mütemadiyen işlenen hatalar için daimi bir telafi çabası. Katolikliğin özünde de bu yok muydu? "Hata telafinin kendisi olana dek" –bu buluşuna kendi de şaştı– "telafi ise hata." Paola'yla olan da kesinlikle buydu işte. Sesine daha samimi, daha hüzünlü bir ifade verdi: "Onunla ne zaman seks yapsam, bana seni hatırlatıyor. Mükemmel bir *fioretto** bu, daimi bir utanç. Aynı anda hem sana ihanet ediyor, hem de sana karşı işlediğim suçu telafi ediyorum."

Arabanın ön camının ötesinde uzanan süt beyazı serviler ve palmiye ağaçları, başka bir dünyayı çağrıştıran hoş bir tablo oluşturuyordu, Morris'in tuhaf muhakeme silsilesi için mükemmel bir zemindi doğrusu. Morris arabayı durdururken ahızeyi yerine koydu. Aniden sisin içinden fırlayan bir şekil ona kapıyı açmak üzere atılmıştı. Gözdesi Kwame. Bobo'yu son görmeye gittiğinde yanında bu zenciyi de götürmeliydi belki.

"Oo, Kwame, n'aber, her şey yolunda mı?" Morris adamın

* Kıyaslanınca diğerini'n değerini daha iyi belirten kimse ya da şey –ç.n

kocaman, etli butlu kolunu sıktı. Zencinin sırf fiziksel varlığı bile insana muthiş bir güven duygusu veriyordu.

Fakat Kwame her şeyin yolunda olmadığını yüz ifadesiyle açıkça belli etti. Sonra merdivenlerde pürtelaş bir Forbes belirdi. "Res ipsa loquitur," diyerek duruma esrarengiz bir açıklama getirdi. "Fazla söze hacet yok."

Morris sisler içindeki eve boş gözlerle bakar, çatıdaki dumanlı heykelleri sayarken (hepsi tamam mıydı?), Kwame konuştu: "Ne sözü! Kokusu yeter."

Morris'in önüne düşüp verandayı boydan boya geçerek, onu terasın kenarına getirdiler. Morris havadaki şiddetli lağım kokusunun farkına varmıştı şimdi. Kwame onu kolundan tutup zemin taşlarının üstündeki koyu renkli lekeden uzaklaştırdı. Yolun hemen üstündeki taraçalı bahçeyi destekleyen duvarın üzerinden baktığında, sarmaşıkların ve kebere otlarının arasından süzülerek akan iki siyah ve nahoş sızıntıyı gördü.

Morris'in keyfi kaçmıştı. İnsan istediği bir şeye sahip olur olmaz, bir sürü hata buluyordu daima – tıpkı kendi evinde olduğu gibi. O hilekâr müteahhit gelmişti aklına, sürüncemede kalmış bir başka mesele.

"Tuvalet kullanılmaz halde," dedi Forbes, bilmiş bilmiş; görev alanının bu tür şeyleri kapsamadığını açık seçik ortaya koyan bir hali vardı.

"Tuvalet dolup taşıyorlar, abi," dedi Kwame. "Sıçacak yerimiz yok."

"Ve maalesef burada telefonumuz da yok."

Morris fosseptik çukurunun bulunması gereken yerde oluşmuş lekenin etrafında ileri geri yürüdü. Azedin ve Faruk evden dışarı çıktılar, Mısırlı oğlanın ağzında bir sigara, gülüşüyorlardı. Koku gerçekten dayanılmazdı, ama Morris artık rahatsız olmuyordu. Çünkü on on iki kişi etrafında toplanmış, onun, Morris Duckworth'un bir şeyler yapmasını bekliyor, bir düzine insan onun cömertliğine, hayatta insanı diken üstünde tutan ufak gündelik sorunları halletmekteki zekâsına güveniyordu. Ateşin

başında bu oğlanlarla oturup Forbes'un Palladio ve klasik tarzın yeniden yorumlanması hakkında anlattıklarını dinlerken nasıl kendini evinde hissetmişse, şimdi bu beklenmedik tıkanmış fosseptik çukuru vakası karşısında da aynı şekilde rahattı. Dahası, kendini bu ev halkının reisi gibi hissediyordu, ona yakışan bir roldü bu. Sırf şöyle bir dokunmuş olmak için, ayağıyla zemin taşlarından birini yokladı. Sanki sayısız yeteneği arasında bir de fosseptik çukuru muayenesini sayabilirmiş gibi O acınası çocukluk hallerinden, o münzevi gençliğinden beri ne çok yol kat etmişti! Sonunda, belki de –bu fikir birdenbire aklına düştü– sonunda Paola'yı hepten bırakıp buraya taşınmaya bile karar verebilirdi. Bu hareket birisine çok büyük bir ders olurdu. Bütün gün oturup MTV seyretmekten başka bir şey yapmıyor, sonra da orasına yoğurt sürüp Morris'ten yalamasını istiyordu.

Aile babası Morris (gerçi hâlâ çocuğu yoktu) Mercedes'ine gitti, son derece şık Gucci çantasından adres defterini çıkardı, villayı kiraladıkları adamın adresini buldu, arayıp ondan civarda oturan bir ustanın numarasını aldı, anlaşılan on beş sene önce de evin tesisatını bu adam döşemişti.

Evlatlık ailesi ve muğlak babacan tavırlarıyla Forbes'tan müteşekkil renkli topluluk arabanın etrafında kümelenmiş, telefon konuşmalarını dinliyorlardı. Gerçekten de insanın gururunu okşayan bir tabloydu. "*Sì, subito.*" diye ısrar ediyordu, "derhal."

Sonra öğle yemeği için içeri girdiler. Ocakta makarna için koca bir tencere su kaynıyor, masada içi ekmek dolu büyük kahverengi bir torba duruyordu. Morris getirdiği bir kilo parmesanla, iki litre iyi kalite Valpolicella şarabını ekmek torbasının yanına koydu. "Biz Trevisan Superiore'ye kalmadık," diyerek güldü.

Pencereler buharlanmıştı. Forbes kıkırdayan genç Ramiz'le, ondan daha vakur duran Faruk'un önlüklerini bağlayıp, yemeğe katılığı baharatlarla ilgili malumat vermeye başladı. Hayret edilecek sıvrilikte bir burnu olan ve kırık bir gözlük takan çelimsiz Senegalli, ahşap masayı siliyordu. Yan odadan Azedin'in

kavalının iniltisi gelmekteydi, ne başı ne de sonu olan, melodisiz ama hayat dolu, delifişek Arap muziğinin kollarında kıvrılarak gezinmiyordu. Ne kadar sağlıklı, diye iyice zevkine vararak düşüncelere daldı Morris, özellikle de, A noktasından B noktasına sonra da başka bir yere gitmeyi takıntı haline getirmiş Batı kültürüyle karşılaştırıldığında. Kwame onun için masanın başındaki en büyük sandalyeyi çekerken, oğlanın iri, kadife bakışlı Afrikalı gözlerinin ta içine bakıp gülümsedi. Bütün bunların Kitabı Mukaddes'e ne kadar uygun düştüğünü, Yeni Dunya'ya, post emperyalist akımlara ne kadar yakın durduğunu, ne kadar ütopik olduğunu düşündükçe, içinden diz çöküp delikanlının o koca kara ayaklarını yıkayası geliyordu. Bir yeni çağ peygamberi olmuş olsaydı, müritleri olarak kesinlikle bu insanları seçerdi. *Yeryüzünün tuzu.** Azedin aşağıya gelip, keskin kokulu bir yaprak sigarası yaktığı zaman bile ağzını açıp bir şey söylemedi. Aksine, bunu yaptığı için ona karşı içinde sevgi duydu.

Ante kepçeyle makarnayı paylaştırırken Morris "muhteşem!" diye haykırdı. Forbes'la birbirlerine dostane bakışlar atıyorlardı. İhtiyar adamın baston yutmuşluğu, resmiliği, hareketlerindeki o tuhaf sertlik ve bastırmaya çalışsa da ara sıra kendini gösteren o küçümseyici tavra rağmen, Morris onu daha önce hiç bu kadar mutlu görmediğini düşündü. Sanki bu genç adamları kolluyor olmak onun için bir aydınlanma vesilesi olmuştu. Normalde soluk olan yanaklarına bile, mutfağın bu dumanı tüten ıtış kakışında belli belirsiz bir parlaklık gelmişti. Belki de Morris sonunda onu şu zengin okul çocukları işini hepten bırakmaya ikna edebilirdi. Bu delikanlılardaki basit yaşam enerjisini ve minnet duygusunu üst sınıflarda bulmak asla mümkün olamazdı. Bir an ondan şükran duası okumasını (Latincesini belki) istemeyi aklından geçirdi, ama sonra vazgeçti.

"Ciddi bir duyuru!" diyerek kalabalığın gürültüsünü birdenbire kesti. Beş altı oğlan çoktan başlarını önlerine eğmiş, makarnalarına saldırmışlardı bile. Morris ellerini kaldırıp tekrarladı:

*"Sizler yeryüzünün tuzusunuz." Matta İncili 5: 13-14 —ç.n.

"Ciddi bir duyuru yapmam gerekiyor." Oğlanlar başlarını kaldırıp ona baktılar, tıraşsız çeneler lokmaları çiğniyor, yün yumağı gibi yumuşacık ya da tel parçası gibi kıvır kıvır darmadağın saçların altında gözler parıldıyordu. "Hepinize şunu söylemek istiyorum," dil sorununun farkında olan Morris tane tane konuşuyordu, "sizlere minnettarım. Evet, minnettarım. Bütün proje, yani sizin burada yaşamanız ve Trevisan Şaraplarında çalışmanız, kayıtsız şartsız bir başarı elde etmiştir." Ara verdi. "Üstüne üstlük, bugün imzaladığımız sözleşme sayesinde sizi burada, maaşlı ve yemekli, üç ay daha misafir edebileceğiz. Bence bunu kutlamak gerek."

Senegalli, söylenenleri arkadaşlarından birine tercüme etti. Kwame'nin gülümsemesi, bir domates salçası lekesi dışında, bembeyazdı. "Hayır, herkes *sana* teşekkür, patron," dedi. "Herkes sana öyle çok teşekkür edecek." Forbes Ramız'ın kulağına bir şey fısıldamak için eğildi. Oğlanın yüzü ışıldıyordu.

"Şimdi, tuvalet meselesine gelince," bir ağızdan başlayan minnet korosuna aldırmayarak devam etti Morris, "fosseptik çukuruna bakmak için saat üçte usta gelecek. Bu arada, araba yolundan uzakta, çalılıkların içinde bir çukur kazmamızı öneriyorum. Bunu tercih etmeyip doğru düzgün bir tuvalet kullanmak isteyenler, işe gidene kadar beklemek zorunda kalacak."

Bu son sözleri neşeyle söylemişti, diğerlerinin sessizliği karşısında şaşırdı. Ante karanlık bir ifadeyle sordu: "Hangi tuvalet?"

"İş yerindeki tuvalet, tabii. Şişeleme tesislerindeki."

Kwame başını salladı. "O tuvalet bize kilitli, patron. Bay Bobo diyor ki biz onu kirletiyoruz. İşi kaytarıp oraya saklanıyoruz. Temizlikçiler de zenci bokunu temizlemiyorlar."

Yeniden sessizlik oldu, tırnağıyla dişlerini karıştıran Azedin'den gelen sinir bozucu çıtlama sesiyle ortam daha da gerilmişti. Morris hayretten donakalmış, sonra da, bunca zaman kimsenin ona bundan bahsetmediğini, bir şekilde bu karara ortak olduğunu zannettiklerini düşündükçe içini bir dehşet hissi kaplamıştı.

"Yani buz gibi soğukta dışarı çıkmak zorunda mı kalıyorsunuz?"

"Yoo, hayır, dışarıda *chien* var," dedi Senegalli heyecanla. "*Le chien, on ne peut pas.*"

"Köpek," diye düzeltti Ante. "Avluya çıkamayız. Pantolonumuzu indirmemize kalmadan bizi yer o köpek."

"O köpek bir şeytan," dedi Ganalılardan biri. "Kötü bir ruh."

"Peki ne yapıyorsunuz?"

Kwame açıkladı: "Şişeleri kullanıyoruz, patron, işemek için. Kaka yapmak yok."

"Ne? Ama bu barbarca!" Morris Forbes'a döndü: "Tanrı aşkına, sen bunu biliyor muydun?"

"Ben sanmıştım ki .." yaşlı adam geveliyordu. Leylaklarla bezeli ipek kravatının üzerindeki makarna sosu lekesiyle her zamankinden daha aykırı bir görüntüsü vardı. "*Volenti non fit injuria,** anlarsın ya."

Morris anlamamıştı. Şimdi sorup öğrenecek vakti de yoktu. Öfkeden çılgına dönmüştü. Vücudunu ateş bastı. Ondan habersiz, adamlarına böyle bir hakarette bulunulması! Boynundaki damarın attığını hissediyordu. Masadan kalktığı gibi evden fırlayıp arabaya koştu, sisli havada son sürat kullanmaya başladı. Bobo'ya bu ırkçılığın sona ermesi gerektiğini, gerekirse tuvaletleri kendisinin, Morris'in temizleyeceğini söylemeye gidiyordu. En basitinden bir dayanışma duygusuydu bu, civiltà denen şeyin en temel seviyesiydi. Bobo ona bir ıkı gündüz işçisinin pis göçmenlerle aynı tuvaleti kullanmaya itiraz ettiğini söyleyince, Morris doğruca şişeleme hattına gitti ve işçilerle kendi yerlerinde, makine uğultusu eşliğinde birer birer konuştu: orta yaşlı yahut biraz daha yaşlıca toplam dört kadın, bir Mongolizm hastası, bozulan aletleri tamir eden topal bir genç adam, tekerlekli sandalyede bir oğlan ve bir araya toplanmış gülüşen, on altı yaşından gün almamış beş kız vardı.

İnsanı sersemleten bir şarap buharında, taşıma bandında zıp

* "Muvafakat eden kimseye haksızlık yapılmaz" anlamındaki Latince deyim. –ç n.

zıp zıplayan şişeler ve ritmik aralıklarla şişelerin ağızlarına kapanan ucuz plastik kapaklar arasında, Morris onlara bağıra çağıra kendilerinden utanmaları gerektiğini anlatmak zorunda kaldı. Üç kraldan biri zenci değil miydi?* Ama İsa onun armağanını kabul etmişti. İsa Paul'e Yahudi olmayanların yemeğinden yemesini buyurmamış mıydı? Herkesin kabul görmesi gerekiyordu: kırmızı ve sarı, siyah ve beyaz. Ona kilise okulu şarkılarını öğreten annesinin sesini duyar gibi oluyordu. Beyni uğulduyor, ölkeden kopuruyordu. Babası sefil bir ırkçıydı. Klozetin içine yapmasını, kenarları kirletmemesini becerebilirlerdi elbette. "İşlerinizin devamlılığı," diyerek konuşmasını bağladı, içinde anıden bir cezalandırma isteği kabarmıştı, "büyük ölçüde, gece vardiyasından kazandığımız paraya bağlı. Zor zamanlar geçiriyoruz, bunu sakın unutmayın. Diğer şirketler patır patır dökülüyorlar."

Sonra, bir an evvel onun onayını almak hevesiyle, arabaya koşup Massimina'yı aradı. Massimina ona arka çıkardı mutlaka. Canavarlaştığı durumlar olmuş olabilirdi, zevksizlikten ve küfürden nefret ediyordu belki, nahoş davranışlar sergilediği, düşünmeden hareket ettiği zamanlar olmuştu mutlaka, ama asla ve asla böyle bir ahlâkî çöküntü seviyesine inmemişti.

Telefona içini döktü. Massimina her zamanki sükûnetini koruyordu, ama Morris'in cesareti kırılmadı. Doğru an geldiğinde onun tasdik mührünü basacağını hissediyordu. Sevgisi hemen karşılık görmüyor diye duyguları değişecek bir adam değildi o.

Villa Caritas'a –Forbes evi bu isimle vaftiz etmişti– gen döndüğünde, altmışına merdiven dayamış şişman bir adam, üzerinde yıpranmış bir av ceketi ve tozluklar, bir kazmayla döşeme taşlarını yerinden oynatmaya çalışıyordu. Durup köşeli kafasını süsleyen fırçamsı saçlarını kaşıdı. Fosseptiği nereye yerleştirdiklerini, bir iki metre şaşma payıyla hatırladığını söyledi, ama neden rahatsız olduğunu anlayamıyordu. Bu kanalizasyon sistemi en az on iki kişilik bir aile için planlanmıştı. Büyük evdi ne de olsa.

* İsa'nın doğumunda ona armağanlar getiren üç bilge kraldan bahsediliyor –ç.n

Daire şeklinde toplanmış, ayakta dikiliyor, döşeme taşlarını yeniden kaldırırken ollayıp puflayan adamı izliyorlardı. Sonunda fosseptik çukurunun çimento kapağı meydana çıktı. Kwame ve bir başka Ganalı oğlan kapağı kaldırmakta adama yardım ettiler. Altına bir kalas sokarak kapağı yana kaydırdıklarında, korkunç ve dayanması güç bir kokuya eşlik eden şeker pembesi renginde tuhaf bir parlak yüzey onaya çıktı, kahverengi pisliğin ortasında çok sayıda şişkin, gül renginde kabartı yüzüyordu. Herkes gözlerini dikmiş bakıyordu. Azedin ve Faruk bakıştı. Sonra genç Ramiz bir kahkaha patlattı. Ama usta başını sallıyordu. "O lastik şeyler," dedi, "tuvalete atılmaz. *Va bene!*" Başını kaldırdığı zaman bakışlarının doğruca oradaki ikı zenciye yöneldiği aşikârdı, sanki yalnız onlar bu denli şehvet duşkunu ve bu denli cahil olabilirlermiş gibi. "Tuvalete olmaz!" dedi daha yuksek bir sesle, sanki sesini yükseltmesi hiddetli İtalyancasını anlamalarını kolaylaştıracaktı. "O lastik şeyler tuvalette olmaz!"

"Şaka yapıyorsun," dedi Paola, daha sonra Morris ona olanları anlattığında ve kahkahalarla guldu. "Şu yaşlı köylu herifler amma da Katolik! Eminim o saatten beri, onca günahı duşune duşune haç çıkarıp duruyordur."

Paola'yı heyecanlandırdığı kesin diye düşündü Morris. Bir keresinde Kwame'yle birlikte, Morris'in satın almış olduğu on sekizinci yüzyıldan kalma, göz alıcı şifonyeri merdivenlerden çıkarırlarken, Paola'nın suratında belli belirsiz bir hayranlık ifadesi gördüğünü hatırladı. "*Bel ragazzo,*" demişti Paola, "*bello grande!*"

Televizyon izliyorlardı. İtalyan lireti değer kaybediyor, hükümetin borçları giderek dal budak sarıyordu, önemsiz bir siyasetçi güneyde bir yerde bir kasap dukkânında kellesi kesilmiş halde bulunmuştu, kuzeydeyse daha onemli bir siyasetçi tutuklanmıştı. Şimdiyse spiker gelecek pazar birinci ligde hakemlik edeceklerin isimlerini okumaktaydı. Morris'in aklı devalüasyonda ve kamu borcunda kalmıştı. Belki de en kısa zamanda, elinde avucunda kalan kendine ait azıcık para ile Alman markı almalıydı.

"Eeee?" diye sordu Paola. "Sahiplenen çıktı mı?"

"Neyi?"

"Prezervatifleri."

"Ah, özel hayatlarına müdahale edecek değilim."

Paola kolunu Morris'in omuzlarına dolayıp sarışın yanağına bir öpücük kondurdu. "Şu konuşma tarzına bayılıyorum, Mo."

Bu Morris'in sinirine dokunmuştu. Uğur eşyaları ve muskalar satan yerel bir mağazanın reklamını seyrederken (insanlar nasıl bu kadar saf olabiliyorlardı?), onu asıl memnun eden şeyi açıkladı Paola'ya; belli ki bu çocuklar bu kadar kısa bir süre içerisinde civardan kızlarla tanışmış ve bu kızlar fabrikadaki bir avuç sakatla moron gibi onları küçümsememiş, aksine onlara âşık olmuştu. Genç nesiller kültürel çeşitliliği kabullenmeye, hatta hoş karşılamaya daha istekli görünüyordu.

"Mo!"

"Ne?"

"Mo, şaka yapıyor olmalısın. İnanılmaz, gerçekten harikasın."

Morris afallamıştı.

"Mo, o göçmenler Quinto gibi bir yerde hayatta kız falan bulamazlar. Köy kızları, bırak zencileri, güneylilere bile dokunmaz."

Morris gözlerini dikmiş bakıyordu. Televizyonun bir yanıp bir sönen ışığında, Paola irkiltici bir bataklık yakamozu havasına sahipti. Aynı anda hem seksi, hem de korkutucuydu.

"Birbirlerini beceriyorlar, Mo. Bunu anladığını sanmıştım. Beni hayrete düşüren tek şey prezervatif kullanacak kadar aklı başında olmaları."

Morris'in hayretle bakakaldığını görünce, isterik bir gülme krizine tutuldu – onun haline güldüğünü anladı Morris. Bütün bunlar yetmezmiş gibi, televizyonda pornografik bir program başladı. *Colpo Grosso*. Striptizcilerin yarışma programı. Kırmızı bir divanda oturan bir kız meme uçlarını tükürüklemekteydi. Morris aniden ayaklandı.

"Aa, hadi ama Mo, gel izleyelim, bakalım hangimiz ne düşünüyoruz!"

Ama Morris, gecelerini böyle geçirmeyi planlamadığını belirtti öfkeyle. Kitap okumayı tercih ederdi. İlahi Komedi'yi alıp yatak odasına çekildi. Forbes bunu okumasını buyurmuştu. Biraz ağır ilerliyordu, ama insan İtalya'da kültürlü geçinmek istiyorsa, onsuz yapamayacağı kaynaklardan biriydi. Yarım saat sonra gözleri kapandığında, Colpo Grosso'nun edepsiz müziği kötü yalıtımlı duvarlardan içeri sızarak ayılıp bayılmaya, fiyaka satmaya devam ederken, Morris büyük şairin Paola ve Bobo gibi insanlar için ne tür cezalar icat edeceğini hayal ediyordu. Bobo ve... ve... ama uyku cennetine yükselmeye başlamıştı. Mimi Beatrice idi elbette, kollarını açmış, huzur veren, kaymaksı çilli gulumsemesi yüzünde.

Elbette ki onun himayesindeki çocuklar birbirlerini becermiyorlardı.

İKİNCİ BÖLÜM

12

Öğle saati ya da öğleden sonra olduğunda, zannettiğinden çok daha farklı bir ruh hali içinde olduğunu keşfetmek Morris için oldukça tipik bir durumdu. Güne başlarkenki ruh hali mutlaka değişmiş olurdu, sonra nasıl olup da bu yeni duruma geldiğini, kendini nasıl böyle kelimelere sığmayacak kadar mutlu, ya da her an intihar edebilecek kadar çaresiz hissettiğini bulabilmek için değerli zihinsel kaynaklarını harcaması gerekirdi. Bugün, şehir merkezinde bulunan küçük bürosundaki kütüphaneyi düzeltir, sanat ve fotoğrafçılık kitaplarını dönem ve akımlara göre, şiir kitaplarıyla romanları yazarlarına göre dizerken (çünkü her geçen gün burayı ofis olarak görmekten biraz daha uzaklaşıyor, daha çok bir stüdyo gibi düşünüyordu), birdenbire müthiş neşeli olduğunu fark etti, hem de evliliğinin nasıl bir fiyasko olduğunu düşünerek geçirdiği saatlere ve öncesinde, infilak eden birkaç Superiore kasasıyla ilgili Doorways'le yaptığı zorlu telefon görüşmesine rağmen böyle hissediyordu. İngilizler alkol derecesinin şüphe uyandıracak kadar yüksek olmasından endişe ediyorlardı ama Morris bunu makinelerden bi-

rinin şişelerin ağzında az hava boşluğu bırakmış olmasıyla açıklamıştı. Evet, derinde yatan altyapısal problemlere ve sıradan bir günün olağan küçük çaşmalarına rağmen, gayet iyimser duygular içerisindeydi ve sebebini hiç mi hiç bilmiyordu. Belki de sabah Antonella'yla yaptığı sohbet yüzündendi, göçmenlerin arada sırada tıbbi muayeneden geçmelerinde ısrar etmek üzerine konuşmuşlardı. Kadının sesinin onun üzerinde teskin edici bir etkisi vardı, bunu fark etmişti. Ama böyle sevinçten havalara uçmasını sağlayacak kadar etkili değildi tabii. Ya da yanlış yere park ettiği için trafik cezası almaktan, vigilessa'ya bu konuda İtalya'nın İngiltere'den çok daha başarılı olduğunu, bu kadar zor ve genelde hoş bakılmayan bir işi böyle bir ciddiyetle yaptığı için kadını ne kadar takdir ettiğini söyleyerek kurtulmasıydı. Bunu yaparken bayağı eğlenmişti gerçekten. Karakterinin bu en sevdiği tarafını, yani karizmasını ve ikna kabiliyetini uygulamaya koymaktan hoşlanırdı.

Fakat Morris yine de bütün bunların, ne kadar keyif verseler de, içindeki –nasıl anlatmalı– kıvanç ve gurur hissini açıklayamayacağını düşünüyordu. Eğer açıklıyorlarsa da, açıklamamaları gerekirdi, aksi halde kendisiyle ilgili yolunda gitmeyen bir şeyler demekti. Yüzünde kocaman bir sırıtışla Leopardi'yi raftaki yerine koyarken (bir gün bu klasikleri okuyacaktı mutlaka) gerçeği bulduğunda, hayal kırıklığına uğramamayı ümit ediyordu. Kendini çok neşeli hissettiği bir gün, bunun tek sebebinin babasından doğum günü için bir tebrik kartı alması olduğunu keşfettiği zaman olduğu gibi.

Öğleden sonra, o akşamki yemek için doğru düzgün bir şarap almayı kurarken –iki kuruşun hesabını yapan Bobo onlara fabrikanın ucuz malını kakalayacaktı yoksa ve Morris (bilhassa şu infilak eden kasaları duyduktan sonra) o şaraptan bir daha asla içmemeye yemin etmişti– ruhunun havasını bu kadar bulutsuz yapan şeyin karısının ailesiyle yiyeceği bu beklenmedik akşam yemeği olduğunu anladı. Elbette! Antonella'yla sohbeti sırasında bu gerçeği tam kavrayamamış olsa da, gerçek şuydu

ki, bu davet ilişkilerinde hatırı sayılır bir dönüm noktası teşkil ediyordu. Morris gayri resmi bir aile toplantısına davet edilmişti. Haftalarca önceden planlanmış, onu kolay kolay dışında bırakamayacakları resmi bir davete değil, basit, sıradan, gündelik bir akşam yemeğine. Davet resmiyetten uzak, teklifsiz bir sohbette, olaya çok az bir zaman kala dile getirilmişti. Demek Morris aileden biri, bir dost olarak kabul görüyordu, uzun yıllardan beri içinde ukde olan şey, hatta en başında Massimina'ya ilgi duymasına sebep olan şey gerçekleşiyordu.

Şubatın ilk günleriyle birlikte havadaki sis dağılmıştı. Artık olağanüstü berraklıkta, billur gibi bir hava vardı. Ufuk çizgisi keskinleşmiş, sanki her şey güzelce bilenmiş gibiydi: güneye doğru uzanan kırlarda tepeleri sivri servi ağaçları, kiliseler, su kuleleri, kuzeye doğru uzanan tepelerde dişlerini gösteren dağlar. Sonra gece indiğinde, buzlu siluetleri kılıçtan geçiren parlak neon ışıkları ve karanlık kışın kalın kara kâğıdına rastgele açılmış beyaz ve sarı delikler öbek öbek beliriyordu. La Speranza Rezidansına giderken Morris Verona'nın en pahalı çiçekçisinde durdu.

Yaklaşık on beş dakika sonra, elinde koca bir buketle video kamerayla idare edilen ana kapıya gelmişti. Kimin kibarlıktan anladığını görsünler bakalım. Üstüne üstlük bir şişe Grigolino, bir şişe de Trebbiano getirmişti ve yüzüne en hoş, yorucu geçen bir günün sonuna en çok yakışan, en muhabbetli gülümsemelerinden bir çelenk kondurmuştu. Eve çıkan merdivenlen tırmanırken, hizmetçi kapıyı açtığında, sesini iyice alçaltıp ona çiçekleri suya koymasını, Antonella'ya tek kelime etmemesini tembih etmeye karar verdi – çekingenliğiyle onları şaşırtacaktı Sonuçta Antonella lafını edecekti tabii. Elbette.

Kapıyı çaldı. "*Può metter' questi in acqua?*"[1] Dudakları bu ricayı şekillendirmeye başlamış, kocaman açtığı gözlerine tadına doyulmaz bir samimiyet oturmuştu ki, kapıda görünen suratın hizmetçiye değil, hayır, keçi sakal, kanca burun ve kelleşmeye

[1] "Bunları suya koyabilir mısınız?" –ç n

yüz tutan bir kafayı çevreleyen kıvrım kıvrım buklelerden oluşan gülünç bir robot resim kombinasyonuna ait olduğunu fark etti. Patlamış bir balonun havası o an Morris Duckworth'un iyimserliğinden daha hızlı sönemezdi.

"Selam, oğlum, n'abersın? Görüşmeyeli epey zaman oldu, ha, dostum?"

Stan'di Stan Albertini. Anlaşılan Antonella, bir "İngiliz"le konuşmanın Morris için pek hoş olacağını düşünmüştü. Sanki Morris'in İtalyancası gayet mükemmel değilmiş gibi. Sanki Yahudi kökenli bir İtalyan-Amerikalı ona herhangi bir şekilde vatanını hatırlatabilirmiş gibi. Yoksa asıl kendisi, Morris mi sonradan çağrılmıştı? Stan'e arkadaşlık etsin diye.

"Ara sıra nostaljik hislere kapılıyorsunuzdur herhalde." Antonella ikisine birden gülümsüyor, bu arada muhteşem çiçeklerin lafını bile etmiyordu.

Morris buna karşılık, kapıldığı tek nostalji hissinin bir zamanlar bu aptal Kaliforniyalının ümüğünü sıkacak fırsatı yakalayıp kaçırmış olmasından doğduğunu söyleyebilmeyi isterdi.

Yemek sırasında, masanın cam yüzeyi mum ışığında parıldar, balmumu sıva kaplı duvarlar o pahalı pembeliklerini beyaz porselen servis tabaklarından yansıtırken, Paola kalkıp bu geri zekâlıyla resmen flört etmişti. Stan'le! Herif elbisesinin içini görebilsin diye öne eğilmeler falan! Bu arada Bobo onunla ekonomiden, siyasetten konuşuyor, kafasını sallıyor, adamı resmen ciddiye alıyordu. Bütün bunlar Amerikalının iğrenç İtalyancasına ve sıra dışı masa görgüsüne rağmen oluyordu; Stan korkunç bir hızla yiyor, San Diego'lu bir ailenin tek çocuğu olduğunu avaz avaz haykıran bir aksanla her şeyden bir kaşık daha istiyordu. Bush hakkında ne düşünüyordu acaba, diye sordu Bobo, Körfez'deki durum için ne diyordu? Sonuçları ticarete yansıyacak mıydı? Morris'e hiç sormadığı sorulardı bunlar. Stan ağzı doluyken konuşuyor, eski püskü gömleğinin altından bol kıllı olduğu belli olan göğsünü kaşıyordu. Kot pantolonu yamalıydı, zayıf telli saçları kelinin etrafına, sudaki ayrık otları gibi dizilmişti. Bu arada Antonella hizmetçiden biraz

daha lazanya getirmesini istedi. Stan belli ki çok açtı, Bobo'ysa düşünceli bir ifadeyle Stan'in kadehini Morris'in saun aldığı ve henuz kimsenin teşekkür etmediği pahalı şarapla dolduruyordu. Tabii Paola durur mu, o da sohbete katılıp ABD'yı ne kadar görmek istediğini söyledi –hiç gitmemişti, Inglitere'den daha eğlenceli olduğuna adı gibi emindi– ve Stan, konuşurken ağzındaki makarnaları neredeyse tükurerek, Kaliforniya'yı hararetle methetmeye, çatalını havada sallayaraktan, yalnız San Francisco'da yapılabilecek çeşitli plaj aktivitelerini anlatmaya başlamıştı. Paola kıkırdıyordu.

Demek, diye düşündü Morris acı acı, Trevisan ailesinin sıcak, samimi çekirdeğine dahil olmak bu kadarmış. Morris'in zaferi, aileye kabulü buraya kadarmış! Bu kutsal yere –modern yüzeylerin keskin geometrisiyle gayet şık bir uyum sağlayan pahalı antikalar; hem ticari girişimin hem de geleneksel sosyokültürel değerlerin sağlıklı bir ifadesi olarak ailenin paylaştığı mahremiyet– kabul edilir edilmez, onlar gitmişler, neredeyse zalimlik sayılabilecek bir özensizlikle oranın kirletilmesine müsaade etmişlerdi, hem de onca insan arasından şu aptal Stan tarafından; hippi kılıklı, biseksüel, sığ kafalı Stan. Onu Mimi'yle birlikte gören Stan. Önce Verona'da otobüs durağında, sonra da parayı teslim aldığı gün Roma Termini istasyonunda.

Mimi! Artık Morris'in istediği tek şey orayı terk etmek, eve dönüp –belki banyoda– anılarıyla baş başa kalmaktı. Vücudunu ateş basmıştı ve bu ısıyı içinde hapsetmekten başka çaresi yoktu. Bilekleri, sallanan bir binayı tutan halatlar gibi gerilmişti. Kaşığını ve çatalını gürültüyle tabağına bırakıp akşam yemeklerinin kaçınılmaz parçası olan tiramisuyu itti. Stan'in Pasifik kıyısında gurup vakti mangal partisi tarifini ağızlarının suyu akarak kibarca dinleyen suratlar şimdi hayret içinde ona dönmüşlerdi. Morris duraksadı Öfkeden kızarmış ifadesinin utanç olarak yorumlanacağını umarak, kendini iyi hissetmediğini söyledi.

"Hey ahbap!" Stan sanki Morris'in orada olduğunu yeni fark etmişçesine haykırdı. "Çok kötü görünüyorsun oğlum."

Paola alaycı bir bakışla kaşlarını kaldırmıştı ve erkenden kal-

kıp gitmeye hiç de niyetli görünmüyordu. Bobo, bozuk cildini zımpara tahtasına çeviren mum ışığında, inatçı bir sessizlikle oturuyordu. Yalnızca Antonella samimi bir ilgi gösteriyor, yediklerinin mi dokunduğunu soruyor, divanda biraz uzanmasını teklif ediyordu. Iyice bozulan Morris bu teklifi geri çevirdi. Bir bardak su içmesi yeterli olacaktı. Çünkü aklına daha iyi bir kaçış planı gelmişti. Karısıyla göz göze gelmeye çalıştı.

Ama şimdi de tatil planlarından bahsetmeye başlamışlardı. Antonella, diye başladı Bobo, Türkiye'ye gitmeyi düşünüyordu, ama biraz daha pahalı olmasına rağmen, Kaliforniya'ya gitmek belki çok daha eğlenceli olabilirdi.

Bir türlü Paola'nın dikkatini çekmeyi başaramayan Morris, sonunda masanın altından ayağını uzatıp ayak bileğini onun baldırının iç tarafına değdirmeyi başardı. Üzeri örtüsüz cam bir masanın altında bunu yapmak riskli olabilirdi, ama tepelerindeki ışık, masanın yüzeyini misafirlerin yemek üstü gevezeliklerini yansıtan bir aynaya çevirmişti. Bacağını bir aşağı bir yukarı gezdirdi. Bir saniye içerisinde Paola'nın yüz çizgileri hayretle donup kaldı, çözülerek şaşkın bir ifadeye büründü sonra da zevkle karışık bir hoşgörüyle yumuşadı. Zira Morris biraz daha yukarıya doğru manevra yapmayı başarmıştı, şimdi bileği Paola'nın üst bacağının iç tarafında geziniyordu.

"*Povere piccolo*," dedi Paola aniden, "Mo, sahiden kendini iyi hissetmiyorsan, belki de eve gitsek daha iyi olur. Bencillik etmek istemem."

Tam o anda, Antonella, Stan'le sohbetini yarıda kesip, "Ah tabii, o sene sen de oraya gitmiştin değil mi, Morris?" dedi. Üzerindeki gayet demode yeşil elbise göğüslerini dolgun ve anaç gösteriyordu, bu da Morris'e yine Mimi'yi hatırlattı.

"Scusa," dedi. "Dinlemiyordum. Düşünüyordum, belki de eve gitsem daha iyi olacak."

"Evet, şimdi hatırladım, sen de Türkiye'ye gitmiştin değil mi? Hani o yaz, zavallı..."

Cümlesini bitiremedi. Ama bu kadarını söylemiş olması bile Morris'in şaşkınlıktan donakalmasına yetmişti.

"Türkiye mi?" sesinde neredeyse buyurgan bir ton vardı, ansızın ve büsbütün allak bullak olmuştu. "Hangi yaz?"

Stan güldü. "Hayır, benimle gelecekti ama son anda caydı." Masanın öte yanından, o aptal sakalıyla gülümseyerek şöyle dedi Amerikalı: "Sanırım Morris'te biraz İngiliz asaleti var; minibusle seyahat edecek tipte biri değil."

"Ama sen..." Bobo itiraz etmek üzereydi. Düşünce kadar hızlı davranan Morris gözlerini kısıp, "sana Stan'in önünde söyleyemeyeceğim bir şey anlatmam gerekiyor" diyen bir bakışla baktı ona. Bu arada nefes alamadığını fark etmişti.

"Şansın varmış ki gelmedin." Stan gülüyordu. "Lanet olası şeyi bir güzel çarptık! Hatırlasana, oğlum Mo, Roma Termini'de karşılaştığımızda bacağım ta kalçama kadar alçıdaydı!"

"Haydi Mo." Paola ayaklanmıştı. "Yüzün bembeyaz oldu." Suç ortaklığı yaptığı kişinin rol yapma yeteneğine hayret eden birinin o meraklı hayranlık ifadesi vardı yüzünde. Oradan çıkar çıkmaz Morris'in yüzüne renk geleceğini ve elini onun pantolonunda bulacağını düşünüyordu muhtemelen.

Morris ağzını açtı ama konuşamadı. Stan ise kendininkine tıramisu tıkıştırmakla meşguldü. Bobo gözlerini dikmiş bakıyordu. Antonella fazla üzerinde durmadan ısrar etti: "Ama ben senin Türkiye'ye gittiğinden o kadar emindim ki, Morris. Hatta hatırlıyorum, Ankara'dan bizi aramanın ne kadar nazik bir hareket olduğunu düşünmüştüm. Şeyi sormak için aramıştın..."

Cümlesi bir kez daha yarım kalmış, söyleyeceği şeyi yine söyleyememişti.

"Evet," Bobo da ona katıldı. "Ben de senin Ankara'dan aradığını çok iyi hatırlıyorum. Mimi'nin kayıplara karıştığı zamandı."

Morris sık sık kâbuslarına giren o dehşetle karışık dil tutulmasına kapılmıştı. Bir anlık sessizlik oldu, Stan'in gayretkeş tabak sıyırma gürültüsü ortamı iyice geriyordu. Paola ayaktaydı ve besbelli Morris'in bir an önce kapıdan çıkıp yatağa yollanmak yerine neden bu saçma sohbete (yok Türkiye'ye gitmiş mi, yok gitmemiş mi) katlandığını merak ediyordu. İşte Mimi bu kadar umurunda onun, diye düşündü Morris buruk hislerle, hep de

böyleydi. Paola ikiyle ikiyi bir araya getirip gerçekleri çakozlayacağı yerde o sefil beyninin tamamını kendi amcığına yoğunlaştırmıştı. Bu acı düşünce birden onu kendine getirir gibi oldu. O müthiş serinkanlı zekâ patlamalarından birini yaşadı ve adeta kurtuluş ümidi kalmadığı anda dönüveren bir tekne gibi, olağanüstü bir şekilde kendim toplayarak şöyle dedi: "Evet, Ankara'ya gittim tabii Sana söyleyememiştim, o kadar," Stan'e dönmüştü, "çünkü alınabileceğini düşündüm, yani gitmeye karar vermiştim ama seninle ve diğerleriyle birlikte değil. Aranızda hiç dayanamadığım bir iki kişi vardı da."

"Hey," diyerek başladı Stan, İtalyancayla İngilizceyi birbirine karıştırarak konuşuyordu, "gittin demek, *davvero*? Bak sen şu işe! Ama *preoccupato* olman gerekmezdi oğlum. N'olacak?"

Morris Bobo'nun şimdiden ilgisini kaybettiğini görebiliyordu.

"Tatil için salık veremem maalesef." Morris bunu söylerken Antonella'ya dönmüştü. "Her yer çok pisti, hava çok sıcaktı, çantamı çaldırdım. Telefonda İtalya'yı düşüreceğim diye çektiklerimi hiç anlatmayayım."

Bu kulağa inandırıcı geliyordu işte. Sanki tesirini artırmak istercesine bir yerlerde bir telefon çalmaya başlamıştı. Bobo cebinden bir telefon çıkardı. Alnı endişeli bir ifadeyle kırışmıştı. "Bu konuşmayı çalışma odasından yapmam gerekecek," dedi. "*Arrivederci*."

Alelacele vedalaşmışlardı, Morris ve Paola çıkmak üzere hazırlanıyordu, girişteki on dokuzuncu yüzyıldan kalma iddialı ahşap palto askılığından paltolarını alıyorlardı ki, hâlâ ağzına yemek tıkıştırmakla meşgul olan Stan gülerek arkalarından bağırdı: "O yavruydu değil mi?" Ağzı doluyken konuşuyordu. "O yavruyla baş başa olmak istedin, hani şu istasyonda beraber olduğun kız. Oğlum, ben anlardım yahu. Niye söylemedin ki? Çok komiksin. Ne zannettın beni?"

Morris tam içeri koşup, gerzeğin boğazına sarılarak onu parçalara ayırmak üzereydi ki –insan cinayetten müebbet hapis yatacaksa, varsın iki taneden, hatta iki bin cinayetten yatsındı, da-

ha fazla tatmin olmuş olurdu– Stan'in İngilizce konuştuğunu fark etti. Evet, İngilizce. Daha doğrusu Stan'in İngilizce versiyonu neyse ondan. Orada bulunanlardan Stan'in yavşak Kaliforniya aksanını, hele de insanların tabak tıngırdatıp paltolarını giydiği bir keşmekeşin ortasında, ağzı mascarpone doluyken "yavru" gibi ayıp kelimeler bağırışını anlayabilecek tek kişi Paola'ydı, o da şu an kolunu sıkı sıkı Morris'in beline sarmış, onu kapıya yönelmeye çalışıyordu. Bobo da telefonla konuşmak için çalışma odasına çekilmişti.

Aslında pek de şaka tarafı olmayan bir şaka yaparak: "Karımın ailesinin yanında söyledıklerine dikkat et, ahbap" dedi Stan kıkır kıkır gülerken, onlar kapıdan çıkmışlardı bile.

"*Caro, caro,*" Paola merdivenlerde üzerine abanmıştı, "seni seksi şey seni, bir de nasıl rol yapıyor. Tanrım! Arabada sana saksofon çekeyim mi? Haydi." Parmakları Morris'in gömleğinin düğmelerini çözmeye başlamıştı bile.

Müthiş bir rahatlama hisseden Morris, biraz zevk yaşamayı şu an kendisine hiç de çok görmuyordu.

13

Ertesi sabah saat sekize doğru, Ponte Floria ile Verona arasında bir yerde, pahalı bir arabanın telefonu çaldı. Şoförün oğlak derisi eldivenli eli ahizeyi tuttu ama açmadı. Bugün arabayı yavaş kullanıyordu, cam gibi berrak sabah havasının, ellerini sıkıca saran pahalı eldivenlerin, akşamki yemek davetim terk ettiği andan beri içini kaplayan hissin, nükleer bombayı son anda etkisiz hale getirmiş olmanın verdiği o enfes hissin keyfini çıkarıyordu. Öyle ki, volkanik dağlar gibi fokurdayan bir geçmişe sahip olmanın insanın hayatına başka türlü bir heyecan kattığı, insanı tetikte olmaya zorladığı yönünde düşünceler içerisindeydi şu anda. İnsanlar neden gidip Etna'nın eteklerinde yaşarlardı ki mesela? Tehlike yaşama daha derin bir anlam katıyordu da ondan. Paola gibi bir sapkınla, arabada saksofon çektikten sonra deri kaplama vites koluyla kendini boşaltan küçük bir kaltakla evli olmanın bile bir keyfi vardı. Şu vites kolunun kokup kokmadığını kontrol etmeliydi.

"*Pronto*?" Telefonun birkaç kez çalmasını bekledikten sonra ahizeyi yavaşça kaldırdı. Forbes arıyor herhalde, diye geçiriyor-

du aklından. Villa Caritas'a yeni bağlanan telefondan. Veya Bobo teknik bir detayla ilgili arıyordu. Etiketleme makinesinin dolum mekanizmasında bir sorun çıkmıştı, bu da bir sonraki Doorways teslimatını geciktirebilirdi.

"Mo!" Karısının hattın öbür ucundaki sesi heyecanlı ve nefes nefeseydi.

"Paola!" Dün geceden sonra onun öğleye kadar kalkmayacağını düşünmüştü.

"Mo, Mo, dinle, Antonella aradı. Anlaşılan az önce hemşire aramış. Mo, *Mamma* ölmüş."

"Ne?" Morris hemen vites küçültü, arabayı yolun kenarına çekip dörtlüleri yaktı. "Hemşire Antonella'yı mı aramış? Niye onu aramış? Niye seni değil?"

"*Cristo*!" Sesin sabrı taşmıştı artık. "Böyle ayrıntıları düşünecek zaman değil."

Kadınla gerektiği kadar vakit geçirip sohbet etmediğini kabullenmek istemiyordu yani. Oysa eşlerin görevi buydu sonuçta, özellikle okumayı ya da çalışmayı reddeden eşlerin.

"Mo, dinle, Quinzano'daki eve gidip başsağlığı dilemen, vasiyeti ele geçirmen gerek."

"Geri dönüp, seni alayım o halde."

"Hayır, Bobo'dan önce oraya varman gerek. Haydi gazla. Vasiyeti senden önce görmesin sakın."

"Dur bir saniye!" Dikiz aynasına acele bir bakış atan Morris, arkasında hız limitini çoktan aşmış, süratle yaklaşan şehir otobüsünü görmüş, ama onun önüne fırlamayı başarmıştı. Yolcular yerlerinde hopladılarsa da bu pek onun suçu sayılmazdı. Mercedes hızlanıp sabah trafiğine karıştı.

"Vasiyetin nerede olduğunu biliyor muyuz?"

"Annemin küçük çalışma odasındaki yazı masasını arayabilirsin. Ama en önemlisi *Cassa di risparmio*'daki* kiralık kasanın anahtarı. Yemek odasının köşesinde duran dikiş kutusunun en dibinde, bir madalyonun içinde durur. Vasiyet yüzde doksan

* Tasarruf sandığı/bankası –ç.n.

dokuz o kasada olmalı. Anahtarı bul yeter, bankaya gidip ilk bakan biz olalım ki, bir dalavere dönmesin."

Önünde duran minibüsün şoförü, trafik lambası yeşile döner dönmez hareket etmeyince Morris kornaya abandı.

"*Va bene*?"

"Bekle bir dakika."

O minibüsü sollamaya çalışırken, geri zekâlı adam da inadına hızlanmıştı. Morris kendini karşı yönden gelen eski bir Fiat'la burun buruna buldu. Ama kılı bile kıpırdamadı. Direksiyondaki yaşlı köylünün fötr şapka altındaki uykulu suratının şaşkınlıkla donup kaldığını gördü, ardından, Fiat yana kırıp kaldırıma çıktı. Morris dikiz aynasına tekrar bir göz attı. Minibüs şoförü ona yumruğunu sallıyordu. Dünyada uyandırılmayı bekleyen ne çok saldırgan insan vardı! Bir sonraki trafik ışığını kırmızıda geçip, şehrin kuzeyindeki tepelere doğru yılan gibi kıvrılan, keskin virajlarla dolu yola saptı.

"Mo?"

"Trafik biraz civcivliydi de."

"*Allora, ciao.*"

"Dur, bekle, ya Bobo oradaysa?"

"Olamaz. Bu saatte genellikle işte oluyor, Antonella beni aradığı zaman belli ki evde değildi. Senin biraz avansın var."

"Peki ama ya oradaysa?"

"Vasiyeti birlikte görmekte ısrar edersin."

"Sen de olsaydın, daha kolay olurdu" dedi Morris.

"Ama yokum."

Kapattılar. Morris şimdi kendisini çok mutlu hissediyordu. Bu macera hissi ve karısıyla arasında filizlenen suç ortaklığı, ona zindelik kazandırıyordu. Belki de her şeye karşın onlarınki mükemmel bir beraberlikti. Sonra fikrini nasıl da böylesine hızla değiştirebildiğine, hayatını meydana getiren zihinsel peyzajın nasıl birdenbire çölden bahçeye, dağlık alandan kırlara dönüşebildiğine şaştı. Muhteşem bir bukalemundu o, bağımsız bir ruh, sağı sollu belli olmaz, rengârenk bir Morris.

İş günü trafiğinin kuyruğuna takılmış, şehrin etrafını boylu boyunca çevreleyen duvarlar boyunca var gücüyle araba kullanıyor, tepelere tırmanıyordu. Sollamaları aceleci değil, ustacaydı artık. Birkaç araba ötesindeki *carabiniere* arabasını fark edip, yavaşlayacak kadar da soğukkanlıydı. Tekrar telefon çaldı, bu kez arayan Forbes'du.

"Korkarım, kotu bir zamanda aradın" dedi Morris. "Acilen bir yere yetişmeye çalışıyorum."

"Ah," seste bir tereddüt seziliyordu.

Yokuş aşağı inen dik yolda, Morris peş peşe giden birkaç arabayı birden solladı, sonra tekrar yokuş yukarı çıkan yolun ortaçağdan kalma şehir surlarıyla kesiştiği virajda sert bir fren yapmak zorunda kaldı. Tekerlekten tiz bir çığlık yükselmiş, araba dengesini zar zor bulmuştu. Tekrar banliyöde buldu kendini, ama bu sefer şehrin diğer ucundaydı.

"Yaşlı Trevisan karısı henüz öldü," diye açıkladı ve ağzından çıkanın tam da babasına yakışacak bir laf olduğunu düşündü. Adamakıllı bayağıydı. Ama babası da hep haksız olacak değildi ya.

"Ah."

"Evet, Bobo oraya varmadan cesetle vasiyeti bir kontrol etmeye gidiyorum."

Kırmızı ışıkta geçti.

"Evet, anlıyorum." Forbes belli ki afallamıştı. "Üzüldüm."

Hat bozuktu ve hışırdıyordu. Kim bilir belki de ihtiyar adam ihtimamla boğazını temizliyordu.

"Hımm, yani, aslında, şey... bu tarafta da dramatik bir olay cereyan etti."

"Mesele yine fosseptik çukuruysa," dedi Morris ters ters, "adamın ismi Checchinato. Rehberden numarasını bul."

"Hayır, korkarım mesele biraz daha ciddi."

"Haydi, kısaca anlat. Vardım sayılır. Birazdan uçmam gerekecek."

"Şey, arkadaşın Bobo... dün gece herkesi işten çıkarmış."

"Ne?"

Morris bu gelişme karşısında o kadar şaşırmışlı ki, öfkelenemedi bile.

"Çok erken saatte gelmiş anlaşılan, gece vardiyası esnasında, ve herkese yol vermiş. Paralarını da vermiş. Senegalli çocuklar eşyalarını toplayıp gittiler bile."

"Peki ama neden?"

"Sanırım bir tartışma olmuş Bir süredir, ıın, devam eden bir şey üzerine. Ama kimse, ıın, bana anlatmaya yanaşmıyor."

"Lanet olsun... Ben... Ben... Peki ben insanlara ne..." Otuz saniye boyunca sessiz kaldı, bu arada hastanenin önündeki yaya geçidinde ortalık ayağa kalkmışlı.

Sonunda Forbes: "*Aequam memento rebus in arduis...*"* dedi.

Ama Morris'in kahrolası aptal Latince laflan dinleyecek hali yoktu "Bırak da düşüneyim!" diye sertçe kesti.

"Uzgünüm evlat, ben..."

"Onlara şunu söyle yeter," diye buyurdu Morris, "ben oraya gelip işleri yoluna koyana dek hiçbir yere gitmesinler. Bobo bana danışmadan kimseyi kovamaz Ben bu ailenin bir üyesiyim."

Kapattı.

Artık şehirden iyice uzaklaşan yol, kuçük Quinzano koyune, donuk sabah ışığında alçıları dökulen evler keşmekeşine doğru zıkzaklar çizerek dimdik ınıyordu. Morris arabasıyla 1950'lerde yapılmış savaş anıtının berbat ettiği ana meydandan geçti. Bu anıt dikey bir levha üzerindeki, bir zamanlar belli bir üsluba uydurulmuş ama şimdi yıpranmış duran, emekliye ayrılmayı çoktan hak etmiş bir askerin resmedildiği mozaikten oluşuyordu. Doğru estetik zevke sahip iyiliksever bir diktatörün (bu kendisi olabilirdı mesela), Italya'nın hemen hemen ulaşmış olduğu mukemmelliği muhafaza etmek için derhal kaldırtacağı türden bir anıttı.

Morris hayatının son derece dramatık anlarında bile böylesine ısabetli, antrparantez duşunceler uretebilmesini takdir etmek için ancak bır saniye ayırabildı, zira Casa Trevisan'a çıkan dar

*...servare mentem": "Zor anlarda sakın bir kafaya sahip olmak gerekir" anlamında Latince bir deyiş. —ç n

yolun ağzını eski bir kamyonet tıkamıştı, bir mahzen penceresinin önüne yakacak odun boşaltıyordu. Kornaya bastı, basar basmaz da pişman oldu. Şu an dikkat çekmek pek akıllıca olmazdı. Çünkü yanlış bir şey yapmıyor olsa bile, nedense yapıyor gibi hissediyordu, ya da yapacakmış gibi. Morris başını iki yana salladı – bu tür nevrotik düşünceler ona hiçbir şey kazandırmayacaktı. Bu sefer bilerek ve isteyerek, tekrar kornayı çaldı. Bu tip sahnelerin kaçınılmaz parçası olan kır saçlı köylü belirdi ve bir büyükbaş hayvana aitmiş gibi duran omuzlarını insanı çileden çıkaran o alışıldık vurdumduymazlıkla silkti. "*Porti pazienza, signore!*" Beş adet sosis misali parmak havaya kalkmış, o kadar dakika beklemesi gerektiğini işaret ediyordu. Morris sert bir hamleyle geri döndü, arabayı meydana park etti ve eve yürüyerek çıkmaya başladı.

Dikliği kesinlikle göz ardı edilemeyecek iki veya üç yüz metrelik bir yoldu. Donuk kış havasında nefesi kopkoyu bir buhar halinde çıkıyordu. Ama adımları çevikti, enerji doluydu. Belki de bu yürüyüş ona iyi gelecek, onu kendine getirecekti. Gerçekten de ciğerlerine hançer gibi saplanan havayı, soğuğu cepheden alan yanaklarına hücum eden karı hissetmek ona keyif veriyordu. İnsanın sigara içmediği ve fazla alkol almadığı için kendisini kutladığı anlardan biriydi bu (havlayıp zincirini zorlayan bir köpeği görmezden geldi). Bahçe lavabosundaki lekeleri ovalayan bir kadına şen şakrak bir *buon dì* çaktı. Paola olsa şimdi kesin nefes nefese kalmıştı. Babası da öyle. Hem de Morris'in plaj tatillerinde katlanmak zorunda kaldığı o maço zirvelikların rağmen.

Bu garip gerçek üzerine ilk defa düşünmüyordu (gittikçe dikleşen yokuşa erdemle boyun eğdi): karısının ve babasının paylaştığı birçok ortak özellik vardı; ikisi de hem ona eziyet çektirmek, hem de onu kışkırtmak için gönderilmişlerdi sanki. Buna karşın Massimina daha çok annesiyle benzeşiyordu, onu hep teselli etmiş, rahatlatmış olan annesiyle. Öte yandan, belki de en dişe dokunur farklılık, ilk ikisinin hayatta, sevgili annesinin ve Mimi'nin ise ölü olmasıydı. Hakikaten ölü.

Şimdi *Signora* Trevisan da...

Büyük dovme demir kapı bir dönemecin içinde kalıyordu. Bu yürüyuş ona, Massimina'ya kur yapmak için bu eve ilk gelişini –ne kadar da neşeli, umut doluydu– hatırlattı; arabasını meydanda bıraktığı yalanını uydurmuştu, halbuki aslında yarım saat otobus beklemişti. Neyse ki yalan söylemeye gerek duymayacağı günler artık çok yakındı, hatta her kuruşun hesabını yaptığı sahtekârlık günleri için babacan ve saygıdeğer bir nostalji hissi bile duyması mumkundu. Morris son zamanlarda aynalarda fark etmeye başladığı o yetkin, olgun erkek gülümsemesiyle gülümsedi.

"*Chi è?*" hemşire dahili telefon sisteminden soruyordu.

Yaşlı kadın öldüğüne gore bütün ailenin başsağlığı dilemek için eve geleceğini düşünerek kızın kapıyı sormadan açacağını sanmıştı. İtalyanlardaki bu içgüdüsel tedbir hali Morris'i hem hayrete düşürür hem de tedirgin ederdi. Güveninin sarsılmasıyla birlikte Morris birdenbire kısa bir an için unuttuğu şeyi, Forbes'un telefonla verdiği haberi hatırladı. Böylesine çabucak değişebilmesi sinir bozucuydu, şimdi içine müthiş bir kuruntu düşmüş, hatta etekleri tutuşmuştu, her zaman sahip olmayı arzuladığı o serinkanlı guven duygusundan fersah fersah uzaktaydı. Ya vasiyette her şey Antonella'ya bırakılmışsa, ya *Signora* Trevisan onu aileye hiç kabul etmediyse? Yoksa Bobo vefan önceden haber almıştı da Morris'in adamlarını bu yüzden mi böyle rahatça kovabilmişti? Morris ansızın ekmeğinden olabilir miydi: Yanında yol yordam bilmeyen, işe yaramaz karısıyla meteliksiz bir Duckworth'e dönuşmesi muhtemel miydi?

"*Sono* Morris, merhumenin damadı." Diğer insanların asla kendilerini bu şekilde açıklama ihtiyacı duymadıklarının farkındaydı.

Elektrikle çalışan uzaktan kumandalı iki hidrolik silindirin on sekizinci yüzyıldan kalma demir gövdeyi hareket ettirmesiyle birlikte kapılar gıcırdayarak, gürültüyle açıldı. İnsanın bu tür şeyleri zihnine kaydetmesinde yarar vardı. İçeri süzüldü ve dikkatle tırmıklanmış beyaz taşları çatırdatan uyumlu adımlarının verdiği basit zevke konsantre oldu.

Hemşire ufak tefek ve esmerdi, üstdudağındaki tüyleri sarartsa daha iyi ederdi. Büyük ihtimalle Sardunyalıydı. Hızla çalışan küçük elleri Morris'in arkasından kapıyı tekrar zincirledi – ne gerek vardı ki buna? Üzerindeki buruşmuş yeşil üniformayla yorgunluktan bitap düşmüş bir hali, onu çekici kılan bir kırılganlığı vardı, bu kırılganlık olağanüstü büyüklükteki memeleri sayesinde belirginleşiyordu

"... Saat yediye doğru," diyordu. "Daha doğrusu ben onu o zaman buldum. Bir saat kadar içim geçmiş olmalı. Zor bir geceydi."

"Eminim öyleydi." Morris hemşirelere, onların pratik çözümlerine, çalışkan ve ağırbaşlı tavırlarına saygı duyardı. "Belki de daha önce aramalıydınız."

"Rahatsız etmek istemedim."

Holü geçip merdivenlere ilerlerken, Morris cilalanmış ahşabın ve taş zeminin kuflü kokusunu içine çekti. İki yıl önceki ilk ziyaretinde onu heyecana boğan o dımdık taşra muhafazakârlığı: dantel tabak altlıkları, tabut kalitesinde eşyalar, gümüş çerçeveli fotoğraflar, kocaman bir *pietra serena* şömine, ve kalın perdelerin arasından görülen, koyu renk sarmaşıkların sustlediği traverten balkon korkuluğu manzarası. Evet, tam da bu antikalıktı ona heyecan veren şey, bu teatrallikti. Sanki rol yapılacak, melodram oynanacak bir yerdi burası; üstelik tam anlamıyla basmakalıp, bildik bir tarzda rol yapardınız ve yaptıklarınızdan ancak bir melodram aktörü kadar sorumlu tutulabilirdiniz. Elleri maun ağacı tırabzanın üzerinde geziniyordu. Bunlar taş merdivenlerden inen hayaletlerin beyaz parmaklarını dokundurduğu veya âşıkların kendilerini astığı türden oymalı parmaklıklardı. Merdivenin köşesini dönerlerken küçük bir pencereden göz ucuyla görülen kameriye romantik bir randevu için hazırlanmış gibiydi. solda Paola'nın eski yatak odasındaki küçük yazı masasında, *Signora* veya *Signorina*'nın zarif bir silah ya da bir vasiyet saklayacakları türden gizli çekmeceler vardı. Sonra birden Morris'in aklına bir fikir geldi; madem yuppie zihniyetli Bobo, *Casa Bella*'dan fırlamış dubleks evinde rahattı, o zaman

Paola'yla ikisi birlikte buraya taşınabilirlerdi. Belki Kwame'yi de uşak olarak yanlarına alırlardı. Hiç de fena bir fikir değildi! Her yerinden gelenek fışkıran, tam da çocuklarını büyütmek isteyeceği türden bir evdi.

Ufak tefek hemşire kapıyı itti. Morris onun bir adım önüne geçti, cesedi görünce o kadar yüksek bir sesle iç çekti ki, arkasında duran kız bayağı etkilenmiş olmalıydı. Bir kez daha, sahnenin muhteşem teatralliğiydi onu bu kadar keyiflendiren: dört direkli karyolada yatan, ağzı bir karış açılmış balmumu surat, keten çarşafların üstünde sessizce yatan, beyaz kol yenlerinin ucundan görünen, yüzüklerle dolu boğum boğum parmaklar. "Doktor gelmeden çenesini bağlayamam" diye izahat verdi hemşire özür dilercesine, oysa Morris o sırada Mimi'nin hayatı boyunca, hatta Morris'le birlikte kaçtığı güne kadar, bu yatakta *Signora* Trevisan'la birlikte yattığını düşünüyordu. Aslına bakılırsa, bu korkunç kanca burunlu, gözleri çukurlarına çökmüş, sakil vücut, kendisi dışında Massimina'nın şu dünyada birlikte yattığı tek insandı. "Mimi" diye içini çekti. Bir an onu oracıkta, ölü annesinin yanında, kendisi de ölu vaziyette uzanmış olarak zihninde canlandırdı, ama Lippo Lippi'nin onu resmettiği elbiselere, koyu kızıllar ve mavilere bürunmüş olarak. Giotto'nun eseri *Meryem'in Ölümu* gibi değildi kesinlikle. "Mimi, seni asla unutmayacağım," dedi.

"*Mi scusi?*" diye sordu hemşire.

"Ah, evet, aşağı inip bir telefon etmem gerek," dedi Morris. "Ben dönünceye kadar onunla birlikte burada kalabilir misiniz lütfen? Yalnız kalmasını istemiyorum, bu kadar... şey" –durakladı– "bu kadar çabuk."

"*Si signore, anche se...*"

"Ne?"

"Aslında yarım saat önce paydos etmiş olmam gerekiyordu."

"Diğer hemşire nerede peki? Gündüz hemşiresi."

Ufak tefek esmer kız omuzlarını silkti. Nöbeti devralacak hemşire gelmemişti. Morris belli belirsiz bir bezginlikle, *Signora* Trevisan'ın vefat haberini alan zengin akrabalarının öncelikle ta-

sarruf yapma derdine düştüklerini fark etti. Onlardan çok daha alicenap olan Morris, elini ceketine sokup cüzdanını çıkardı. Yüz bin liretlik bir banknotu kızın eline sıkıştırdı.

"Ailemiz için yaptıklarınızdan dolayı," dedi centilmen bir tavırla, "size minnet duyuyoruz," ve aceleyle merdivenlerden aşağıya indi. Daracık beyaz ceketiyle Kwame'yi, elindeki gümüş tepside bir şişe şampanya ile salotto'yu geçerken hayal edebiliyordu şimdiden.

Dikiş kutusu özenilmiş, vernikli bir hasır sepetti, soggiorno'daki ağır antika eşya ile plastik bitkilerin yanında, yerde duruyordu. Ve içinde –inanması güç olsa da– iplik makaraları, tığlar ve şişlerden –bazıları uzun ve bir şeyler ima edercesine kıvrık uçlu, bazıları da incecik ve narindi– oluşan bir cephaneliğin ortasında, onarılıp yamalanması gereken lime lime olmuş iç çamaşırları duruyordu. Morris hayretler içerisinde kaldı. Taşra zenginlerinin şu önüne geçilemez cimrilikleri! Buna asla alışamayacaktı. Madalyonu ararken, artık son demlerini yaşayan bir korseyi çekip çıkardı, lastik ketenden ayrılacak hale gelmişti, ardından, yıllarca hizmet vermekten acınacak hale gelmiş, ağı tamir görmeyecek bir şekilde lekelenmiş soluk pembe bir külot buldu, kumaşın emme gücünün daha fazla olması için ikiye katlandığı yerde yarısı dikilmiş bir delik ve yan batırılıp bırakılmış bir iğne vardı, sanki ilk defa felç indiğinde kadın bunu yapmaktaydı.

Non fortuna sed labor gerçekten de! Peki ama ne için? Büyükçe bir sutyeni incelerken başını salladı, askısı iyice eprimişti, tuhaf bir şekilde uyarıldığını hissediyordu. Elleri cansız kumaşın üzerinde oyalandı bir an – bundan daha az seksi bir şey olamazdı herhalde. Ama yine Mimi'yle bir alakası vardı bunun; ihtiyar kadının sarkmış bedeninin yanı başında, öylesine yumuşak ve öylesine taze yatmış olmasıyla alakalıydı. Bir elini yumruk yapıp sutyenin memeyi kavrayan ceplerinden birine soktu, parmağının eklemini meme ucu yerine karşılık getirdi ve öylece bakakaldı. Evden kaçtıkları ilk günlerde, Mimi'nin ne kadar pinti olduğunu hatırladı, ona nasıl para harcanacağını öğretene dek

sürmüştü bu hali. Sonra ilk satın almak istediği şey yeni iç çamaşırları olmuştu, çünkü kendininkiler neredeyse griye dönmüş, iyice putürlenmişlerdi. Yoksa sadece yeni çamaşırların sefası mıydı sonunda Morris'le sevişmeye karar vermesini sağlayan şey?

Paola çamaşır konusunda asla cimrilik etmiyordu elbette.

Şimdi de Roma'daki pansiyonda onun eşyalarını toplayıp bavula yerleştirdiği günü hatırlıyordu, parayı almaya gitmek üzereydiler, biraz vakti olup onları deneyebilmeyi istemişti, onun külotlarını ve sutyenini giymek, bir şekilde aralarındaki farkın, kendisiyle Mimi'nin, erkek ve kadının arasındaki farkın tadını çıkarmak, bir kızın genç bedenine, onun göğüslerine, apış arasına sahip olmanın ne demek olduğunu anlamak.

Ama zihninin bu şekilde dağılmasına izin vermemeliydi, ne kadar zevkli olursa olsun. Sepeti karıştırdı. İşte madalyon oradaydı. Kopuk bir zincirin ucunda küçük bir altın ponpon. Güzel! Tokasını kurcaladı, birden nefesini tuttu. Paola anahtarın yanında Massimina'nın fotoğrafının da olacağını söylememişti, o küçük kız haliyle, fazlasıyla küçük bir çerçevenin içine böyle sıkıştırılmış olması ne kadar dokunaklıydı. "Mimi!" Hiç bitmeyecek miydi? Ah, Tanrım! Kov bu düşünceleri! Morris titriyordu, anahtarı kaptı, çamaşırın da alıp, ikisini birden cebine soktu.

Fakat Massimina'nın bu evdeki, bu odadaki varlığı fazlasıyla yoğun bir hal almıştı. Kokusu da, kullandığı parfüm de. Hayır! Bu imkânsızdı işte! Ansızın duyuları bir tufan gibi kabarmış, bütünlüğe ulaşıyor; farkındalığı öyle şaşırtıcı bir tazyikle yükseliyordu ki, zihni altüst oluyordu. Odanın havası onun parfümüyle dolmuştu. Bedeni gerilmiş, düğüm düğüm olmuştu, buna rağmen titriyordu.

Sonra onun sesini duydu: "Morriiis?"

Gözlerini kapadı. Ayağa kalkarken neredeyse dizlerinin bağı çözülüyordu, her ne şekilde olursa olsun onu kucaklamaya hazırdı. Her ne şekilde olursa olsun. Çünkü bu anın bir gün geleceğine hep inanmıştı. Birbirlerini tekrar görecekleri, tekrar birbirlerinin gözlerinin içine bakacakları ve yepyeni, çok daha de-

rin bir tanıma hissiyle birbirlerini görecekleri an. Yavaşça döndu ve arkasında, divanın yanında ayakta duran Antonella'yı gördü, yüzünde hayret dolu bir ifade vardı

Kapı zincirliyken içeri nasıl girmişti?

Bir anlığına, fener ışığına yakalanan bir tavşana döndü. Donup kalmış, muthiş hayal kırıklığına uğramış bir tavşan.

"Morriis," diye tekrarladı baldızı. Siyahlar giyinmişti, tuhaftı ama bu onu normalde becerip de yapabildiğinden çok daha şık ve genç gösteriyordu. Morris elinden geldiğince toparlanmaya çalıştı.

"Paola, ıı, beni arabadan aradı Şey... ben başsağlığı için gelmiştim. Hemşire yukarda. Ha bir de benden bu arabtan almamı rica etti. O, şey... düşündü ki, bir an önce incelememiz gereken birtakım evraklar olabilir diye, kiralık kasaya bakmalıymışız."

Bunu söylerken kendisini sefil mi sefil hissediyordu. Hep sürdürmeyi istediği o zarif, rafine hayatın bir parçası olamazdı bu. Belinden kalçalarının arasına damlayan terin verdığı rahatsızlık da cabası Peki bu gerçekten de Mimi'nin kullandığı parfümün aynısı olabilir miydi? Baruffa. Adı görünumlü kırmızı bir kutudaki şekerli, ucuz mu ucuz bir koku. Paola Givenchy sürerdi.

Antonella orada, iki metre uzağında, öylece duruyordu, dudaklarını buzmuştu, sanki bir çocuga öfkeden çok uzuntü duyduğunu göstermeye çalışır gibi.

Morris kekeledi: "Biz, biz, şey..." Bu kadın içeri nasıl girmişti? Bahçeden dolaşıp arka kapıdan mı? Ama bu haksızlıktı

Beklenmedik bir hamleyle, Antonella öne doğru ıkı adım atıp kollarını açtı, gözyaşlarına boğuldu ve Morris'i kucakladı. Ağladı, ağladı, ağladı. Böylece Morris ilk defa, üçüncu ve en buyük kız kardeşin vucudunu kendisine sıkı sıkı sarılmış, titrerken buluyordu.

"*Terribile, terribile!*" haykırarak ağlıyordu. "Korkunç bir şey bu. *Povera Mamma, povera povera Mamma*, onsuz kendımı çok yalnız hissedecegım, çok yalnız."

Morris ona sarılırken kendine güveninin bir kısmını geri ka-

zanıyordu. Ve evet, gerçekten de Baruffa'ydı! Halbuki Bobo karısına her gün bir galon Chanel satın alabilirdi pekâla. Tabii öyle bir görgüsü olsaydı! Birden bu kadına, baldızına karşı, çektiği ıstırabın saflığına karşı içinde derin bir sevgi duydu. Guven vermek istercesine kadının omuzlarını sıktı, yumuşak sesiyle ona belki de bunun en iyisi olduğunu anlattı. *Mamma*'sı son bir senedir çok zor bir hayat yaşıyordu.

Antonella şimdi daha çok ağlıyordu. Morris şu an gidip de yan odadaki yazı masasını aramayı herhangi bir nezaket kuralına sığdırabilir miydi bilmiyordu. Her neyse, şu an önemli olan, bir başkasının gelip aramaya yeltenmesi durumunda onun orada hazır bulunmasıydı.

"Bu bana," dedi, bir yandan kadının başını kendi boynuna bastırırken, "annemi kaybettiğim zamanı hatırlattı." Pek de akıllıca olmayan bir esinle ekledi: "Bütün dünyaya öfke duymuştum."

Antonella sakınleşiyordu. Morris'in kollarından sıyrıldı, elbisesinin yenine sakladığı mendili çıkarmaya uğraştı.

"Niye öfkelenmiştin?" diye sordu

Bu gerçekten bilgi almak için sorulan bir soru değildi elbette. Daha çok gözyaşlarından burun çekmeye, kriz anından kendini kontrole doğru ilerleyen sürecin bir parçasıydı. Morris'in cevap vermesine gerek yoktu. Buna rağmen ve belki de evin hanımının vadesi dolar dolmaz kiralık kasa anahtarının etrafında eşelenirken yakalanmakla zedelenen onurunu kurtarmak için, dürüst bir cevap verdi "Çünkü en değer verdiğim, benim en iyi taraflarımı ortaya çıkaran bir insanın benden alınması büyük haksızlık gibi gelmişti."

Bu daha da akılsızcaydı, ama eklemeden duramadı, şimdi sesinde bir tutukluk vardı: "Tıpkı Massimina öldüğü zaman olduğu gibi."

Antonella başını kaldırıp baktı Gözlerinde bir tasdik, bir takdir belirten yumuşacık bir kıvılcım parlamıştı. "*Sei molto dolce*, Morriiis," dedi usulca. "Çok tatlısın. Burada olmana çok memnunum. Bobo bir süre gelemeyeceğini söyledi. Bü-

roda bir problem varmış, ama bence çok bencilce bir davranış. Annemi tek başıma görmeyi hiç istemiyordum." Gözyaşlarını sildi. "Benimle gelir misin?"

Kadının koluna girip onunla birlikte merdivene doğru yürürken, burnuna tekrar parfüm kokusu gelen Morris, eski sevgilisinin varlığını bir kere daha duyumsadı. Sanki onlar yürürken Massimina arkalarından geliyor, boynundan aşağı hafif hafif nefesini üflüyordu. Duygu ve şefkat dolu olduğunu hissediyordu, hatta şöyle küçük bir yorumda bulunmasını sağlayan da bu yoğun hisler sayesinde zihninin başka bir kısmında oluşan berraklıktı: "Herhalde vasiyetle ilgili avukatla temas kurmaktan sorumlu kişi Bobo'dur."

"Vasiyet mi?" diye sordu Antonella.

"Şirketi düşünüyorum," diye yalan söyledi Morris. Uyduruyordu: "İş yeri sahibinin değiştiğini belli bir süre içinde resmi kayıtlara geçirmek için yasal bir yükümlülüğümüz var sanırım."

"Vasiyet mi?" diye tekrarladı Antonella. Merdivenin köşesini dönüp yatak odasına yaklaştıkça Morris'in kolunu daha fazla sıkmaya başlamıştı. "Merak etme, Bobo onu bizim evdeki kasaya koydu. O ilgilenir."

"Bene," dedi Morris. Hiddetlenmişti. Neden Paola bunu bilmiyordu? Ne dikkatsizlik! Ne saflık! Peki ya böylesine hayırsever, iyi niyetli, hassas bir kadın nasıl olur da hayırsız, kötü niyetli, duygusuz kocasının entrikalarına karşı bu kadar kör olabilirdi? Affedilmez bir şeydi. Tıpkı annesinin babasıyla evlenmesinin affedilmez olması gibi. Sonuç felaketten başka ne olabilirdi? Yani kendisi. Kendi işe yaramaz, acınası, hırpalanmış varlığı! Merdivenlerin köşesindeki pencere pervazında duran alçıdan Meryem Anayı tuzla buz edebilirdi o an. Şu aptal, münasebetsiz soğuluk imgeleri! Tek bir gerçek vardı, Bobo hiç şüphesiz parsayı çoktan toplamıştı!

"*Grazie*," Antonella fısıldadı. Onu saran kolun istemsiz kasılmasını, kendi kaygısını yatıştırmaya yönelik bir ilgi olarak yorumlamıştı. "*Grazie*, Morriiis!"

Kendine olan saygısını hepten bir kenara bırakıp (şimdi tam kapının önündeydiler) dobraca sordu: "Herhalde her şey ikı kız kardeş arasında eşit paylaştırılmıştır."

Fakat Antonella, birazdan yüzleşmesi gereken şeyi düşünerek ağlamaya başlamıştı. Morris kapının koluna uzandı, kapıyı itti ve hiç acımadan tekrarladı: "Herhalde her şeyi ikı kardeş arasında eşit paylaştırdı. Vero?"

Antonella gözyaşlarının arasından, ona dehşet dolu bir ifadeyle baktı. Ağzından çıkanları anlamak şöyle dursun, yüzüne odaklanmakta bile güçlük çekiyor gibiydi.

"Eşit mi? *Ma sì!*" dedi sonunda. "*Sì, certo. Mamma* asla birimizi diğerimizden ayırmazdı." Döndü ve tekrar gözyaşlarına boğuldu. Çünkü kapı açılmış, onlar içeri girerken, kadının şimdi cadı gibi görünen profili, hızla çöken avurtların içinden yukan fırlıyor gibi duran burnun gayri tabii çıkıntısı, hâlâ açık duran ağzı meydana çıkmıştı. Aynı anda hem kötücül hem de acıklı bir etki yaratıyordu. "*Mamma!*" Antonella feryat etti ve elleriyle yüzünü kapadı. "O *Mamma, cara!*" Hemşire saygılı bir tavırla sırtını dönmüştü. Morris baldızını nazik kollarının arasına alıp artık coşkuyla çağlayan yumuşacık sesiyle teselli etti.

14

Aşağıdaki meydana yürüyen Morris Duckworth, aradan yarım saat geçmiş olmasına rağmen halen mahzen penceresinin önüne odun boşaltan yaşlı köylüye rast geldiğinde, onu kucaklayabilirdi. Ah şu Wedgwood mavisi* gökyüzü, serviler ve çan kulelerinin süslediği şu keskin, keskin hatlı ufuklar, zeytinlerin gümüşi yeşiliyle, girintili çıkıntılı sıva kaplama duvarların gül rengi pastel tonları! İtalya, ah İtalya! Kırmızı kiremitli çatılar, Roma devrinden kalma derme çatma duvarlar, hepsi de bir şişe Ferrarelle§ kadar yakın! Durdu ve derin bir nefes aldı. Kıvrılarak inen yolun aşağısındaki bir avluda, bir kadın, omuzlarında bir şal, çalı süpürgesiyle çakıl taşlarını süpürüyor, etrafında tavuklar gıdaklıyordu. "*Buon giorno!*" diye bağırdı Morris. "*Buon giorno!*" diye haykırdı, elinde sopası yokuşu tırmanmaya uğraşan, pörsük dudaklarının arasına kenetlediği sönmüş yaprak si-

* Wedgwood İngiltere'nin en meşhur porselen markası olup 1759'da İngiliz seramiğinin babası olarak bilinen Josiah Wedgwood tarafından kurulmuştur. —ç.n.

§ İtalya'nın meşhur maden suyu markası. —ç.n.

garasıyla fötr şapkalı köylülerin son temsilcilerinden birine. Bir köpek havlıyordu, zincirlenmiş olmasına rağmen neşesi yerinde gibiydi, meydandaki otobüs, seferlerin birazdan başlayacağını keyifle kornasını çalarak haber verdi. Aniden yükselen bu tiz ses, dallan birbirine dolanmış hurma ağaçlarından bir serçe bulutunun havalanmasına sebep oldu. Turuncu meyveler parlak siyah ağaç kabuklarına yaslanmış titreşiyorlardı. Esen meltemde kereste dumanı kokusu vardı. Evet, Tanrı cennetinde oturuyor, diye aklından geçirdi Morris, yeryüzünde her şey yolunda.

Daha doğrusu, Morris cennetinde oturuyordu. Yoksa Morris Tanrı mıydı? Yani şöyle ki; o her şeyin içinde, her şey onun içindeydi: lezzetli kereste dumanı, köylülerin sağlık fışkıran suratsız çehreleri, üzüm bağlarının kışı süsleyen görüntüsü, girintili çıkıntılı yollar. Her şeyin içinde olduğu, her şeyin onu kabullendiği, karşılığında onun da her şeyi kabullendiği bir dünyadaydı. Etrafına taşar ve boşalırken tamamıyla kendisiydi. Artık zengindi, dolayısıyla gönlünce mutlu ve cömert olabilirdi, şu koca dünyanın tüm bereketinin gerçek varisiydi.

"Mimi?" Arabaya biner binmez yine ahizeyi kaldırdı. Birden aklına geldi: onun numarası 321 –Cehennemin çemberlerine karşılık, fakat tersten–, 789 –araftaki yavaş ve yavan yükselişe karşılık– ve son olarak da tek bir sıfır – bu da kusursuzluğun, kutsal olmayan her şeyi dışlayan şerefli tacın mistik sembolü, cennete varmış ruhun boynuna takılan çelenkti. Aynı zamanda Mimi'nin öpücüğünün şekli, onun kusursuz bir çember oluşturan dudaklarıydı.

"Mimi, evet," numarayı çevirir çevirmez bağlanmıştı, "hayır, kusura bakma, kısa konuşmam gerek. Sana teşekkür etmek istedim, o kadar. Yani bana yardım ettiğini biliyorum. Bunu sana borçlu olduğumu biliyorum, bu miras, senin mirasın. Sana söz veriyorum, bu para, senin paran, diğer insanlara yardım etmek için, onların hayatlarına mutluluk getirmek için kullanılacak. Biliyorum ki bu bana Paola'nın ve şirketin yanında kalmam, doğru yolu göstermem için senin gönderdiğin bir işaret. Teşekkür ederim, Mimi, teşekkür ederim."

Morris henüz çalıştırmadığı arabasının beyaz deri koltuğunda kımıldandı, barın önündeki masalara oturmuş *La Gazzetta dello Sport* okuyan şamatacı gençlere bakarak hoşgörüyle gülümsedikten sonra, içeriyi biraz havalandırmak için pencereyi araladı ve bir numara daha tuşladı: Bu sefer İngiltere'nin çok daha ihtiyari yöntemlerle seçilmiş uluslararası kodunu çevirmişti.

"Baba? Evet, baba, benim."

Bu telefon görüşmesinde, ihtiyarın karşılık verebilme ihtimali, hiç şüphesiz karşılık verecek olması gibi bir problem vardı tabii. İnsan güzel güzel emrivaki yapıp, söyleyeceğini söyleyip yara almadan kaçamıyordu yani.

"Benim, Morris!"

Karşı taraftan derin bir homurdanma duyuldu. "Tanrım, saat kaç? Lanet olası saatin kaç olduğundan haberin var mı senin?" Morris bir saatlik zaman farkını unutmuştu. Yine de, burada saat sekiz buçuktu. Pişman bir ses tonuyla: "Senin erken kalktığını sanmıştım, baba. Evden çıkmadan yakalamak istedim."

Bayağı uzun ve cep telefonu tarifeleri düşünülürse bir o kadar da pahalı bir sessizlik oldu. "Tanrım, yo hayır, dün gece kafaları çekmişiz. Vay be, ne âlemdi ama!"

Morris babasının abartılı akşamdan kalmalığının altında yatan böbürlenme cümlesini bir çırpıda okudu: Bak bana, emekli bile olsam hâlâ erkek adam gibi yaşıyorum, çelimsiz oğlum bu kadarını bile beceremedi. Geçmişte olduğu gibi aşağılanmak şöyle dursun, bundan rahatsızlık bile duymayan olgun Morris babasının yersiz babayiğitlik gösterisini neredeyse sevimli bulmuştu. İnsan çamurun içine atılan çubuğu bulup getiren bir köpeğin gururla kuyruk sallayışını nasıl sevimli bulursa öyle.

"Baba," dedi, en uysal ve saygılı tavrını takınarak. "Paola'yla birlikte yakın bir zamanda, çok daha geniş, eee, bir konuta taşınacağımızı haber vermek istemiştim. Yani bizi ziyaret etmek istersen, şöyle bir iki ay içinde, mutlaka bekleriz."

Casa Trevisan'ın morsalkımlarla çevrili terasında viskisini yudumlarken ihtiyar Bay D.'nin oğlunu başarısız bir vaka olarak düşünmesi biraz zor olacaktı.

Tık yoktu. Hattan cızırtı geliyordu.

"Bu arada," nedense Morris ne zaman babasıyla konuşsa aksanı –aralarındaki dengeyi gereğince kurmak istercesine– belirgin bir şekilde üst sınıflara öykunurdü, "bu arada, emekli maaşına takviye gerekirse, lütfen sormaya çekinme."

Babası hâlâ bir şey söylemeyince, Morris ekledi: "Daha geçenlerde Paola'ya söylüyordum, hayatın boyunca yeteri kadar çalıştın, rahat bir emekliliği hak ediyorsun."

"Hay kahrolasıca!" babası hemen itiraz etti. "Amma da sosyetik olmuşuz!"

Morris babasının heyecanlandığı zaman hep aynı kufurleri sıraladığını düşündü. Kabalığında bile rağbet edilecek bir taraf yoktu. Belki de Paola'yla ayrıştıkları nokta da buydu.

"Efendim?" dedi. Artık iyice abartılı oynuyor, tadını çıkarıyordu.

Pahalı bir cızırtı daha. Yoksa herif geğiriyor muydu?

"Daha önce de söyledim" –babası şimdi balgamını yutuyordu– "şimdi de söylüyorum: Annen adını Morris koyacağım diye tuttuğu an senin felaketin oldu. Felaketin. Kendisine Morris dedirten hiç kimseyi ciddiye alamam ben."

Güya anadan oğula geçen bu kadınsılık hikâyesiyle nasıl da vicdansızca uğraşırdı babası! Buna rağmen, bu tür saldırılar karşısında Morris'in derisi bayağı kalın bir kabuk bağlamıştı artık.

Vites kolunun tatmin edici kıvrımlarını okşayıp, sevgiyle oynattı, kontrol tamamıyla ondaydı.

"Baba, seni temin ederim ki bu davet gayet samimidir. Eğer zorluk çekecek olursan, para yardımı yapma teklifim de öyle. Tek istediğim," diyerek çabucak ekledi, "oğlunun seni, eee, bu yaşında terk ettiğini düşünmemen." Babası tabutuna böylesine zarafetle çakılan bu çiviye itiraz edemeden Morris sözlerini tamamladı: "Korkarım şimdi seni aspirinlerin ve çığ yumurtalarınla baş başa bırakmak zorundayım. Benim için epey yoğun bir gün olacak." Şeklinin ovalliği keyif veren, ahizenin ince çizgilerle tasarlanmış beyazlığının üzerinde tezat oluşturan menekşe rengi düğmeye parmağının ucuyla hafif bir baskı uygulayıp hat-

tan kesti babasını, doğu Acton'ın karanlık dış çeperine yolladı, orası en azından ikinci çemberde olmalıydı herhalde.

Sonra telefon çalmaya, daha doğrusu çınlamaya başladı. Morris şöyle bir baktı, fakat sonra Paola'nın iyi havadisi almak için biraz daha beklemesi gerektiğine karar verdi. Arabadan indi, cebindeki çeşitli önemli anahtarları çıngırdatarak bara doğru tembel adımlarla yürüdü, pergolanın altında bir masaya oturup meydandaki pis mozaikte can çekişen askeri görmezden gelmeye çalışarak, bir *cappuccino* ile *brioche* ısmarladı.

"Üzerine kakao tozu serpın, *per favore*."

Garson kızda bir orman perisi güzelliği var, diye aklından geçirdi, şişman bacaklarını zar zor kavrayan eteğin kesimi bu kadar adı olmasa hiç de fena sayılmazdı. Hoş. Şu adamı kovma meselesi hakkında Bobo'yla kozlarını paylaşmak için acele etmesi gerektiği halde, böyle kasten boşa vakit harcıyor olmasında şehvet dolu bir şey vardı. Ölmüş kayınvalidesini ziyaret edip bir an önce saygılarını sunacak ferasete sahip olmayan Bobo! Öyle olsun! Hımm. Morris geçen dakikaların keyfini damağındaki şekerli kahvenin tadıyla çıkarıyordu. Oğlan herhalde kayınbiraderinin burnundan öfke soluyarak yanına koşacağını zannediyordu, bu beklenmedik gecikmeden dolayı gözunun korkması Morris'in işine gelirdi doğrusu.

Brioche'nin içinde kayısı marmeladı vardı, gayet lezzetliydi. Morris nazikçe yerel gazeteyi rica etti. Sivilceli kaynını düşünmemeye karar vermişti. Hayır, hatta bir strateji bile geliştirmeyecek, Bobo'nun onun adamlarını –onun ailesini– işten atmasının, tam da *Signora*'nın öldüğu gece gerçekleşmesi, küçük akşam yemeği davetinden hemen sonraya tesadüf etmesi konusunda herhangi bir varsayımda bulunmayacaktı. Çunku artık muradına ermişti o. Paola'nın kocası olduğu için, bütün malvarlığının tamamen eşit şartlara sahip ortak vârisiydi. Varsın hukumet yine lireti devalüasyona uğratsın, kim takardı (babasının seviyesine inmemeliydi)? Kimin umurunda olurdu? Böylece Doorways'e ihraç edilen mallar daha çok kâr getirecekti (fiyatlar sterlin üzerinden veriliyordu). Hatta belki de İtalya yeni ve bü-

yuk bir ticari imparatorluğun doğuşuna tanık olmaktaydı. Aslına bakılırsa, bütün büyük işadamları ilk başlarda oyunu sert oynar, sonra servetleri bir çığ gibi büyüyüp kültür de onun peşinden gelince yavaş yavaş saygıdeğer kişiler haline gelirlerdi.

Morris şimdiden köşeyi dönmuş olduğunu düşünuyordu. Çok yakında tek yapması gereken, tebrikleri nezaket ve letafetle kabul etmeyi öğrenmek olacaktı.

Arabayla şehrin kuzeyini dolaşarak geri dönerken iyice sakınlemişti. Muhteşem haberleri vermek üzere hiç acele etmeden Paola'yı aradı.

"Her şey eşit mi? Emin misin?"

"Elbette eminim. Yani, söyleme şeklinden sanırdın ki, bu zaten herkesin senelerdir bildiği bir şey. Doğal düzenin bir parçası."

"Mo," kısa bir sessizlik oldu, sonra karısının sesi fısıltıya dönüştü, "Mo, bu gece canına okuyacağım. Emin ol. Birinin çükü ne bu kadar zengin ve şişko olmak ne demekmiş, göstereceğim. Of bu ne güzel haber böyle!"

Morris rastgele bir öneri getirdi: "Peki, onun yatağında sevişmeye ne dersin?"

"*Cosa*! Kimin?"

"Annenin."

"Mo!"

Nihayet, diye düşündü, karısının kalesine bir gol atmıştı.

"Antonella ölüyü bekleme ayini için tabutu salona koyduracak. Birilerinin geceyi orada geçirmesi gerek. Evlatlık görevimizi yapma sırası bizde, sanırım. Bir tek çarşafları değiştireceğiz, o kadar."

Paola tereddüt eder gibiydi. "Biliyor musun, bazen çok tuhaf oluyorsun, Mo. Yani nelerden tahrik oluyorsun böyle?"

"Aynı şeyi ben de senin için söyleyebilirim," dedi düz bir ses tonuyla. Ama şu an aklından Mimi'nin ölmeden kısa bir süre önce Morris'in diktafonuna aynen bu kelimeleri söylemiş olduğu geçiyordu."*Che strano che sei, Morri, che strano!* Bazen ne kadar tuhaf oluyorsun!"

Mimi'nin hayatı boyunca yattığı yatakta, onun varlığını en güçlü hissettiği yerde sevişme fikri Morris'i birden müthiş heyecanlandırmıştı. Elini cebine soktu, ona ait olması gereken çamaşıra dokundu. Avucunda tutup sıktı.

"*Va bene, caro mio*," diyordu Paola. "*Va bene*. Mama seks konusunda hep tutucu olmuştur. Haydi gerçekten edepsiz bir şey yapalım. İntikam gibi olur."

Aynı zamanda karısını oraya taşınmaya ikna etme yolunda ilk adım olacağını da düşünen Morris telefonu şükran duygusuyla kapadı. Belki bu gece onu hamile bile bırakırdı. Prezervatife bir delik, iş tamamdı. Neden olmasın? İçgüdüleri bugün o kadar keskindi ki, sanki (deri eldivenli ellerinde) yepyeni bir makasla geleceği istediği gibi biçimlendiriyordu. Morris öyle iç gıcıklayıcı ve erotik olacaktı ki, Paola'yı her şeye ikna edebilecekti.

Gözlerini kapayıp direksiyonu bıraksa, arabanın onu gideceği yere götürüp götürmeyeceğini merak etti bir an. O kadar uyum içinde hissediyordu kendini; evrenle, yıldızlarla, dönüp duran gezegenlerle.

15

Morris arabasını önce Valpantena'ya doğru sürdü, Quinto'ya gelince saptı ve Villa Caritas'ın önünde park etti. Şimdi içini bir aciliyet hissi kaplamaya başlamıştı. Durup, Forbes'un Latınce yumurtlamalarını dınleyecek zaman değildi. Esrarengiz deyişleri duruma ne kadar uyarsa uysun. Neyse ki güneşin soğuk ışıkları altında salıncaklı sandalyeye serilmiş Kwame'ydi karşısına çıkan ilk insan. Morris ona sigarasını söndürüp, derhal ön koltuğa atlamasını soyledikten sonra vakit kaybetmeden arabayı geri vitese alıp, hızla kapıya sürdü. Arkadaşa ihtiyacı olduğu için falan değil –hatta ıarı aksi– ama Kwame'nin varlığının ıkna edici olacağını hissediyordu.

Bobo neden böyle davranmıştı?

Şişeleme fabrikası arı gibi vızır vızırdı. Köpek zincirliydi. Bu sabah Morris kendisini o kadar başarılı, her şeyin düz mantık ve yasal haklar çerçevesinde kolayca halledebileceğinden o kadar emin hissediyordu ki, şu hayvanı zehirlemekten vazgeçer gibi oldu. "Hey, Volfi!" diye çağırdı yaratığı, köpeğinin vaftiz isminin ne olduğu konusunda hiçbir fikri yoktu aslında. "Hey Volfi-Volfi!" Sanki okşamak ister gibi elini uzatmıştı.

Ama Morris'in sesinde bir şey, ne kadar samimi olmak isterse istesin, onu ele veriyordu. Sinir bozan, alay eden bir şey, sanki kimseyi, en aptal hayvanı bile, iyi niyetli olduğuna ikna edemezmiş gibi. Tıpkı sarışın cazibesine ve yakışıklı centilmenliğine rağmen, kimseyi ona bir iş vermeye ikna edememiş olması gibi. Morris'in yaltaklanmalarına karşılık, hayvan zincirinin el verdiği en uzak noktaya atladı, arka ayaklarının üzerinde dikilmiş, pençe atıyordu, sonra da dişlerle tüylerin birbirine karıştığı kırmızı-gri renkte bir salya yumağı içinde korkunç bir şekilde ulumaya başladı. Kwame sinmiş, açıkça korkmuştu. Morris köpeğin ulaşabileceği en uzak noktanın biraz ötesinde durmuş gülümsüyordu. Sonuçta, zincirin ne denli kuvvetli olduğu düşünülürse, insanı rahatsız edecek bir ilişki sayılmazdı.

"Şeytan bu, abi," dedi Kwame. "İçinde şeytan var bu köpeğin."

Morris Bobo'nun da, yeni tesis edilen yasal veraset zincirine rağmen, böyle düşmanca davranışlar sergileyip sergilemeyeceğini düşündü. Aldırmazlık ve oturaklılığı dengelemesini umduğu, aynı zamanda o çok mühim, yardım-etmek-isterim-fakat-değerim-bilinsin diyen ifadesini takınıp, kaptı çalmadan açıp, içeri girdi.

Bobo telefondaydı. Tatsız oğlan Apple Mac'in yavan ışığında, bakır-kalay alaşımı masanın üzerine yayılmış pembe ve mavi kâğıtların üzerine abanmış oturuyordu. Kıyafeti doğru seçmişti fakat bir İtalyan için kötü kesimliydi, bir eliyle hem ahizeyi tutuyor, hem kulak memesini çekiştiriyor, diğer eliyle küt uçlu bir kurşun kalemle rakamlar çiziktiriyordu. Bu sahne (mankenin güneşe verdiği poposunun arasına sıkıştırılmış Fratelli Ruffoli şişesine varana dek) buram buram adi ticaret kokuyordu, dün geceki yemeğin zarafetinden fersah fersah uzaktı. Morris, diye düşündü Morris, şirketin bütün ofislerini şehir merkezine taşır, şöyle biraz çekidüzen verir; İtalyanların çok iyi becerdiği o gösterişli profesyonellik görüntüsüne sokardı. Belki Milano'dan pahalı eşyalar falan.

Bobo telefonda Antonella'dan özür diliyor, en azından bir iki

saat daha merhumeyi görmeye gelemeyeceğini söylüyordu. Fabrikada bir kriz var diyordu, Morris'e bakıp faremsi kaşlarını kaldırarak (gözlerdeyse oyuncak ayılarla, doldurulmuş kuşların gözlerini andıran donuk boncuk havası vardı). Hayır, hayır, sonra açıklayacaktı. Önemsiz bir şey olsa gecenin yansını dışarıda geçirmezdi herhalde, değil mi? Kriz kriz demekti, işte o kadar.

Kayınbiraderinin konuşmasını kısa kesecek kadar kibar olmasını bekliyor gibi görünürse, kendini tedirgin ve aşağılanmış hissedeceğini anlayan Morris, Kwame'yle abartılı ve İngilizce bir sohbete girişti

"Villa Caritas'da her şey yolunda mı?"

Kwame sesini alçaltı. Huzursuz görünüyordu. "Herkesin suratı karardı, abi."

Morris bununla ilgili bir espri yapmamaya karar verdi.

"Evet," dedi, Bobo telefonda konuşuyor diye kendi sohbetinden taviz vermeyecekti. "Forbes'un sesi telefonda bayağı kötü geliyordu. Ama sen endişelenme, her şey düzelecek."

"Azedine'e çok kızdı, abi!"

"Kim?"

"İhtiyar."

"Forbes mu? Azedine'e mi? Nedenmiş o?"

"Ben senin bildiğini sanmıştım patron."

"Hayır bilmiyorum."

Morris ancak şimdi farkediyordu ki, buraya gelirken arabada geçirdikleri on dakika boyunca tek bir tane olsun gerekli soru sormamış, coşkusunun pınarında yıkanmakla, hayal mahsulü paracıklarının köpüren yığınlarının tepesinden baş döndürücü manzarayı izlemekle meşgul olmuştu.

"Anlat bana," dedi, olgun tavırlı bir alakayla.

"Abi, o Azedine var ya, o ve Farouk, yani ihtiyarın özel dostu..."

Ama telefon çat diye kapanır kapanmaz, Bobo'nun sesi ciyak ciyak havlamaya başlamıştı: "Şu pis zenciyi burada istemiyorum. *Maledetto*!"

Morris şok olmuştu. Kendi ırkının diğer ırklardan daha üs-

tun olduğunu haklı olarak düşunduğu zamanlar olmuşsa bile, asla hislerini bu kadar kaba bir şekilde ifade etmezdi o.

"Defol!" dedi Bobo kesin bir tonla.

"Neden ama? Ben onun kalmasını istiyorum." Sonra Morris şöyle dedi: "Aslına bakarsan, artık *Signora* Trevisan vefat ettiğine ve ben de, ıhıh, tam ortaklığa geçeceğime göre, Kwame'yi özel asıstanım olarak yetiştirmeye karar verdim."

Bobo gözlerini dikmiş bakıyordu. Neden, diye duşundü Morris, bu sefil oğlanın büyük ağabeyleri gebermiyorlar ki o da gidip babacığının tavuk imparatorluğunu yönetebilsin? Şu takındığı kabadayı, parlak oğlan havalarıyla onun için bu rol biçilmiş kaftandı doğrusu. Morris ekledi: "Açıkçası ben ırkçılıktan nefret ederim."

"Şu zencinin buradan ve fabrika sınırlarından defolup gitmesini istiyorum dedim."

Kwame kararsız görünüyordu.

Morris: "Endişelenme, beni kapıda bekle yeter. Işım uzun surmez" dedi.

Uzun boylu delikanlı dışarı çıkar çıkmaz, köpeğin öfkeli havlamaları tekrar duyuldu.

"Huysuz hayvan," diye bir yorum yaptı Morris. Bununla kimi kastettiği tam anlaşılmasın diye umarak, kinayeli bir ifade kullanmışsa da, Bobo'ya vız gelmişti.

"Seni de istemiyorum," dedi kayınbiraderi. "Anlıyor musun? Sen de defol."

Zengin oğlan herhalde bu yüzleşmeye hazırlanırken bayağı gerilmişti. Hem ofkeden köpuruyor, hem de mesafeli davranmaya kararlı görünüyordu. Büyük ihtimalle kafası da karışmış, diye düşündü Morris, uzun bir geceydi anlaşılan.

Yine de şaşırıp kaldığını inkar edecek değildi. Morris diğer masanın yanındaki döner koltuğa oturmaya karar verdi. Oturup, tam 360 derecelik bir donuş yaptı, o arada duşuncelerini toparlıyordu. Yoksa Antonella vasiyet konusunda yanılmış mıydı? Bu mümkun müydü? Ya da Bobo onu imha edip, bir yenisini mi yazmıştı? Bütun mülkü ele geçirip, Morris'i kapı dışarı

ediyordu. Ama bu gerçek olamayacak kadar melodramatik bir senaryoydu, on dokuzuncu yuzyılda degillerdi ki onlar

"Şu krizden bahset bakalım bana," dedi Morris makul bir ses tonuyla.

Bobo yine gözlerini dikmiş, ona bakıyordu. Göz göze geldiler. Morris'inkiler açık, masum, uykusunu almış bir mavilikte. Bobo'nunkilerse ufalmış, kırmızı halkalarla çevrelenmişlerdi. Morris kayınbiraderinin haline neredeyse uzülür gibi olmuştu. Mesele kapanır kapanmaz butun bu nahoşluğu unutmaya karar verdi Bobo ağzını açtı. Kendisini ifade etmekte zorlandığı apaçıktı. Utanıyor olabilir miydi?

Morris çok daha uzlaşmacı bir havaya girdi.

"Gece vardiyasındaki herkesi neden kovduğunu anlat bana. Korkunç bir şey mi yaptılar?"

Bobo bir nefes aldı. "Şirketten ayrılman gerekecek," dedi. "Seni burada istemiyorum. Manyak fikirlerini de istemiyorum. Odayı derhal terkedersen minnet duyarım."

Morris şaşkına dönmuştu "Ama onları neden kovdun?" diye tekrarladı. "Bizim aramızda çıkan bir anlaşmazlık başka, onlar çok başka. Bu paraya ihtiyaçları var. Onlar için ölüm kalım meselesi." Ahlâkî doğruluktan gelen kuvvetin içinde kabardığını hissediyordu. Yalnızca Bobo'dan daha yakışıklı olmakla kalmıyordu, aynı zamanda çok daha iyi bir insandı. Onun hayalini kurduğu ofiste şu pornografik takvime kesinlikle yer olmazdı. Şehirdeki o tek göz hucresine dahı böyle bir şey koymuş muydu? Kesinlikle hayır. O an kira kontratını hemen bugun sonlandırıp, çok daha saygıdeğer bir yere taşınmaya karar verdi, ya da Quinzano'daki yeni evinden çalışırdı.

Bobo içini çekti. "Dün gece geldiğimde, içlerinden ikisi bu ofisi ahlâksız işleri için kullanıyorlardı."

Şimdi bön bön bakmak sırası Morris'e gelmişti. "Ne demek, ahlâksız işler? Hem sen neden buraya gelmiştin ki?"

"*S'inculavano*," dedi Bobo sertçe "Birbirlerine got veriyorlardı." Bir kahkaha attı.

Morris kayınbiraderinin böyle kaba saba bir şekilde kendini

ifade etmesine mi, yoksa gördüğünü iddia ettiği olaya mı daha çok şaşırsın bilemedi

"Kim?" diye sordu.

"Ne fark eder ki?"

"Tabii ki farkeder. O ikisini derhal kovabilirdin, ben de Villa Caritas'dan kovardım, bu olay kapanmış olurdu. Bastığın iki kişiyi işten çıkarmana tamamen katılıyorum."

"Bunların hepsi aynı," dedi Bobo düz bir tonla. "Elemanlar bu yüzden onların tuvaletleri kullanmasını istemiyordu. Hepsi homo. Büyük ihtimalle AIDS'liler. Gitmelerinin vakti gelmişti. Bu komedi artık burama kadar geldi."

Morris çok öfkelenmişti ama aynı zamanda sorunun yalnızca en cahil tarafından tutucu taşralı ırkçılığından başka bir şey olmadığını keşfettiğine memnundu. Ofisteki çiftin hikâyesine inanası vardı – Kwame'nin Azedine ve Farouk'tan bahsederken bunu kastetmiş olacağı aklına geldi –Forbes da besbelli reşit olmamış bir genci saptırdığı için Faslıya öfkelenmişti– ama hepsinin homo olduğu, ya da bir şekilde kirli olduğu düşüncesi, gülünecek şeydi. Bir zamanlar kendi babasının çok kitap okuyor, sanat galerilerine gidiyor diye Morris'i homoseksuellikle suçlaması gibiydi. Düpedüz önyargıydı. Yine de, Morris bir kere daha anlayış göstermeye karar verdi. Karşılıklı uzlaşma yoluna gitmek istiyordu. On dakika yeterdi, her şey çözülecekti. Sonra o da ayaklarını uzatıp, kutlamalara başlayabilirdi.

"Bak, Bobo," diye önerdi. "Bu sabah erken saatlerde, *Signora* Trevisan öldü. Paola'dan, hatta Antonella'dan da birçok kereler duyduğum kadarıyla, aile şirketi iki kız kardeşe eşit şartlarda bırakılıyor. Onlar bu deveyi gütmeye hevesli olmadıklarına göre, bu görevi eşit koşullarda üstlenmek ikimize düşüyor. Daha dün gece hep birlikte memnun mesut yemek yemiyor muyduk? Ben kendi hesabıma çok keyif aldığımı söyleyebilirim. Demek ki, bu şartlar altında, acele kararlar vermektense, elimizdeki sözleşmeyi tamamlayıp, daha sonra durumu gözden geçirmemiz yapılacak en akıllıca şey olacak. Sence de öyle değil mi?"

"Senin gitmen gerekecek," diye tekrarladı Bobo. "Sen gittiğine göre, onlar da gitsinler." Parmaklarını sinirli bir şekilde masada tıkırdatıyordu. Söyleyip söylememeye karar veremediği bir şey olduğu çok açık ortadaydı.

Morris neredeyse babacan denecek bir tavır takındı: "*Caro*," dedi, "benden pek hoşlanmadığını anlayabiliyorum, ama kanunî açıdan bakarsak..."

Bobo anıden sandalyesini geri itti. Çabuk hareket ediyordu, üzerinde az önce taktik değiştirmiş birinin hedefe kitlenmiş hali vardı. "Bahsetmedim değil mi?" dedi sinirli bir tavırla, Morris'ın çok yakında değiştireceği, iç karartıcı dosya dolabına doğru yürüdü. "Neden gecenin bir yarısında ofise geldim? Her gün yaptığım bir şey değil." Çömelip, en alt çekmecenin dibinden bir dosya çıkardı.

Sonunda Morris bir şeylerin çok kötü gittiğini anlamıştı. İçini müphem bir korku kemirmiyor, onu çaresiz bırakan bir kesinlikle biliyordu. Omurgasının altlarından yukarı doğru bütün vücudunu ateş basmaya başladı. Tıpkı dün gece olduğu gibi, bilekleri kopma noktasına gelmişteller gibi gerilmişti.

Bobo masasına geri döndü. Gözlerini kaldırmadan konuştu: "Dün gece Stan senin o yaz onunla birlikte Türkiye'ye gitmediğini söyledi."

"Evet, ama, dün gece de anlattım, ben kendi başıma gittim."

Bobo genzinden bir homurtu çıkarttı. Tersten okuyan Morris oğlanın elindeki dosyanın daktilo edilmiş başlığını deşifre etmeyi sonunda başarmıştı. Birdenbire bağırsaklarındaki ateş ürpertiye dönüşüp, sonra tekrar kaynama noktasına geri yükseldi. MASSIMINA TREVISAN. Ama bu resmen haksızlıktı!

Bobo dosyayı açtı. "Sen öyle, ııh, apar topar gittikten sonra, Stan'e Roma istasyonunda seni görüşünün hangi tarihe rastladığını sordum."

Morris anlamazmışçasına baktı.

"Temmuzun sonları olduğunu söyledi."

Bobo bakışlarını yukarı kaldırdı. Morris kaskatı olmuştu.

"Yani?"

"Yani, o zamanlar tuttuğum bu günlükte bir not var, 2 Ağustos'ta senin Ankara'dan yaptığın aramayı kaydetmişim, fidye ödeneli bir haftadan fazla olmuş ve Massimina'nın annesiyle konuşmaya çalışıp, hattın kesildiği günden yalnızca bir gün önce sen aramışsın."

Morris'in bozmamayı tercih ettiği bir sessizlik oldu. Zihni deliklerinden su alan bir gemide telaşla oraya buraya koşturur gibiydi. Onarılabilir miydi, yoksa kendisini dalgalara ve fırtınalara bırakması gereken o an yine mi gelip çatmıştı?

"Stan dedi ki sen. ."

"Neyi ima etmeye çalıştığını anlamıyorum. Dediğim gibi, ben Türkiye'ye yalnız başıma gittim. Stan'le birlikte gitmekten vazgeçince, onu kırmamak için, hiç gitmediğimi söyledim. Roma'da rastlaştığımız tarihe gelince, Stan gibi bir geri zekâlının gerçekten de o günün ayın kaçı olduğunu hatırlamasını bekleyemezsin herhalde."

Bobo birkaç saniye bekledi. "Senin bir kızla birlikte olduğunu hatırlıyormuş. Daha önce Verona'da senin yanında gördüğü birisi."

O konuşurken Morris bunların tek kelimesinin henüz Antonella'nın kulağına gitmemiş olması gerektiğini düşünüyordu, aksi takdirde bu sabah ona o kadar iyi davranır mıydı?

"Kusura bakma ama," diye tekrarladı Morris, "gerçekten de bütün bunların konumuzla ne alakası var anlamıyorum. Tren istasyonunda insanların birbirine rastlaması kadar doğal birşey olamaz. Öyle yerler dugüm noktaları gibidir. Herkesin oralardan bir şekilde geçmesi gerekir. Ve evet, sanırım yanımda bir kız vardı, ama trende tanıştığım bir kızdı o kadar, Veronalı falan değildi."

Bobo eliyle çenesini sıvazladı. İltihaplı sivilcelerle dolu solgun yanaklarında aynı zamanda hem keyifsten dört köşe olmuş hem de suratsız bir ifade, sanki Morris'i dinlemiyor gibiydi. Dinlemeye ihtiyaç duymuyordu. Sesini yükseltmemek, sakin kalmak için gayret göstererek: "Aslında konuşmamız sırasında

bütün parçaların nasıl mükemmel bir şekilde birbirini tamamladığını görememiştim. Ama daha sonra birden jeton düştü. Doğruca buraya, ofise geldim. Saat dörtten beri buradayım."

Morris başını salladı. "Neden bahsettiğini bilmiyorum." Bu olanlara inanamıyormuş gibi küçük bir kahkaha atmaya çalıştı, ama çok yapmacık çıktığı için, onu ele veren bir şeye dönüştü. Kan yüzüne sıçramıştı artık. Neden sanki – dişlerini gıcırdattı – ikiyüzlülük konusunda bu kadar az yetenek babşedilmişti ona? Ve nasıl olmuştu da, dün gece sırf Turkiye'ye gittiğini, fakat Stan'le birlikte gitmediğini söylediği için, bu işten yakasını sıyırdığını zannetmişti? Dikkatsizliğin daniskasıydı bu. Gecenin sonuna kadar orada kalmamakla ne büyük alımahlık etmişti, kalsaydı Amerikalının ağzından çıkan herşeyi bir şekilde karşılayıp, etkisiz hale getirebilirdi. Allah kahretsin! Annesinin eski öğütlerini duyar gibi oluyordu: "Bir gun gelir, günahların seni bulur." Bu laf hep babasına yöneltilmiş olurdu tabii. Birden kendisinden nefret etti. İşe yaramazın tekiydi, acınacak haldeydi. Hayır, o rezil, sefil, yenik düşmüş Morris'ti. Hapsi boylamayı hakediyordu. İçeri düşünce kendisini asacak kadar cesareti olursa, aman ne âlâydı.

İşte o anda onun o yumuşacık, sevgili sesini duydu: "Hayır, Morri."

"...Tabii, fidye parası Milano-Palermo ekspresine bırakılmıştı," diyordu Bobo. "Hatta trene kendi ellerimle yerleştirdim, kahverengi bir seyahat çantasının içinde, en öndeki birinci sınıf kompartmanın bagaj rafına kondu. Günlerden temmuzun yirmi üçüydü. Tam da Stan'in bahsettiği zaman aralığı. Ve Milano-Palermo ekspresi Roma Termini'de duruyor, *non è vero*. Para orada teslim alınmış olabilirdi. Daha sonra ceset Sardunya'da bulundu. Ve tabii Roma Termini'den kalkıp doğruca Ostia'ya kalkan bir tren de var, oradan da bir feribot, ver elini Sardunya."

"Hayır," dedi Mimi'nin sesi. İşte yine havada onun parfümünü, bacağına sürtünen eteklerini hissedebiliyordu. "*O, ti amo, Morrees*," diye kumrular gibi yumuşacık şakıyordu. "*Se i cosi dolce*." Bunu duyduğunda vücuduna yayılan o tatlı hisle

gözlerini kapattı. Mimi! Sonunda, onun sesi, kendiliğinden, doğal. Artık kayınbiraderini dinlemiyordu bile.

"Böylece buraya bu dosyaya bakmaya geldim. Çünkü fidye mektuplarının kopyalarını saklamışım elbette. El yazısını karşılaştırabilirim diye düşündüm. Seninkiyle."

"Ama elle yazılmamışlardı," diye mırıldandı Morris, sanki kendinden geçmiş gibiydi. "*Ti voglio,*" diyordu Mimi. "Seni istiyorum, seni istiyorum, seni istiyorum Oh, Morri."

"Hayır," dedi Bobo, "elle yazılmamışlardı. Bunu unutmuştum. Ama *sen* bunu nereden biliyorsun?"

Uzun bir sessizlik oldu, bu arada şişe fabrikasından gelen uğultu hipnotik bir etki yapıyordu

"Çünkü onları ben yazdım."

"*Caro, caro, caro,*" diye fısıldıyordu Mimi. Tıpkı Morris'in üzerine abanırken yaptığı gibi. O dümdüz karnı ve iri, anaç memeleri.

Bobo gözlerini ayırmadan ona bakıyordu.

"Yani, birlikte yazdık." Mimi'nin odadaki varlığını eter kokluyorcasına içine çeken Morris, sanki büyülenmiş gibi, monoton bir sesle konuşmaya başladı: "Her şeyi birlikte planladık, bizi ayırmaya çalışan annesinden intikam almak istiyorduk. Evden kaçıp, onun bize para göndermesini sağlayacaktık." Durdu. Konuştuklarının hem farkındaydı, hem de değil. Gözlerini iri iri açmış, bir kez olsun kırpmadan bakıyordu. Ağzından çıkan bu sözlerin ardındaki zekâ, onun sesiyle konuşan Mimi'ye aitti. Böyle bir ortağı o hiç hesaba katmamıştı. "Sonra tam eve dönmeye hazırlanıyorduk ki, hamile olduğunu öğrenmiştik, artık evlenmemize izin vereceklerini biliyorduk, işte o zaman, Mimi düştü, Sardunya'da, dağların orada, uçurumdan düştü ve kendini öldürdü."

"*Caro,*" diye fısıldadı Mimi. "Ne tatlı!"

"Kendini öldürdü," diye tekrarladı. Sanki şimdi rüyasında söylediği bir şey onu uyandırmakla tehdit ediyor gibiydi

Bobo bu inanılmaz hikâyenin ona verdiği tatmın hissiyle kafasını yavaşça sağdan sola sallıyordu. Hayal ettiği şeyin gerçek olduğuna inanamıyordu.

"Müfettiş Trevisan da bundan şüphelenmişti ya!" diye devam etti Morris, tekdüze, akla yatkın, büyülenmiş bir ses tonuyla, "Mimi'nin hamile olduğunu, saçını yaptırdığını, yanında da bir bavul dolusu yeni kıyafet taşıdığını keşfettikleri zaman hani. Mimi'nin kendisinin de bu işte parmağı olması gerektiğini söylemişti. Aslında her şey en başından beri onun fikriydi, işin doğrusu da buydu." Şu anda da her şey onun fikri, diye düşünüyordu Morris, gözlerinin Bobo'nun başının üzerindeki neon ışığa dalıp gittiğinin farkında değildi.

"Tekrar sınavlara girmek zorunda kalacağı için çok korkuyordu. Bana âşıktı ve evlenmemizi istiyordu. Evet, ama kendi paramızla, hep annesinden istemek zorunda kalmayalım diye." Morris gülümsediğinin farkındaydı, daha önce asla olmadığı kadar gözü kapalı bir özdevimle ve doğallıkla gülümsüyordu. Sesine daha önceden alışık olmadığı bir ikna kuvvetinin hakim olduğunun farkındaydı. "İşte bu sebepten şu anda bütün bu meseleyi olduğu gibi kapatmamızın en iyi çözüm olduğunu düşünüyorum. Tekrar açılması Paola ve Antonella'yı üzmekten başka bir işe yaramayacak. Bütün bunların ne kadarının kendilerinin ve annelerinin suçu olduğunu takdir etmek zorunda kalacaklar."

Bobo tereddüt etti. Bir an Morris'e ilham veren bu kudret neyse, ona boyun eğecekmiş gibi durdu. Sonra her türlü incelikten uzak bir ticaret adamı havasıyla, sanki bir mal siparişinin boyutlarına karar verirmiş gibi, bildirdi: "tek kelimesine bile inanmıyorum."

Adeta hipnoz etkisinin hissedildiği bir sessizlik daha oldu, bu arada Morris kendini yeniden kafasını işletirken buldu, bilinçli iradesinin dışında, şaşkına çeviren bir berraklıkla düşünüyordu. Aklından geçen şey Mimi'nin biraz önce onun için uydurduğu hikâyenin son derece olanaklı, ve diğer birçok alternatiften çok daha çekici olduğuydu. Mimi'nin o son haftalarda mutlu olduğuna, ölümün ise o en yüce coşkuyu, yani ilk aşkını yaşarken talihli bir kaza gibi ona uğradığına inanmak çok daha iyiydi. Zaten gerçeğin de bu olduğunu idrak eder etmez, zihninin berraklığı ve şaşkınlığı aynı potada eriyiverdi. Evet, Mimi o

günlerde mutluydu. Şurası kesin ki Morris'in olduğundan çok daha mutluydu. Ortada tek bir sorun vardı, o da diğer insanların hayal güçlerinin kıt olmasıydı. Zihinlerinin alabildiği tek şey gazetelerin uydurduğu kaçırma, tecavüz, cinayet hikâyeleriydi. Her şeyin yalnızca çirkin tarafını görebiliyorlardı. Aralarındaki aşkı hayal edemiyor, tam olarak ne şekilde öldüğünün, birbirlerini sevdikleri gerçeğinin yanında hiçbir şey ifade etmediğini anlamıyorlardı. Ama bunu Bobo'ya açıklamaya çalışmak gereksiz ve alçaltıcı bir hareket olacaktı. Bunu yaparak hem kendisini, hem Mimi'yi alçaltmış olurdu. Denemeyecekti bile.

"Mimi!" diye fısıldadı.

"Morri!" anında karşılık verdi Mimi.

Morris vücudunu yoğun bir atalet hissinin kapladığını hissediyordu. Bir kuklaya dönüşen bedenindeki bütün sinirler koparılmış gibiydi. Her an içi boşalmış bir çuval gibi yığılıp kalabilirdi. Uyuyakalabilirdi. Eğer işi bitmişse, tamam öyle olsundu, kabuldü.

"*Ti amo*, Morri," diye fısıldıyordu Mimi. "Sem seviyorum. Sen benim tek sevgilimdin." Saçlarının yüzünü yaladığını belirgin bir şekilde hissetti Morris. "Yaptığın her şeyi affediyorum," dedi Mimi.

Ne harika, diye düşündü Morris. Ne harika!

Bobo telefonun ahizesini kaldırmıştı. "Bu konuyu önce Paola'yla konuşacaktım, ama şimdi görüyorum ki, bir an önce halledilmesi çok daha iyi olacak." Numaraları çeviriyordu.

"Yap," dedi Mimi'nin sesi anıden. "Uyan, Morri. Çok geç olmadan. Yap. O çok iyi yaptığın şeyi yap!"

Ne yapmalıydı?

Sesine çocuksu bir acelecilik gelmişti. "Şu marifetini yap, Morri. O çok iyi yaptığın şeyi. Yap!"

Ama o bedenini hareket ettirmek istemiyordu. Sadece onu dinlemek o kadar hoş bir duyguydu ki. Mimi'nin sesinin onu hep teskin ettiği aklına geldi. Hep, hep, hep. Morris'in hassasiyetine ve kötü talihine sahip olan birisi için şuurluluk halinin yol açabileceği o yılankâvi git-gel'lerden bir kaçıştı.

Belki de polisler hikâyesini yutardı Sonuçta gayet gerçekçiydi...

"Morri!" Sesi tizleşmişti. "Morri', biliyorsun ben Bobo'dan nefret ederdim. Bana yaptıysan, ona da pekâla yapabilirsin! En başta bizim sevgili olmamızı engelleyen oydu. Her şeyi o başlattı. Bütün hayatını mahfetti. Ölümumden o sorumluydu Beni o öldürdü, Morri!"

"*Pronto? Polizia?* Ben Posenato. *Sì* Posenato, Roberto. *Ispettore capo criminale* ile görüşmek istiyorum."

Hâlâ büyülenmiş gibi, sanki hıç acelesi yokmuş gibi hareket eden Morris ayağa kalktı, döndü, ağır buro sandalyesini arkalığından yakaladı, sonra tek bir ölçülu hareketle, havaya kaldırdı Ama dikkatini yoğunlaştıramıyordu Kasları gevşekti. Sandalye yukselirken, alttaki madenî döner parça hareketin hızıyla savrularak Morris'e dengesini kaybettirdi. Sendeleyip, sandalyeyi elinden bıraktı. Döner parçanın silindiri fırlayıp Bobo'nun omzuna çarptı, onu yana devirip, yere duşürdü. Ama hepsi buydu işte. Sonra sandalye gurultüyle duvara çarpıp alabora olmuştu.

Kwame kapıyı itip, içeri baktı "*Maledetto!*" Bobo çığlık çığlığaydı. "Delirdın mı sen?" Telefona atıldı

Morris en sonunda uykusundan silkınmişti. Gürültü ve karmaşa onu hipnotize olmuş halından çekip çıkarmıştı. Bütun bastırılmış melekeleri, barajdan taşan sular gibi, ansızın serbest kalmışlardı. Hayatında daha önce hıç bu kadar hızlı ve kararlı bir şekilde hareket etmemişti. Bir saniye içinde, telefonun kablosunu çekti, gövdesini masanın uzerinden aşırdı, Bobo'yu yakalayıp, omuzlarından tutarak, havaya kaldırdı, ve kafasını hiddetle fayans zeminе vurdu. Ve bir daha. Ve bir daha. Ve bir daha. Bütün bunlar tekinsiz bir sessızlik içinde olup bitiyordu Çunkü ses susmuştu artık. Yalnızca çekiştirilen kıyafetlerin hışırtısıyla fayanslara vuran kafanın çıkardığı ses duyuluyordu. Gümm, gümm, gumm. Morris'in altındaki surat sanki orgazm oluyormuş gibi çarpılmıştı. Bır daha, ve bır daha. Çok yorucuydu. Beşinci kez oğlanı kaldırdı, altıncı kez. Kafa bir kere daha yere çarptı. Sonra birdenbire mecali tükendi O enerji taşkını

dinmiş, vücudundan akıp gitmişti. Geri düşüp, yere oturdu, duvara yasladığı omuzları tir tir titriyordu.

Bunu neden yapmıştı? Yoksa işin er geç buraya varacağını hep biliyor muydu? Kendisi ve bu oğlan arasında bir his, tıpkı bazen insanın bir kadının er geç sevgilisi olacağını bilmesi gibi.

Kwame gözlerini dikmiş, ona bakıyordu. Ötelerden şişeleme fabrikasının uğultusu geliyor, açık kapıdan dondurucu bir rüzgâr içeri esiyordu.

"Adamı öldürdün be abi."

Morris yüzünü elleriyle kapamıştı. Şimdi bu zenciyi de öldürmesi gerektiğinin dehşetle farkına varıyordu. Bu çok korkunçtu işte. Hem zaten, nasıl yapacaktı ki? Oğlanın boyu bir doksandı. Ve Kwame'yi öldürmeyi *istemiyordu* o. Elleri yapmayı reddeder, bedeni isyan ederdi, çünkü bu çocuktan *hoşlanıyordu*. Şimdiden bir yaprak gibi titremeye başlamış, kollarında ve bacaklarında kasları seğirmeye başlamıştı. Gerçeklikle bağı tamamen kopmuş bir halde, bağırdı: "Mimi, sevdiğim insanları öldürmeyeceğim artık. Yapmayacağım. Ne pahasına olursa olsun."

"Abi!" Kwame'nin gözlerinin beyazı acayip boyutlarda büyümüştü.

Yüzü ellerinde, Morris bir an bekledi, sesin buna karşılık vereceğini, bir işaret göndereceğini umuyordu. Mimi'yle devamlı bir diyalog kurabilse, artık hiçbir şey ona zor gelmeyecekti.

"Bu, büyük dert!" Kwame başını iki yana sallıyordu.

Yeter. Morris ansızın çözüm yolunu görmüştü. Ayağa fırladı, odanın diğer ucuna bir deste anahtar fırlattı. "Git, arabayı getir ve bagajı aç. Tamam mı?"

Nedense, Kwame'nin suç ortaklığı rolünü kabul etmeyeceği aklının köşesinden bile geçmemişti. Haklıydı da. Oğlan anahtarları yakaladı ve topuklarının üzerinde döndü. O daha odadan çıkmadan, Morris ayaklanmış, masadaki dosyayı elden geçiriyordu. Ama hayır, hiçbir şeye dokunmamalıydı. Siktir! Bu işi her yaptığında, her şeyi en baştan tekrar hatırlaması gerekiyordu. Çünkü o profesyonel bir katil değildi. Aşkta da asla bir Don

Juan olamazdı. Yalnızca olağanüstü şartlara tepki gösteren hassas ruhlu bir genç adamdı. Ya da ümitsiz bir amatör. Kol düğmelerini çözüp, manşetlerini ellerinin üzerine çeken Morris kâğıtları alelacele dosyanın içine geri sokuşturdu. Onca zaman önce ucuz roman ve gazeteleri kesip yapıştırdığı mektupların fotokopileriydiler. Onları böyle tekrar karşısında görmek ne kadar tuhaftı. SEVGİLİ AZAP KUŞLARI, KAYIP KÜÇÜĞÜNÜZÜN FİYATI NEDİR BAKALIM? Ne kadar saf ve ne kadar da etkiliydi! Burada öğrenilecek bir ders vardı işte. Sonra çektikleri paraları gösteren banka belgeleri. Bütün para tek bir hesaptan bir kerede çekilmişti. Keşke daha fazla isteyeydi!

Morris duraksadı. O mektupları tekrar okumak, o harika zamanları tekrar hatırlamak için tuhaf bir arzu duyuyordu. E şimdi aklını kaçırıyordu işte! Hem bir yere gittikleri yoktu zaten. Elleri hâlâ manşetlerinin içinde, dosyayı kaldırdı, Bobo'nun yüzüne bakmamaya dikkat ederek, yerdeki gövdeyle devrilmiş iki sandalyenin arasından kendine yol açtı. Dosya dolabının çekmecesi hâlâ açıktı. Kâğıtlardan kurtulup, çekmeceyi ayağıyla iterek kapattı.

Şimdi. Odaya çabucak bir göz attı. Sandalyeyi kavradığı yerleri silmesi gerekti. Onun dışında bu ofiste Morris'in parmak izlerinin bulunması gayet normaldi. Sonuçta bazen o da burada çalışıyordu. Allah aşkına, burası *onun* şirketi değil miydi? Ah, ama bu çok ümitsiz bir durumdu. Saklamak gereken bir yığın delil vardı burada. İmkânsız bir şeydi. Önce tuvaletlere, oradan da şişeleme fabrikasına açılan kapıya doğru gitti. Tuvalette kimse yoktu. Fabrikanın uğultusu burada daha yüksekti. Oraya bakmaması gerekti. Kimseye görünmemeliydi. Sonra düşündü: en azından Morris Duckworth'e yakışır zorlukta bir sınavdı bu. En azından ölmeyi gerçekten hak eden birini öldürmüştü. Dehasına ve bir parça şansa ihtiyacı vardı, bu işin üstesinden pekâlâ gelebilirdi.

Kwame geri döndü. Onun kapıda belirmesiyle, Morris kendi arabasını kullanmanın ne kadar büyük bir aptallık olacağını fark etti. Bagajda bir saç teli bulunsa, artık hayatı boyunca mek-

tupla üniversite bitiriyor olurdu. "Çek onu oradan!" diye bağırdı Kwame'ye. "Benimkini çek. Onun arabasını alacağız. Anahtarları getiriyorum." Kwame tekrar dışarı çıktı. Morris cesedin yanına diz çöktü. Ceset olduğunu varsayıyordu yani. Öyle miydi acaba? Nefesini dinleyecek vakit yoktu. Her an birisi çıkıp gelebilirdi. Birisi telefonun neden sürekli meşgul olduğunu merak edebilirdi. Acaba meşgul sesi mi geliyordu, cevap yok sesi mi? Ah Tanrım, madem oğlanı öldürecekti, şu işi güzelce planlayaydı ya! Polisin Posenato'nun kim olduğunu, nereden aradığını anlaması ne kadar sürerdi? Morris gerçekten de bunu kaldıracak gibi hissetmiyordu kendini. Aynı zamanda cesedi çevirmiş, elini bir cepten çıkarıp, diğerine daldırırken, daha önce hiç olmadığı kadar kendinden emin hissediyor, bu da onu mutlu ediyordu. Öyle ki arabanın anahtarlarını bulduktan sonra bile aramaya devam etti –dış cepler, iç cepler– sezgilerin baskın çıktığı o özel anlardan birini yaşıyordu. Tesadüfün ta kendisini, Jülyet'in mezarını gösteren bir kartpostalı böylece buldu.

Ceketin üst iç cebinden çekip çıkarmıştı. Üzerinde ne bir pul ne de damga vardı.

Sadece şu yazıyordu: "Bobo, *carissimo*, ertesi sabah hep bir rüya, sen, sen, sen, sen sanki hâlâ içimdeymişsin gibi. *Bimbetta*'n."

Morris bir on saniye boyunca durup düşündü, sonra kartpostalın parlak yüzeyini ceketinin dirseğiyle silip, Bobo'nun masasındaki gelen evrak sepetine, en üste değil de, iki üç kâğıt sonraya denk gelecek şekilde yerleştirdi. Tıpkı ilk cinayetinde olduğu gibi, onu aşan birtakım güçlerin onu bir cezalandırma aracı olarak kullandıklarının farkına varmıştı Morris. O ilk sefer Cinsî Sapık Giacomo'yla Seks Manyağı Sandra'ydı. Şimdiyse Baş Bayii Bobo. Evet, dün gece telefon çaldığında, diğer odaya geçip konuşması. Guya işlere bakmak için geceleri büroya gelmeler! Her şey ortadaydı işte. Domuz! Bobo'yu kabaca omuzlarının altından yakalayıp, kapıya doğru sürüklemeye başladı. Hareket ederken, pantolonunun kana bulanmış saçlara değmemesine dikkat ediyordu. Kafası geri düşüp, ağzı bir karış açıldığında, bir

kere daha oğlanın ne kadar çirkin olduğunu görüp, hayret etti. Hem çirkin, hem de ahlâksızdı.

●n dakika geçmemişti ki, beyaz Audi'nin oradan uzaklaşmasının beş dakika sürmeyeceğini hesaplamış, kendi arabasının kapısını açıyordu. Bir an *carabinieri*'yle polis arasında kararsız kaldı, sonra Bobo'nun birinci şıkkı seçtiğini hatırlayıp, ikinci seçenekte karar kıldı.

16

Karnaval yaklaşıyordu *Piazza* Bra'da çocuklar palyaço kostümlerini, kovboy kılıklarını, Zorro pelerinlerini giyinmişlerdi. O gün öğleden sonra saat dörde doğru nihayet yalnız kalan Morris kendisine bir kıyak çekmeyi ve Bar Baglioni'ye gidip, dışarıdaki masalardan birine oturmaya karar verdi. Işınları eğimli düşen bir güneş, zamanında aslanların Hıristiyanları hırpaladığı bu Roma Arenası'nın taşlık fonunda gerçekleşen masum kutlamaların naylon renklerini seçip aydınlatıyordu.

Saddam Hüseyin pis pis sırıttı. Minik boy bir Drakula dönüp, kanlı dişlerini gösterdi. Morris gülümsedi ve henüz zehirlenmemiş bir Pamuk Prenses'e bir kere daha gülümsedi. Çok az bir efsane ve tarih duygusunun yardımıyla, o kadar da canavar ruhlu olmadığını düşünmek zor değildi. İstenmeyen bir gövdeyi ne yapması gerektiği sorusuyla ilk yüzleşen kendisi miydi? Aslında, insanoğlunun yaşadığı bütün ıkilemlerin ilk ve temel paradigması olarak görülebilirdi bu: Leşe dönüşen ruh, ölümlülüğün yoz doğasının kokuşmuş kanıtı için ne gibi pratik düzenlemeler yapılmalıydı? Ona bakarsan, ölüyü defnetme ritüelleri bütün insanlık kültürünün temelinde yatan şeydi. Uygarlığa giden uzun

yolda atılan ilk adımdı. Bu öyle bir uygarlıktı ki; sorumluluğunun bilincinde, yaratıcı, düzenli ve –neden olmasın– görkemli bir yaşamdı, ahenk, zarafet, kültür gibi Morris'in bir gün onun olacağına inandığı değerlerdi. Bütün bunlar olmadıktan sonra, her şeyi şimdi bırakıp, itiraf etse de olurdu. Çünkü şu an kopkoyu bir sisin içinde gösteri yapan sarhoş bir ip cambazından daha iyi durumda değildi. Kaybolmuştu. Midesi bulanıyordu. Ayaklarının altında sallanan halatın sıkı sıkı bağlı olup olmadığını ancak Tanrı bilirdi, karşı yakada onu bir cellat bekliyor olabilirdi, ya da o an halatı testereyle tel tel biçiyor da olabilirdi.

Morris derin bir nefes aldı, sonra dışarı verdi, sanki insan duyduğu kaygıları bir solukta üfleyebilirmiş gibi. Kaşları çatıktı. Ölü gömme. Ne kadar moral bozucu bir sorunun üstesinden gemesi gerekiyordu böyle, insanın gerek kültürel, gerek kriminal vasıflarını sınamak için ne zorlu bir testti!

Doğrusu şuydu ki; on sekiz ay önce Giacomo ve Sandra'yı öldürdüğünde çok daha büyük bir coşku hissetmiş, Mimi'yle hikâyesi sonlandığındaysa yoğun bir şekilde duygulanmıştı. Çünkü bunlar onun âşık olma haliyle yakından bağlantılıydılar. Aşk ki, duyguların en soylusu, en derinidir, onun bu korkunç macerasını rengârenk bir ışıkla adeta yıkamıştı.

Halbuki şimdi hayat daimi bir "anısına ithafen" durumu, sürekli beslenen bir yas duygusu, yitik imkânsızlıkları tekrarlama peşinde bir arayıştı. Trajedi, maskaralığa dönüşmüştü.

Mimi'yi taşırken bir kahramandı o: Ariadne'ye suç ortaklığı yapan Theseus, Helen'i kaçıran Paris'ti. Gaddar ruhlu hikâyelerdi ama şerefliydiler. O yaz Mimi'yi kaçırması onun Truva Savaşı, kahramanlık destanıydı. Homeros'un güneşinin altında muhteşem profiller. Sonrasındaysa uzun, bıkkın yüzyıllar boyunca durmadan yazılıp çizilen tarihsel belgeler gelmişti. Hatıralarda yaşamak. Gölge. O zaman yazdı, şimdi kış. Bobo için hiç ama hiçbir şey hissetmiyordu. Ne en ufak bir suçluluk, ne de tatmin hissi. Her şey bütünüyle tesadüfî gerçekleşmişti, burada dedikleri gibi: bir *incidente di percorso*. Yolda giderken bir sıçanı ezmek gibi.

Yine de tatmin edici bir his, diye düşündü, bir yandan hafif alkollü *Custoza*'sından bir yudum alıp, meyve sularının durduğu bir sehpanın çevresine üşüşen cadılarla, periler kraliçesini seyrederken – yaptıklarını bu bağlamda değerlendirebiliyor olması tatmin ediciydi. Kaç katil için tarihsel bir bakış açısına sahip olduğu söylenebilirdi? Peki ya onların cinayetlerine kurban gidenler için? Yani bir gerekçeye ihtiyaç duyacak olsa, oradaydı işte, zihninin üstün niteliklerindeydi. Hatta bu konularda bir gün bir kitap yazmayı bile çok görmezdi kendisi gibi bir adama: düşünen katilin günlüğü, ölümünden sonra yayınlanmak üzere tabii ki. Ama oraya varana dek katetmesi gereken çok yol vardı.

Hatta yarın sabaha kadar bile bayağı yolu vardı, carabinieri bu arada tüm kırsal bölgeyi tarıyor, şişeleme fabrikasındaki işçileri sorguda sıkıştırıyor, bürodaki parmak izlerini topluyor, tanıkları teker teker arıyor olacaktı. Bütün bunların üstüne bir başkasına güvenme zorunluluğu sinir bozucu bir meseleydi. Bunu daha önce hiç yapmamıştı. Hem de hakkında hiçbir şey bilmediği, yirmi yaşında bir zenciydi bu başkası. Morris'i ele vermenin kendi yararına olacağını düşünebilirdi pekâlâ. Ama bu ona aynı zamanda tatlı bir kefaret hissi veriyordu, en alt tabakadan bile daha aşağılık birisine güvenmek zorundaydı. Risk alma ve küçük düşme heyecanıydı bu. Massimina'yla yaşadıklarından sonra bu, kırıntılarla idare etmek gibi bir şeydi ama yetinecekti artık.

Morris ayağa kalktı, garsona göz kırpmayı ve dolgun bir bahşiş bırakmayı da ihmal etmedi ki, eğer o gün içinde yapıp ettikleri sorgulanacak olursa, buradakiler tarafından hatırlansın. Sonra masasından uzaklaşıp, meydanı geçerek, arabasına doğru ilerlerken bir ayının kovaladığı minik bir iskeletle çarpıştı. Boyalı kemikler yere yuvarlanıp, ağlamaya başladılar. Morris küçük oğlanı kaldırmak için eğildi. Kendisinin de bir çocuğu olmasını ne çok isterdi! Bir baba belirdi ve kahkahalarla : "*Povero scheletrino*, mezarlıktan hiç çıkmasa daha iyiydi!"

İşte o an Morris'in aklına bir fikir geldi: elbette mezarlıklar insanların ölülerini gömdükleri yerlerdi. Özellikle şık bir defin

töreni istiyorsan bu böyleydi. Ve mezarlığı iyi bilen birisi varsa, o da Kwame'ydi.

Signora Trevisan *salotto*'daydı, Antonella da başını bekliyordu. Ses seda çıkarmadan içeri giren Morris, tabutun odayla ne kadar mükemmel bir şekilde bütünleştiğini fark etti, sanki maun ağırlıklı dekora, mermer kapı çerçevelerine, asık suratlı büfe dolaplanna ve kasvetli avizelere ilham veren şey en sonunda açığa çıkmıştı; burada cenaze töreni öncesi bir toplantı düzenlemek, siyah lake kaplama, yanları şişkin, pirinç tutamaçlı bir tabutu misafir etmekti bütün olay. Belki de, diye düşündü Morris, Latin tarzı ev dekorasyon geleneği bu cenaze öncesi toplantılann etrafında şekillenmişti. Dımdık arkalıklı sandalyelerden birine oturup, elleri yüzüne kapanmış, başı önünde sessizce dua ederken, kesinlikle bir edep ve erkan, bir sükunet hissi duyuyordu. Bu hareketleri tekrarlamak onun en büyük zevklerinden biri olmuştu hep.

Antonella'nın beğenisini kazanmaktan da bir zarar gelmezdi tabii. Şirketin yönetimi konusunda ona er geç izahat vermesi gerekecekti nasıl olsa. Bir an bu aralıktan yararlanıp, plan yapmaya gayret etti. Eğer o gömmeden önce cesedi bulurlarsa? Bulunmadı diyelim, nasıl gömmek gerek? Bu mezarlık fikri ne derece mumkün? Ama bir saat önce kafede olduğu gibi, ciddi kararlar üzerinde düşünemiyordu. Onu selamete çıkaracak eylemler ve tedbirler üzerine yoğunlaşmayı reddediyordu aklı. Onun zekâsı o şekilde işlemiyordu işte. Tek yapabildiği tepki vermekti aslında, ayaklarının altında halatın titrediğini hisseder ve bir sonraki adımı atardı, o sırada aklı bu eylemle hiç ilgilenmez, onun yerine kendisini eylemi yaparken seyreder, bunun üzerine düşünür, her şeyin sonunda tatlıya bağlanacağını ümit ederdi. Gerçek şu ki, diye düşündü Morris, kendisinde nefret ettiği bütün özellikler –muziplik, kendiliğindenlik– aynı zamanda en çok gururlandığı şeylerdi

Yerinde rahat duramayan Morris, tıpkı kilisede annesinin yanında otururken yaptığı gibi, parmaklarının arasından baktı. Antonella ayağa kalkmış, odanın ağır perdelerini kışın son alacakaranlığının üzerine kapatıyordu. Merhumenin baş ve ayak

ucunda mumlar yanıp, karanlığı delerken, gölgeler odayı doldurdu. Sanki duası bitmiş de ellerini indirip, başını kaldırıyormuş gibi yapan Morris, yüzünü yumuşacık yalayan mum ışığında Antonella'nın gerçekten hoş göründüğünü fark etti, ıstırabı ona asil bir hava veriyordu. Demek ki yas tutmak yakışıyordu ona. Kayınvalidesinin cesedinin üzerinden baldızına hüzünlü bir ifadeyle gülumsedi.

Antonella göz yaşlarına boguldu.

"*Povera Mamma, povera Mamma*, şimdi de Bobo'ya endişelenmekten onun için doğru dürüst yas bile tutamıyorum. O Dio!" Genç kadın hıçkırarak ağlıyor, kelimeler ağzında geveleniyordu (verdikleri yatıştırıcılar yüzünden olabilir mi?). "*Povera, povera Mamma*, o kadar harika bir kadındı ki."

"Sì," Morris vakur bir ifadeyle onayladı. "Sì, gerçekten de harika bir kadındı." Ama çok ilginç ki, diye düşündü, odada başka kimse yoktu. Bu kadar harika olmasına rağmen, yaşlı *Signora* Trevisan pek fazla dost edinememişti kendine, öyle değil mi? Morris dostluk elini uzattığında, onu geri çevirmesi buyuk aptallıktı bu durumda, bir de tutmuş, en küçük kızına –sanki pek ahım şahım bir tarafı varmış gibi– münasıp bir şekilde kur yapmasını engellemişti. Hiç şüphesiz ihtiyar kaltak şimdi ilk çemberi boyluyordu, kibir ve küstahlık suçları orada en uygun şekilde cezalandırılırdı.

Antonella gözyaşlarının arasından bakışlarını kaldırdı. Göz göze geldiler, gün boyunca durmaksızın devam eden coşku ve umutsuzluk arası gıt-geller Morris'in her türlü detaya karşı farkındalığını olağanüstü artırmıştı sanki: kadının dürüst, alınmamış kaşlarının gürlüğü, gül pembesi bir kulağın ardına tokalanmış saçının seyrekliğindeki tevazu. Daha önce hiç ona gerçek anlamda bakmadığını anlıyordu, ve baktığı şeyden çok, bakışındaki yoğunluktan heyecanlanmıştı.

Yoksa üç kız kardeşin içinden Antonella'yı seçip evlenseydi daha mı iyi olurdu?

"Hiç kan var mıydı?" Antonella sesi titreyerek kendini bu soruyu sormaya zorlamıştı. "Büroda, yani."

Morris bir an tereddüt etti. "Yalnızca birazcık," diye dürüst bir cevap verdi. "Yerde, masanın yanında. Yalnızca bir leke o kadar. Sanki birisi orada dirseğini sürtüp, azıcık çizmiş gibi."

"*O Dio. O Dio,* Dio, *Dio*! Neden her şey böyle üstüste geliyor sanki?"

"Biliyorum," dedi Morris, tum kalbiyle katılıyordu Kwame bir kalleşlik yapsa, işi bitmiş demekti

"Müfettiş mutfakta Paola'yla konuşuyor."

"Biliyorum," diye tekrarladı Morris. Onu neşelendirmek için: "Bobo muhteşem bir mücadele vermiş olmalı" dedi. "Onunla ne kadar gurur duysan yeridir. Ofis tam bir keşmekeş içindeydi."

Antonella yeniden gözyaşlarına boğuldu. Öne eğilip, ellerine kapanarak, ağlamaya başladı Mumların alevi sanki onun duygularına karşılık verircesine titreştiler. Gölgeler yüzunde bir ileri bir geri kayıyor, incecik kollarını, siyah elbisesinin dolgun göğüs kısmını okşuyorlardı. Tabutunun içinde yatan *Signora* Trevisan'ın sert ıfadeli balmumu burnu ınıp kalkıyor gibi görunüyordu.

Morris etrafındakilerin görsel yoğunluğundan buyülemiş, gözlerini ayırmadan bakıyordu. O bir sanatçıydı sonuçta, sorunu da buydu zaten: karnaval, ölüye saygı toplantısı, zıfaf yatağı. Onun için bunların birbirlerinden farkı yoktu.

"Teselli et onu," diye fısıldadı Mimi o anda.

Anında odayı onun parfümu doldurmuş ve karşısındaki sahne tamamlanmış bir resme dönuşmuştü: Antonella, tabut, *Signora* Trevisan, tualde yağlıboyaydı bunlar. Parfüm kokusu Morris'i bu resmin bir parçası yapıyordu.

"Onu teselli etmelisin, Morri."

Mimi! Morris sandalyesini geri itti. Ayaklı sehpaların uzerinde duran tabutun etrafını dolandıktan sonra, elini baldızının omzuna koymak için kaldırıyordu ki, Paola kapıdan seslendi. Resim birden çözulüverdi, insanlar, yerler, yüzler ve mobilyadan ibaret kaldı.

"Seninle konuşmak istiyorlar." Karısının gözleri mumun ötesindeki karanlıkta ışıldıyordu.

"*Vabene* Geliyorum."

Kapıya ulaştığında, Paola kulağına fısıldadı: "Onlara beni saat dokuz on beşte aradığını söyledim. Bu sabah."

Morris gözlerini dikip ona baktı. "Neden öyle söyledin?"

Karısı ani ve yoğun bir suç ortaklığı ifadesiyle kahverengi gözlerini açtı. "Dokuz on beş," diye tekrarladı. Aslından yarım saat sonra.

Keyfi kaçan Morris omuzlarını silkip, yemek odasına geçti. Pardesülü iki adam büyük, ahşap yemek masasının etrafında oturuyorlardı. Üzerlerinde oraya yabancı olduklarını vurgulamak isteyen, bunu davetsiz ama resmi amaç taşıyan işgal halinin etkisini atırmak için yapan insanların havası vardı. İki adamdan sağda oturan ve iri yapılı olanı onu selamlamak için yuzunü dönmeden once bile. Morris Müfettiş Marangoni'yi tanımıştı. Eski günlerden. Bir saniyeliğine gözlerini yumdu. Buna inanamıyordu. Yirmi iki kartlık tarot destesinden asılan adamı çekmek gibi bir şeydi bu. Koskoca Verona polisinin yalnızca bir tane mi müfettişi mi vardı, Allah aşkına?

"*Buona sera*," dedi Morris en sokulgan tavrıyla, ama yuzunun kâğıt gibi sarardığının da farkındaydı. Müfettişin yanında, aynı zayıf, buğday tenli asistan, defterine bir şeyler çiziktirmeye başlamıştı bile.

"Gerçekten üzgunum," dedi Marangoni, "sizinle bir kere daha böyle üzucü ve dramatik şartlar altında karşılaşıyoruz."

"Si, si, *è vero*." Sonra fazla acelecı bir tonla ekledi: "Aslına bakarsanız, siz de farkındasınızdır herhalde, bildiğim her şeyi carabinieri'ye anlattım bu sabah. Yanı bilmiyorum... başka daha ne... söyleyebilirim..."

Morris, Marangoni'nın dişlerinin hâlâ bozuk olduğunu fark etti. Demek ki ya polis maaşları çok düşuktü, ya da bu adam kişisel önceliklerini yanlış algılıyordu. Tabii iğrençlik yoluyla bir çeşit sindirme politikası da olabilirdi. Alt sol kesici dışı tamamen kararmıştı. Kül tablası bulunmayan, belli ki içinde kimsenin sigara içmediği odada bir sigara yakan, ağır cüsseli adam açıkladı: Quinto'daki carabinieri, *territorio extraurbano*'dan sorumlu *Poli-*

zia ise şehirden sorumlu. Şehrin resmi sınırları içinde ikâmet eden ailenin bir üyesine yönelik bir kaçırma eylemi olabileceği için, her iki kuvvet de doğal olarak vakayı üstlenecek."

"Ah." Demek ki, diye düşündü Morris, şu an elinde bir ceset, çalıntı bir araba, ve herhalde uydu fotoğraflarından bile tespit edilebilecek bir suç ortağı olduğu yetmezmiş gibi, bir de peşine düşmüş bir değil, iki polis kuvveti vardı: *carabinieri* ve *polizia*. Yine de yeniden Marangoni'yle karşılaşmak birden hoşuna gitmişti. Onu Mimi'ye yakınlaştıran her türlü déja vü'yu hoş karşılayabilirdi.

"Her şeyi tekrarlamam gerek yani" dedi bıkkın bir ses tonuyla, ortadaki ironinin de farkındaydı elbette.

"Oturun." Marangoni çok yakında Morris'in kendi malı olacak bir sandalyeye sözde alçakgönüllü bir tavırla işaret etti. "Aslında meslektaşlarımızdan temel bilgileri aldık. Ben yalnızca ek olarak bir iki küçük soruyla ilgileniyorum."

Morris müfettişin karşısında oturuyordu, bu arada ifadesiz suratlı yardımcısı da o kadar az şey söylenmiş olmasına rağmen, çalakalem yazmaya devam ediyordu. Bir an Morris kıyafetlerinde veya davranışında bir şeylerin onu bariz bir şekilde ele verdiğinden kuşkulandı. Masanın üzerinde duran ellerine bakıp, tırnak aralarında kan izleri olup olmadığını kontrol etti.

Ve çok daha kötüsüyle karşılaştı: bilekleri ve parmakları sapır sapır titriyordu

"İki sorum var. Birincisi; olanlar olmadan çok kısa bir süre önce, *Signor* Posenata polisi aradı."

"*Davvero*!" Morris hayretini göstermekte biraz aceleci davranmıştı sanki. "*Carabinieri* bana bundan bahsetmedi."

"Çünkü onlar bilmiyorlar." Marangoni geniş geniş sırıttı. Massimina olayından beri kesinlikle kilo almıştı. "Çünkü Posenato bizi aradı, polisi, onları değil."

"Ne söyledi peki? Herhalde bu olayı çözüyor olmalı." Tam bunları söylerken, biraz önce büyük bir tuzağa düşmekten kıl payı kurtulduğunu fark etmişti. "Hayır, anlamıyorsunuz. Telefon konuşması yarıda kesildi."

"Ah, ah, anlıyorum. Bu da telefonun neden tuzla buz olduğunu açıklıyor."

"Evet, ama tuhaf olan şey şu ki, telefona cevap veren memur Posenato'nun sesinde herhangi bir telaş sezmediğini söylüyor."

Marangoni sustu, domuzcuk gözleri şimdi doğruca Morris'in gözlerinin içine bakıyordu. Ama ne çare, çünkü Morris rahatlamaya başlamıştı bile. Sonuçta bu da bisiklete binmek gibi bir şeydi işte. Bir kere öğrendin mi, hiç unutmuyordun. Seneler geçse bile, bir iki saniye içerisinde hepsi geri geliyordu. Yüzünün hatları yavaş yavaş mükemmel bir şaşkınlık ifadesi alacak şekilde hizaya girdiler. "Telaş yok muydu? Yani?"

"Sonra telefon konuşması yarıda kesildiğinde, odada bir şeyler oluyormuş, ve Posenato bağırmış: "Delirdin mi sen?" ya da buna benzer bir şey. Yani korkmaktan çok şaşırmış olduğunu anlıyoruz."

Morris hayretler içinde kalmışçasına, düşünceli bir ifadeyle başını salladı. Müfettiş yardımcısı artık yazmayı bırakmış, avizenin loş ışığını yansıtan gözlüklerinin ardından sinir bozucu bir şekilde Morris'e gülümsüyordu. Morris adamın gülünç derecede tropik desenli, limonlu muzlu bir kıravat taktığını fark etti, böylesini ancak zavallı bir mahluk olduğu halde öyle olmadığını avaz avaz haykırmak isteyen biri takabilirdi. Yeniden keyfi yerine gelen Morris, buraya duvar ışıklandırması tesis etmeye ve asla 60 watt'tan daha düşük kuvvette ampul almamaya karar verdi.

"Bu da saldırganı tanıdığını gösteriyor," diyerek sonuca bağladı Marangoni.

Morris tereddütlü bir kabullenmeyi başarıyla sahneledi. "Olabilir."

Müfettiş aniden ağır gövdesiyle masanın üzerinden eğildi: "Şimdi bana bu saldırganın kim olduğunu söylemenizi istiyorum, Signor Duckworth."

Morris birden telaşa kapılmıştı. Bu kadar ani bir kendine güven ve saldırganlık beklemiyordu. Zaman kazanmak için: "Demek bunun bir adam kaçırma olduğunu düşünmüyorsunuz?"

Bu Marangoni'yi saldırı hamlesinin ortasında biraz ayazda bırakmıştı

"Hayır," dedi. "*Per niente.*"

"O halde bu *carabinieri*'nin ilgilenmesi gereken bir vaka olur, polisin değil," demeyi başarabildi Morris, bir yandan da ortaya attığı bu alakasız fikirle kendini bile şaşırtmıştı.

Ama Marangoni hiç oralı olmadı. "*Signor* Duckworth" –bütün vurguyu ikinci hecede yapıyordu– "Size saldırganın kim olduğunu sordum."

Morris derin bir nefes aldı, önce tereddüt eder gibi, sonra da kararını vermiş gibi göründü: "Görüyorsunuz, Ispettore," dedi; "bu arada, Ispettore diyebilirim değil mi, *Colonello* ya da öyle bir şey değil? Bu sabah *carabinieri* bayağı kafamı karıştırdı da."

"*Ispettore*," dedi Marangoni sabırla, besbelli artık masadaki yerine geri çekilme vaktinin geldiğini de hissetmişti. "Bunlarla kafanızı yormayın, *Signor* Duckworth. Bize ne düşündüğünüzü söyleyin yeter."

"Bir terbiyesizlik yapmak istemedim. Hayır, mesele şu ki, Posenato... yani o çok çeşitli düşmanları olan birisidir. Aynı zamanda işlerini idare etme şekli –daha doğrusu Trevisan'ların işlerini demeliyim; kendi ailesi onu işlerine karıştırmıyorlar ne de olsa– yani işlerini öyle idare ediyor ki, aslında bunu söylerken sadakatsizlik ettiğimi hissediyorum, sonuçta ben de bu düzenin bir parçası oldum artık, ama eğer Bobo'ya herhangi bir yardımı dokunacaksa, sanırım o zaman bunların söylenmesi gerek... kendisi işlerine rüşvetin karışmasına izin verecek davranışlar sergiliyor."

Bunu söyledikten sonra, Morris kendini koskoca bir kanyonu yalnızca bir çamaşır ipinin üstünde koşarak geçmiş biri gibi hissetti.

Maragoni arkasına yaslanıp, sigarasından bir nefes aldı, yoğun bir dikkatle Morris'e bakıyordu. Nasıl bir ironiydi ki bu, şimdi de Morris'in tedirgin rolü yapması gerekti.

"Şirkette çeşitli, mm, yasa dışı uygulamalar yapılıyor," diye açıkladı.

Asıstan çiziktiriyordu. Marangoni bir kez daha beklemedeydi ama bu sefer Morris lutfetmedi.

Yukardan bakan ve babacan bir tavırla, müfettiş: "Bu İtalya'da az rastlanan bir şey değildir."

Morris omuzlarını silkti. "Benim bu gibi şeylerde fazla bir deneyimim yok, gazetelerde okuyoruz tabii ama..."

"Bu yasadışı uygulamaların ne olduğunu anlatın bana."

Morris pek melodramatik bir tavırla derin bir nefes aldı, sonra hemen gözü kapalı atlamadı: "Bunu söylersem, şirket teftiş edilecek anlamına mı gelir? Çünkü, nasıl desem, bu şirketin batmasına yol açabilir."

"Belli olmaz." Marangoni'nin sesi yumuşaklıkla sertlik arsında gidip geliyordu, sonra ikinci şıkta sabitlenip, son noktayı koydu "Ama bana anlatmanız gerekenleri anlatmazsanız, teftiş edileceğine emin olabilirsiniz."

Morris hâlâ duraksıyordu. "En azından, eğer teftiş edilecek olursa, bu tüyoyu size benim verdiğimden, ailenin, özellikle de Bobo'nun, yani *Signor* Posenato'nun haberi olmayacağına söz verebilir misiniz?"

"Evet," Marangoni biraz fazla heves belirtisi gösteriyordu. Morris böyle durumların hep onun dehasını kanıtlayan fırsatlar yarattığını düşünmekle yetindi. Şu an tek sorun, kaş yapayım derken göz çıkarmak olabilirdi

Böylece anlatmaya başladı ve birer birer Trevisan Şaraplarının büyük miktarlarda şirket vergisi ve katma değer vergisi (vergi burolarındaki memurlara rüşvet vererek) kaçırdığını, sahte faturalandırma yapıldığını, en kötüsü de kesinlikle kayıtlara geçmeyen işler için geceleri kaçak göçmen çalıştırıldığını, bunlar için ne vergi ne de sosyal güvenlik primi ödendiğini açıkladı. Bütün bunlar yetmezmiş gibi, Posenato bu göçmenlere o kadar kötü davranıyordu ki, Morris sırf insanlık namına bir yurt açıp, onları oraya yerleştirmişti, neyse ki *Signora* Posenato canayakın desteğim eksik etmemiş, kilisenin de yardımıyla, kullanılmış ayakkabı ve kıyafet yardımı yapmıştı. "Sonra dün gece..."

"Sì?"

"*Mi scusi*, arkadaşınız yazıyor da, bize yetişmesi için biraz durayım demiştim."

"Dün gece neler olduğunu anlatın."

"Dün gece – ve bunun tam da *Signora* Trevisan'ın öldüğü gece meydana gelmesini tuhaf buluyorum..." Morris sanki bu garip rastlantıyı yeni fark etmiş gibi bir an durdu. "Evet tuhaf, değil mi?"

"*Per favore, Signor* Duckworth, dün gece..."

"Dün gece Bobo bütün göçmen işçileri kovdu."

"Ah, ama neden?"

Morris utanmış gibi görünmekte hiç zorlanmadı.

"Anlaşılan içlerinden ikisini, ıhıh, sabah erken saatlerde, ofiste homoseksüel eylemler icra ederken bulmuş."

"Ve hepsini mi kovmuş?"

"Bana da çılgınca geliyor, ama o çabuk öfkelenen birisiydi. Ya da belki de böyle bir şeye daha fazla göz yumulması gerektiğini düşünmüştü." Morris tereddüt etti. "İşin aslı şu ki, zencilerden tiksinirdi o." Sonra dehşet içinde, Bobo'dan konuşurken geçmiş zaman kullandığını fark etti Allah kahretsin! Omurgasının etrafındaki bütün kaslar isyan etmekteydiler. Bir an gerçekten un ufak olacağını zannetti. Nefesi çıkmıyordu. Bakışlarını kaldırırken, önünde açılan bir kelepçeyi görmeye hazırlanmıştı bile. Onun yerine, adamların yüzlerinde daha fazlasını öğrenmek için duydukları sabırsızlıktan başka bir şey göremedi. Embesil hevesleri sayesinde hiçbir şey fark etmemişlerdi. Sesini kasete de aldıkları yoktu. Morris yüksek sesle iç geçirdi, hatta teatral bir poz takınmıştı, sanki onlara ikinci bir şans vermek ister gibiydi. Hani satranç oynarken insan zayıf rakibini acele bir adım atmadan önce tahtayı biraz daha incelemeye teşvik eder ya! Aynen öyle. Eğer onların üstü olmuş olsaydı, ikisini de derhal kovmuştu şimdi. Sorgusuz sualsiz Zavallı göçmenler kimin umurunda!

Kendisini toparlayan Morris açıkladı: "Ben hikâyeyi bir göçmenden ve Forbes adında birinden duydum, Peter Forbes, ken-

dısı İngilizdir ve benim arkadaşım olur, yurdu idare ediyor. Bu sabah yaşadıkları yurda gittim, çünkü Forbes beni araba telefonundan aramıştı, bana durumu açıkladılar: Posenato oğlanlardan ikisini, birbirlerini becerirken bulmuş, ve bu da devenin sırtını büken sap olmuş."

Bu ifadeyi duyan asıstan kafası karışmış gibi bakınca, Morris gayet müsamahalı bir tavırla İtalyancadaki karşılığını açıkladı: "*La goccia che ha fatto traboccare il vaso,* kaseyi taşıran damla. Fakat yine de," diyerek nazikçe ekledi, "İngilizce deyim buraya daha uygun kaçıyor."

"Yaa öyle." Marangoni sabırsızlanıyordu. "Ama..."

"Ben de ofise gittim," diye devam etti Morris, "konuyu Bobo'yla görüşmek için. Göçmenler olmadan, benim İngiliz bir şirketle pazarlığını yaptığım, o yüzden de sorumluluk hissettiğim bir sözleşmeyi yerine getiremeyeceğimiz için endişelenmıştim. İşte o zaman da, neyle karşılaştığımı biliyorsunuz."

Doğruca polis memuruna bakıyordu, mülayim gözlerinde sıkı prova edilmiş bir saflık vardı

"Ama, *Signor* Duckworth, size sorduğum soru şuydu, *Signor* Posenato gecenin bir yarısında fabrikaya, özellikle onları kovmak için mi gitmişti?"

"Hiçbir fikrim yok. Kovmak için gitmiş olamaz, özellikle sorun onları, ııh, daha önce de söylediğim gibi, onları burosunda birbirlerini becerirken basmasıysa..."

"Hayır. Sorumu sormamın sebebi tam da bu işte."

Morris daha yeni yeni bir şeylen farkeden birinin surat ifadesini takınmayı başardı. "Haklısınız. Aslında, biliyor musunuz, neden kalkıp ofise gittiğini çıkaramıyorum. Belki de sık sık şirketi kontrolden geçiriyordu, biliyorsunuz yani, gece vardiyasını. Şu göçmenlerden çok şüphelenıyordu, hep iyi çalışmadıklarından ya da bir şeyler çalmalarından korkardı. Belki bu kontrolleri alışkanlık haline getirmişti, ama bana hıç bahsetmedi. Sanırım bunu kansına sormanız gerekecek. Hatırlıyorum da dün gece tam biz çıkarken –herhalde birlikte akşam yemeği yediğimizi bi-

liyorsunuz– evet, tam biz çıkarken, bir telefon geldi; belki de o telefonla ilgili bir şeydi."

Bunu duyan Marangoni ve asistanının arasında Morris'in hep bayağı bulduğu, o bilmiş bakışlar gidip geldi. Babasının pub'dan dışarı atıldıklarında eve getirdiği arkadaşlarıyla birbirlerini durtukleyip "anlarsın ya, anlarsın ya" gibilerinden fırlattıkları bakışlardı bunlar. Derhal itiraz etti: "Hayır, öyle bir şey olabileceğini zannetmiyorum."

Marangoni gür kaşlarını kaldırdı: "Nasıl bir şey?"

Morris şöyle bir sakınleşti: "Onun, ıhıh, evlilik dışı bir ilişki yaşayacak türden bir adam olduğunu zannetmiyorum."

Müfettiş gülümsedi, sonra sandalyesini itip, ayağa kalktı: "Probleme sebep veren iki göçmen, onlarla görüşmemiz mumkun mu?"

"Öyle sanıyorum," Morris giderek daha akıcı bir şekilde yalan kıvırmaya başlamıştı. "Onlarla konuşmanız için yurda kadar gitmeniz gerekecek." Yerini tarif etti.

"Bunları *carabinieri*'ye anlatmamışsınız."

"Neleri tam olarak?"

"Şirketteki yolsuzluklar. *Signor* Posenato'nun göçmenleri kovması."

Morris özür dilercesine bir ifade takındı. "Anlatmam gerekirdi sanırım, ama doğrusunu isterseniz biraz sersemlemiştim. Yani, ofisi o halde bulunca. Bana tek sordukları orayı ne şekilde bulduğumdu. Saat kaçta. Nereden aramıştım falan filan. Biraz üstünkörü bir sorgulama gibi gelmişti. Beni bir saatten fazla tutmadılar, zaten daha çok fotoğraf çekmekle, ölçü almakla meşgul oluyorlardı."

"Tabii, tabii." Marangoni ve yardımcısı karşılıklı tatminkâr bakışlarla birbirlerine gülümsediler.

Morris devam etti: "Aslında o görüşmeden ancak bir ıkı saat sonra, olayın şu kovduğu insanlarla bir alakası olabileceği aklıma geldi."

Gerçekte bu fikir aklına geleli tam tamına iki dakika olmuş-

ıu ve bu ideal bir çözümdu işte: suçlu göçmenlerdi. *Carabinieri*'ye de aynı şeyi anlatmamakla kendi kuyusunu kazmış sayılırdı Her neyse, şu an unutulmaması gereken şey, bir kimse gerçekte nasıl öldürülmuş olursa olsun, öyle değil de başka bir şekilde öldurulmüş olması da son derece mumkundü, çunkü sonuçta herkesin bir başkasından kurtulmayı istemek için mukemmel sebepleri olabilirdi.

İki polis memuru kapıya doğru yönelmişler, veda ediyorlardı ki, kendini hünerinin doruğunda hisseden Morris onları durdurdu: "Kusura bakmayın ama başlarken benimle konuşmak istediğiniz ıkı şey olduğunu söylememiş miydiniz? Bütun bunları bir kere daha yaşamak istemiyorum da."

Holde ayakta durıyorlardı. Buranın zemini cilalı siyah beyaz karo taşlardan oluşuyordu, alçı sıvalı tozlu duvarlarda lake portreler, tepelerinde dökme demir bir şamdan asılıydı. Casa Trevisan'da mutlu olabılmek için yapacak çok ış vardı henüz.

"Ah." Bir an Marangoni'nin kafası karışmış görundü. Asıstan not defterını kontrol etti. Neden sonra hatırladılar. "Evet, evet, diğer sorumuz şuydu: başsağlığı dıledikten sonra tam olarak saat kaçta burayı terk ettiniz? Saat kaçta ofise gitmek üzere yola çıktınız?"

"Hayır, önce yurda gittim," diye düzeltti Morris, "oradan da ofise. Vallahi bakalım..." Ama ansızın nefesini tuttu. "Ah, anlıyorum, nerede olduğumu soruyorsunuz, yani olay anında, ah..." Düşünurmüş gibi yaptı. "Vallahi *carabinieri*'ye de söylediğim gibi, gerçekten de saatin tam olarak kaç olduğunu bilemiyorum. Yani önce *Signora* Trevisan'ı görmek için bır koşu buraya geldim –yedi buçuk veya sekiz gibi– sonra geri dönüş yolunda meydandaki bara uğradım, o kadar şok olmuştum ki. Bana kendi annemin ölumunu hatırlattı." Bu son cumlesinin sadakatsizliği onu bir an duraklattı. "Sonra arabaya atlayıp, yurda gittim. Orada Kwame adında bir göçmenle konuştum. Ismini hecelememi ister mısınız? Soyadını bılmıyorum Belki de Kwame soyadıdır. Her neyse, oraya ne zaman vardığımı ona sorabilirsiniz, çünkü benim hıçbir fikrim yok."

"Arabadan kimseye telefon ettiniz mi?"

Morris düşündü. "Hayır, ah evet, bir dakika, karımı, Paola'yı aradım. Cenaze işlemlerini konuşmak için."

"Saat kaçta?"

Morris tekrar omuzlarını silkti. "Gerçekten de hiçbir fikrim yok. Korkarım bunu ona sormanız gerekecek. Bugün oradan oraya savruldum durdum diyebiliriz. Olanlara inanmakta hâlâ güçlük çekiyorum."

Polisler gidip, Azedine ve Farouk'u enselemek için yanıp tutuşuyorlar, Morris ise hâlâ çene çalıyordu: "Biliyor musunuz, sabah uyandığımda aynada gördüğüm insandan bambaşka gibi biri hissediyorum şu an kendimi, önce kayınvalidemin ölümü sonra da bu olay, şirkette halledilmesi gereken durumlar, cenaze... Yani size de hiç böyle bir his geldiği olur mu? Sanki etrafınızdaki her şey gerçekliğini yitirmiş ve..."

Heybetli cüssesiyle Marangoni, bütün bu ev hayatı bunalımlarını delen bakışlarla ona öyle bir bakıyordu ki, Morris kısa kesti. "Aslında, acele etsem iyi olacak," dedi. "Cenazeye davet edecek bir yığın insan var daha."

17

Mo, diye fısıldıyordu karısı mum ışığında. Morris başını kaldırdı, kapıya doğru dönmeden önce Antonella'ya, karşılıklı paylaşıp durdukları o yoğun sempati bildiren bakışlardan birini daha fırlattı. Onlarında duran ceset şimdi ellerinde bir buket çiçek tutuyordu. Cilalı parke ve mobilyadan yükselen balmumu kokusuna gelişigüzel karışan bir parfüme bulanmıştı. Şatafatından yanına yaklaşılmayan bir duvar saati geceyarısını vurdu. Yeni bir gün olmuştu bile.

"Mo!"

Cesedin yanından uzaklaşırken haç çıkarmayı unutmayan Morris (yoksa biraz abartıyor muydu?) Paola'nın yanına, kapıya doğru gitti. O geceliğini giymişti bile.

"Bir şey unutmadın mı?" Paola'nın ufacık gözleri mum ışığının kasvetinde parıl parıldı. Aynı ışık duvarda asılı bir İsa heykelinin göğsünde kanayan seramik bir kalbi de aydınlatıyordu, bütün bu ıvır zıvırlar mümkün olan en kısa zamanda çöpü boylayacaklardı.

"Bir saatten fazla zamandır bekliyorum," diye itiraz etti. "Bu gece burada kalmamızın sebebi bu değil miydi?"

Paola'nın cildinde öyle bir tazelik vardı ki, bu onun büyük ihtimalle bir iki dela kendi kendine boşalmış olduğuna işaret ediyordu. Bunun düşüncesi Morris'i hem heyecanlandırıyor, hem de içini sıkıyordu.

"Ablanın da kalmasını beklemiyordum."

"Kalmışsa kalmış, kimin umurunda? Onu etkilemek zorunda değilsin herhalde. Neyin var senin?"

"Ama..."

"Bütün gece sertleşmiş vaziyette oturmayı planlamıyorsun, değil mi? Annem öldü nasıl olsa. Onun için bir şey fark etmiyor."

Morris her ne kadar gerçekten Tanrı'ya inanmasa da, geleneklere saygı göstermenin (kafasındaki gelenek kavramı duvarlara astıkları bu ucuz hatıralık eşyalar değildi elbette) hem terbiyeli, hem de genç bir kadına oldukça yakışan bir hareket olduğunu düşünüyordu.

"Kimseye terbiyesizlik etmek istemem," dedi.

Paola'nın sesi ağır kokulu odayı doldurdu: "Biz bir ara vereceğiz. Sonra yine ineriz."

Antonella'nın kılı kıpırdamamıştı. Bir gün içinde üstüste yediği vurgunlardan sonra baldızının olağanüstü bir ağırbaşlılık ve asalet sergilediğini düşündü Morris bir kere daha. Önünde merdivenleri tırmanan karısı geceliğini sıyırıp, kusursuz poposunu sergiledi, şöyle bir salladı ve fısıldadı: "Yala." Morris'in birden tüyleri ürperdi.

Stres cinsel performansta tutukluk yaratan bir faktördür elbette. Antonella'ya daha yakın olmak için duyduğu arzunun giderek artması bir yana, Morris'i cesedin başını terkedip, hemen yukarı koşmaktan alıkoyan şey, sabahleyin bambaşka bir ruh halinde, gayet uçarı bir şekilde kendisinin kışkırtmış olduğu beklentileri şimdi karşılayamayacağı endişesiydi. Ama sonunda merdivenlerde Paola'nın gözüne soktuğu kalçalarının yapamadığı şeyi, odanın lezzetli kasveti ve eski dört direkli kayıola yapabildi. Massimina'nın bu ağır yün şiltede annesinin yanında yatarak geçirdiği senelerin düşüncesi; önce babası öldüğünde küçücük bir kızken, sonra ergenlik yıllarında; yavaş yavaş to-

murcuklanan o göğüsler, yumuşacık uzayan tüyler, bütün bunlar olurken yanında yatan o yaşlı kadının zamanla çürüyüp, bozulması –ölüsü de şimdi aşağıda yatıyordu zaten– sonra kendisinin olağanüstü bir şekilde bunları kendine mal ettiği, neredeyse yuttuğu, içine aldığı, sözde tüm evrem yalayıp yutan Zeus gibi mesela, ya da nihaî bir komünyon, bir kurban etme ritüelinde kendisinin bunlar tarafından yutulduğu fikri – işte bu düşünceler sonuçta sevgili Paola'nın -onun da bir suçu yoktu ki aslında– istediği ereksiyonu sağlamıştı.

O sırtüstü yatar, karısı üzerinde bedenini geriye atmış çalışırken, yatak örtüsünün tozlu kokusunu içine çekiyor, başucu sehpasının üstünde duran fotoğrafa bakıyordu. *Mamma* burada yalnızca kırk yaşlarında, büyük ablalar ergenlik çağında, sevgili Mimi'yse tombul bir okul çocuğuydu. Onu o zamanlar tanımış olmayı ne kadar isterdi! Hiçbir şey masumiyetini yitirmemiş olacak, bütün hayatları önlerinde uzanacaktı. Hissettiği pişmanlık değil, daha çok bir başkası olma arzusuydu ki, bu da kendi çapında gayet tatmin edici bir histi. Orgazma yaklaşırken, hayatında ilk sevişme deneyimini, Cinsî Sapık Giacomo'yla kız arkadaşını öldürdükten hemen sonra Massimina'yla yaşadığını hatırladı, bu gece de Bobo'yu öteki tarafa gönderdikten sonra, sarıldığı kadının aslında Massimina olduğunu hissediyordu.

Tek bir farkla: o ilk aşk gecesinde doğum kontrolü kullanılmamış, daha bütün, daha güven dolu bir yakınlık paylaşılmıştı.

"Mimi!"

Daha sonra ay ışığının loşluğunda, Paola sordu: "Mo, sekiz buçukla on arası ne yapıyordun?"

"Efendim?" Kwame'ye buluşmak için sabah erkenden kalkması gerektiğini hatırlamıştı birden. Aslına bakılırsa şu sıra hayatında olan biten çok fazla şey vardı. Bir sekreter lazımdı ona.

"Beni dokuza çeyrek kala aradın. Polisi saat on gibi aradın. Peki arada ne yapıyordun. Biliyorsun Bobo saldırıya uğradığında ya da kaçırıldığında... her neyse... saat dokuz buçukmuş."

"Aman Allahım, benim yaptığımı düşünmüyorsun herhalde?"

Paola sesini çıkarmadı.

"Villa Caritas'a gittim," dedi içerlemiş bir tonla. "Ve bil diye söylüyorum, polis çoktan şüphelileri belirledi. Görünüşe göre Bobo dün gece göçmenlerden ikisini işten kovmuş. Tabii ki müfettiş onların suçlu olduğunu düşünüyor. Saldırganların onlar olması, Bobo'nun arabasını almalarını da açıklıyormuş."

"*Oddio!*" dedi Paola kısık bir sesle.

Sonra sessizlik oldu. Morris karısının bu konu hakkında biraz daha konuşmak, ayrıntıları duymak isteyeceğini düşünmüştü. Ama Paola tuhaf bir şekilde suspus olmuştu. Bu Morris'i rahatsız etse de, kendiliğinden birtakım bilgileri ifşa etmenin akıllıca olmayacağını da seziyordu. Sonuçta, Paola ne biliyor olabilirdi ki?

Tam uykuya dalmak üzereyken, Paola bedenini ona doğru devirip, fıldıldadı: "Bana Mimi diye seslenmen de bayağı garipti bu arada."

"Ne!" Panik duygusu üzerine çöken rehavetin bugusunu bir anda dağıtmıştı.

"Aslında hoşuma gitti diyebilirim. Sevıştiğin insanın bir başkasını hayal ettiğini düşünmenin, bilmiyorum, seksi bir tarafı var. Bir dahaki sefere ben de sana başka bir adla seslenirim. Bobo'yu götürdüğümü farzederim mesela. Ne dersin?"

Morris karısınınki gibi fikirlere sahip olan birisinin kaderlerin en kötüsünü çekmeye müstahak olduğunu düşünüyordu. Eğer ilk aşkıyla evlenebilmiş olsaydı, onu asla terk etmez, aldatmaz ve tüm hayatı boyunca onunla böyle sapık oyunlar oynamak zorunda kalmazdı. Sırtını dönüp, Mimi'nin bir zamanlar uyuduğu çarşafların üzerinde kıvrıldı ve bir kere daha onun kokusunu, sesini hayal etmeye çalıştı. Belki de kurtuluş Mimi'ye daimi bir mevcudiyet kazandırmakta yatıyordu. Önünde bir hayli ötelere uzanıyor gibi duran bu yolda ona sürekli tavsiyelerde bulunsun, rehberlik etsindi.

Yarın Paola'ya temelli olarak buraya taşınacaklarını haber verecekti. Buradayken kendini Mimi'ye daha yakın hissediyordu.

18

Bir şeyi gizlemenin en iyi yolu onu açıkta yapmak olabilirdi elbette. Yani şüphe içindeki ebeveyn ya da sevgili, veya dedektif gölgeleri yoklarken, güpegündüz ortalıkta saklamak bazı şeyleri. İnsan kocasının aşk mektuplarını bulmak için, büfenin üzerindeki kâğıtların içine bakmazdı, çünkü adamın bunları bir sandığın dibine gizleyecek kadar sağduyuya ya da utanca sahip olacağını düşünürdü doğal olarak. Aynı şekilde insan çalıntı bir arabayla bir cesedi de nehir kenarındaki ışlek bir caddenin üzerindeki polis karakolunun tam karşısında aramazdı.

Daha doğrusu Morris böyle umuyordu. Çünkü Kwame'ye oraya park etmesini söylemişti. Ancak cesedi gömdükten sonra –bu da kendi çapında muhteşem bir gupegündüz suç işleme hadisesi olacaktı– araba bir ormanın kuytularında daha geleneksel bir saklanma yerine götürülüp, orada kaderine terkedilecekti. Orada da hiç şüphesiz çok geçmeden elle konulmuş gibi bulunacaktı.

Tıpkı bir zamanlar kaçırdığı kurbanını kalabalık Rimini plajında saklaması gibi şimdi de, bu talihsiz ve kesinlikle önceden planlanmamış suçu İtalyan hayatının iki klasik odak noktasının

-otopark ve mezarlığın- arasına sokmayı umuyordu Morris.

Saat altıda aşağıya indi, zavallı Antonella için bir fincan kahve hazırlayıp, perdeleri sımsıkı çekili *soggiorno*'ya getirdi. Tabutun içine şöyle bir bakıp, gördüğü şey üzerine bir iç çekti, cenazeyle ilgili özel talimatlar olması ihtimaline karşın vasiyeti bulmanın önemli olduğunu söyledi. Antonella'nın vasiyeti evlerindeki kasadan alıp getirmeye söz verdiğini duydu. Guzel Ilk iş, diyerek bir önem getirdi, polisi arayıp, bir gelişme olup olmadığını öğrenmekti. Antonella kirli saç tutamlarını alnından geriye iterek hole çıktı ve telefon açtı, henuz şafak sökmemişti bile. Morris yanıbaşında bekliyor, huzursuz hallerinin sempatik bir ilgi alameti olarak yorumlanacağını umuyordu. Ahizeyi yerine koyan Antonella ağlamaya başladı.

Morris kolunu omuzlarına doladı.

"Onu bulmuşlar mı?" Nefesini tutmuştu.

"Kim olduğunu söylemeyen birinden bir telefon gelmiş."

"Ne?"

"Bobo'nun hak ettiğini bulduğunu soylemiş."

Hâlâ onu kollarında tutan Morris, gelecekte yuvası olacak evin kasvetine gözlerini dikip bakmakla yetindi. Nasıl olmuştu da birisi telefon açmıştı? Neden her desteden mutlaka bir joker, kendisinden daha sapık birisi çıkıyordu?

Arabada bilinmeyen numaraları arayıp, bir numarayı çevirdi Stan'in bu saatte ayakta olmayacağını unutmuştu tabii. Telesekreter mesajının o utanç verici İtalyancası duyuluyordu. Morris tam bir mesaj bırakmak üzereydi ki, uykulu bir ses: "Selam, vay bee, erkenmiş."

Morris özür diledi. Bütün gece ayaktaydı ve düşünememişti işte. Sonra *Signora* Trevisan'ın -yani Antonella'nın annesinin- öldüğünü ve Antonella'nın da ondan Stan'i arayıp dersleri iptal etmesini rica ettiğini söyledi. Yeni bir talimata kadar ders olmayacaktı. Eğer parası odenmemiş dersler varsa, Morris bizzat hesabı kapatacaktı. Ona ne kadar borçları vardı?

Stan ajandasına bakıyordu besbelli. Düşüncesi bile ne kadar tuhaftı – Stan'in bir ajandası vardı! Dört ders için yuz kırk bin.

Astronomik, diye aklından geçirdi Morris, telefonu kapatırken. Saatine otuz beşbin! Inanılmaz! Kendisi asla yirmi beşden fazla istememişken! Hem o çok daha iyi bir öğretmendi!

"Değil miydim, *cara*?" diye sordu Daha ahizeyi kaldırmadan onunla konuşmaya başlıyordu artık. Ama Mimi'den bugün ses çıkmıyordu. Morris birden bunun ne kadar kadınsı bir hal olduğunun farkına vardı. Böyle canının istediği zaman konuşması, bu kasıtlı dilsizlik dönemleri, ardından gelen beklenmedik mudahaleler, uzun uzun kendini özletmeler, sonra da en ummadığı bir zamanda kulağına fısıldamalar. Sanki bir tanrı gibi, bütün kontrol ondaydı.

"Eğer sen bana yapmamı söylemeseydin," dedi, "Bobo'yu asla öldürmeyeceğimi takdir ediyorsundur herhalde."

Hâlâ bir cevap yoktu

"Dün gece sevıştiğim sendin," diyerek devam etti. "Senin fotoğrafına bakıyordum. Senin ismini sayıkladım."

Görünüşe bakılırsa bundan fazla etkilenmemişti. Allah belasını versin o zaman. Morris telefonu kapattı. Aynı anda, eğer Uffizi'den portreyi satın alamayacak veya çalamayacaksa bile, iyi kötü bir ressamdan bir kopyasını sipariş edebileceğini düşünüyordu. Casa Trevisan da hiç fena durmayacak bir resimdi. Her yerlerinden kan fışkıran İsa heykellerine bin kere tercih ederdi doğrusu Bu konuyu Forbes'a açacaktı.

"Ne" –Valpantena'dan yukarıya süratle yol alırken, telefonu bir kere daha eline almıştı– "sahiden de kız kardeşini mi düşünüyorsun? Haydı ama, Mimi, yani biz olsak öyle acayip seks oyunlarına hayatta bulaşmazdık, değil mi? Nasıl da masum âşıklardık biz. Neden bir çocuk yapıp, evinin kadını olmuyor sanki? Sen hep bunu isterdin. Baba olmayı çok istiyorum, Mimi."

Ahizeden gelen, belli belirsiz bir ses: "Morri, o hamile" dedi.

Morris öyle afallamıştı ki, arabayı yolun kenarına çekmek zorunda kaldı. Bir an telefona bakakaldı, sonra küçük bir ihtimal de olsa polisin onu takip ediyor olması durumunda, bunu şüpheli bulacaklarını düşündü. Belki cesedi oraya attığını ya da biriyle buluşacağını falan düşünebilirlerdi. Arabayı tekrar yola

çıkardı, bir tırın önünü kesmişti. Dikiz aynasından ölkeden çılgına dönmüş şoförü gördüğü zaman, bunun şaraplarını teslim almaya gelen Doorways tırı olduğunu fark etti. Göçmenlerin kovulmasının sonucunda teslimat henüz hazır edilmemiş olabilirdi pekâlâ. Ama Morris öyle heyecanlanmıştı ki, bununla kafasını meşgul edecek hali yoktu.

"Nasıl olur?" diye sordu. "Ne zamandan beri? Her zaman doğum kontrolu kullanmakta ısrar eder." Sonra parmaklarıyla çeşitli oyunlar oynadığı seferleri hatırladı.

Ama tıpkı bir kâhin gibi, Massimina sorgulanamazdı. Aslında tam da bu esrarlı, gizli kapaklı tarzdı sese inandırıcılığını veren şey. İnsanla gevezelik edip, çene çalan bir hayalete kim inanırdı ki? Madonna, tanrıça, bir görünür, bir kaybolurdu – insanın dünyevi deneyiminin bir nevi suzgeçten geçirilmiş haliydi, bir vardı, bir yoktu. Tanrı verir ve Tanrı geri alır. Onun sözleri ihtimaller fırtınasından adeta cımbızla çekilip alınmış parçacıklardı, insan bu parçaları birleştirip, ima edilen bütüne ulaşıyordu. Morris tatminkar bir hisle bu şekilde eski ve onurlu bir geleneğe kanalize olduğunu düşündü.

Demek Paola hamileydi. Çok yakında Morris çok mutlu bir adam olacaktı.

Forbes mutfak masasına oturmuş yazı yazıyordu. Dondurucu soğukta korunmak için üzerine en az üç kazak, bir de palto geçirmişti. Bu arada genç Ramiz karşısında tir tir titriyor, bayat bir ekmeği kemiriyordu. İçeri girdiğinde, Morris kendisini tam da ona ihtiyaç duyulduğu sırada onadan kaybolmuş bir baba gibi hissetti. Dün sabah bu insanların yaşam damarları kesilmişti ve Morris onlara yardım etmek, rehberlik etmek için yanlarında olamamıştı. Derhal, hatta eşiği geçerken, kendisine üç adet sert dilli emri dikte etti: ona güvenen bu insanların hayatlarına bir çekidüzen vermeliydi; karısıyla Trevisan evinde yaşamak ve doğru dürüst bir aile sahibi olmak konusunu açık açık konuşmalıydı; her şeyden önemlisi, bu cinayeti işlediğine göre, şimdi durumdan en iyi şekilde faydalanmalı, hem sosyal hem de ticari anlamda başarılı, cömert, düzenli, sağlam temellere oturmuş

bir hayat kurmalıydı. Toplumsal bir şahsiyet olmalıydı.

Güzel.

Eğer o, Morris Duckworth, bu amaçlardan sapacak olursa, fırtınada sürüklenen bir yapraktan farkı kalmayacak, bir polis soruşturmasından diğerine savrulacak, ehemmiyetsiz kabahatlerinin labirentinde kaybolup gidecekti.

En kötüsü, Mimi'yi sonunda bir hiç için öldürmüş olacaktı

Forbes'un omzunun üzerinden eğilip, okudu: Rönesans kültürünü yerinde özümsemeye hevesli ciddi ve bilinçli öğrenciler için... Muhteşem Verona şehrine yalnızca sekiz kilometre uzaklıktaki Profesör Forbes'un İtalyan Sanatı Okulu adı kadar anlamlı Villa Catullus'da kuruludur. Burada günlük hayatımıza ve insanoğlunun yaratıcılığına dair vizyonumuza parolamız *gratia placendi* hükmeder. Dört haftalık kurslara katılan öğrenciler..."

Morris sordu: "Diğerleri nerede?"

Forbes yorgundu ve belli ki fazla kendinde değildi. Kâğıdı karalamalar ve düzeltmelerle doluydu. Azedine ve Farouk'un dün gece sırra kadem bastığını anlattı. Polisler gelip evi aradıkları zaman Senegallilerin ödleri patlamıştı. Diğerleri şimdi yukarıda toplanıyorlar, ne yapacaklarına karar vermeye çalışıyorlardı.

Morris Forbes'un ilanı nerede çıkarmayı düşündüğünü sordu.

"Çeşitli yayınlarda," dedi Forbes muğlak bir ifadeyle, "şey, aaah, özel eğitim sektöründe."

"Okulun ismini büyük harfle yaz," dedi Morris. Sesine son günlerde ona çok doğal gelen o otoriter ton yerleşmişti. "Başlangıç tarihinin temmuz olduğunu yazabilirsin. O zamana kadar burayı hazırlamış oluruz. Bu arada, herkesi kahvaltı için aşağıya çağırıp, çalışma odasındaki şömineyi yakabilirsen minnettar olurum. Ben on dakika sonra dönerim."

Yeniden arabaya bindi, Quinto'ya gitti, pasticceria'dan yirmi tane croissant, kahve, süt, şeker, tereyağı ve reçel satın aldı. Eli çoktan kontak anahtarına gitmişken, birdenbire aklına asla karşı duramayacağı türden cömert bir fikir geldi. Arabadan indi, gensin geri büfeye yürüdü, ve ellerindeki en iyi sigaralardan ikiyüz tane istedi. "Kendim için değil, anlıyorsunuz değil mi?" diye de

açıklama yaptı, çünku sigara içen biri olduğunun duşunulmesinden nefret ederdi. Sigara içmek çok çirkin bir şeydi. Fakat Morris'in alışkanlıkları uykulu genç kadının zerre kadar umurunda olmamıştı. Sandalyesine çıkıp, ust raftaki paketlerden birini çekiştirdi. Bu arada Morris'e de eteğinin altının güzel bir manzarasını sunmuş oldu. Zaten kıyafeti de incecik bir gecelikle, üzerine rasgele alınmış bir yün ceketten ibaretti. Seyrederken bir yandan da duşünüyordu Morris: insanlar birbirlerinin kusurlarına, utanmazlıklarına öylesine alışmışlardı ki, Morris kolaylıkla şu sattıkları rezil pornografik dergilerden bir tane alabilir (hayatta böyle bir şeye cesaret edemezdi), hatta kadına bir seri katil olduğunu soyleyebilirdi ama kadının kılı bile kıpırdamazdı. Böyle bir çağda insanlardan başka ne beklenirdi ki zaten? Bir gıdım saygı gormek için dişinle tırnağınla savaşmak zorunda kalıyordun.

On dakika sonra, şu aç biilaç göçmenleri, ellerinde caffè latte'leri, croissant'ları ve Phillip Morris sigaralarıyla, dumanı tüten bir ateşin etrafında toplamışken, onlara artık şirketin yönetiminin bizzat kendisine geçtiğini açıkladı Artık her şey ona bağlıydı. Bu durumda onlar da derhal tekrar işe alınıyorlardı, hem bu sefer resmi olarak. Belgeleri duzenlenecek, vergileri ve sigortaları ödenecek, doğru duzgun, sendika taahhütlü sözleşmeleri olacaktı Davranışlarına dikkat ettikleri surece, devamlı bir işe sahip olacaklar, gelecek endişeleri kalmayacaktı. Odadaki buyuk masanın köşesinde gayri resmi bir tavırla, hevesli öğrencileriyle arasındaki mesafeyi indirgemeye çalışan bir öğretmen edasıyla oturan Morris, konuşmuktan sonra ortalığa çöken sessizlikte, karanlık suratlardaki inanmaz ifadeleri, küskün esmer yanaklardaki belli belirsiz gülümsemeleri gozlemlerken duygulanmıştı İşlerin kötu gitmesine o kadar alışkınlardı ki, talihlerinin dondüğüne, bir velinimet bulduklarına inanamıyorlardı.

"Devamlı işler," diye tekrarladı. Bobo'yu öldürmesinin doğru, hayır, gerekli olduğu şimdiden meydana çıkıyordu. Hem de son derece faydalı olmuştu. Eğer onu tutuklarlarsa, asıl onlar suç işlemiş olacaklar, ırklar arası iş birliğinin çarkına çomak sokacaklardı.

Kısa bir sessizlikten sonra, Kwame sordu: "Peki ya Bay Posenato geri gelirse?"

İçlerinden bazıları başlarını sallayıp, mırıldandılar ama Morris düşünüyordu: ne kadar harika, mükemmel bir suç ortağıydı bu oğlan! O sorunla vakti gelince uğraşacaklarını söyledi. "Şu an için polisler onun Azedine ve Farouk tarafından öldürulmüş veya kaçırılmış olduğu teorisi üzerinde çalışıyorlar."

İnsan böyle şeyleri nasıl da rahatça söyleyebiliyordu! Hayretti doğrusu!

Fakat şimdiye kadar biraz geride oturup, hayaller içinde alevleri seyretmiş olan Forbes şiddetle tepki verdi: "Ama bu çok gülünç!"

"Ah, bilmiyorum." Morris biraz tedirgin olmuştu.

"Farouk çok yumuşak huylu bir oğlandır, o asla böyle bir şey..."

"Vallahi," Morris sert bir çıkış yaptı, "ben onun patronun masasında kendini sıktırecek, gözü dönmüş bir ibne olduğunu da zannetmezdim."

Forbes irkilerek geri çekildi

"Birinin sapık olduğunu bir kere anlayınca," diye ısrar etti Morris, "ondan her şeyi beklersin artık, öyle değil mi? O tip insanların Bobo'yu da öldurduklerini duymak beni şaşırtmazdı doğrusu Onları buraya aldığımıza üzülüyorum o kadar Keşke şu foseptik çukuru olaymdan sonra ayıklayıp, gönderseydik!"

Forbes ağzını açmıştı, duyduklarına inanamadığı için mı, yoksa itiraz mı edecekti, belli olmuyordu. Her halükarda, ağzından tek bir kelime çıkmadı. Faltaşı gibi açılmış gözlerinde alaka ve hayret karışımı bir ifade, nemli bir parlaklıkla ışıldıyordu. Sonra sanki Latince bir şeyler mırıldandı ama kimse duymadı. Zaten Morris çoktan onu boşvermiş, gayretle devam ediyordu, çünkü birdenbire bir amaca ve plana sahip olmak büyük önem kazanmıştı. Yoksa onu bekleyen iğrenç ayrıntılarla uğraşmak için gerekli olan iradeyi hepten kaybedebilirdi. Tıpkı mucizevi iyileşmelerini gerçekleştirebilmek için uğrunda yaşayacakları bir şeye ihtiyaç duyan, o yuzden de gidip Kilimanjaro'ya tırma-

nan ya da Budapeşte'de engelli çocuklar için yurt açan kanser hastaları gibi.

"Bundan böyle," şimdi sesi farkedilir şekilde yükselmişti, "Trevisan Şarapları benden sorulacak. Şirket para kazanmaya devam ettiği sürece, sizlere doğru düzgün işler garanti ediyorum. Pratik birtakım ayrıntılara gelince, Mart sonuna kadar, burada Villa Caritas'da kalacaksınız O tarihten itibaren burası belli başlı bir onarımdan geçecek. Sizler de oturacak evler bulmakla, İtalyan toplumunda hakkınız olan konuma gelmekle yükümlü olacaksınız."

Belli başlı onarım sözü edilir edilmez, Forbes'un huzursuz yüz hatları yumuşamıştı. Zenciler ve Slavlar şaşkınlıktan kalakalmışlardı.

"Yani, bu akşam işe geri döneceksiniz. Tamam mı? Çünkü karşılamamız gereken kotalarımız var." Eğer gerekirse, Doorways'in tırı bir gece kalabilirdi. "Bu arada..." – ama bu noktada Morris duraksadı Tekrar konuşmaya başladığında sesi alçalmış ve daha samimi bir tona bürünmüştü. "Bu arada, sizinle mutlu bir haberi paylaşmak istiyorum. Karın Paola bu sabah bana ilk çocuğumuza hamile olduğunu söyledi."

Forbes hemen atıldı: "Ah, dostum benim, senin için çok mutlu oldum!"

"İyi haber, abi!" diye bağırdı Kwame. Dumanlı odanın taş zemininde bağdaş kurmuş oturan diğerleri de kendi aralarında anlaşılmaz bir şeyler mırıldandılar. Morris resmi bir minnettarlık veya tebrik gösterisi beklemiyordu zaten, öyle bir birisi değildi o (tabii ki kendisi onların yerinde olsa, bunları kesinlikle sunardı). "Kwame, benimle gel lütfen," dedi canlı bir ses tonuyla ve neredeyse askeri bir edayla topuklarının üzerinde dönerek, odayı terk etti.

İngiltere'ye gönderilmesi gereken fakslar vardı. İşçilerle konuşulması gerekiyordu. Düzenlenmesi gereken evraklar, yapılması gereken hesaplamalar, yarınki cenazenin halledilmesi gereken son ayrıntıları. Nihayet Morris gerçekten de meşgul bir adam olmuştu.

19

Vasiyette *Signora* Luisa Trevisan'ın malların ve menkullerini, hayattaki iki kızı arasında eşit paylaştırmak, kendisinin aile kabristanında, sevgili kocası Vittorio ve ardından çok gözyaşı döktüğü kızı Massimina'nın yanı başına gömülmek istediğinden başka bir şey yazmıyordu.

Başka türlüsü düşünülebilir miydi zaten?

Morris iki protokol sayfasını katlayıp, vakur bakışlarını yukarı kaldırdı. Antonella yalnızca iki akşam öncesi kristal yüzeyinde yemek yedikleri masanın antika sandalyelerinden birine oturmuş, yüzünü ellerinin arasına almıştı. Her zaman kullanılmış kıyafet toplamaya hazır olan yaşlı rahip, onun yanında durmuş elini tutuyordu. Biraz acemice tutuyor diye düşündü Morris, özellikle bu role alışkın olması gereken biri için. Kwame de, balmumuyla sıvanmış *stucco* duvarların bir köşesinde dimdik durmuş, entellektüel burjuvazi çevrelerinde çok popüler olan şu ilkel heykellere benziyordu: televizyonda acı çeken, sokaklarda hayatınızı tehdit eden yabancı dünyanın uygun şekilde paketlenmiş, şeytanı çıkarılmış hali.

Morris zekice oldukları kadar gereksiz olan düşünceler üretebildiği sürece, kendisini işlediği gülünç suçun baş kahramanı bir mahluk olarak düşünmekten kurtulmuş oluyordu. Onu bekleyen mücadele buydu işte: olmaya zorunlu bırakıldığı insandan her zaman biraz daha fazlasını olmak.

"Cenaze yarın sabah erken saatlerde olduğuna göre, aile kabristanını bugünden açmaları gerekecek herhalde" dedi.

Antonella tekrar ağlamaya başladı. Yanında *Famiglia Cristiana*'nın baskıdan yem çıkmış nüshaları duruyordu. Bunları diğer lüks dairelere dağıtmak onun görevi olmalıydı. Fakat şimdi tek yapabildiği yüzünü onlara gömüp, duygularının şiddetiyle sarsıla sarsıla ağlamaktı.

Rahip parkenin üzerinde yumuşak adımlarla yürüdü. "Çok üzgün," diye fısıldadı kayınbiraderin kulağına. "Şimdi polis buradaydı, tatsız birtakım sorular sordular."

"Ne anlamda tatsız?" Morris endişelenmiş gibi yapmakta hiç zorlanmadı.

"Kocasının gece dışarıda olmasıyla ilgili."

"Ah." Morris bunun üzerine anlayışla başını sallayabildi, gerçekten de Amonella için üzülmüştü. Ama bir yandan da Bobo gibi bir sürüngenden kurtarmakla ona çok büyük bir iyilik yaptığını düşünüyordu. Herhalde fabrikadan bir kızla ("*Bimbetta*'n") iğrenç bir ilişkisi vardı! "Evet, evet, anlıyorum. Yalnız şu da var ki... şey... birinin pratik meseleri düşünmesi gerek," diye açıkladı. "Maalesef ben burada mezarlıklarla ilgili işlerin nasıl yürüdüğünü bilmiyorum. Yani aile neleri yapmakla yükümlü, resmi makamlar ne yapıyor..."

Rahip onu bir pencereye doğru yönelttı. Pencereden görülen manzara zenginlere ağır sorumluluklarını unuttırması beklenen türden bir manzaraydı: yüzme havuzunu örten mavi brandalar, lavantadan çitler, biberiye fidanları, fundalıklarda poz veren, bakışları arzulu heykeller, onların ötesinde şehrin en güzel kulelerini ve campanello'larını –Sant' Anastasia, il Duomo, La Torre dei Lamberti– çerçeveleyen, kenarında selviler dikili araba yolu. Bu manzara Isa'nın zamanında burada olsa, aklını çelmek

daha kolay olurdu, diye düşündü Morris.

"Mezarlık makamları her şeyi halleder," diyordu Don Carlo. "Bugün mezardaki diğer tabutları çıkarırlar, yarın da yenisini en alta koyarlar. Her şeyin çaresine bakılacak."

"Neden yenisini en alta koyuyorlar?" Morris cevabını zaten bildiği soruyu sordu, sorusuna karşılık daha fazla bir şeyler duymayı bekliyordu.

"Bir başka tabut için yer açmaları gerektiğinde, en eski *defunto* üstte olsun diye."

"Kemiklerin saklandığı yere koyacakları zaman yani."

"Evet." Ama rahip daha fazla bilgi vermedi.

"Bu arada," diyerek devam etti Morris, arkadan burnunu sümküren Antonella'nın sesi geliyordu, "ben *extracomunitari*'yi, yurttaki göçmen çocukları, şey, *in regola* yapmaya çalışıyorum. Evraklar falan. Şu ana kadar vakit bulamamıştım, ama böyle birden polis falan ortaya çıkınca, anlıyorsunuz, bunu yapmam gerekecek, aksi takdirde zavallı çocuklar yine sokaklara düşecekler, açlığa ve hırsızlığa mahkum olacaklar."

Sustu. Don Carlo kibarca: "Anlıyorum," dedi.

"Her neyse, merak ettim de," diyerek sanki bunu sormak ona çok zor geliyormuş gibi aceleyle devam etti Morris, "yukarıdaki makamlarla işleri yoluna koymak konusunda acaba siz yardım edebilir misiniz, *padre*? Yani bir *hayır işi* yaptığımızı onlara açıklayabilirsiniz belki."

Morris ne kadar da İtalyan olmuştu böyle! "*Un atto di carità*" İtalyancada kulağa çok hoş geliyordu.

Gözlüklü Don Carlo ağzının kenarındaki kırışıkları bir gülümsemeyle iyice kırıştırıp, elbette dedi. Onlarla konuşurdu.

Şimdi Morris'in tek yapması gereken çatı onarım fonuna kendisinden beklenen katkıyı yapmaktı

"*A proposito,*" diyerek devam etti rahip, bir yandan da Antonella'ya doğru ilerliyordu. "Yurdunuza kıyafetleri götürdüğünüzde sizin şu *Signor* 'Orbes'la tanıştım. *Un uomo meraviglioso*!"*

"Evet," Morris'in hemen oracıkta adama karı ısınmıştı.

* "Harika bir adam!" –ç.n

"Çok kültürlü. Bir vasıta edinir edinmez San Tommaso'daki Pazar Ayini'ne katılacağını söyledi."

"Ah, bütün problem oysa, onu bizzat ben getiririm," dedi Morris. Don Carlo'yla aralarında kendi babasıyla asla paylaşamadığı türden sıcak ve karşılıklı saygı ifade eden bir gülümseme geçti. Aslında düzenli bir şekilde kiliseye gitmeye uzun zaman önce başlamış olması gerekirdi.

"Şu *scuola di cultura* fikri bir harika," dedi rahip. "Bana da ders vermemi teklif etti."

"Harikulade," diyerek hevesini belirtti Morris.

"*Palmam qui meruit ferat*,"* dedi rahip alçakgönüllülükle.

"Öyle," diyerek rastgele onay verdi Morris.

Rahibin artık gitmesi gerekiyordu. Son derece yumuşak bir edayla Antonella'ya *Famiglia Cristiana*'ları dağıtması için bir başkasına vermeyi teklif etti. Antonella ağlamaklı sesiyle, zar zor bir hayır çıkarabilmeyi başardı, dergileri dağıtmak onu biraz oyalardı, rahibin buraya kadar gelip, kendisiyle dua etmesi büyük nezaketti.

Morris gidip, genç dulun karşısındaki sandalyeye oturdu. Yansımaları aralarındaki cam masanın üzerinde, sanki bir iyi dilek kuyusundaymış gibi yüzüyordu. Antonella yeni bir gözyaşı selinin arasından gözlerini kaldırıp baktığında, Morris cilalı yüzeyin üzerinden uzanıp onun tombul ellerini tuttu. Bir yandan da Kasım ayında babasının mezarındaki çiçekleri düzenlerken bu ellerin ona ne kadar küçük, çevik ve beyaz göründüklerini hatırlıyordu.

"Dinle, Tonia" dedi –ona ilk defa böyle sesleniyordu– 'Bobo'nun gece dışarı çıkmasının tek sebebi gece vardiyasında her şeyin yolunda olup olmadığını kontrol etmekti. *Va bene*? Birkaç gecede bir gidip orada gözükmeyi kendisine görev bellediğini bana birçok defa söylemiştir."

Antonella bakımsız yüzünü kaldırıp, gözyaşlarının arasından yarım yamalak gülümsedi. Morris de ona gülümsedi. Bir

* "Zafer hak edenin olsun" anlamındaki Latince deyiş. –ç.n.

kere daha onun bu üstü başı dökülen halinin, aşikar dürüstlüğünün enfes zarîflikte bir özelliği olduğunu düşünüyordu: giderek zuhur eden bir "içi dışı birlik" özelliğiydi bu, eğer öyle bir kelime varsa yani. Böylece onu yalnızca kendisine layık olmayan, sadakatsiz bir eşten kurtarmakla kalmamış, aynı zamanda karakterinin en iyi özelliğini olgunluğa eriştirecek ızdırabı da vermişti.

Nazik bir tonla: "Şimdi sana bir iki pratik ayrıntıdan bahsetmeme izin ver. Çelenkler bu öğleden sonra Quinzano'ya geliyor. Birinin orada olup, onları teslim alması gerek. Resmi makamlarla konuşup, köye ölüm ilanları asmalarını sağladım, o konuda endişelenme. Cenaze arabası yarın sabah dokuzda evde olacak. Bu arada, samimi söylüyorum, ben senin yerinde olsam polisten beni rahat bırakmalarını isterdim. Eminim bilmeleri gereken her şeyi zaten anlatmışsındır."

Antonella başıyla onayladı. Parmakları şimdi boynunda asılı küçük bir haçı hırpalıyordu. Onun dışında üzerinde siyah bir bluz, altında da beyazlığıyla düşüncesizce sırıtan, boyutları gayet ciddi bir sütyen vardı.

"Ah... bu arada", birden hatırlamıştı, "Stan beni aradı. Bir süre için dersleri askıya alması gerektiğini söyledi çünkü birisi ona Vicenza'da bir kurs işi teklif etmiş. Borcunuzu kapatacağımı söyledim."

Antonella Morris'e boş boş bakıyordu.

"Devam etmek istediğinde, ben de sana ders verebilirim," dedi kayınbirader.

Antonella bu sefer de yalnızca başıyla onaylamakla yetiniyordu ki Morris dönüp, Kwame'ye çıkmaları için işaret ederken, ancak gücünü toparlayabildi: "*Grazie, grazie* Morris. *Sei davvero simpatico*. Gerçekten de tatlısın." Ayağa kalkıp, yuvarlak masanın etrafını dolaştı. Her iki yanağına da yumuşak bir öpücük kondurdu, biraz da kollarında tuttu. Hareketlerinde her şey'den çok diğer insanları teselli ederken kendileri teselli bulan insanların hali vardı.

"*Grazie*," diye tekrarladı. Kara erik rengi gözlen nemden parlıyordu.

Elbette bütün kişilik özelliklerinde onlara sahip olan insanları elde etme arzusu uyandıran bir yön vardır, ama Morris onun insanlara kolayca güvenen karakterini son derece çekici buluyordu. Bu hali ona Mimi'yi hatırlatıyordu. Halbuki Paola desen, o kimseye bir gıdım olsun güvenmezdi. Kendi kocasına bile.

"Endişelenme," dedi. "Eminim her şey sonunda yoluna girecek."

Bir an için neredeyse kadına kocasını geri verebilmeyi diledi içinden. Hayır, neredeyse değil. Bunu gerçekten de diledi. Derin bir üzüntü duyuyordu. Bu dokunaklı sahneyi daha fazla uzatmamak için, onun yuvarlak omuzlarını hafifçe sıktı, Kwame'ye işaret edip, çıktı.

Arabaya bindiklerinde, Morris Kwame'nin kullanmasını istedi. Böylece genç İngiliz erkeği Üçüncü-Dünyalı suç ortağını rahatça gözlemleme fırsatı bulacaktı. Gerçek zencilerin o pullu derileri, neredeyse bir kabuğa benziyordu. Kendisinin fazlasıyla hassas, "kuruyup parşömenleşmiş şeftali kabuğu" derisinden çok daha kalındı mutlaka. Gerçi Paola'nın muazzam nemlendirici koleksiyonundan numuneleri kullanmaya başlamıştı artık. Yalnızca kendini beğenmişlikten değildi bu, bir kadının kozmetik çantasının esrarengiz kuytularını karıştırmak ona haz veriyordu.

Aklı yeniden *Signora* Trevisan'ın dikiş sepetinde bulduğu, Mimi'nin yamanmış kuloduna gitti. Acaba Paola'dan onu giymesini isteyebilir miydi bir şekilde? Bu onu tahrik eder miydi acaba?

Sonra birden Paola'nın şimdi hamile olduğunu hatırlayınca, sakınleşip, daha saygılı bir tutum benimsedi. Paola'yla işler pekâlâ yoluna girebilirdi. Antonella'nın sofuluğunun peşinden koşmanın bir anlamı yoktu. Belki de ona bu hayatta layık görülen görev Paola'dan iyi bir kadın yaratmaktı. Onun için bir sına-

maydı bu belkı de Daha düzgün ve onurlu bir hayat yaşamak için henüz şansı vardı belki de.

"Bundan böyle, bu arabayla beni nereye istersem oraya götüreceksin."

"Tamam, patron."

Avesa'dan yokuş aşağı inerken bir viraji alan araba tehlikeli bir şekilde yolun ortasına doğru savruldu. Kwame karşıdan gelen bir motorsiklete çapmamak için direksiyonu kırmak zorunda kaldı. Elma yanakları tepkisiz kalmış, sanki hiçbir şey olmamış gibi davranmıştı. Morris de tepki vermemişti fakat açıkça beti benzi atmıştı. Sonra Kwame taşra asfaltının Trento'dan gelen *statale*'yle kesiştiği noktada kırmızı ışıkta durmayıp geçince, Morris bunun en doğru tutum olduğuna karar verdi. Beklenmeyen şartlara karşın bu alçakgönüllü boyun eğme insanın talihini sigortalayan şeydi.

"Aynı zamanda benim sekreterim olacak ve ben olmadığım zamanlarda şirketi nasıl yöneteceğini öğreneceksin," diyerek devam etti Morris kararlılıkla. "Bilhassa Villa Caritas'daki diğer çocuklardan sorumlu olacaksın, ihtiyaçlarını bana bildirecek, her şeyden önemlisi İtalyan işçilerle bela çıkaracak ya da ortamı kirletecek hareketler yapmadıklarından emin olacaksın. Şu Farouk-Azedine meselesinin tekrarlanmasını istemiyorum. Böyle şeylerden iğrenirim."

Henüz konuşmasını bitirmediği halde, Morris öne eğilmiş, telefonu eline almış, hafızasının olağanüstü performansıyla, son defa iki sene önce Roma Termini'de fıdyeyi almak üzereyken, Stan'a rastlamadan önce, aradığı numarayı çevirmişti.

"Müfettiş Marangoni."

Şaşırtıcı değildi tabii, bu kadar zaman içinde adam terfi olmamıştı. Ofisi aynı ofis, numarası aynı numaraydı.

"*Sono* Morris," dedi. "Morris Duckworth."

Bu aramanın hoş karşılanmadığını ima eden kısa bir sessizlik oldu.

"Peki size nasıl yardımcı olabilirim?" Müfettişin sesi, eğer böyle bir şey mümkünse, hem babacan hem de soğuktu.

Altta kalmamak için Morris de konuşmadan önce kısa bir ara bıraktı.

Biraz daha tereddütlü bir tonla, müfettiş sordu: "*E allora?*"

"Size bunu söyleyip söylememekte karar kılamıyorum," dedi Morris. Aynı anda Kwame'nin yüzünde bir gülümsemenin belirdiğini görmüştü. Fakat gözlerini kapatmak zorunda kaldı çünkü pozisyonuna yeni atanan şoför, arabayı adeta eziyet veren bir yavaşlıkta kullandığı halde, vızır vızır işleyen trafiği yarıp sola dönmüştü.

"Dinleyin, o iki ... şey, homoyu bulabildiniz mi?"

"Hayır," dedi Marangoni sertçe, bir eleştiri kokusu almıştı.

Tuhaf şey, diye düşündü Morris, ama bu adam iki sene önce daha canayakın görünmüştü. Bir an acaba evliliğinde sorun mu yaşıyor diye merak etti. Bu gayet sık rastlanan bir şikayetti.

"Anlayabiliyorum," dedi teselli edercesine, "elinizde fotoğraflar, belgeler falan olmaması zor olmalı."

"Bana ne söylemek istemiştiniz?"

"Gerçek şu ki," dedi Morris, "Bobo, şey, *Signor* Posenato'nun, şey, nasıl anlatsam, ikinci bir kasası vardı diyebiliriz. Yani masanın arkasında, duvara dayalı duran kasadan başka."

Bir ara verdi.

Tam Marangoni konuşmaya başlayacakken "şey, yasal olmayan ödemeler için," diye de ekledi. Böylece beriki iyi duymadığı için mahsus tekrarlamak zorunda kalacaktı.

"Kapının yanındaki sigorta kutusunun arkasında."

İkisi de beklediler. Kwame şimdi nehrin yambaşında, rahatça akan trafikte, Marangoni'nin o an içinden konuşmakta olduğu polis karakoluna doğru çok daha güvenli bir şekilde yol alıyordu. Zenci delikanlı birden ani bir fren yaptı, başparmağıyla işaret etti. Bobo'nun beyaz Audi'si bir Cinquecento'yla, Alman plakalı VW marka bir otobüsün arasında sıkışmış kalmıştı. Otobüs izinsiz kamp yapan Kraut hippileriyle doluydu mutlaka. Morris başını sallayıp, mezarlığa doğru ilerlemesini işaret etti.

"Vallahi bu sabaha kadar oraya bakmak aklıma gelmemişti. Yani, düşünemedim nedense."

"Eeee?"

"Boş," dedi Morris. "Yaklaşık iki milyon lirel gitmiş diyebilirim."

Daha doğrusu kendi evrak çantasının içini boylamıştı. Bu para Kwame'yi bir süre hoş tutacaktı.

Uzun bir sessizlikten sonra, Marangoni bir "Ah!" dedi, ağzından başka da bir şey çıkmadı.

"Hepsi bu," dedi Morris, ama berikinden yayılan düşmanca enerjiye karşılık içinde yükselen hissi daha fazla bastırmakta zorlanıyordu. Sonra, gayet ansızın, fiziksel anlamda korktuğu o anlardan birini yaşadı, bedenindeki her hücrenin bir yanlış yaptığını, yakalanacağını hissettiği bir andı. Yakayı ele vermesinin doğuracağı sonuçlar değildi kaslarını jöleye dönüştüren şey, keşfedileceği düşüncesi, sahte bir insan olarak ifşa edilmekti. Sahte olmadığını benliğinin en derin köşesinde hissediyordu. Her şeyiyle olmasa bile, bir yönüyle kesinlikle sahte değildi o.

"Lütfen beni gelişmelerden haberdar edin," diyerek bitirebilmeyi becerdi. Berikinin *arrivederci*'sini beklemeden şükrederek telefonu yerine koydu.

Kwame mezarlığın önünde park etmişti. Morris'in zihni hâlâ yapılması gereken, hatırlanması gereken işlerin bulanık akıntısında kayıptı. Korkunun ve itimadın sürekli birbirine karıştığı, çarpıştığı, hatta birbirinin üzerine bindiği karanlık bir girdaptı burası. Sonra zencinin genizden gelen sesi paldır küldür dünyasına giriverdi:

"Patron?"

Böyle seslenilmeyi kendisi istememiş olduğu halde, bu kelimeyi duymak yüreklendiriciydi.

"Geldik, patron."

Morris'in gözleri girintili çıkıntılı kaba asfaltı boydan boya tarayıp, çiçekçinin krizantemlerle sarıya ve altına boyanmış tezgâhında durakladı. Bir adam, şu iki günde bir ölülerini ziyarete gelmeden içleri rahat etmeyen İtalyanlara yerel gazeteyi satıyordu. Morris henüz gazeteleri okumadığını, serüvenlerinin nasıl

tarif edildiğini görmemiş olduğunu fark etti. Belki de Marangoni'nin şüpheci tavırlarını açıklayacak şey gazetelerdeydi.

"Buradayız. Şimdi ne yapacağız?"

Morris derin bir nefes aldı. "Dinle, Kwame, bana ne düşündüğünü söylemeni istiyorum. Yani, bütün bunlar hakkında."

Kwame omuzlarını silkti. "Büyük bela," dedi. "Ama patron çok akıllı."

Morris'in kendi analizi de az çok böyleydi. Ama bu yeterli değildi.

"Hayır, yani, tavsiyen nedir? Biliyorsun, bu ikisi, yani Azedine ve Farouk, şey, tutuklanacak olurlarsa..."

Kwame bir şey söylemedi. Yüzünde bazı cahil insanlarda görülen o saf zekâ ifadesi vardı, sanki eğitimi olmaması bir yana, hayat ona öyle çok şey vermişti ki, şu an söylenecek hiçbir şey olmadığını biliyordu. Örneğin Morris'in neden Bobo'yu öldürdüğünü sormamıştı bile. Morris onu bayağı kıskanıyordu doğrusu.

"Aslında İtalya'da dahi onları bir şeyle suçlayabileceklerini sanmıyorum. Yani ellerinde ceset gibi bir kanıt olmadan, ya da üzerlerinden para falan çıkmadığı sürece... Hayır, benim gördüğüm kadarıyla, bu yalnızca dikkati başka yöne çekme amaçlı, hileli bir manevra, böylece araya bir mesafe..."

Kwame elleriyle hızlı bir tempo tutturmuş, direksiyonla bacakları arasında gidip geliyordu. Mütevazı kökenlerine rağmen Mercedes Coupe'nin içinde kendinden gayet emin bir hali vardı.

"Hem sonra, onlar homoseksüel, önlerine gelenle yatıyorlar. AIDS falan gibi şeyleri de düşünürsen topluma karşı risk teşkil ediyorlar."

Kwame'nin pantolondan direksiyona bir ileri bir geri çaldığı ritimde, seyircilerini ne yönde etkilemek istedikleri gayet aşikar olan o filmlerdeki balta girmemiş ormanlarda duyulan davul seslerinin kasveti vardı.

Huzursuz Morris, ihtiyacı olan teselli sözcüklerini zenci delikanlının söylemesini sağlayabilecek bir şeyler arandı. Bazen

gencecik yaşta annesini kaybeden zavallı bir oğlan olduğuna, bundan ötesinin bir önemi olmadığına inanacak duruma geliyordu.

"Dinle Kwame, bir hafta içinde Quinzano'daki aile evine taşınacağım. Orası daha büyük. Karım Paola bir bebek bekliyor, o yüzden büyük bir yere ihtiyacımız olacak. Ben taşındıktan sonra senin de şimdiye kadar Montorio'da benim oturduğum daireyi almanı istiyorum. Yani, elbette yardımların için ödüllendirilmen gerek."

Kwame ritim tutarken bir yandan da başını yavaşça bir ileri bir geri salladı. Ama yalnızca rıza mı gösteriyordu yoksa şükran duyuyor muydu, veya parmaklarından yayılan ritme içgüdüsel bir karşılık mı veriyordu, belli değildi.

"Bobo geri dönünce ne yapacağımızı sorman çok akıllıcaydı."

Arabanın ön camından, kapının üzerindeki taş kafalı heykellere bakan zencinin yüz hatlarını ancak belli belirsiz bir gülümseme yalayıp geçmişti. Sonra ansızın parmaklarıyla çaldığı ritim kesiliverdi.

"Ne düşünüyorum, biliyor musun patron?"

"Ne?"

"Bir leşten kurtulmanın daha kolay yolları var."

"Ne gibi?"

"Nehre atarsın. Dağlara götürürsün. Kolay."

Morris düşündü. Ne zaman fikirlerine meydanokunsa, kendine güveni yerine gelirdi. "Hayır, doğrusu bu," dedi. Sonra kendisinin bile esrarını çözemediği, o yüzden de iki kat keyif veren bir şey tasarlayıp, ekledi: "Yakışan yol bu."

Hakkını vermek lazım ki Kwame de daha fazla sorgulamadı. "Haydi gidip bir bakalım o zaman abi" dedi. O geniş adımlarla mezarlık kapısına doğru ilerlerken arkasından seyreden Morris, bu zenci adamın Via dei Gelsomini'deki görüntüsünün etraftaki emlak fiyatlarını düşüreceğini, böylece onu bir güzel kandıran muteahhite de sonunda gününü göstereceğini düşünüyordu. Arabadan inip onun peşinden giderken, bir büfede durup, üç yerel gazeteden de birer tane satın aldı.

On dakika sonra, Kwame kemiklerin saklandığı yerle, tabutların üstüste dizilip beklelildığı köşeyı gösterirken, Morris bir sütuna yaslanıp, yazannın hem acemi hem de ırkçı olduğu anlaşılan gazete başlığını okudu:

HOMOSEKSÜEL GÖÇMENLER MI ÖLDÜRDÜ?

KAYIP İŞ ADAMININ ESRARI.

Ilgiyle fark etti ki, Bobo'nun evrakları arasında bulunan aşk mektubundan bahsedilmiyordu. Ama bu tek bir şeyi ispatlıyordu; ne medyaya ne de polise bütün hikâyeyi anlatmak konusunda asla güvenilmezdi. Kesinlikle unutmaması gereken tek bir şey vardı: onların bilip de kendisinin bilmediği, ya da kendisinin bilip de onlann bildiğini bılmediği şeyler olabilirdi. İsim bırakmadan telefon açan o şahıs kimdi mesela?

20

Gecenin ısıran havasından, ölümün kokusu ve yapışkan dokunuşundan, mezarların tepelerindeki o tuhaf ve kırmızı pilot ışıklarından, duvarı aşıp yere düşen cesedin çıkardığı tok sesten, eski ahşaba sımsıkı gömulu vidalardan, kemikler, kafatası, paçavraya dönmüş şık elbiselerden, karşılıklı mırıldanmalardan, kör bir suratın üzerine geri vidalanan çivilerden, sarp ağaçlık arazide kaybolup giden karla kaplı yollarda tepelere doğru yapılan uzun araba yolculuğundan sonra, Morris suçunun kefaretini yeterli derecede ödediğine karar kıldı. Tabutu kapatırken kısa bir dua mırıldanmıştı: "*Requiescat in pace.*"* Mimi'nin zavallı cansız bedenini saklayan tahtaları öpmüştü. Sonra Bobo'yla birlikte tabuta sıkıştırmayı unuttuğu, *Signora* Trevisan'ın *Non-fortuna-sed-labor* kemiklerini büyükçe bir kuru temizleme torbasının içine tıkıp, torbayı da çöpe attı. Şimdi tek yapması gereken ellerini yıkamaktı, ondan sonra aleyhindeki bütün deliller yokolmuş olacaktı. Deliller yok olunca, ortada günah münah da kalmayacaktı.

* "Huzur içinde yat" (Lat.). –ç.n.

Ama bu onun karar verebileceği bir şey değildi tabii. Aklından bu da geçiyordu.

Audi'den kurtulduktan sonra Kwame tekrar Mercedes'e atladığında, Morris oğlana sarılıp, kollarında sıkı sıkı tuttu. Zencinin derisinin kuvvetli bir kokusu, Morris'i saran kollarınınsa güven veren bir gürbüzlüğü vardı. Bir süre böyle kucaklaştılar, sonra ayrılırlarken ikisi birden aynı anda kahkahalarla gülmeye başladılar. Arabanın karanlığında, Alpler'in yamaçlarında, taş duvarların karların üzerinde parıldadığı bu ay ışığından mahrum gecede güldükçe daha çok güldüler

Kwame'nin işe geri dönebilmesi için, Morris geri dönüş yolunda arabayı şişeleme fabrikasının önünde durdurdu. Dışarda karton kutu stoklarını saydığı bahanesi üzerinde anlaştılar. Tekrar berrak ve soğuk gecenin içine doğru yol almaya başlayan Morris içinde hem coşku hissediyordu, hem de cömertlik göstermek için karşı konulmaz bir istek. İşler bundan daha iyi bir şekilde gelişemezdi. Herkes için en iyisi olmuştu. Bu genç çocuklar kendisinden daha iyi bir patrona sahip olmayı hayal edebilirler miydi? Sabah saat üçe doğru eve yaklaşırken, bir şarkı bile tutturmuştu, boş yolda direksiyonu bir sağa bir sola kırıyordu. Söylediği şarkı "John Brown'un Cesedi"ydi. Ölüyü gömmek insanın üzerinden amma büyük bir yük kaldırıyordu!

Beş dakika sonra Quinzano'daki aile villasının önünde arabanın kapısını açıp, dosdoğru onu bekleyen *carabiniere*'nin kollarına yürürken hâlâ şarkı söylüyordu. Kelepçeler göründü ve şakladı. Koyu güneyli aksanı olan bir ses üstünkörü bir açıklamayla *Signor* Duckworth'e tutuklandığını söyledi.

Gecenin soğuğunda, bileklerinin etrafında kapanan çeliğin acısıyla, ilk düşüncesi her şeyi anlatmaktı. Sinirleri ve ruhu eriyip, öyle kokuşmuş, iğrenç bir sıvı halini almıştı ki, yapılacak en iyi şey hepsini bir anda akıtmak, kendisini tamamen boşaltmak, en azından her şeyin sonlandığını hissetmekti. Anlatmak, yaptıklarını haklı çıkartmak, ne kadar makul ve zeki olduğunu vurgulamak, işlediği suçları planlamadığını, onlara mecbur kaldığını, gelip kendisini bulduklarını söylemeyi bile istemişti bir an.

Massimina'nın bizzat onu affettiğini, sık sık onunla konuştuğunu, delikanlıyı öldürmesini ona söyleyenin, emredenin de o olduğunu anlatmak istedi.

Ama iki genç *carabinieri* tutukluyu Alfetta'larının arkasına atmış, bırakın Morris kadar fiziksel acıdan korkan birinden hiç şüphesiz her çeşit bilgiyi çıkartabilecek bir işkenceyi, itiraf etmesi için nazikâne bir talep bile getirmeden, onu Quinto'daki karargâhlarına götürmek üzere yola çıkmışlardı. Bir tanesi bir sigara yaktı. Morris ondan sigarayı söndürmesini rica etti. İçinde bulunduğu şartlar düşünülecek olursa, sigara dumanı onu kolaylıkla kusturabilirdi. Genç *carabiniere* söylenene derhal uydu. Onun bu boyun eğen tavrının doğurduğu saygılı ortam Morris'in yüreğine su serpti. Belki de henüz her şeyin sonu gelmemişti. Gelmişse bile gelmemiş gibi davranmak ona bir şey kaybettirmezdi.

"Ne kadar zamandır orada bekliyordunuz?" diye sordu deneme kabilinden. "Herhalde soğuktan donmuş olmalısınız."

En azından yokluğunun ne kadar sürdüğünü bilip bilmediklerini anlayabilirdi. Ama bu teşkilatın üyeleri odun kafalar olarak bilinmelerine rağmen, iki *carabinieri* açıklamaların daha sonra yapılacağını mırıldanmakla yetindiler.

"Karımı arayabilir miyim?" diye sordu Morris. "Ve bir avukatı?" (Aslında hiç avukat tanımazdı çünkü hukuk mesleğinden birileriyle bağlantıda olmanın kötü şans getireceğini düşünürdü.) "Yani" diye ekledi, o hep nefret ettiği erkekler arası dayanışmayı aranarak, "karımın ters bir fikre kapılmasını istemem."

Arabayı kullanan kıkırdadı. Diğeri: "Hepsinin vakti gelecek."

Bir beş dakika daha sonra Morris yükseklerden karanlık bir yerlere düşüp, bir an kendisini ölmüş sandıktan sonra, şimdi de ayak parmaklarını kımıldatıp, dikkatle yumruğunu sıkarak, hareket becerisini sınayan bir adam gibi hissetmeye başlamıştı. Zararın boyutu tam olarak ne kadardı?

"Aslına bakarsanız, bugün öğrendim ki," dedi, "hamileymiş. Karın. Duyunca kaçtığımı sanmasını istemem."

Bunun üzerine şoförden bir kıkırdama daha geldi. İçlerinden daha uyanık olanı homurdandı: "*Complimenti*."

Karakterinde hiç bu kadar gevezelik olmamasına rağmen, gittikçe artan bir komedi duygusuyla –sonuçta bütün bu olanlar gayet gerçek dışı sayılırdı– Morris sordu: "Çocuklar, acaba beni herhangi bir şeyle suçlamayı düşünüyor musunuz?"

Kıkırdayan şoför birden durdu. Kısa bir sessizlik oldu. Sonra yanındaki meslektaşı: "*Omicidio. Premeditato e pluriaggravato.*"*

Araba *carabinieri*'nin barakalarına açılan sürgülü kapılardan içeri girdi. Morris'in zaten hassas olan kendine güven balonu bundan daha hızlı sönemezdi. Arka koltukta dizlerini kaldırıp, kollarıyla kendini sıkıca sardı. Burnu sürtülmüş öz-sevgisinin çaresiz bir ifadesiydi bu. Bir parça pantolon kumaşını ve bacak derisini dişlerinin arasına alıp, sertçe ısırdı. *Omicidio*! Hem de önceden kötü niyetlerle düşünülüp, planlanmış! Arabanın kapısı açıldığında, onu dışarı çıkmak için ikna etmeleri en az iki üç dakikalarını aldı.

Hücrenin duvarları beyaz sıvalı betonarme, penceresi parmaklıydı. İçerideki iki ranzadan birinin sahibi hücrenin merkezi ısıtmalı kuru havasından her aldığı nefeste horlamaktan çok gürültüyle iç çeken dağınık saçlı, şişman bir adamdı. Gözetleme delikli demir kapının üzerindeki haç, elbette yerli yerindeydi. Morris ışıklar kapandığında haçın parlak plastik bir malzemeden yapılmış olduğunu düşündü, çünkü karanlıkta ışıldıyordu. Uykusuzluk çeken ve kendine acıyan Morris bu haçı uzun uzun seyretti: o acınası, çarpık figür, aynı anda hem öldürülmüş hem de evrenin efendisi ilan edilmiş, onun için hayattaki en değerli iki insan, annesi ve Massimina tarafından tapınılmış bir figürdü. Ama bu düşünce çok daha tatsız olan bir başka düşünceye yol açmıştı. *Carabiniere*'nin Massimina hakkında da bilgisi olabilir miydi? Ortaya çıkardıkları şey neydi? Bir süre, Morris'in zihni telaş içinde geçen son iki günün ayrıntılarıyla çalkalanıp durdu. Somut kanıt olarak ellerinde ne olabilirdi? Cinayet sebebi olarak

* Cinayet. Taammuden ve ağırlaştırılmış –ç.n.

neyi ortaya çıkarmışlardı? Yarın sabah onun karşısına ne getireceklerdi? İhtiyar Trevisan'ın tabutunu açıp, brandanın altında yatan ceseti hemencecik bulmuşlar mıydı? Yoksa Kwame'yi arabayı bırakıp gittikleri tepelere kadar takip mi etmişlerdi?

Peki önce Paola'yla konuşmadan akşam için kimi şahit gösterebilirdi? Ne aptallık, ne büyük bir aptallık etmişti de, yokluğunda Paola'nın uyuyacağını, hiçbir şey farkedilmeden dönebileceğini düşünmüştü!

Morris aptallık yaptığında kendisinden nefret ederdi. Hapse girmeyi hakediyordu!

Hücrenin diğer sakini uykusunda gürültüyle içini çekip, inildedi.

Yoksa Massimina'nın ona Bobo'yu öldürtmesinin sebebi, sonunda tutuklanıp kendi cinayeti için de cezalanmasını mı sağlamaktı? Bütün bunlar bir hayaletin tuzağı olabilir miydi?

Koridordan ayak sesleri duyuluyordu, bu adımların ağır, düzenli ilerleyişi bir an için Morris'in varlığının en uç sınırlarına kadar uzanıyormuş gibi geldi.

"Mimi," diyerek haykırdı. "Senden başka hiçbir şey umurumda değildi. Mimi?"

Cevap gelmiyordu tabii ama sanki bunu telafi etmek istercesine, kapının üzerindeki haç daha parlak bir şekilde ışıldamaya başlamıştı. Morris onu seyre daldı. Baş bir yana eğilmiş, vücut özenle eğilip bükülmüş, başında dikenlerden bir taç. Bu figür onu kendisiyle aynı teslimiyeti paylaşıp, endişelerini unutmaya çağırıyor gibiydi. "Zayıf mısın, yükün ağır mı, çok fazla derdin mi var..." Annesi bulaşık yıkarken hep bu ilahiyi söylerdi. Morris küçük haça dikkatle baktı ve hayatında ilk defa –sabahın dördünde bir *carabinieri* hücresinde– problemlerinin çözümünde dinin gerçek bir çıkış yolu sunabileceği gerçeğinin fevkalade bir berraklıkla farkına vardı: sefil benliğini yüce bir gerçeklik ve iyilik uğruna feda etmek, kutsal planda kendisine ayrılmış mütevazı yeri duyumsamak, kurtuluşa eylemleri yoluyla değil –bunun için artık çok geçti– inancıyla erişmek.

İçinden bir anlaşma yaptı: "Mimi" diyerek dua etti, "Mimi, eğer beni bu işin içinden kurtarırsan, kalbimi Tanrı'ya adayacağım, söz veriyorum." Dudağında nereden geldiğini bilmediği kelimeler; ekledi: "İsa'nın varlığında tekrar doğacağım."

Böylece Morris Duckworth hayatında önemli bir dönüm noktasına vardığının bilincinde, esaret altındaki ilk gecesinde nihayet uykuya daldı.

21

Saat altıda onu almaya geldiler. Floresan lambasının keskin ışığında, onların gözleri önünde giyinmeye zorlandı. Aceleyle pantolonunu giymeye çalışıyor, gömleğinin düğmelerini yanlış ilikliyordu. Kasıtlı bir aşağılama taktiğiydi. Morris'in aklında hâlâ floresan peygamber, başına dikenlerden bir taç geçirmeye çalışsalar, hiç şaşırmayacaktı. Hücrenin diğer sakininin çoktan gitmiş olduğunu ancak ayakkabılarını giymek için yatağa oturduğu zaman fark etti. Geceleyin bir aralık şu anda deneyimlediği türden bir kargaşa olduğunu ve kendisinin ruhu duymadan uyuduğunu düşünmek ona bir nebze tatmin duygusu vermişti. Sersemlediği bir an, tepesinde *carabinieri* durur, tozlu beton ve bayat ağız kokularını solurken, şöyle bir yorum geçti aklından. "Temiz vicdanların uykusu rahat olur." Ama ağzını açar açmaz bunun kulağa ne kadar zavallı geleceğini farkedip sustu. Çaresizlikten eriştiği her dala sarılıyor gibi bir hava vermemeliydi. Ona zalimce davranmalarına veya korkutup sindirmelerine izin vermemeliydi. Tam tersine haysiyet ve haksızlığa karşı duyulan öfkenin kusursuz bir bileşimini hedeflemeliydi.

Sorgulama odasına girdiklerinde –içeride saçma bir poster asılıydı: "Daha İyi Bir Gelecek İçin Tüm Dünyada Eller Kenetleniyor"– uzun boylu, zayıf, gözlüklü bir adamın karşısına oturur oturmaz şunları söyledi: "Bütün bunların ne kadar gülünç olduğunu takdir ediyorsunuzdur umarım. Neden dün gece bir açıklama yapmama fırsatı tanınıp, eve gitmeme izin verilmedi?"

Saldırı en iyi savunma taktiği olacaktı. Kendi talihini kendi yaratacaktı. Aklının bir köşesinde kendi fısıldayan sesini duyuyordu: "Mimi!"

Kurtulmak için yeni bir sebebi daha vardı şimdi. Hıristiyan olacaktı. Bir misyonu üstlenecekti.

Colonello en fazla kırk yaşındaydı, fazlasıyla gayretkeş insanlarda görülen o sağlıksız, ince burunlu solgunluğa sahipti. Uzun parmaklarını birbirlerine dolamış yavaşça çevirirken, ışığı yansıtan gözlük camlarının ardından, bir saniyeden daha az bir süre boyunca Morris'i süzdü. Gözleri iri ve rahatsız edici bir renksizlikteydi. "*Allora Signor* Duckworth," dedi - şaşırtıcıydı ama gayet rafine bir ses tonu vardı – "buyrun açıklayın. Fakat başlamadan önce, kim olduğunuzu, doğum tarihinizi, şu an nerede ikâmet ettiğinizi söyleyip, günün tarihini verebilir misiniz."

Ayırdedici pek bir özelliği olmayan bir yazı masasının karşılıklı iki tarafına oturmuşlardı. Masadaki bir tomar yerel gazetenin üzerinde eski moda, hantal bir kayıt cihazı çoktan çalışır vaziyetteydi. Odanın kurumsal ve prefabrik bir havası vardı, beyaz badanalı duvarlarında çocukları kucaklayıp, yaşlılara yardım ederken görülen üniformalı erkeklerin resimleri asılıydı. Oda floresan lambalarla aydınlanmıştı.

Morris: "Bildiğime göre, burada benimle bir avukat bulunmasını talep etmeye hakkım var."

"Evet öyle, *Signor* Duckworth" –*carabiniere* ne gülümsemiş, ne de başını notlarından kaldırıp bakmıştı– *Codice penale*'nin 2. bölümü, 223. bentine göre bütün polis sorgulamalarında bir avukat bulundurmaya hakkınız var. Bununla birlikte, birini arayıp, hem onun hem de benim müsait olduğum bir zamana gö-

rüşme ayarlamayı isterseniz, böyle bir randevu mümkün olana dek sizi bekletmemizden şikayetçi olmazsınız herhalde."

Morris kaşlarını çattı, bunun üzerine düşünür gibi yapıyordu, ama aslında aklından geçen Marangoni'yle kendisini hep çok daha rahat hissettmiş olduğuydu. Polis müfettişiyle aralarında hep şakacı, dostane bir atmosfer olmuştu, sanki ikisi de çok kötü sonuçlanması mümkün olmayan bir senaryoyu oynarlardı. Burada tamamen farklı bir oyunun kuralları takip ediliyordu.

"Sorun sorularınızı o halde," dedi Morris. "Saklayacak bir şeyim yok benim."

"Bilgilerinizi vererek başlayabilirseniz," diye rica etti soluk benizli adam, bu sefer de kafasını kaldırıp bakmamıştı bile.

"Adım," dedi Morris içerlemiş bir tonla, "Morris Albert Duckworth, 19/12/1960, Acton, Londra, Gran Bretagna doğumluyum, şu anda resmi ikâmetim Numara 6, Via dei Gelsomini, Montorio, Verona'dır. Bununla beraber şu günlerde karımın Quinzano, Verona'daki aile evine taşınma sürecindeyiz. Herhangi bir suç işlemedim ve bana sorulan bütün makul soruları cevaplamaya hazırım."

"*Grazie*." *Colonello* bir an sessiz kaldı. Bu arada Morris adamın mantar beyazlığındaki sol kulağının altındaki iki çirkin et benini farkedip, memnun oldu. Her halükarda, gerçekten zeki olan bir insanın böyle bir kusuru çok uzun zaman önce düzeltmesi gerekirdi. Mesela kendisi yakın zamanda elinin üstündeki bir siğili aldırtmış, bunun için de az para harcayıp, az sıkıntı çekmemişti. Sonra adamın şöyle dediğini duydu: "Aslına bakarsanız bir sorum yok, *Signor* Duckworth. İhtiyacımız olan tek şey, bizim gördüğümüz şekliyle gerçekleri, yani *Signor* Posenato'yu nasıl ve ne zaman öldürdüğünüze dair bilgileri doğrulayan ya da yalanlayan bir ifade."

Morris donakalmıştı. Marangoni asla böyle konuşmazdı, işler bayağı sarpa sardığı zaman bile hiç böyle konuşmamıştı. Ölü beyazı siması, et benleri, gözlükleri ve sesinin korku veren Alman tınısıyla, bu genç adam işini her türlü cazibeden uzak bir yetkin-

likle yapıyordu. Duckworth'teki "w" harfini tıpkı bir Alman gibi "v", "th"leri ise neredeyse "s" olarak çıkarıyordu.

Ama en azından onların tam olarak ne bildiklerini öğrenmeden bir itirafta bulunmamaya kararlıydı. Basit bir suçlama yüzünden tuşa gelmeyecekti. Çocuk oyunu oynamıyordu o burada. Herhalde buraya gelen herkesi sırf nasıl tepki verdiklerini görmek için korkunç bir şeyle suçluyorlardı. Bilemezdiniz ki! Bu gibi şartlar altında erişebileceğini asla hayal etmediği bir sakinlikle sordu: "Siz buralardan değilsiniz, öyle değil mi?"

Carabiniere masasının üzerindeki bir şeye bakıp kaşlarını çattı.

"Aksanınızı bulmaya çalışıyordum da," dedi Morris cana yakın bir tavırla.

"Güney Tyrol'dan geliyorum," dedi *colonello* adeta fısıldayarak, bütün dikkatini defterinin sayfasını çevirmeye toplamış görünüyordu.

"Ah, tabii, *Alto Adige*. İsminiz?"

Nihayet adam başını kaldırdı. Morris bir anlık bir zafer duygusu yaşadı. Şimdi adamın üzerinde gözlerini, o iri mavi açık yürekli gözlerini kullanabilirdi.

"*Signor* Duckworth, sanmıyorum ki böyle bir şeye..."

"Ah, nasıl isterseniz, nasıl isterseniz. Karşınızdaki insana kiminle konuştuğunu bildirmek en temel görgü kuralıdır diye düşünmüştüm de. Ama elbette, resmi bir gizlilik söz konusuysa..."

"Fendtsteig," dedi adam düz bir tonla.

"Ah," Morris açık yüreklilikle, tamamen sempati duyarak gülümsedi. "Evet, Güney Tyrol. Fendtsteig. Neredeyse Duckworth kadar kötü gerçekten de. Bizimkiler gibi isimlerle, insan İtalya'da kendisini asla evinde gibi hissedemiyor, siz de öyle düşünmüyor musunuz? Bizimle diğerleri arasında hep bir mesafe oluyor."

Ona ısınacağı yerde, adamın renksiz gözlerine şimdi şüphe götürmez bir soğukluk gelmişti. Dudaklar da kısılmaktan adeta beyazlaşmıştı. Seyrek sakal uçları henüz tıraş olmadığını, belki de dün gece sabahlamış olduğunu gösteriyordu. Morris hızla

devam etti: "Yani insanların isimlerinin karakterlerini etkileyip etkilemediğini hiç merak ettiğiniz oluyor mu? Hatırlıyorum da ben gençken..."

"*Signor* Duckvorse," Fendtsteig araya girdi, İtalyancası her geçen dakika daha çok Almanlaşmaya başlıyordu. "Katil olduğuna inandığım birisiyle muhabbete oturmaya hiç niyetim yok. Şimdi size bizim gördüğümüz şekliyle gerçekleri sunacağım. Siz bu gerçekleri ya doğrulayacak ya da yalanlayacaksınız, veya ikisini de yapmayı reddedebilirsiniz, kaale alınmasını istediğiniz ekstra bazı bilgileri ekleyebilirsiniz. Görüşmemiz böylece sonlanacak. Capito?"

"Tabii, *Colonello*," dedi Morris abartılı bir itaatkârlıkla. Sonra tam beriki defterinden bir şeyler okumak üzere ağzını açmıştı ki, ekledi: "Gerçek şu ki, sanırım, bazılarımız için toplumsal görgü kuralları zor kayboluyor."

Ama soluk benizli adam okumaya başlamıştı bile. Morris anladı ki, karşısındaki ne letafetten etkileniyordu, ne de içinde en ufak bir utanç duygusu taşıyordu. Okurken sesi dümduzdu, sanki kayıtlı bir mesajmışçasına kendinden emindi.

" 28 Şubat Çarşamba sabahı, her zamanki gibi evinizi saat yedi buçukta terkedip işe gitmek üzere yola çıktınız."

Morris sandalyesini geri itti, bacak bacak üstüne attı, sağ dirseğini dizine dayayıp, işaret parmağının eklemini dişlerinin arasına aldı. Harcadığı dikkatle alnı kırışmıştı. Sol eliyle sağ ayağını tutuyordu. Bir zamanlar üniversitedeyken derslerde aldığı pozdu bu.

"Yolculuğunuz sırasında karınız Paola Trevisan-Duckvorse sizi arayıp, annesinin öldüğünü haber verdi. Sizden derhal kayınvalidenizin evine gitmenizi istedi, oraya saat yedi ellide vardınız. Hemşireyle konuştunuz, sonra bir telefon açmanız gerektiğini söyleyerek derhal aşağı kata indiniz. Daha sonra baldızınız Antonella Trevisan-Posenato sizi annesinin eşyalarını karıştırırken bastı, ona verasetle ilgili sorular sorarak on dakika geçirdiniz."

Morris bu noktada araya girmek üzereydi. Açıkça ortadaydı

ki "karıştırmak" ya da "basmak" gibi kelimeler yoğun çağrışımlara sahipti, sanki Morris daha en başından yanlış bir şey yapıyormuş gibi gösteriliyordu. Bu hiç adil değildi. Tıpkı *L'Étranger** romanındaki gibi gelişiyordu olaylar. Orada da zavallı adamcağız annesinin ölüsünün yanında sigara içmekle suçlanmıştı, sanki bu Arabı öldürdüğünü kanıtlayabilirmiş gibi. Ama Morris itiraz etmek için ağzını açacakken, aslında bir adamın annesinin ölüsünün yanında sigara içmesinin gerçekten de çok çirkin bir davranış olduğunu düşünüp güveni sarsıldı. Korkunç bir şeydi bu. Morris kesinlikle böyle bir şey yapmazdı. Ama adama sigarayı veren bakıcının bunu polise bu kadar olumsuz bir şekilde anlatması da acımasızlıktı doğrusu. Belki Antonella'nın Morris'in verasetle ilgili sorular sormuş olduğunu polise anlatması da acımasızlıktı. Ya da belki yalnızca açıksözlülük yapmıştı, böyle bir gerçeğin Morris'in karakterine leke sürmek için kullanılabileceğini düşünmemişti. Fakat şimdi de Fendtsteig'in söylediklerini takip etmediğini fark etti.

"Özür dilerim, biraz geri gidebilir misiniz? Veraset meselesi dediğinizde dikkatim dağıldı da."

Geri sanlan bir kasetçaları andıran Fendtsteig aynı monotonlukla tekrarladı: "...verasetle ilgili sorular sorarak on dakika geçirdiniz. Sonra arabayla aile şirketinin Quinto'nun dışındaki merkez ofisine gittiniz, burada kayınbiraderiniz *Signor* Posenato'yla bir tartışma yaşadınız. Kendisiyle uzun zamandır zor, hatta fırtınalı bir ilişkiniz vardı."

"Fırtınalı," diye düşündü Morris, o mendebur tavukçu kodamanla arasında geçen yavan konuşmaları tarif etmek için fazla cazip ve tutkulu bir kelimeydi, ama üzerinde durmadı.

"Bahsi geçen günün sabahında gerçekleşen bu tartışmanın konusu büyük ihtimalle Trevisan'ların mirası ve görünüşe göre *Signor* Posenato'nun himayetinde bulunan vasiyetnameydi. Tartışma hararetlendi, bunun üzerine yumruk yumruğa geldiniz ve onu öldürdünüz – hayır, lütfen, *Signor* Duckvorse, yorumlarını-

*Albert Camus'nün *Yabancı* adlı romanı. –ç n.

zı yapmak için beyanatı okuyup bitirmemi bekleyebilir mısınız?"

"Özür dilerim," diyerek istirham etti Morris, çünkü biraz kabalık edip, bir kahkaha koparmıştı. "Ben yalnızca..."

Fendtsteig soğuk gözlük camlarının ardından – bu camların olmaları gerektiği kadar temiz olmadıklarını şimdi farkediyordu Morris – bir kere olsun kırpmadığı gözlerini kaldırıp, Morris'i o nadir Gestapo bakışlarından birini yakalamak şerefine nail etti.

"Siz 'yumruk yumruğa gelmek' deyince, bunun ne kadar komik bir sözdizimi olduğunu düşündüm de."

Fendtsteig tekrar bakışlarını indirdi. Zavallı adamcağız herhalde sözdiziminin ne demek olduğunu bile bilmiyordu. Sonra tam yeniden okumaya başlamıştı ki, Morris: "Pardon, lütfen devam edin" dedi. Fendtsteig bunu duymazlıktan geldi.

" ...onu öldürdünüz. Mobilyaların dağınıklığının işaret ettiği türden bir itişip kakışmayı, ve kan dökülmemesinden yola çıkarak da alışılageldik bir silahın kullanılmadığını göz önüne alırsak, bunu belki de kaza eseri yaptığınızı düşünebiliriz. Ama belki de hayır. Belki bunlar da plana dahildi. Şurası kesin ki sizin iddialarınızın aksine, biz gelmeden önce olay yerinden taşınmış şeyler var. Her halükârda, parmak izlerinizi ters dönmüş sandalyenin, yazı masasının ve çeşitli dolap çekmecelerinin üstünde, olağandışı birtakım pozisyonlarda tespit ettik."

Yazı masasının üstündeki bir parmak izi için olağandışı bir pozisyonun nasıl konumlanacağını merak etti Morris. Azedine ve Farouk'un bıraktığı türden bir iz mi mesela? Bobo'yla Bimbetta'smın da masada birkaç iz bıraktıklarını öğrenmek onu hiç şaşırtmazdı.

Acaba Bobo'nun göçmenleri kovmasının sebebi onların onu basması olabilir miydi? *Carabiniere*'nin söylediklerine konsantre olmak gittikçe daha zorlaşıyordu.

"Sonra *Signor* Posenato'yu kendi arabasına koydunuz. Kısa bir mesafe gidip, arabayı sakladınız. Belki yakınlarda bir otopark. Sonra yürüyerek suç mahaline geri döndünüz ve henüz kimsenin ofisi o şekilde bulmadığını görünce, araç telefonunuzdan

polisi aradınız. Artık saat on olmuştu. Ertesi gece, karınız uyuduktan sonra, Quinzano'daki evi terk ettiniz, arabaya geri döndünüz, cesedi atabileceğiniz bir yere götürdünüz. Sonra arabayı yakınlardaki saklanma yerine geri getirdiniz, kendi arabanıza bindiniz ve eve geldiniz. Bize göre bu şekilde gelişen olaylar burada son buluyor. Şimdi sizden bunları ya doğrulamanızı ya da yalanlamanızı rica ediyorum."

Güzel. Morris bekledi.

"*Per favore, Signor* Duckvorse."

"*Colonello* Fendtsteig, lütfen benim için acele etmeyin. Bu arada benim üzerime yıkmak istediğiniz bir iki suç daha varsa, onları da anlatın lütfen."

Soluk benizli adam bekledi, sonra alçak sesle: "Bu ciddi bir mesele, *Signor* Duckvorse. Siz de ciddiyetle yaklaşırsanız minnet duyarım."

"*Worth*," dedi Morris.

Fendtsteig başını notlarından kaldırdı ama Morris'e değil de onun omuzlarının üzerinden, pencereden görülen manzaraya baktı.

Morris içini çekti. Bir an sigara içiyor olmayı dileyecekti neredeyse. Dramatik etkisi ve zaman kazanmak için tanıdığı fırsat bir yana, şu an bir sigara yakmak, ellerinin bir nebze olsun titremediğini göstermek için iyi bir olanak yaratmış olacaktı. Çünkü ellerinde onu suçlayacak hiç ama hiçbir şey yoktu! Dupedüz spekülasyondu bütün bunlar, büyük bir kısmı da yanlıştı. Tartışmanın konusu "büyük ihtimalle Trevisan'ların mirasıydı!" Öyleydi demek! Belki yakınlarda bir otoparka bıraktınız! Belki! Sandalyede parmak izlerini bulmuş olamazlardı zaten. İmkânsızdı bu. Yoksa dayanamayıp "ıslak mendille sildim ben onları!" diyecek kadar aptal olduğunu mu sanıyorlardı?

En sonunda, şöyle dedi: "*Colonello* Fendtsteig, *polizia*'daki meslektaşlarınızla hiç iletişim kurduğunuz oluyor mu acaba? Yani bu size o kadar çok zaman kazandırırdı ki! Böylece ben de kime ne söylediğimi hatırlamak zorunda kalmazdım."

"*Signore* Duckvorse, sizden, okuduklarımı doğrulamanızı ya

da yalanlamanızı rica etmiştim."

"Çünkü, dün de *polizia*'ya açıkladığım gibi, öldürülmeden önceki gece Bobo göçmen işçilerimizden ikisini işten çıkarmıştı..."

"Öldürüldüğünü kabul ediyorsunuz demek?"

"Ne?" Morris hata yapmıştı, bunu biliyordu.

"Öldüğünü biliyor musunuz?"

Morris gözlerini kocaman açıp, kafası karışmış bir ifade takındı. Konuşurken kayıt cihazında sesinin nasıl çıkacağının çok iyi farkındaydı. "Ah evet, şimdi anlıyorum. Hayır, siz öldürüldüğünden o kadar emin konuşuyordunuz ki, ben de sizin cesedi bulduğunuzu falan zannettim." bekledi ama yeniden huzursuz hissetmeye başlamıştı. Bazen üzerinde yürüdüğü buz o kadar inceliyordu ki! İçeri düştüğü an bir daha tekrar yüzeye çıkamayacağını biliyordu. Derin derin nefes aldı, kendisini düşünmeye zorladı. "Açık konuşmak gerekirse, hemen sonrasında ortadan kaybolan şu iki adam ve onlarla birlikte yokolan kasadaki para da var. Bobo'nun ofisindeki şu para. Sigorta kutusunun arkasındaki kasadan alınmış olan."

Fendtsteig hemen cevap vermedi. Notlarını inceledi. Morris kendisini sabırlı olmaya zorluyordu. Adam belli ki göz göze gelmekten ve genelde kişisel muhabbetlerden kaçınmak gibi can sıkıcı bir alışkanlık geliştirmişti. Önemli olan, diye düşündü Morris, bunu beş para etmez, acınası bir hile olarak alıp, kendisini etkilemesine izin vermemekti.

"Elbette," diyerek bir yorum getirdi sonunda Fendtsteig, bir yandan da defterinin sayfasını çeviriyordu, "elbette, polis bize bu bilgileri verdi. Ama biz kaale almadık. İki adam Villa Caritas'ın bulunduğu bolgeyi sabah saat beşte terk ederken görülmuşler, *Signor* Posenato'ysa saat yedide sabah vardiyasına gelen birkaç işçiyle konuşmuş. Demek ki o saatte hâlâ hayattaydı. Kasadaki paraya gelince, bu iddiayı yalnızca sizin ifadeniz doğruluyor."

Polislerin saat dokuzda Bobo'dan bir telefon aldıklarını meslektaşlarına söylememiş olması enteresandı doğrusu, diye düşündü Morris. Kendisi söylese miydi acaba? Bir an tereddüt et-

ti, sonra yeniden sabrı taştı. Yetmişti artık! Bu maskaralığa bir son verip, eve kahvaltıya gitmenin vakti gelmişti artık. Şöyle dedi: "*Colonello* Fendtsteig, ben, Morris Duckworth, kayınbiraderim Roberto Posenato'yu öldürdüğüm iddiasını kat'î surette reddediyorum. Onunla aramdaki ilişkinin kötü olduğu iddiasını reddediyorum. Tam aksine, bizim mükemmel bir iş ilişkimiz vardı. Son birkaç ay içinde şirkette müthiş bir ilerleme kaydettik ve kendimizle gururlanıyorduk. Kayınvalidemin evinden doğruca şirkete gittiğim iddiasını reddediyorum. Quinzano'daki *piazza*'da bir barda durdum, sonra da bizim Villa Caritas adını verdiğimiz, Quinto'nun biraz dışındaki eve gittim, orada bir süre göçmenlerden biriyle, kendisinin adı Kwame'dir, konuştuktan sonra şirkete gittim. Dün gece kendi özel işlerim dışında başka bir şeyle ilgilendiğim iddiasını kat'î surette reddediyorum."

İşte bu ağızlarının payını verdi, diye düşündü Morris, en azından gidip derslerine biraz daha sıkı çalışana kadar onları idare ederdi.

Colonello uzun bir süre daha sessiz kaldı. Pembe satırlı sayfaları karıştırarak, tekrar notlarına danıştı. Morris'in solundaki pencerenin rengi birden bire açılmış, parlak yüzeyi biraz daha matlaşmıştı. Kış güneşinin içeri süzülen ilk ışıkları bir araba profilini, daha ötelerde alçak bir binanın dış çizgilerini meydana çıkarmıştı. Bütün bunlardaki o kurumsal bakımsızlık hali birden bir şeyleri kafasına dank ettirdi: gri ışığın altında gri çizgiler, bundan sonra sonsuza dek onu içine tıkmaya çalışacakları dikdörtgenler ve binalar. Ansızın korkuyu benliğinin en derinlerinde bir yerde duydu. Çünkü onun istediği özgür olmaktı. Sayfiyede araba kullanmak, göçmenlere yardım etmek, sanat eserlerine bakmak, karısıyla sevişmek, çocuğunu büyütmek. Bunlar makul ihtiraslar değil miydi? Alçak sesle fısıldadı: "Mimi!"

"*Mi scusi*? Bir şey mi söylemek istemiştiniz?"

"Hayır," dedi Morris.

Fendtsteig incecik alt dudağını hafifçe dişledi. "Elimizde Qu-

inzano'daki bara gittiğinizi doğrulayan bir ifade yok. O sabah oraya gittiğinizi kimse hatırlamıyor. Bu bir. Villa Caritas'ta sizinle konuştuğunu söylediğiniz tanık hiç inandırıcı değildi. Ne hakkında konuştuğunuzu ve konuşmanın ne kadar sürdüğünü söyleyemedi. Bu iki. Karınız, baldızınız ve Trevisan Şaraplarında çalışan çeşitli kişilerden öğrendiğimiz göre *Signor* Posenato'yla aranız hiç iyi değilmiş. Bu üç. Dün akşamki uzun süreli yokluğunuzun hesabını vermeniz gerekiyor. Bu da dört."

Bu sefer göz temasından kaçınmak için, Fendsteig kayıt cihazını inceliyor, ses düğmesiyle oynuyordu. Sanki birbirlerine faks çekerek iletişim kuruyor gibiydiler. Ama Morris'in içine sıkıştığı köşe ne kadar daralırsa, oradan kurtulmak için hissettiği kararlılık da o kadar artıyordu. Kendisini temize çıkarıyor olmanın verdiği sıcaklığı damarlarında hissetmeye başlamıştı. Gerçekten de o barda oturmuştu. Gerçekten de Villa Caritas'a gitmişti. Sonrasında Bobo'yu öldürmüş olsa bile, bunu yapmayı kesinlikle planlamamıştı ve sırf bunun için hayatının geri kalanını bir hapishane hücresinde çürüyüp giderek geçirmeyi de kesinlikle haketmiyordu. Kendisi Bobo'dan –ya da ona bakarsan Fendtsteig'dan– çok daha çekici ve iyi eğitimli bir insandı, şu anda dahi çeşitli hayır işleriyle alakadar oluyor, her şeyin üstüne bir de iman krizi yaşıyordu. Dahası, oğlanı tatlı sözle ikna etmeye çalışmış, Massimina hikâyesinin son derece makul ve estetik açıdan çok daha hoşa giden bir versiyonunu sunmuş ama o bunu dikkate almayı bile reddetmişti.

Morris şöyle dedi: "Sizinle birlikte bara gidip, bana hizmet eden garson kızla, gazeteyi uzatan delikanlıyı tanımlamaktan memnuniyet duyarım. Herhalde siz onlara bir İngilizi hatırlayıp hatırlamadıklarını sordunuz, onlar da hayır dediler, çünkü benim İtalyancam çok iyidir."

Morris "benim" derken, kendi aksanının Fendtsteig'inkinden çok daha iyi olduğunu ima edercesine, hatırı sayılır bir vurgu yapmıştı. *Colonello* besbelli Bozen'in yukarısında Tanrı'nın dahi uğramadığı, karlarla kaplı bir köyde Almancadan bozma

tarzan İtalyancasıyla konuşarak büyümüştü. Bunun sonucunda da büyük ihtimalle o korkunç Avusturya-Cermen üstünlük kompleksinden muzdaripti. Morris'in içinde kavgacı bir his yükseliyordu. İtalyan adaleti kotu niyetli bir Güney Tyrol'lünün onu mahkum etmesine asla izin vermezdi. Üstüne üstlük bir de çirkindi. Şu et benleri kesin habisti.

"Villa Caritas'ta konuştugum delikanlıya gelince," diye ekledi, "bütün gece uyumamıştı. Zaten onların hepsi uyuşturucu kullanıyorlar. Aslında, benimle konuştuğunu hatırlamasına bile çok şaşırdım. Tabii ki, Bobo'nun önce o ıkı işçiyi, sonra da diğer herkesi kovmuş olmasıyla ilgili konuştuk."

Fendtsteig kâğıtlarına dalmıştı. Boylece kayıt cihazı boğazını temizleyen Morris'le, dışarıda bahçeye park eden arabadan başka bir ses kaydetmemiş oldu. Odanın hazin floresan aydınlatmasıyla karışan gün ışığı *colonello*'nun traşsız çehresini düzeltmek adına hiçbir katkıda bulunmuyor, diye düşündü Morris. Geçen zaman sinirlerini bozuyordu. Bu adamı saate bağlamalıydılar. Satranç maçlarında yaptıkları gibi. Sessizlikte şansını denedi: "Hasta mısınız, *Colonello* Fendtsteig?"

"*Prego?*" Adamın "r"leri çok çirkindi.

"Çok soluk görünüyorsunuz."

Fendtsteig onu duymazlıktan gelmeyi seçti. Bakışlarını kaldırıp, kollarını kavuşturdu, zayıf suratını bir yana eğdi, gözlükleri floresan ışığını yansıtıyordu. "Lütfen dün gece ne yaptığınızı açıklar mısınız?" dedi. "Ondan sonra bitireceğiz."

Morris tereddüt etti, sonra sandalyesini geri itti. "Hayır, bu şekilde muamele edilmekten bıktım. Bir avukatla konuşmadan önce bir kelime daha söylemeyeceğim."

"Yani cevaplanması mumkun olmayan soruya geldik çattık." Fendtsteig'ın yüzünde nihayet bir gülümseme belirmiş, doğruca Morris'in gözlerinin içine soğuk bir ifadeyle bakmıştı. "Yoksa sekiz ya da dokuz saat önce nerede olduğunuzu hatırlamak için zamana mı ihtiyacınız var?"

O mükemmel bir şekilde zamanlanmış, dondurucu bakışı üzerinde hisseden Morris inisiyatifini kaybettiğinin, korkunç bir

taktik hatası yaptığının farkındaydı. Dengesi sarsılmıştı, ayağa kalktı. "Hiç de değil, *Colonello*. Ama suçlu olduğuma bu kadar emin olduğunuza göre, söyleyeceğim her şey aleyhime delil olarak kullanılabilir."

Sonra ayağa kalkarken, tüm bedenini birden kavurucu bir ateş ele geçirdi. Kasıklarından başlıyor, süratle ve iğneleyerek yukarı çıkıyordu, ellerinin ve yanaklarının derisine kan hücum etmişti. Hatta bacaklarının arasında erkeklik organı sertleşmişti. *Şu sıçanın boynunu kırıp bu kahrolası aptal problemi çözebileydi keşke!* Aynı anda benliğinin derinlerinden gelen bir ses, sanki bir kuyunun dibinden seslenirmiş gibi, hayır diye haykırdı. Hayır, Morri, hayır! Yapma! Ezici bir karanlık ona eşlik ediyordu. Dünyanın iki tarafında da perdeler çekiliyordu. Görüşü darlaşıyor darlaşıyor, Fendtsteig'in gözlüklerinin parlak ışıltısı gördüğü son şey oluyordu.

Ayakta sallanan Morris öne eğildi ve masayı kavradı. Eli balina şeklindeki kocaman bir kâğıt ağırlığının üzerine kapandı. Onu sıkıca pençesinde tuttu. Hayır! Massimina bir çığlık attı. Başı dönüyordu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

22

Cezaevindeki ondördüncü gününde, bir parça kâğıttan bir haç kesti Morris. Zor olan Efendimiz İsa Peygamberi çarmıha germekti. Ama bedeninin o tuhaf çarpıklığını, kalçalardan üst bedene, oradan sol omza eğilmiş başa doğru uzanan kavsi, dirseklerde çukurlaşıp, sonra vahşice tahtaya çivilenmiş ellerle son bulan titrek kolları hatırladı. Verona tepelerine vuran kış güneşinde uzun bağlarının kıvrılıp bükülen çıplak dallarına benzediklerini düşündü Morris. Elleri yapraklara çevirdiği zaman, seri katil olan hücre arkadaşı bundan hayli etkilenmişti. Yüz, elbette, Massimina'nın yüzüydü. Cinsiyetsiz olmasına rağmen hiç tanınmayacak halde de değildi. Morris kaçıncısı olduğunu bilmediği denemesine bakıp, bu sefer tuttурduğunu gördü. Belki de görsel sanatlara yeteneği vardı gerçekten. İstavrozun tepesini odadaki küçük aynanın bir çatlağına sıkıştırdı, sonra kâğıdın geri kalanını aşağı doğru uzattı, böylece yüzünün yansıması kâğıttan haçın ikiz ıstırap ekseninin çevresinde dört küçük parçaya bölünmüş gibi duruyordu. IHS. Katoliklik mez-

Latince *Iesus Hominum Salvator* (İsa bütün insanların kurtarıcısıdır) kelimelerinden türetilmiş. İsa'ya işaret eden monogram –ç.n.

hebi kesinlikle annesinin Metodist öğretilerinden daha tatmin edici, çok daha zengindi. Çizdiği suratı seyrederken, Morris evlilik öncesi katıldığı kateşizm kursunda öğrendiği kelimeleri mırıldandı: "Ave Maria, Selam Meryem! Faziletle dolusun! Sen kadınlar arasında kutlu olansın."

"Karnının ürünü," sapık hücre arkadaşı da duaya katıldı, "İsa Mesih de kutludur."

Morris başını kaldırıp baktı. Karnının ürünü mü? Orasını unutmuştu. Öteki adamın, pencereden hücrenin içine doğru çevrilen gözleri cam gibi donuk ve boş boş bakıyordu. Ama Morris için bu mesaj yeteri kadar açıktı. Sevgili Mimi'sini gömerken, Mesih'i daha doğmadan çarmıha germişti o. Morris'in yüzündeki ışıldayan dehşet ifadesini gören hücre arkadaşı –gayet kalabalık olan ailesini toptan temizlemişti– gürültülü bir kahkaha tufanına yakalandı. Adamın şişman yanaklarını şişirip, komik olmayan şeylere uzun uzun kıkırdama gibi ürpertici bir huyu vardı. Morris kendisine yaptığı istavrozun önünde haç çıkardı ve dizlerinin üzerine çöktü. Hatalarını bir şekilde tamir edecekti. Aslında, buradan çıkmayı, hatta hayatta kalmayı istemesinin tek gerçek sebebi, hatalarını onarmaktı.

Ama ne zaman çıkacaktı? Avukat –nihayet bir avukatla görüşmesine izin verdiklerinde– ona resmi bir suçlamayla itham edilmediğini açıklamıştı, serbest bırakıldığı takdirde, işlediği bir suça ait delilleri yok edeceğinden korktukları için burada tutuyorlardı. Anlaşılan en fazla altı ay süreyle bunu yapmaya hakları vardı. Morris İtalya'da polislerin canlarının çektiği her şeyi yapabildiklerini düşünüyordu. Şu anda en çok istedikleri şey de Morris'in o gece ne yaptığını onlara anlatmasıydı. Hatta anlatana dek onu bırakmayacaklardı, çünkü salıverilse, bir yalancı şahit bulup, düzmece bir hikâye uydurma fırsatı eline geçmiş olurdu. Mesela karısıyla anlaşabilirdi.

Görüşmeleri boyunca yanlarında bir nöbetçi olmasının sebebi de buydu diye açıkladı avukat. Ziyaretçi kabul etmesine de aynı sebepten izin verilmiyordu.

Morris düzmece bir hikâye uyduracağı fikrine şiddetle karşı çıkmıştı. Ve o gece ne yaptığını asla, asla ve asla anlatmayacağım açık ve net bir şekilde ortaya koymuştu. Bu onun özel meselesiydi. Hem zaten Bobo'nun başına gelenlerden o iki göçmenin sorumlu olduğu apaçık meydanda olduğuna göre, onun polislere hiçbir şey anlatmasına lüzum yoktu. Neden henüz onları yakalayamamışlardı?

Avukat zarif bir üslupla o kayıp saatleri bir başka kadınla birlikte geçirdiğini söylerse, kansının buna fazla aldırmayacağını ima etmişti. Hatta bir başka erkek bile olabilirdi. Morris adamı bir an evvel başından savmıştı. Hem münasebetsizdi, hem de beceriksiz. Karısına sadakatsizlik etmek Morris'in hiç aklına gelmediği gibi, aynı zamanda insanların onun hakkında böyle düşünmelerinin mümkün olmadığını düşünüyordu. Böyle bir hikâyeye kimse inanmazdı. Kendisi Bobo'ya bile inanamıyordu.

Cezaevinde hiç teselli bulmuyor da değildi. En azından şu an için. Hapishane kıyafetlerinin verdiği aşağılanmışlık hissi, hapishane yemekleri, hapishane arkadaşlıkları ... Morris çabucak bu gibi şeylerin yaşattığı kahredici deneyimin insana belli bir ayrıcalık verdiğine, olaylara daha insanî bir bakış açısıyla yaklaşmasını sağladığına karar vermişti. Sanki Dante gibi cehenneme kısa bir ziyaret yapıp, herkesin ne günah işlediğine, nasıl cezalar aldıklarına, ruh hallerinin nasıl olduğuna bakarken, kendisinin lanetlilerden biri olmadığını bilerek dolaşmasına izin verilmişti. Bu teselliler olsun olmasın, Morris'in uzun kalmaya niyeti yoktu. Mimi ona oradan nasıl çıkacağını söylemeye söz verdiğine göre, endişelenmesine de gerek yoktu zaten.

Hücresinde istavrozlarını çiziyor, düzenli bir Mimi günlüğü tutuyordu: sayfalar dolusu felsefî diyaloglar, abartılı sevgi ifadeleri, acayip anlatılar uzayıp gidiyordu. Oradaki o muhteşem anlam sapmalarını yaratan hep Mimi'ydi. Buna kafası çok iyi çalışıyordu. Ya da vakit bir türlü geçmek bilmediğinde, hücre arkadaşının psikanalizini yapmak hoşuna gidiyor, bunu da gayet iyi becerdiğini düşünüyordu. Adam Morris'in ona gösterdiği il-

giden dolayı gerçekten de büyük gelişme göstermişe benziyordu. Hatta Morris, onu uzun bir süreliğine içeri tıkmayı becerdikleri takdirde, psikoloji okuyup, doktora yapmasının hiç de fena olmayacağını düşünmeye başlamıştı. Bunun için donanımı yeterliydi, nasıl olsa hapishanede üzerinde çalışacak bir sürü vaka çıkardı karşısına. Yemeklerde karnını tıka basa doldurmamaya özen gösteriyordu, ince formunu korumalıydı. Çıktığında yapacak bir sürü işi olacaktı: Quinzano'ya taşınma işini bitirmek, Villa Caritas'da yapılacak onarımları planlamak, şirketi şimdi olduğundan çok daha ciddi br konuma getirmek gibi.

Akşamları, uyumak üzere gözlerini kapattığında çağırdığı Mimi'nin hayalleri ona saadet dolu bir huzur hissi veriyordu: Rimini plajındaki haliyle Mimi: kuzguni siyahı saçlar, güneş losyonu sürdüğü cildinin kokusu, pürüzsüz uzun bedeni; bir barda Coca-Cola içen Mimi, baş hafifçe arkaya atılmış, dudaklar aralık, gülümseyen gözler; sonra birden onunla birlikte otel odasında oluyor, Morris ellerindeki kanı yıkarken arkasını döndüğünde, Mimi'nin geceliğinin o kocaman göğüslerinin üzerinden sıyrıldığını görüyordu. İlk defa o zaman çıplak görmüştü onu, o muhteşem ince, dolgun vücudu. Morris cennetteydi. Nasıl da dopdolu bir hayatı olmuştu!

Ama mastürbasyon yapmıyordu. Yalnızca Mimi'nin gülümseyen görüntüsünü kusursuz bir şekilde gözlerinin önünde tutuyordu. Eskiden annesini de böyle hatırlardı, bazı imgeleri ergen zihninde hareketsiz ve bir bütün halinde tutarak. İşte o uyku öncesi hayallerinden birinde Mimi gelip, her şeyin nasıl yapılacağını basitçe anlatmıştı. Havari Petros'a hapishanenin kapılarını açan, zincirlerini gevşetip, onu nöbetçilerin önünden geçiren melekle aralarında paralellikler olduğunu düşündü sonradan. Yalnızca Mimi bir nebze daha kurnazdı, biraz daha hissettirmeden yürütüyordu işlerini. Kim derdi ki onun böyle bir yeteneği olsun?

Rahip –Mimi bir rahip çağırmasının vakti geldiğine karar verdiğinde gelmişti– genç, hoş ve kibar tavırlı, liberal tavrı her halinden belli olan biriydi. Maalesef bu Morris'in hayalinde ta-

sarlamış olduğu görüşmenin çerçevesine pek uymuyordu. Mamafih Tanrı'nın ona bahşettikleriyle yetinmesini bilmek hayatının hikâyesi haline gelmişti artık. Modaya uygun, altın çerçeveli gözlük takan adama kendisinin masum olmasına rağmen, bu mahpusluk durumunun onda bir çeşit inanç krizine yol açtığını anlattı. Burada düşünmek için çok zamanı olmuş, şimdiye kadar sürdürmeye çalıştığı hayatının, bir işadamının refah içindeki, modern varoluşunun hiçbir anlamı olmadığını, bunun sadece haz düşkünlüğü denen illetin kıraç eteklerinde yalanan materyalizmin açgözlü midesi olduğunu artık anlamıştı.

Bu pırlantanın karşısında, gözlerini kırpıştırmaktan başka bir şey gelmemişti rahibin elinden

Ayrıca zihnini meşgul eden bir şey daha olduğunu söyledi Morris. Ona bir türlü rahat huzur vermeyen bir şey.

O konuşurken rahip onu yoğun bir dikkatle seyrediyordu. Bu şekilde seyredilen Morris adamın tıraş olurken o küçük kibirli burnunu kesmiş olduğunu fark etti.

Gerçek şuydu ki, dedi, yaklaşık bir sene kadar önce Katolik mezhebine geçtiğinde, bunu yalnızca şartlar öyle gerektirdiği için, evlenebilmek için yapmışu. Tövbe ettiği zaman tanrının huzurunda yalan söylemişti çünkü bütün olanlar onun için yalnızca bir formaliteden ibaretti, resmi bir evrağı damgalatmak gibi bir şeydi. Aslında o zamanlar Tanrı'ya inanmıyordu bile, hayatındaki başka bir şey onun içini öyle bir burkmuştu ve yüreğinde o kadar büyük bir ağırlık yapıyordu ki... Bu şeyden daha önce hiç bahsetmemişti. Morris doğruca adamın gözlerinin içine bakıp, sonra başını eğdi. Şimdi tam anlamıyla günah çıkarmak, takdis edilmiş ekmekle şarabı almak, İsa Mesih'in kilisesine kabul edildiğini hissetmek istiyordu.

Rahip cüppesinin içinden üzerinde *Reader's Digest* logosu olan ajandasını çıkardı, bir sonraki buluşma tarihini kararlaştırdılar. Böylece iki gün sonra mahkumların teneffüs saatinde Morris çimentodan yapılma küçük bir ibadethanenin, prefabrik günah çıkarma kabininincle dizlerinin üstüne çöküp, başka birçok şeyin yanında, bir iki sene önce kaçırılıp, öldürülmeden

önce karısının kız kardeşi Massimina'ya âşık olduğunu, onunla seks yaptığını, sonra karısıyla yalnızca kız kardeşine benzediği için evlendiğini, Mimi'nin cennetteki ruhuna hâlâ âşık olduğunu, onu sıklıkla rüyasında gördüğünü, hatta bazen uyanıkken bile Meryem Ana ve diğer azizlerin kisvesinde hayal ettiğini, devamlı onu düşündüğünü, bunu sonucu olarak da karısına karşı derin bir yabancılaşma yaşadığını, sanki onunla birlikte değilmiş gibi hissettiğini anlatmaya başladı. Elbette Paola'yla birlikte maddî hayata yönelik, eşyalar, yemekler, ulaşım araçları gibi konularda yüzlerce basit karar almışlardı, ama gerçekte sanki onunla hiç konuşmuyor gibiydi, çünkü hayatının o dışa dönük, burjuva yönü, parasal kazanımlar vesaire, bütün bunların hiçbir anlamı yoktu – sevişme esnasında gördüğü Massimina'ydı, hayal ettiği Massimina'ydı, hatta bazen onun adını sayıkladığı da oluyordu, bu yüzden de kendisini çok suçlu hissediyor, aynı zamanda engellenmiş, felce uğramış, hayatta ilerlemeye, cömert olmaya, hatta kendisine karşı dürüst olmaya bile gücü kalmamış gibi hissediyordu.

Morris bu şekilde yirmi dakika kadar konuştu, bazı yerlerde sorulara, daha açık olması için edilen ricalara cevap verdi ama çoğunlukla kör bir azimle, daha doğrusu zekice bir azimle bastırıyor, bir yandan konuşurken diğer yandan tutkuyla senaryolar icat ediyor, zaten her şeyin altında yatan kaçınılmaz gerçekleri, bilinçaltı yaşantısının derin kurgusunu, hayatın onu içine attığı ve onun gerçekten kurtulmayı arzuladığı derin ruhsal kırıklığı anlatıyordu. Ama takıntısı o denli ciddiydi ki, aklının yerinde olduğu günlerde hayal bile edemeyeceği türden bir sapıklık boyutuna ulaşmıştı. Korkunç, iffetten uzak şeyler yapıyordu.

"Anlat bana, *figlio mio*,"* dedi rahip yumuşacık bir sesle.

Ama Morris çok utandığını söyledi, utancı çok derindi.

Vicdanımızı bu utanç yükünden kurtararak ruhumuzu hürriyetine kavuştururuz, dedi rahip ikna edici bir tonla.

Morris sustu. Aslında sert zeminde dizleri acımaya başlamış-

* "oğlum". –ç.n.

tı, fakat şu esnada bunun ne kadar münasebetsiz bir düşünce olduğunun da farkındaydı.

"*Figlio mio*, herkes günah işler. Tanrı'nın daha önce duymadığı ve bağışlamadığı hiçbir şey yoktur."

Bu Morris'e *Piazza* Bra'daki karnaval kalabalığının, Drakula'ların ve Saddam Hüseyin'lerin arasındayken aklına gelen düşünceleri hatırlattı, bütün bunlar şimdi ne kadar gerilerde kalmıştı.

"*Grazie, padre*," dedi ve açılmadan önce şöyle bir otuz saniye bekledi: "Ben hapse düşmeden kısa bir süre önce, kayınvalidem öldü." Durdu.

"Bunun suçlusu sen değilsin elbette," diyerek bir yorum yaptı rahip.

"Onu aile kabristanına gömebilmek için –Morris'in sesine gergin bir hava gelmişti– şey..."

"Evet, oğlum?"

Sağ bacağına giren kramp hissini rahatlatmak için ağırlığını diğer tarafına kaydırdı.

"Massimina'nın tabutunu yerinden çıkarmaları gerekti. O benim sevdiğim kızdı. Hâlâ sevdiğim kız."

Rahip bu noktada Morris'in bıraktığı uzun aralığı doldurmuş olmak için bunun ne kadar normal bir prosedür olduğunu söyledi.

"Ben... ben cenazeden önceki gece onun tabutunun dışarıda bırakılacağını duyunca mezarlığa gittim. Kapandıktan sonra gittim. Duvarın üzerinden atladım" –burada Morris halîfçe bocaladı– "Duvarın üzerinden atladım, tabutunu bulup, saatlerce onun yanında oturdum."

"Burada da bir günah işlemiş sayılmazsın, oğlum."

"Karanlıkta, onun yanında oturdum ve mastürbasyon yaptım. İki defa," dedi Morris.

Rahip şimdi susmuştu. Küçük ızgaranın öte yanından gelen nefes seslerinin güçlü bir şekilde farkına vardı Morris. "Ama asıl kötü olan yaptığım şey değil, düşündüğüm şeydi."

Bir sessizlik oldu. "Peki ne düşünüyordun, oğlum?"

"Yüreğim buruk bir acıyla doluydu," dedi Morris.

Burası doğruydu.

"Şimdi utandığın düşüncelerin mi oldu?"

"Ben düşündüm ki," dedi Morris, heceleri dikkatle vurgulayarak ama sanki ne olursa olsun söylemesi gerekiyormuş gibi konuşuyordu, "ben düşündüm ki... keşke kaçırılıp öldürülen Massimina değil de benim karım olaydı. Ve ben Massimina'yla sevişebilseydim, o ölü, ceset haliyle bile olsa, o korkunç kutunun içinde çürümüş bile olsa." Duraksadı, bununla biraz fazla ileri gidip gitmediğini düşündü. "Spermimi onun içine boşaltabilmeyi diledim, şu haliyle bile olsa."

"*Figlio mio*," dedi rahip, belli ki bunu biraz ağır bulmuştu. Yine de, diye düşündü Morris, hapishanede çalıştığına göre, bayağı çirkin şeyler duymaya alışmış olmalı. Bu adamın her duyduğu şeyden midesinin bulanması gibi bir lüksü olamazdı. Morris bekledi.

Kısa bir an sonra rahip sordu: "Hepsi bu mu, oğlum?"

Yetmez miydi yani? Morris bir an düşündü, sonra: "Sì, *padre*, sì, yalnız... o zamandan beri bu düşünceleri aklımdan çıkaramıyorum, anlıyor musunuz? Başka hiçbir şey düşünemiyorum. Çok aşağılayıcı bir şey bu. Çok aşağılayıcı. Zihnim tamamen uyuştu. Yani, yapmadığım bir şey için beni buraya tıktılar ve bu umurumda bile değil. Hatta burada olmaktan mutluyum ben. Çünkü zihnim öyle uyuşmuş durumdayken dışarı çıksam bile, ne yapacağımı bilemem. Karımı görüp, onunlayken devamlı kendimi suçlu hissetmenin düşüncesine bile dayanamıyorum. Bütün bunlar yetmezmiş gibi, o şimdi hamile ve bu da..."

Hiç beklenmedik ve gayet içten bir dürtüyle Morris ağlamaya başladı. Son birkaç gün içinde bu üçüncü veya dördüncü kez oluyordu. Çirkin çocuksu hıçkırıkları kapalı mekânı doldurdu. Ağladığı şeyse –bunu gayet berrak bir şekilde düşündü– söylemek zorunda olduğu bu yalanlar ve her şeye rağmen bu yalanların sapkın ruhunu nasıl da netlikle meydana çıkardığıydı.

Bu şekilde birkaç dakika daha geçirdikten, Morris kendisine

acıma dalgasının önüne set çekmeye çalışıp, ızgaranın diğer yanındaki ses, gözyaşı fırtınasını dindirmek için teskin edici sözler mırıldandıktan sonra, teneffüs saatının sonunu bildiren zil çaldı ve böylece kilise yetkilisinin vacip olan kefareti bildirmesinin vakti gelmiş oldu.

Morris dramatik bir şeyler ümit ediyordu, sonucunda gerçekten affedilmeyi hak ettiğine inanabileceği bir şeyler. Ama sonuçta, hem de oldukça kısa bir tahlilden sonra, genç rahip liberal tavırlarına ihanet edip, miktarlarını gayet mütevazı tutarak, birkaç *Ave Maria*'yla, bir iki *mea culpa* verdi.

"Ama..." diye başlayacak oldu Morris.

"Sen günahlarını kasıtlı bir kötü niyetle işlememişsin," diyerek açıkladı rahip. "Bunlar hasta bir zihnin günahları, bu o kadar ciddi bir hastalık ki, ne kadar bol keseden veya iyi niyetle verilmiş olursa olsun, onu esenliğe çıkaracak bir kefaret düşünemiyorum." Ara verdi. "Tam aksine, bu vakada kefaretin kendisi, sapkın bir tatmin yolu olarak kullanılabilir. Kalbinin ve ruhunun hasta olduğunu anlamalısın. Hastalığını iyileştirmesi için Tanrı'ya dua etmelisin. Her şeyden önemlisi, iyileşmeyi istemelisin." Rahip duraksadı. "Açık konuşmak gerekirse, oğlum, sana bir tavsiyede bulunmama izin verirsen, bir psikiyatriste görünerek hem Tanrı'ya, hem de karına karşı olan görevini yerine getirmiş olursun."

Morris bir itiraz nidası çıkartacak oldu. Psikiyatriste gitmektense, bir rahibe gelmesinin sebebi ona bir tek Tanrı'nın yardım edebileceğine, sürdürmekte olduğu yaşama tamamen sırtını çevirmesi gerektiğine inanmasıydı. Son zamanlarda rüyasında tuhaf şeyler görmeye başlamıştı –bunu eklerken gayet durüsttü– rüyaları dinsel ögelerle doluydu. Meryem Ana'yı görmüştü.

"*Figlio mio*" –rahip ayağa kalkıp, yürümeye başladı– "Tanrı'nın iradesine boyun eğdiğin sürece, öğrenmek kutsal bir fazilettir. En kısa zamanda hapishane psikiyatristiyle temas kurup, senin için bir görüşme ayarlamayı öneriyorum."

Morris bir kere daha itiraz eder gibi görüldü fakat bunun üzerine rahibin sesi sertleşti. "Dilersen bunu kefaretinin önemli bir

bölümü olarak kabul et. Tekrarlıyorum, Tanrı bize tıp bilimini verdi ki, seninki gibi vakalarla başa çıkmamız mümkün olsun."

Bu adil bir yorum, diye düşündü Morris, adamın elini sıkıp, hücresine dönmek üzere daracık günah çıkarma kabinininden çıkarken. Ama daha da önemlisi bunun anlamı şuydu: belki üç, belki dört gün sonra o hapishane psikiyatristinin eline, onu hapse tıktıklan günden beri Mimi'nin kendisine dikte ettirdiği notları tutuşturabilecekti. Bundan sonra da adamın onları okuyup, vakayla ilgili bir iki dosyaya başvurduğunu farz edersek, onu salıvermeleri an meselesi olacaktı. O notları okuduktan sonra da Morris'i ketumlukla suçlayamazlardı artık. Madem bir hikâye istiyorlardı, alın size hikâye, hem de kalkıp bire bir anlatmasından çok daha inandırıcı olmuştu bu: suç işlendiği zaman orada olmadığını kanıtlayan mükemmel bir plandı bu. Mükemmeldi çünkü bunu düşünen Mimi'ydi. Uykusunda Mimi ona *Vergine incoronata* olarak geliyor olsa bile, bütün süslemeler bir yana, hikâyesinin dine dönme kısmının gerçek olduğunda ısrar ediyordu. Hakikaten öyleydi. Ama Mimi zaten bunu bildiğini söyledi, çünkü onun ruhunu okuyabiliyordu. Tıpkı kendisinin hep inandığı gibi, Morris'in de yüce Tanrı'ya, çarmıha gerilen İsa Mesih'e, ekmek ve şarabın İsa'nın kutsanmış bedeni ve kanına dönüştüğüne inandığını biliyordu. Yalnız şu vardı ki, eğer hayatını ve Tanrı'mn ona verdiği yetenekleri iyi bir amaç için kullanması gerekiyorsa, o zavallı göçmenlere yardım edip, Paola'nın çocuğuna iyi bir baba olması gerekiyorsa, o zaman hayatının geri kalanını burada geçirmeyi kabullenmesinin bir anlamı yoktu, öyle değil mi? O yüzden bu tatsız mezarlık ve tabut hikâyesini icat etmek zorunda kalmıştı, sevgilisini oradan çıkarabilmek için.

Bunları söyledikten sonra, Kutsal Bakire mukaddes tacını çıkardı, uzun mavi giysisinin önünü açıp, kusursuz balmumu beyazı çıplaklığını gözler önüne serdikten sonra, gelip boylu boyunca Morris'in yanına uzandı. Gecenin ilerleyen saatlerinin karanlığında uyanan Morris sanki olağanüstü bir esenlik dalgasıy-

la yükselmiş vaziyette buldu kendisini, soludugu havayı onun kokusu doldurmuştu, hapishanenin karanlığı onun varlığıyla bir nabız gibi atıyordu. Koridoru ağır ağır boylayan ayak sesleri geldi dışarıdan, anahtarlar şıngırdadı, kâbus gören hücre arkadaşı inildedi. Hiçbir şey değişmemişti besbelli. Ama Morris artık çok iyi ellerde olduğunu biliyordu. Her şey düzelecekti. "Mimi" diyerek soludu yeni bir günün söken şafağına.

23

Paola, yasta olmasına rağmen, Marlboro kırmızısı ruj ve Baci mavisi göz farı sürmüştü. Hapishane kapısından çıkıp parlak kış güneşinin sert ışığına yürürken bunun düşüncesizce bir hareket olduğunu düşündü Morris. Çünkü bir aydan uzun zamandır yerel gazetelerin iç sayfalarında pişen bir hikâyenin ateşini besleyecek yakıtın kokusunu almış küçük bir gazeteci grubu pusu kurmuş beklemedeydiler.

"Çok Yakında Skandal Yaratacak Yeni Gelişmeler" diyor, başka bir şey diyemiyorlardı. Posenato gerçekten ölmüş müydü, yoksa kaçırılmış mıydı? Acaba isimsiz aramayı yapıp, kurbanın hakettiğini bulduğunu söyleyen adam bir metresin kocası olabilir miydi? Peki İngiliz kayınbirader neden iş birliğine yanaşmıyordu? Bunca cevaplanmamış soru varken, olay bir türlü editörlerin beklentilerini karşılamamış, tıpkı iki sene önce Mimi'nin hikâyesinde olduğu gibi, tatminkâr bir sonuca varmaktan uzak bir spekülasyonlar destanı olma tehlikesine düşmüştü.

Fotoğrafçılar bir adım öne çıktılar. Sade ve tutuk bir tavırla karısına sarılan Morris aynı zamanda hem yüzünü gizlememeye, hem de poz vermemeye, kısacası şevki tükenmiş insanların yerine

hayaller kurmak için maaş alan insanların eline malzeme vermemeye dikkat ediyordu. Flaşlarına yüzünü çevirdiği o kısacık andaki yüz ifadesi zorlu bir deneyimi onurunu koruyarak atlatmış birinin ifadesiydi. Mikrofonlu bir adam tarafından yorum yapması istendiğinde, kibar bir dille, polisin onu serbest bırakmasının, artık asıl suçlunun kim olduğuna dair bir fikir edindikleri konusunda umut verdiğini söyledi. Hayır, kendisine gelince, durumun adaletsizliği aşikâr olduğu halde, mahkumiyetiyle ilgili bir gerginlik hissetmiyordu. Aksine bu deneyim öğretici olmuş, kendisiyle ilgili derin bir anlayış geliştirmesini sağlamıştı.

Kısa süre sonra Mercedes'e binmişlerdi. Paola arabayı suratle trafiğe soktu. Bir iki dakika boyunca sessizliği bozmadılar, sonra ilk kavşakta Paola kahkahalarla gülmeye başladı.

"*Dio Santo*, çok komiksin!" dedi.

Morris hâlâ sersem gibiydi, kafası planlarla, görmesi gereken insanlarla, ettiği yeminler, aldığı yeni kararlarla doluydu.

"Ne demek istiyorsun?"

"Bilmem, bu insanlara her zaman en doğru, dindar kılıklı lafları bulup söyleyebiliyorsun. O kadar güzel riyakârlık yapıyorsun ki! Bayılıyorum sana!"

Morris kesin bir cevap verdi: "Her kelimesi doğruydu. Kimseye karşı en ufak bir gücenikliк hissetmiyorum."

Ama karısı hâlâ kıs kıs gülüyordu. "Ah benim canım Mo'm," dedi alaycı İngilizcesiyle. "*Dio Cristo*, özledim seni sikmeyi."

Morris'in tüyleri ürperdi. O an anladı ki hapishane hücresini beklediği kadar sefil bir yer olmaktan kurtaran şey, karısının yokluğu olmuştu. Onun Morris'in karakterini böyle tuhaf bir şekilde yorumlaması, sonra onda gördüğünü zannettiği şeytanı takdir eder gibi görünerek kendi kendisini lanetlemesi... Hayır, karısını hiç özlememişti. Her şeye rağmen bu kadın çocuğunun annesi olacağına göre, artık dizini kırıp oturması, onu sevmek için elinden geleni yapması, anneliğin Paola'yı olgunlaştıracağını umarak yaşaması gerekiyordu. Çünkü hapishanedeki son birkaç gününde aldığı önemli kararlardan biri de bu olmuştu. Evlilik onun için alternatif bir müebbet hapis hayatı olacaktı.

Zaten Morris hiçbir zaman tamamen günahsız olduğunu aklından geçirmemişti ("hepimiz yoldan sapmıştık")*, fakat nasıl bir kefaret ödeyeceğine karar verenin kendisi olması gerekiyordu.

Paola'yla geçirilecek bir hayat yeteri kadar büyük bir cezaydı.

Sol eliyle direksiyonu kullanan Paola, sağ elini Morris'in bacağına götürüp, baldırının iç kısmına parmak uçlarıyla masaj yapmaya başlamıştı. Morris eli alıp, iffetli bir tavırla dudaklarına götürdü. Paola yeniden bir kahkaha kopardı.

"*Che romantico!*" dedi. Sonra ses tonunda belirgin bir değişiklik yapmadan sordu: "*Allora*, ne anlattın sonunda onlara?"

"Nasıl yani?"

"Haydi ama. O akşam nerede olduğun hakkında. Sen belki başka bir şey söylemişsindir diye ben bir şey söyleyemedim. Belki de bir ilişkin olduğunu düşündüğümü söyledim. Avukatın sana bunu önermesini sağlamaya çalıştım, ama çıkardığın o küçük tantanayı anlatınca, aklında başka bir planın olduğunu anladım."

Morris bir şey söylemiyordu. Aynı zamanda bu kadar akıllı ve bu kadar aptal olabilmesinin olağanüstü bir durum olduğunu düşünüyordu. Mimi'nin onu cezaevinden çıkarmak için yaptığı, hem suç işlendiğinde nerede olduğunu kanıtlayan, hem de daha önce bunu neden anlatmadığını açıklayan (başkalarının önünde küçük düşmeyi göze aldığınız sürece, yalan söyleyip söylemediğiniz kimsenin umurunda olmuyordu) karmaşık planı kabul ettikten sonra, sözde hayatının geri kalanını birlikte geçireceği hamile kansına ne söyleyeceğini düşünmemişti bile. Şurası da var ki o gece *carabinieri* tarafından tutuklanmamış olsaydı, Morris'in yanıbaşında uyumadığını hayatta fark etmezdi bu kadın. Akşam uykuya dalmakla sabah uyanmak arasında geçen sürede Paola'nın uyandığı bir kere bile görülmemişti daha. Ruhunun o kadar derin bir kayıtsızlığı vardı yani.

Morris o an fark etti ki hiç uykusu kaçmayan bir insanın onu

* "Hepimiz koyun gibi yoldan sapmıştık. Her birimiz kendi yoluna döndü. Yine de RAB hepimizin cezasını ona yükledi." *Eski Ahit*, Yeşaya, 53.6. –ç.n.

anlaması da asla mümkun olamazdı. Ikısinin arasında en ufak bir uyum yoktu.

"*Allora*?"

"Bir ilişkim yok," dedi Morris soğuk bir ifadeyle. "Evlilik dışı ilişkiler yaşayacak bir insan değilim ben."

Kırmızı ışıkta fren yapan Paola: "İlişkin olsaydı da bu dünyanın sonu demek olmazdı, bunu biliyorsun Mo. Hayatta böyle şeyler olabilir."

"Efendim?"

"Yani insanlar kaçamak ilişkiler yaşayabilirler. Üzerinde fazla durulması gereken bir şey değil."

Morris sert ve kesin konuştu. "Bana göre bir ortaklık içeren her ilişkinin temeli sadakattır. Evli olmak sadık olmak demektir."

Nedense bunu söylerken aklına Kwame gelmişti. Beyni gittikçe artan bir sıklıkla kendi kendine bağlantılar kurmaya başlıyor, bu arada benliğinin kesinlikle kendisine ait olan bir tarafı da keyif veren bir baş dönmesi yaşıyordu.

Paola tekrar gülmeye başlamıştı. Morris'in bu sabah söylediği şeylerin tamamına yakını onu güldürmüştü. Gülerken yavaşça sarsılıyordu. Artık iki elini birden direksiyona yerleştirmişti.

"*Sei comico*, Mo."

Morris öfkelenmeye başlamıştı. Onu hiç ciddiye almaması sinirlerine dokunuyordu.

"Öyle sanıyorum ki," dedi, "özellikle dünkü gazeteleri okuduktan sonra, beni serbest bırakmalarının sebebi onlara anlattığım bir şeyden ziyade, işlenen suç her neyse, sorumlusu olan o iki *mafocchini*'yi sonunda yakalamış olmaları."

Paola başıyla onayladı: "Polise göre öyle, evet. Ama *carabinieri*'deki o adam, Fendisteig farklı düşünüyor sanırım." Kısa bir aradan sonra ekledi: "O hâlâ suçlunun sen olduğu fikrinde."

Kollarını kavuşturan Morris: "Belli ki polisle *carabinieri* arasındaki gülünç bir rekabetin kurbanı oldum. Her ikisi de şehirdeki en büyük suç vakasını ilk çözen teşkilat olmak istiyor. Polis doğru kişilerin peşinde olduğuna göre, *carabinieri*'nin de bir

başkasını bulması gerek." Ama takıp eden sessizlikte, Morris karısının da Fendtsteig'ın şüphelerini besleyip beslemediğini sormamaya dikkat etti. Paola'nın böyle bir şüpheyi beslemesi olasılığı hayal bile edilemezdi, bunu aklından geçirdiğini dışa vurmak büyük bir hata olurdu.

Paola giderek hızlanıyor, şehrin çevre yollarını kat edip, kırların ardında yükselen yalçın tepelere doğru ilerliyordu. Alplerin yamaçlarının uzak mavıliğinde mevsimin son karı bembeyaz ışıldıyordu. Morris yokluğunda Paola'nın taşınma işini tamamladığını farkedip memnun oldu. Quinzano'ya gidiyorlardı. Bu gece yine Mimi'nin yatağında uyuyabilecekti.

"Gene de," diyerek konuşmayı tekrar başlattı Paola, "onlara bir şeyler anlatmış olmalısın, çünkü onlar ne derlerse desinler, sen bir sır sakladığın için orada tutuluyordun. Bir şey anlatmamış olsaydın, bir beş ay daha seni içerde tutabilirlerdi."

Morris cevap vermeyince, güldü: "Ortada sadık kalmayı isteyecek bir ortaklık yok gibi."

Ama Morris yanağının etini ısırdı. Konuşmayacaktı. Karısına ne söyleyip, ne söylemeyeceği onun bileceği işti, sonuçta kadının görevi istese de istemese de kocasına güvenmekti. Hatırladığı kadarıyla, ettikleri o yeminde "saygı" ve "itaat" kelimeleri geçiyordu. Sonra şehri çevreleyen tepelerin ilkinde tünemiş *La Nostra Signora di Lourdes* mihrabını görünce birdenbire ettiği başka bir yemini hatırladı. "Işıklardan sağa dön" diye emretti. Evin-direği-Morris olmaya kararlıydı.

"Neden?"

"Sağa dön, bir kiliseye gitmem gerek," dedi.

"*Scusa?*" Gerçekten de yanlış anladığını sanmıştı.

"Bir kiliseye gitmem gerek," diye tekrarladı.

On dakika sonra, San Giovanni Fuori'nin hayal kırıklığı yaratan modern donanımıyla kuşatılmış vaziyette, dört yüz liretlik bir mum yaktı. Gözlerine inanamayan Paola'nın hemen yanında, küçük bir oturakta başını önüne eğen Morris bir an Massimina'yla birlikte kiliseye gittikleri zamanı hatırladı, evden kaçışlarının ilk günüydü, Morris'i Hıristiyanlığa döndürmek için ne

kadar hevesliydi. O zamanlar Morris böyle şeylerle nasıl alay eder ve yukarıdan bakardı! Eh, sonunda kazanan Mimi olmuştu. Çember tamamlanmıştı: Morris nihayet tevazunun anlamını öğreniyordu. Şimdi o günlere geri dönebilmek için nelerini vermezdi! Yanında o nefes nefese, heves dolu genç kız, Tanrı'nın evinde olmak için neler vermezdi.

Ayağa kalkınca, mihrabın üzerinde duran, beceriksizce infaz edilmiş bir Çarmıhtan İndirme sahnesiyle karşı karşıya gelen Morris haç çıkarıp, azimli bir inançla bir şükran duası mırıldandı.

Arkasında duran Paola fısıldadı: "Sen çıldırdın mı, Mo, yoksa peşimizde gazeteciler mi var?" Dışarı çıkarlarken kapının eşiğinde durup, çantasından sigara paketini çıkardı, bir tanesini parlak kırmızı dudaklarının arasına sıkıştırdı. Bu olaydan dolayı rahatsız mı olmuştu, yoksa yalnızca sinirli mizacı mı kendisini ortaya koyuyordu, belli olmuyordu.

Morris dönüp, gayet dramatik bir tavırla ellerini kadının omuzlarına koydu, ona bir şans vermeye kararlıydı. Gözleri onunkileri arayıp buldu, onunkiler mavi ve donuk, Paola'nınkiler kahverengi ve fırıl fırıldı. "Hamile olduğuna göre, *cara*," dedi, çok yavaş konuşuyordu, "sigarayı bırakman gerektiğini düşünüyorum. Yani artık durulmaya, sağlıklı ve mutlu bir aile olmaya çalışmalıyız. Ben hep bunu istemişimdir."

Karısının hoş yüz hatları donuvermişti. Bir an kahkaha atacakmış gibi durdu. Sonra beti benzi soldu.

"Hamile olduğumu da kim söyledi?"

"Ben biliyorum," dedi. "Bu bana bir rüyada söylendi."

Arabaya döndüklerinde telefonunun çaldığını fark etti. Paola uzaktan kumandayla kapıyı açmış olduğu için, Morris yetişmek için hızla telefona atıldı. Ama karşıdaki her kimse, onun "*Pronto*"sunu duyunca, yanlış numarayı aradığını anlamış olmalıydı ki, kapattı.

24

O gün daha sonra Morris bir liste hazırladı. Şirketi idare etmesi (sipariş durumları, yatırım olanakları), göçmenleri hoş tutması, Forbes'u yatıştırması, Quinzano'daki evi bir düzene sokması (yeni eşyalar ve bir iki tablo), karısıyla başa çıkması (nasıl?) ve her şeyden önemlisi kendi sırtını kollaması gerekiyordu. Bu yakışıklı ve genç İngiliz erkeği, kendine çalışma odası olarak ayırmaya karar verdiği küçük odadaki on yedinci yüzyıldan kalma yazı masasında oturmuş, önünde uzanan haftaları düşündükçe hem yılgınlığa kapılıyor, hem de heyecanlanıyordu. Her şeye rağmen şurası apaçıktı ki, sorumluluklarını öncelik sırasına göre düzenlemesi gerekse, sırtını kollamak listenin en başında yer alırdı; ne de olsa diğer ödevlerin başarısı buna bağlıydı.

Morris zarif masada, sırtı dimdik, kendisinin, yeni kavuştuğu hürriyetinin son derece farkında bir vaziyette oturmuş, Parker marka bir dolmakalemin ucunu dişliyordu. Gerçekten de artık onunla ilgilenmiyor olabilirler miydi? Yoksa Morris Duckworth hâlâ esas şüpheli(lerden biri) miydi? Bunu söylemesi çok zordu işte. Fendsteig için belki de ortada yalnızca bir hikâye olması bile yeterliydi, bu hikâyenin kendisinin ya da sunumunun

ne kadar tuhaf olduğu hiç önemli değildi, sonuçta o her halükarda yanlış olduğunu kanıtlamaya çalışacaktı. Hatta onu resmen bir şeyle itham etmeden salıvermelerinin sebebi bir hata yapmasını bekleyip, onu o zaman enselemek olabilirdi. Gözleniyor muydu, gözlenmiyor muydu?

Elbette asıl sorun, diye düşündü Morris, ne olursa olsun bilgi sahibi olmaktı. En önemlisi de onların tam olarak neyi bildiklerini öğrenmekti.

Henüz arabayı bulmamış olmaları mümkün müydü mesela? Bu gerçekten mümkün müydü? Hem de arabayı oraya özellikle bulunsun diye koymuşken! Tam suçluların arabalarını terkedip gittikleri türden bir yere! Taa tepelerdeki çam ormanlarına! Maalesef bu insanlara güven olmuyordu, bilmedikleri için kendilerinden utanmaları gereken şeyleri dahi bilmemeleri muhtemeldi. Burunlarının dibine tuzaklar yerleştiriyordunuz, görmüyorlardı. Gazetelerde arabayla ilgili tek bir kelime çıkmamıştı.

Yoksa o iki budala göçmenin yaptığına mı inanıyorlardı gerçekten? Fendtsteig erişemediği üzüme koruk diyen tilki durumuna mı düşmüş oluyordu?

Morris, *Signora* Trevisan'ın duvarda başının üzerinde asılı duran süpermarket mamulü *Kutsal Yürekler*'ini düşünüp, kadının böylesine çirkin kıvır zıvırlarla evini doldurmasının, kendisini zorunlu bir nefis terbiyesine mahkum ettiği, boynu bükük bir imanla tefekküre dalma durumunu estetik küstahlığa dönüştürmeyi reddettiği anlamına gelip gelmediğini merak etti. Aslının köylü olduğu göz önüne alınırsa, büyük ihtimalle o anlama gelmiyordu. Ama bu çirkin şeyleri atmamak için mükemmel bir sebepti doğrusu: Morris kendi estetik zevkini feda edip, nefsini köreltecek, böylece dine dönüşünün derin anlamını sorgulayıp, kanıt arayanlara istediklerini vermiş olacaktı. Yarın Pazar'dı. Köy meydanındaki Don Carlos kilisesine Pazar Ayini'ne gidecek, burada Antonella'yı ilk defa görüp, kocasına olanlarla kendisinin bir alakası olmadığına dair ona güvence verme fırsatını bulacaktı. Antonella'nın ondan şüphelenebileceğini düşünmek bile onu çok incitiyordu. Buna karşılık karısıyla arasında ne ya-

pıp edıp aklıyla ona ustün gelmeye, kendı mahremiyet alanını savunmaya dayalı bır ılışkı vardı.

Morris bu ikisi arasındaki ince farkları düşünmek için kendısine bir süre vakit tanıdı. Evet, Antonella'yı görmeyi dört gözle bekliyordu Dıne dondüğu, bundan boyle kendini tum kalbıyle Isa Peygamber'e ve Hıristiyanlığa adayacağı, Trevisan Sarapları'nın arsasında kuçük bir kilise yaptırmayı planladığı haberını onunla bır an once paylaşmayı ıstıyordu. Çunku o, karısı gibi kırıcı ve yaralayıcı konuşmayacaktı. Karısı gibi yorumlar yapmayacak, Cuma gunleri yemekte balık olup olmayacağını, her yemekten once dua edilip edilmeyeceğini, Pazar ayinine katılmayıp, mıhrabın önünde haç çıkarmayan işçilerın kovulup kovulmayacağını sormayacaktı. Morris halsizce gülumsedı. Paola'yla yaşamak kefaretin katmerlisiydi, işte ondan emindi

Listesini tekrar gözden geçirip, "SIRTINI KOLLA" maddesinin altına bir paragraf açtı ve şöyle yazdı:

1. Bobo'nun arabası: hâlâ yerinde durup durmadığını kontrol etmek ıçin Kwame'yı göndermelı mı?
2. Kwame: ona cevaplanması zor sorular soran olmuş mu?
3. Azedine ve Farouk: onları suçlamaya fazla hevesli gorunme.
4. Mimi: Ofisteki dosyayı yok et. Öncelik !!!
5. Stan: Antonella'yla aralarında geçen konuşmalar? Konudan kaçınmalı mı, uğraşmalı mı?
6. Tabutlar: mezardan çıkarılmaları olası mı? Aileye duygusal zarar vereceği gerekçesiyle izin vermeyi reddet.
7. Zan altında bırakacak muhtelif kanıtlar: parmak izleri, şahıtler, deri parçaları, kan vb. Bunlar uzerıne etraflıca düşun.
8. Isimsiz arama: kadın mı erkek mi olduğunu öğren.
9....

Ama durum ümıtsizdi. Morris durdu. Hangi bir ucundan tutup da her şeyi kontrol edebilirdi ki? Fendisteig'in ne bildiğini veya neyi bulmaya çalışacağını, hatta ithamda bulunabılmek ıçin neye ihtiyacı olduğunu nereden bılebilirdi? Ceset mi? Şahıt mi? Ne olaganustü bir şey diye düşündü –zihni tehlikeli bir şekilde mantıklı ve pratik olandan, felsefî düşüncelere doğru ka-

yıyordu– insan bazı şeyleri bilmeden, cehalet içinde mutlu mesut yaşarken birdenbire öyle bir an geliyor, başkalarının bilmemesi gereken bir şey biliyor, bir şey yapıyor, her şey o an değişiveriyordu. İşte o noktada her şeyi bilen durumuna gelmek, herkesin ne yaptığını, ne düşündüğünü bilmek, senin bildiğin şeyleri, sonsuza dek saklı kalması gereken şeyleri kimsenin öğrenmemesini sağlamak gerekiyordu.

Aslında bir suç işlediği zaman insanın bir çeşit tanrı olup çıkması gerekiyordu. "O ağacın meyvesini yediğinizde," diye hatırladı, "Tanrı gibi olacaksınız."*

Ayağa kalktı, bir kitaplığın cam kapağında kendisini seyrederek kravatını düzeltirken (yeniden kendi şık elbiselerini giyebiliyor olmak ne güzeldi), Müfettiş Marangoni'yi arayıp, iki göçmeni yakaladığı için onu tebrik etti. Tanrı'ya şükür yakalamıştı. Çünkü Fendtsteig mı, Fennstig mi, adı her neyse, *carabinieri*'deki o adam konunun bu tarafıyla hiç ilgilenmemişti.

"Umarım," dedi Marangoni, her zamanki gibi ihtiyatlıydı, "hapishanede güç zamanlar yaşamadınız."

Morris istikrarlı görünmenin iyi olacağının farkındaydı. Ama suyunu da çıkarmamalıydı. Duraksadı. "Ticari bakış açısından düşünürsek" – yavaş konuşuyordu – "korkarım tam bir felaketti. Bobo'nun da benim de aynı anda ortalıkta olmayışımız yani. Şirket kendi haline terkedilmiş oldu. Bu arada, zannetmiyorum ki bunun bir tazminatı olsun?" Ama Marangoni kaçınılmaz hayır cevabını veremeden önce, Morris muğlak bir ifadeyle ekledi: "Buna rağmen, kişisel anlamda, benim için bir dönüm noktası oldu diyebilirim. Bazı şeyler hakkında düşünmek için bol bol zamanım oldu."

Marangoni hüzünlü de olsa küçük bir kahkaha atmayı becerebildi. "Burada yapacak bu kadar iş olunca, bazen ben de hapiste bir iki ay geçirsem fena olmaz diye düşünürüm."

"Tahmin edebiliyorum" dedi Morris kibarca.

* "Çünkü Tanrı biliyor ki, o ağacın meyvesini yediğinizde gözleriniz açılacak, iyiyle kötüyü bilerek Tanrı gibi olacaksınız." *Eski Ahit*, Yaratılış, 3:5. –ç n.

"Her neyse, üzgünüm ama tazminat kesinlikle söz konusu olamaz," diyerek devam etti Marangoni, "çünkü anladığım kadarıyla adaleti saptırma tehlikesi olan bir durumda sessiz kalıp, bilgi vermemeyi seçmişsiniz."

Morris konuşmaya başlamadan önce kısa bir an utanç yüklü bir sessizlik bıraktı: "Soruşturmayı sekteye uğrattıysam özür dilemem gerekir sanırım ama bu kişisel bir meseleydi. Kafam karışmıştı."

"Öyleymiş," dedi Marangoni, ama sesi hiçbir şeyi ele vermiyordu.

"Her neyse, evet, tebriklerimi sunmak için aramıştım, yani bu insanların izini sürmek hiç kolay olmamıştır eminim." Duraksadı. "Eğer herhangi bir yardımım olabilirse, memnun olurum."

"Biz temas kurarız," dedi Marangoni.

Ama Morris farklı düşünüyordu. "Aslında..."

"Evet?"

"Hapisteyken bir şey hatırladım, ama davayı desteklemek için kullanılabilir mi emin değilim, o yüzden de bahsetsem mi bilemiyorum."

"Anlatın," derken Marangoni'nin sesinde biraz usanmışlık mı sezmişti? Morris öyle olduğuna karar verdi.

"Unutun," dedi. "Bir önemi yoktur herhalde."

"*Signor* Duckworth, eğer. ."

Bu daha iyiydi. "Hayır, ben yalnızca merak ettim de, adli tıp ekipleri ofiste tarama yaptıklarında, acaba şey buldular mı...?"

Ama tam o anda, kapıyı bile vurmayan karısı içeri kafasını uzattı. Bu tip davranışların kesinlikle bir son bulması gerekecekti.

"Ne buldular mı?" diye sordu Marangoni, belli ki merakı uyanmıştı.

"Misafirlerin var," dedi Paola. Ama ayrılmayıp, telefon konuşmasını dinlemek için kaldı. Halbuki evlilik dediğin eşine, bir azizin bile kimi zaman ihtiyaç duyacağı özgürlük alanını tanımayı öğrenmek değil miydi?

"Evet, odada diyordum," diye devam etti, "özel bir çeşit sigara kulu buldunuz mu acaba?"

Kısa bir sessizlik oldu. "Signor Duckworth, farzedelim siz bizzat bu davada zor bir konumda değilsiniz, o durumda bile adli tıp soruşturmasından edindiğimiz sonuçları sizinle paylaşmam profesyonel bir tavır olmazdı, öyle değil mi? Ne söylemek istiyorsanız, gelin bana söyleyin, olmaz mı?"

"Zaten ben de insanlar beni şüpheli olarak görmekte ısrar ettikleri için fazla üretkâr görünmek istememiştim."

Karısının kafasını salladığını gördü, aynı anda hem entrika kokusu alıp merakı uyanmış, hem de yukarıdan bakan ve horlayıcı bir gülümseme rujlu dudaklarında kıpırdamaya başlamıştı. Morris yakında anne olmanın karısının zihnini başka şeylerle oyalayacağını düşünerek bir kere daha teselli etti kendini.

Alnını kırıştırmıştı: "Şu var ki, o sabah büroya girip, her şeyi darmadağın bulduğum zaman, çok güçlü bir puro kokusu aldığımı hatırlıyorum. Hani puro tütününün şu çok acı kokulu olanından. Bunu ancak çok sonra hatırladım. Tutukladığınız şu iki göçmenden birinin öyle bir şey içip içmediğini araştırmanız iyi olabilir. Ama tabii adli tıp raporunda bunu destekleyecek kanıtınız yoksa..."

Müfettiş Marangoni bu meseleye eğileceğini söyledi. Her türlü bilgi her zaman işe yarardı. Gerçekten de bilgi olduğu sürece tabii.

"Kesinlikle bir puro kokusu vardı," diye teyit etti Morris, telefonu kapattığında sinirli bir huzursuzluk ve coşkulu bir mutluluk karışımı hisler içindeydi.

Paola hâlâ başını sallıyordu. "Artık şu işe burnunu sokmasan daha iyi olmaz mı?"

Morris terbiyeli bir merakla sordu: "Ne demek istiyorsun? Bu korkunç meseleyi geride bırakmaya çalışıyorum o kadar. Onlara ne kadar çok şey anlatırsam, davayı sonlandırmaları o kadar kolay olur. Her neyse, misafirlerimiz kim?"

Forbes ve Kwame, antika eşyaların ve cila kokularının için-

de, holde ayakta duruyorlardı. Zencinin muhteşem endamının yanında gözlüklü İngilizin pek çelimsiz ve partal bir görüntüsü vardı. Kwame serpildikçe serpilmişti, etli dudaklarının arasında bir dizi göz alıcı diş bembeyaz bir gülümsemeyle adeta çiçek açmıştı.

Forbes "*Quod bonum, felix, faustumque sit,*" diyerek, Eton ve Harrow'dakı öğretmenlerin yemekten once şukran duası ederken takındıkları aynı aksanla konuşmaya başladı. Duvara dönüp, kahverengi kâğıda sarılmış, buyükçe ve yassı bir paketi aldı. "Dostluğumuzu taçlandırmak için, Morris. Ziyaretine gelmeme izin vermeyeceklerini duyunca, dönüşün için bir şey hazırladım."

Forbes konuşurken Kwame bir adım one çıkıp, Morris'e sıkıca sarılmış, onu ıkı yanağından öpmuştu

"Patron geldi diye ben çok memnun," dedi.

Alçak sesle –Paola'nın onları izlediğini çok iyi bilmesine rağmen– fısıldadı Morris: "Tabanları yağlayıp kaçmadığın için sağol. Konuşmalıyız."

Zenci hâlâ onu şiddetle ve içten bir neşeyle kucaklıyordu. "Sen en büyuksun patron, artık her şey ıyı olacak."

Paola'nın gözleri gerçekten de faltası gibi açılmıştı. Şimdi gordü işte diye düşundu Morris –vücuduna keyifli bir ılıklık yayılmış, kendini güvende hissetmeye başlamıştı– kocasının yardım ettiği insanlarda ne derece bağlılık duyguları uyandırdığını görmüş oldu. Sonra zencinm onu saran kollarından ayrıldığında, kendisini dosdoğru Massimina'ya bakarken buldu.

Donup kaldı. Zihninin böylesine apansız ve varlığını bütünüyle yakalayan şaşırtmacaları çok korkutucuydu. Ama gerçekten de oydu: onun yuzü, onun saçı, onun hafif alaycı, gul dudaklı, hafif çillı gulumsemesıydi gördüğu. Ve tıpkı ruyasındakı gibi *Vergine incoronata*'nın uzun mavi-kırmızı giysisini gıyiyordu. Ona ne söylemeye gelmişti? Bu bir uyarı mıydı yoksa? Birini mi öldürmesi gerekıyordu?

"Üzerinde ıkı hafta çalıştım," diyerek gülümsedi Forbes.

"Tıpkı istediğin gibi. Hatırladın mı? Teşekkürlerimi sunmak için bir vesile. Bu arada villadaki bakım, onarım işlerine fiyat almak için bir müteahhit çağırdım."

Morris'in yüzu kireç gibi olmuştu.

"Mo!" dedi Paola.

Beyni karanlığa gömülmüştü. Bayılacak gibiydi, sonra muazzam bir gayret gösterek gölgeleri geriye itmeyi başardı. Kanlı canlı bir şekilde önünde duran Massimina'nın yüzü, soğuk tuvale boyanmış bir imgeye indirgendi.

"Hey, patron!" Kwame'nin kolu omuzlarına dolanmıştı.

Morris suratına cılız bir gülümseme oturtmayı becerdi. "Kusura bakmayın, bir şeyim yok. Nezaketinizden öttürü," diye mırıldandı, "nutkum tutuldu, o kadar. Döndüğüme ne kadar mutluyum size anlatamam. Bunu yatak odasına asarız."

Aynı gece yatak odasında, sırf Morris dine döndü diye prezervatif kullanmayı bırakmaları gerekmediğini söyleyerek itiraz ediyordu Paola. Morris ona hamile olduğunu, bu durumda korunmalarının bir manası olmadığını hatırlattı. Paola başını sallıyordu. Devamlı korunduklarına göre nasıl hamile olabilirdi? Bu çılgın fikirleri kafasına kim sokuyordu? En son ne zaman adet gördüğünü sordu Morris. Ama onun adetleri hiç düzenli olmazdı ki, bunu Morris de biliyordu.

Paola gözlerini ayırmadan ona bakıyordu. Üzerinde bazen giyip aynanın önünde mastürbasyon yaptığı gösterişli iç çamaşırlarıyla, jartiyer kemeri vardı.

"Belki de bir gebelik testi alsan iyi edersin," diye önerdi Morris. Şu andakinden daha az heyecan duyduğunu –en azından cinsel anlamda– hiç hatırlamıyordu.

"Bu yatak atılacak," dedi Paola. "Çok eski moda, hamur gibi olmuş. beni seksten soğutuyor. Montorio'dan öteki yatağı getirtiriz."

Önce cesedimi çiğnemen gerekir, diye düşündü Morris. Paola'nın omzunun üzerinden Massimina'yla bakışıyordu. Resme şimdi biraz daha sükunetle bakınca, yüzün orjinalinde olduğundan

daha oğlansı bir ifadesi olduğunu görüyordu. Sonuçta ortaya çıkan etki, kendi çizdiği, şu hapishane psikiyatristini çok etkileyen çarmıhtaki androjen İsa'nın yarattığı etkiyi andırıyordu.

"*A proposito*, sence de daireyi o zenci oğlana vermek biraz savurganlık olmuyor mu?" dedi Paola.

"Ben bunu insaniyetten yapılmış bir jest olarak görüyorum."

"O zaman niye içlerinden bir başkasına, ya da hepsine birden vermedin? Bu müteahhitin iyice keyfini kaçırırdı."

Morris bir şey söylemedi. Kadın dediğin bir açıklama beklemeden kocasına güvenmeliydi, öyle değil mi? Paola yatakta bağdaş kurmuş oturuyor, bir elini hafifçe kıllı bölgesinin üzerine koymuş, besbelli fiziksel varlığıyla Morris'i baştan çıkarmaya çalışıyordu. Morris yine de ilgi göstermeyince, "biliyor musun, eğer Bobo'yu halleden sensen, bu dine dönme ayakları hiç iyi fikir değil. İnsanlar genelde suçlu hissettikleri zaman dine dönerler çünkü."

"Ne demek istiyorsun yani? Eğer Bobo'yu halleden bensemmiş!" Morris şimşek hızıyla doğrulup, dimdik oturmuştu.

Paola gülüyordu. "Öylesine sordum." Aynı zamanda başını sallıyordu. "Sende çok tuhaf bir şeyler var, Mo. Hissediyorum. Son zamanlarda çok tuhaf şeyler yapıyorsun. Beni korkutuyor. Her neyse, n'oldu bu Bobo'ya peki?"

"En elle tutulur açıklama, onu şu göçmenlerin halletmiş olması."

Ama Morris'in vardığı sonuç, istese de istemese de, kadının dikkatini dağıtması gerektiğiydi, bunu yapmanın da tek bir yolunu biliyordu. Böylece prezervatif kullanmakla ilgili görüş ayrılığını bir sonuca vardırmak için –bundan böyle onları asla kullanmamaya yemin etmişti bir kere, artık dönemezdi– onu ayartıp, ilk anal maceralarını yaşamaya ikna etti. Beklentilerinin aksine, sonuçta bu deneyimin hoşuna gitmediğini söyleyemezdi.

25

Ertesi sabah pazardı. Morris erkenden kalktı, insanın bir başkasını, özellikle de kendi karısını, hâlâ tembelliğin kollarında yatarken görmesinin verdiği kaçınılmaz üstünlük hissiyle kabararak, bunu aklının bir yerine not etmekle yetindi. İnsanların sorunu amaçsız bir hayat surdurmeleriydi. Bu anlamda –aklına gelen bu fikir onu şaşırtmıştı– iğrenç ama itiraz götürmez bir şekilde maksatlı yaşayan Fendtsteig'la arasında bir hısımlık hissetti. İlginçti bu. Sonra sırf bu yeni düşünceyi düşünmüş olması Morris'i neşelendirdi. Sırtına Armani marka ipek bir sabahlık geçirdi, Massımına'nın onunde kısaca durup haç çıkardı, sonra odadaki her iki kadından birinin dinliyor olma ihtimaline karşın yuksek sesle şirkette kontrol etmesi gereken şeyler olduğunu, oradan da Pazar Ayını'ne gideceğini açıkladı. Aslında bundan sonra hayatının geri kalanının her sabahında bunu yapacaktı. Tıpkı iktidardaki başbakan Andreotti gibi. Morris gülümsedi, çunku bir yerlerde Andreotti'nın, zimmetine para geçirmekten, *associazione mafiosa*'ya ve cinayete kadar, hemen hemen her turlu suçla itham edildiğini okuduğunu hatırlıyordu. Adam asla yakalanmamıştı. Asla, asla, asla yakalanmamıştı. Neyse ki

İtalya bunun mümkün olduğu bir yerdi. Düşününce insanın cesareti yerine geliyordu.

Banyoya geçen Morris yıkanıp, tıraş olurken buradaki eski moda seramiklerin zamanı gelince iyi kalite beyaz mermerle değiştirilmesinin iyi bir yatırım olacağını düşündü. Sıcak suyla soğuk suyu karıştıran musluklarla, altın veya fildişi kaplama musluk başlarıyla hayatta işi olmazdı ama banyo armatürleri konusunda kesinlikle bir şeyler yapmak gerekiyordu. Şimdiki haliyle banyonun, altmışlı yıllarda çok moda olan o berbat renovasyonları andıran ve halka açık tuvalet hissi veren bir görüntüsü vardı.

Yüzünü kurulamış, kapının kilidini açıyordu ki aniden aklına bir şey geldi: hapishanede canayakın bir genç adamın verdiği, Morris'in fırsat bulur bulmaz tutmaya söz verdiği bir tavsiyeydi bu. Geri dönüp küvetin kenarında duran küçük sarı süngeri aldı, suyunu sıkıp, cebine attı. Aşağıya inince mutfaktaki çöp torbası rulosundan bir tane kopardıktan sonra, ağzını açmak için tam beş dakika uğraşıp durdu. Yoksa yanlış tarafını mı kurcalıyordu? Modern konforlar da bir yere kadardı işte. Buzdolabını açıp sarı süngeri dün yemekte kutlama nezdinde yedikleri dana rostonun (Paola'nun beklenmedik bir aşçılık gayreti değildi elbette. *Signora* Trevisan'ın yaşlı *donna di servizio*'sunun eseriydi – Morris onun evle birlikte geldiğini memnuniyetle fark etmişti) etrafında yüzen yağlı suya batırdı. Süngер biraz ağırlaşıp, kahverengi ve ete benzer bir görünüm kazanır kazanmaz, Morris onu naylon torbanın içine atıp, ağzını düğümledi ve ceketinin cebine attı. Eğlenecekti biraz. Zaten birbirine girmiş av sahasına bir tuzak daha kurmuş olacaktı. Haftalardır ilk defa yüreği hafiflemiş bir halde, paltosunu bulup dışarı çıktı. Dışarısı tam olması gerektiği gibi bahar kokuyordu.

Saat sekiz sularıydı. Yollar şimdiden, son Paskalya karında kayak yapmak için Fendtsteig ülkesine doğru yollara düşmüş arabalarla doluydu. Morris dikkatli kullanıyor, özgürlüğünün tadını çıkarıyor, kuzeyde karlarla kaplı zirvelerle, güneyde güneşin parıldadığı şehrin ve kırların olağanüstü açıklık ve beyazlıktaki manzarasının keyfine varıyordu. Massimina'yla Paola'nın

hamileliği konusunda kısaca sohbet ettikten, ondan bunun gerçek ve en azından iki aylık olduğu haberini aldıktan sonra arabayı durdurup, yerel gazeteyi satın aldı. Burada da onu keyifli bir sürpriz bekliyordu. Her zamanki rüşvetçi bürokratları, çöpe atılan bebekleri, cimri ebeveynlerini kasap satırıyla doğrayan uyuşturucu bağımlılarını anlatan hikâyelerin yanında, muthiş yavan bir dille kaleme alınmış bir manşet okunuyordu:

FASLI VE MİSİRLİ İKİ GÖÇMEN
VERONALI FABRİKATÖRÜ ÖLDÜRMEKLE SUÇLANIYOR.

Morris tekrar gazete bayiine girip, kendisine bir İsviçre çikolatası aldıktan sonra Mercedes'in deri koltuğuna rahatça kurulup, keyifle okumaya koyuldu.

Durum gerçekten ümit vericiyse, belki yine babasını arardı.

Ceset bulunamadığı halde itham gerçekleşiyor diye yazıyordu gazete. Şükürler olsun. Faslının üzerinde bulunan çakıda, kayıplara karışmış olan Posenato'nunkiyle aynı kan grubundan izler tespit edilmişti. Bak sen! Ne kadar da ilginç! Genç suç ortağıysa Posenato'nun masasında durduğu bilinen pahalı ve gümüş bir *prespapye* (Morris böyle bir şey hatırlamıyordu oysa) taşıyordu, bu arada iki adamın üzerinden çıkan az miktarda banknotun seri numaraları şirketin kasalarından birinden çıkan paraların seri numaralarıyla tutuyordu. Göçmenlerin anlattığı inanılması güç hikâyeye göre usulsüz işten çıkarıldıkları iddiasıyla bir dilekçe vermek istedikleri için Verona'ya geri dönmüşlerdi, Bobo'nun ortadan kaybolmasıyla ilgili hiçbir şey bilmiyorlardı. Polis bu savunmayı inandırıcı bulmamıştı. Tam aksine, kaçarken sakladıkları şeyleri, belki de fabrikatörün Audi 100 marka arabasını almak için geri döndükleri düşünülüyordu. Arabanın yeri halen bulunmamıştı ve ceset pekâlâ onun içine saklanmış olabilirdi. Suçun ciddiyeti göz önüne alınacak olursa, Faslı ve Mısırlı suç ortağının davaları *per direttissima* görülecekti. Yani mümkün olan en kısa zamanda.

Morris çikolatasını bitirip, ellerini dikkatle mendiline sildi. Aynı anda hem sevinmiş hem de huzursuz olmuştu. "Şirketin kasalarından biri" lafı ne demek oluyordu mesela? Belli ki bu si-

gorta kutusunun arkasındaki kasa değildi, onu kendisi boşaltmış, polise banknotları karşılaştıracak bir şey bırakmamıştı. Ana kasa zaten içinde hiçbir zaman para olmamasıyla ünlüydü. Bunun tek açıklaması Bobo'nun adamlara küçük bir sus payı vermiş olmasıydı (doğrusu ondan beklenemeyecek bir cömertlikti bu!). Parayı bambaşka bir kasadan almış olmalıydı ve Morris'in bu kasanın varlığından haberi yoktu. Yerini polislere Antonella göstermiş olmalıydı. Yoksa banknotları nasıl bulacaklardı? Bobo'nun gözündeki değerinin ne kadar az olduğunu, oğlanın şirkete bütünüyle sahip çıkma mücadelesini (Morris'in bilmediği daha neler vardı?) bir kere daha (çok lüzumluymuş gibi) gözler önüne sermesi bir yana, şimdi bir de polisin Morris'in kanıtları örtbas ettiğine inanma tehlikesi ortaya çıkmıştı. Hem de başka bir şey kalmamış gibi, şirketin yasadışı operasyonları hakkında. Peki Azedine ve Farouk'un kasadaki paraların yalnızca birazını aldıklarına nasıl inanabilirlerdi? Bu çok gülünçtü işte.

Yine de genelinde haberler harikaydı, özellikle çakıdaki kanla ilgili kısım. Aslında bu haberler Morris'i neredeyse hayat boyu rahat ettirecek haberlerdi. Avuçları zenginlik pınarında, bu zenginliği aklını kullanarak cömertçe kullanmaya kararlı başarılı bir adama dönüşüyordu. Ama elbette: "Tanrı'nın, kendisini sevenlerle, amacı uyarınca çağrılmış olanlarla birlikte her durumda iyilik için etkin olduğunu biliriz."[1] İnanç sahibi olmak yeterliydi. Aniden masum bir heyecanla yüreği kabaran Morris, coşkusunu ilk önce Massimina'yla, sonra daha dolaylı bir şekilde babasıyla paylaşmak için telefona sarıldı. Arabaya her bindiğinde yapmayı alışkanlık edindiği ilk aramada onun paradiso numarasını çevirmediğini unutarak, gerçekçi olmak adına "tekrar çevir" düğmesine bastı. Bu kadar etkili bir şekilde oynadığı koruyucu melek rolü için minnettarlığını dile getiriyordu ki, bir yerlerde bir telefon çalmaya başladı.

Cennette mi?

Morris tereddüt etti. Dün hapisten çıktığından beri telefonda numara çevirip çevirmediğini hatırlamaya çalışıyordu. Zan-

[1] İncil'den alıntı. Romalılar 8.28 –ç.n.

netmiyordu. Sonra tok bir ses cevap verdi: "*Pronto.*" Massimina'nın sesi olmadığı apaçıktı ama onun kadar tanıdıktı.

Morris afallamıştı.

"*Pronto?*" Ses cızırtılı hatta bir kere daha duyuldu.

"Kwame!" dedi Morris. "Evet, dinle, seni almaya geliyorum. Yapacak işlerimiz var."

Tuhaf şeydi ama sanki ondan başkasını aramak hiç aklından geçmemişti

On dakika sonra, arabasını Via dei Gelsomini'ye parkederken, Morris eski dairesinin duvarında yeni boyanmış bir grafiti gördüğüne memnun oldu. *FORA I NERI DAL VENNETO* diyordu bir metre boyundaki harfler. ZENCİLER DIŞARI. Ana kapının oradaki kısa yaya yolundan aşağı yürüyen bir komşu *buon giorno*'suna somurtarak karşılık verdi. Morris'in gülümsemesi duruma göre biraz fazla yayvan kaçıyordu. Yukarı çıktığında Kwame bir iki hafta önce kapının altından atılmış, mühürsüz bir mektup gösterdi.

> *Egregio Signor* Duckworth,
> Kayınvalidenizin vefatından dolayı en içten başsağlığı dileklerimi lutfen kabul edin. Umarım bu üzücü olay sizin ve karınız için çok sancılı ve üzücü geçmemiştir. Konutunuzun diğer sakinlerinin aktardıklarından anladığım kadarıyla Via dei Gelsominiyi terkedip, karınızın aile evine yerleşmeye karar vermişsiniz. Durum böyle olduğuna göre, dairenize bir kiracı yerleştirmektense –ki boyle bir şey sakinlerinin aynı zamanda daire sahipleri olduğu konutlarda asla hoş karşılanan bir gelişme değildir– dairenizi uygun göreceğiniz bir fiyata bana satmanın sizin için daha munasip bir çözum olup olmayacağını merak ettim.
>
> *Infede*,
> SILVANO CASTELLANI

Işte şimdi eline düşmüştü! Morris mutluluktan havalara uçuyordu. Özellikle Kwame'nin evi bir domuz ağılına çevirme-

diğini gördükten sonra daha çok memnun olmuştu. Aksine düzen ve temizlik duygusu Paola'nınkinden çok daha gelişmiş gibiydi. Bütün halılar duvarlara paralel, Morris'in değerli kitaplarının sırtları raflara dümdüz dizilmiş duruyorlardı, insanın Paola'yla yaşarken alışmak zorunda kaldığı, etrafta sahipsiz dolaşan eşyalardan, köşelere atılmış ayakkabı tekleri, koltuk yastıklarının aralarına sıkışmış karton tırnak törpüleri gibi şeylerden eser yoktu. Hayır, bu çocuk eve müze gibi bakıyordu. Belki ev Paola'yla orada yaşadıkları zaman koktuğundan biraz daha değişik kokuyordu ama onun sebebi de zencilerin kokusunun biraz daha farklı olması, farklı yemekler pişirmeleri, büyük ihtimalle farklı kokan malzemeleri, temizlik ürünlerini, parfümleri, şampuanları kullanmalarıydı. Mentollü sigaralardan (inanılmaz da olsa) hoşlanmalarıydı. Zaten farklılık dediğimiz şey hayatın tadı tuzu değil miydi? Bu komşular ne diye bu kadar huzursuz oluyorlardı? Trevisan ailesi ne diye Morris'in varlığından o kadar huzursuz olmuştu? Hayır, burada kimin insanlıktan uzak davrandığı apaçık ortadaydı! Morris asla önyargılı davranmamış, hatta ona makul davranan kimseye zarar vermemişti. Kwame'ye sarılıp, onun o koca sırtına sert bir şaplak indirdi. Herhalde Paola çocuğu evi taşımak konusunda pratik bir mesele için aramıştı.

Kwame son moda soluk mavi bir eşofman takımla, iyi kalite kaşmir bir palto giyiyordu. Demek ki maaşını içkiyle sigaraya yatırıp çarçur etmiyordu. Morris tanıdığı bütün insanlar arasında en çok bu iri yarı zencinin ruh ve davranış bakımından kendisine benzediğinin farkına vardı: içine girmeye can attığı ama onu sürekli iten bir toplumun insanlarından çok daha medenî olan, sosyal bir sürgün.

Kwame birilerinin taş atıp zedelediği bir panjuru gösterdi. Morris bu konudan polise bahsedeceğine söz verdi. Arabaya doğru yürürlerken, sırf etrafa göstermiş olmak için Kwame'nin kolundan tutup konutun geniş bahçesinde bir tur attırdı, çiyli otların içinden bahar çiçekleri göz kırpıyorlardı. Çocuğu etrafa göster, herkese Morris'in bu çocuğun arkasında olduğunu gös-

ter. Gerçekten de, aniden başını çevirdiğinde, bir perdenin kıpırdadığını gördü. Üç numaradaki Lucia. Casusluk yapıyor. Harika!

Mercedes'e bindiler. Morris yine anahtarları Kwame'ye verdi. "Bundan böyle," dedi, "araba sende kalsın. Her sabah saat tam yedi buçukta Quinzano'daki evimize gel, yeter. Ondan sonra bütün gün ya benim refakatimde olacaksın ya da girdiğim binaların dışında park etmiş olacaksın. Ta ki akşam olup, ben yatana kadar."

"Evet, patron."

"Sabahları uyanma sorunun yoktur, umarım. İnsanların geç kalmasından nefret ederim."

"Hayır, patron."

"Tamam, öyleyse şimdi doğru Trevisan Şarapları'na, sonra Villa Caritas'a, sonra da kiliseye."

Morris gözlerini kapadı, Kwame direksiyonu almış, ucu görünmeyen bir virajda hiç acele etmeden sürüyordu. Çocuğun kendine güvenen, iş bitirici tavırları Morris'in hoşuna gidiyordu, birlikte işledikleri suça dair olağanüstü ketumluğunu, Morris'in sorgulama sırasında ne söylediğini sormayışını, kendisinin ne söylediği hakkında en ufak bir şey anlatmayışını çok beğeniyordu. Sanki kendi kaderi onu hiç ilgilendirmiyordu. Ya da Morris'in her şeyi kontrolü altına aldığına güveni tamdı.

O bakımdan tıpkı, diye düşündü Morris, Massimina gibiydi. İnsanları böyle karşılaştırmak, tezatlarını ayrıştırmak müthiş ilgisini çekiyordu. Belki tam iki dakika boyunca, olağanüstü bir tatmin duygusu yaşadı.

"Bu arada," dedi, "Azedine ve Farouk'u itham ettiler. Çok yakında davaları görülecek."

Kwame yalnızca başını salladı, arkası tepeleme hurda metal eşyayla dolu, üç tekerlekli bir kamyonete fazlasıyla yakınlaşmıştı. Sağa sola sallanan paslı somya yığının üstünde oturan küçük bir köpek, Mercedes'in pürüzsüz beyaz kaputuna atlayacak gibi duruyordu. Bu Morris'e bir kere daha cebindeki süngeri hatır-

lattı. Bu sabah her şey dört dörtlüktü doğrusu. Önce müteahhit, sonra kopek.

"Ellerindeki kanıtlarla onları içeri tıkabileceklerini sanmam. Sen ne diyorsun? Ama bizim üzerimizdeki baskıyı azaltmıyor da değil."

Kwame ise tamamen ilgisiz görünüyordu. Bu da biraz hissizlik sayılırdı artık. Çünkü Morris ortada ahlâkî bir mesele olduğunun gayet iyi farkındaydı. Onların yaptığı şeyin ceremesini bir başkası çekiyordu.

"Herhalde ikisinde de Aıds vardır zaten, zavallı çocuklar, yaptıkları şeyleri düşünürsen "

Zenci üçüncü viteste keskin bir virajı aldı.

"Sence de öyle değil mi?"

Nihayet Kwame sırıttı. "O koca Audi'ye yazık oldu, patron," dedi. "O arabayı sevmiştim."

Morris söz verdi: "Zamanı gelince sana bir tane alırım."

Ahlâkî meseleri tartışmaya gelince Kwame'den bir şey çıkmayacağı belli olmuştu.

Trevisan Şarapları'na vardıklarında, Doberman her zamanki duşmanca haliyle, arabanın kapısına vurup, salyalarını akıtarak onları karşıladı. Herhalde işçilerden birine hayvanı hafta sonlarında zincirden boşaltması söylenmişti. Şimdi pençelerini arabanın camına koymuş, kapkara dudakları besili hırlamasının uzerine kocaman açılmıştı. Morris cebindeki torbaya elini soktu, iki parmağıyla et suyuna batırılmış süngeri çekip çıkardı, Kwame'ye pencereyi bir burunluk açmasını emredip, elindekini hayvanın kursağına itti Boylece köpeklen bekçi diye tutmanın ne kadar safça bir tutum olduğunu da göstermiş olmuştu çunku köpek derhal önündekini yalayıp yutmaya koyulmuş, ofisin kapısını açmalarına fırsat vermişti.

Çok ıstırap verici, yavaş bir ölüm olacak, diye açıklamıştı sonradan oğlancı olan veterinerlik fakültesi öğrencisi.

Bunu zaman gösterecekti

Kapıdan içeri girerken, yeniden bu köhne ofiste olmanın

kendisinde ne kadar tuhaf bir his uyandırdığını düşündü Morris. Başka bir tatil sabahında (hem de *il giorno dei morti*'ydi!) Bobo'yla çatıştıkları o meşum günün üzerinden yalnızca dört beş ay geçmişti. Etrafa bir göz atıp hiçbir şeyin değişmediğinden emin oldu: yazı masası, dosya dolabı, kasa, sigorta kutusu, duvardaki haç... her şey yerli yerindeydi. Yalnızca Şubat ayında Fratelli Ruffoli şişesinin ağzını müstehcen bir ifadeyle yalayan kız, şimdi Mart ayının ortalarında iki adet şişenin tıpasını, sen ve esmer meme uçlarından başka bir şey kullanmaksızın açmaya çalışıyordu. Morris canlı adımlarla odayı boydan boya geçip, takvimi duvardan indirdi, tam ait olduğu yere, çöp kutusuna atacaktı ki, birden bir hayırseverlik yapıp, ne Mimi'yi ne de kapının üzerinde asılı duran zavallı haçı gücendirmeksizin, onu Kwame'ye verebileceğini düşündü. Sonuçta insan herkesin aynı anda dine dönmesini bekleyemezdi değil mi?

Zenci takdirkâr bir ifadeyle sırıtıp, sayfalarını karıştırmaya, biraz tuhaf bir şekilde, sanki dikey pozisyon ona pek ilham vermezmiş gibi, bir o yana bir bu yana çevirerek bakmaya koyuldu. Morris içinde ölümcül Massimina dosyasının bulunduğu çekmeceyi açarken, suç ortağının tok sesi kıkırdayıp: "ben bu şişeyi nereye sokarım biliyor musun abi?" dedi.

Çeşitli mektupları ve kâğıtları aceleyle katlayan Morris bu sorunun cevabını sormadan da tahmin edebilirdi.

Kwame güluyordu. "Onun o güzelim bembeyaz amcığına sokanın tabii."

Hayatı boyunca içine girmekten kaçındığı sohbetlerden biri de olsa, Morris şimdi kalkıp tenkit etmenin nobranlık olacağını düşündü, özellikle oğlanın eline şu rezil şeyi tutuşturan kendisiyken. Her neyse, onu daha ciddi bir günaha girmekten alıkoyacaksa, iyi bir tarafı da var demekti. Akılsız başının cezasını başka bir yen değil de elleri çeksin daha iyiydi!

Çöp kutusunun fazla riskli olacağı korkusuyla, can sıkıcı kâğıtları paltosunun iç cebine sokup, gitmek için döndü. Şimdi zamanımız yok," diye açıkladı, "ama önümüzdeki birkaç gün

içerisinde, dolaptaki bütün dosyaları, sayfa sayfa gözden geçirip, şirketin işlerini iyice öğrenmeni istiyorum. Eğer aralarında elyazısıyla yazılmış notlar, kişisel herhangi bir şey bulursan, hemen bana haber vereceksin. Tamam mı?"

Dışarıdaki köpek süngerden dolayı yaşadığı hayal kırıklığıyla başa çıkmaya çalışıyordu. Gırtlağı yukarı doğru gerilmiş, fazlasıyla etkileyici dişlerini bir kapatıp bir açıyordu. Morris son kez içinden ümit etti. Her halükarda, yaratık yutulması mümkün olmayan bu şeyi yutmaya çalışırken, onların Mercedes'e kadar olan birkaç adımlık mesafeyi rahatsız edilmeden katetmek için bol bol zamanları vardı.

"Sür," dedi Kwame'ye.

Villa Caritas'a vardıklarında henüz kimse kalkmamıştı. Saat dokuz buçuktu halbuki. Bir okul idare edip, oğlanları derslerine ve diğer aktivitelerine makul bir zamanda yetiştirmesi gerektiği zaman Forbes'un nasıl bir performans göstereceğini merak etti Morris. Ama büyük evin gayet düzgün tutulduğunu görünce de memnun oldu. Yemek odasından bozma konferans salonundaki büyük masaya bahar çiçekleri (*narcissi*) konmuştu. Duvarlarda –belli ki Forbes'un öğretmenliğinde– göçmenlerin kotarmaya çalıştığı çizimler asılıydı. İçindeki pergole ve nar ağacıyla bahçenin, kuzeydeki tepelerin resmedildiği kabataslak resimler, bir divana sere serpe uzanmış genç bir adamın bir dizi resmi, sonra Slav kökenli genç bir yüzün olağanüstü zarîflikte resmedildiği, yüz hatlarının adeta üzerine uzandığı yastığın yumuşaklığında eridiği bir prodüksiyon. Morris Ramiz'i tanımıştı. Herhalde bu Forbes'un çalışmasıydı. Çok etkileyiciydi.

Fakat Morris şimdi resme gözlerini ayırmadan bakıyordu. Bu yüzde Massimina'dan da bir şeyler var mıydı? Olabilir miydi? Hayır. Paranoyaklaşmaya başlamıştı artık. Psikoz geliştiriyordu, ya da öyle bir şey işte. Her şeyde onu görüyordu. Yoksa Forbes'un çalışması, elinde çok daha yüksek potansiyelli bir kadın model olmadığı için, bu oğlana son zamanlarda Uffizi'de kopyaladığı konu mankeninin şeffaf güzelliğinden bir şeyler mi geçirmişti? Massimina'nın güzelliği bulaşıcıydı.

Morris bu düşüncesinden memnun kalmıştı.

Tam Forbes'a Don Carlo'nun Quınzano'daki kilisesine Pazar Ayini'ne gitmek için evden alınmayı istediğini hatırlatmak üzere yukarı çıkacaktı ki, Kwame onu geri çağırdı. Sesinde ısrarcı bir ton vardı.

"İhtiyarı ben çağırayım, patron!"

"Hayır, hayır, sorun değil." Morris merdivenlerin ilk sahanlığındaydı.

Ama Kwame bağırdı: "Hayır, yani, düşündüm de abi, belki ihtiyarı bir fincan çayla uyandırabiliriz. Hoşuna gider bu."

Doğrusu bu cömert bir düşünceydi. Morris bir kere daha çocuktan etkilenmişti. Gerisin geri aşağıya indi. "Ben de annemi bir fincan çayla uyandırırdım," dedi ve pek de iyi etmedi çünkü şimdi annesi öldükten sonra bu zarif geleneği babasıyla sevgilileri için sürdürmeyi reddettiğinde babasının nasıl öfkelendiğini hatırlamıştı. Birdenbire kanındaki o bayatlamış zehrin, bağırsaklarında dahi hissedebildiği o acılığın farkına vardı. Bir an babasının beş para etmez bir dedikodu gazetesinden, Morris'in cinayet zanlı altında hapse girdiğini okumuş olabileceğini düşündü. İyi işte, kimmiş annesinin oğlu, böylece görmüş olurdu yaşlı zampara.

Mutfakta Kwame bir dolu tantana yapıyordu. "Eski odamdan bir şey alıp geleceğim, patron," dedi çaydanlığı ateşe koyar koymaz. Sonra koşturarak gitti, uzun bacakları basamakları üçer üçer çıkıyordu. Böylece Morris on dakika sonra elinde çay fincanı, kapıyı usulca tıklattığında, içeriden derhal ve gayet ağdalı bir sesle onu içeri buyur eden bir karşılık almış oldu: "*Veni Creator Spiritus!*"* Forbes tamamen uyanık, yatakta oturmuş, yalnız başına, bir kitap açmış okuyordu. Odanın havasının iç bayıcı kokusu, ilaçlar ve basur merhemleriyle karmakarışık olmuş bir masanın üzerinde yanan tütsü çubuğundan geliyordu. Morris'in bakışlarını başka tarafa kadar çevirecek kadar görgüsü vardı.

* "Yaratıcı kutsal ruh, bizi ziyarete gel." Katolik inamşındaki en önemli ilahilerden biri. –ç.n.

"Sem görmek ne güzel, evlat!" dedi ihtiyar adam yuksek sesle. "Harika!" Morris saygılı bir edayla, delikanlılarla yaptığı enfes sanat çalışmaları için Forbes'a iltifat ettiğinde, pijamalı kollarını iki yana açtı, son derece şiirsel bir tavırla şöyle dedi: "*Virginibus puerisque canto.*"* Konuşurken kafasını sağdan sola sallıyor, doğruca Morris'in mavi gözlerine bakıyordu. Bir şeyden dolayı müthiş eğleniyor gibiydi. Morris daha önce bu kültürlu arkadaşından hiç şimdiki kadar çok hoşlanmamış olduğunu düşündu. Hemen ona dine dönüş hikâyesini, hayatının geri kalanını kendini insanlığa adayacağı bir şolen olarak planladığını, Forbes'un okulununsa bu projede bir mihenk taşı olacağını anlattı. "En az iki öğrenci," diye buyuk bir ciddiyetle vurgularken, yaşlı adam hayrett çok andıran bir ifadeyle başını sallıyordu, "fakir ailelerden gelmeli. Onların eğitim masraflarını ben karşılayacağım."

* "Sadece melekler ve genç adamlar için söylüyorum şarkımı". Latin şairi Horace'tan bir dize —ç.n.

26

Ayin en iyi şekilde uzun ve ritmik bir mırıldanma olarak tarif edilebilirdi. Don Carlo'nun sesi alçak ve ruhsuzdu. Cemaatin dualara verdikleri karşılıklar yumuşacık dalgalar halinde, Organo'daki San Tommaso kilisesinin taş duvarlarına okşarcasına çarpıyorlardı. Dip akıntı olaraksa ayakkabı sürtünmeleriyle pahalı kıyafetlerin hışırdamaları duyuluyordu. Don Carlo'nun sesi cemaatini bir "*che Gesù vi benedica*" ile, bir "*ave Maria, madre di Dio,*" ve bir "amen" daha söylemeye usulca davet etti. Küçük kilisede kesif dumanlar tüttürerek yanan tütsü insanın uykusunu getiriyor, hafif bir esintiyle dört bir yana sürüklenirken, rahip kursusunun üstüne büyük, parlak bir kiriş gibi düşen güneş huzmesinin ışığında bir helezon şeklinde kıvrılıp bükülerek, eriyordu. Bu arada etraftaki derin gölgelerin karanlığında, Hazreti İsa'nın Çilesi'nin freskolarda resmedilmiş kahramanları hepimizin er geç varacağı ölüm kumsallarından el ediyorlardı.

Kısacası bundan daha sıcak, daha hoş bir ortam düşünülemezdi. Morris kiliseye gelmeyi yıllar önce alışkanlık haline getirmediği için samimi bir pişmanlık duyuyordu. Keşke Paola'yı

da gelmeye ikna edebileydi! Ne kadar mutlu bir evlilikleri ve aile hayatları olabilir, burada iki üç tane küçük masum çocukla beraber gururla durabilirlerdi. Bu sağlıklı hayal kadına neden hiç esin vermiyordu? Uğrunda gayret göstermeye değecek bir amaçtı.

Morris İsa'nın Çarmıha Gerilmesi üzerine düşündü. Çok uzun zamandır ilk defa kendisini tam anlamıyla rahatlamış hissediyordu. Yanında en ufak bir hata yapmadan ayini takip eden Forbes'la, herkesten bir saniye sonra diz çöküp, oturan ve bu haliyle onların cemaat olarak paylaştıkları sofuluklarının pürüzsüz yüzeyinde bir batıp bir çıkan, biçimsiz, kara bir enkazı andıran sırık gövdeli Kwame duruyordu. Sıra kutsanmış ekmek ve şarabı almak için rahibin önünde dizilmeye geldiğimde, Morris zamanlamasını öyle bir ayarladı ki, karşısındaki sırada oturan Antonella'yla yan yana düşmeyi başardı. Ama dönüp ona bakmadı, bakışlarını bulup yakalamaya çalışmadı. Hatta onun ibadetinin yıllarca üzerinde çalışılıp kusursuz hale getirilmiş zarafetini bile takip etmeye gayret etmedi. Başı öne eğik, kürsüye çıkan basamaklarda durup, içinden dua ediyormuş gibi bir dikkat yoğunluğu içinde derhal gözlerini kapattı. İsa'nın bedeni ve kam dudağının ılıklığında yavaşça erirken dudakları belli belirsiz kıpırdıyordu. "*Cara* Massimina" diye dua ediyordu, "azizler ve Kutsal Meryem Ana'yla benim aramda aracı ol ki, ruhumu kurtarıp, günahlarım için affedileyim." Yürekten istediği bir şeydi bu. Cebindeki fidye mektupları kendini ona çok daha yakın hissettiriyordu.

Morris bu şekilde dudaklarını belli belirsiz kıpırdatarak sıradaki diğer cemaat üyelerinden bir nebze daha uzun kalmıştı. Ta ki Antonella yerine dönerken, sanki ilahi bir geri bildirim mekanizmasının çarkını işletircesine, kulağına fısıldayana kadar orada durdu: "Bu yanlış anlaşma temizlendiği için o kadar seviniyorum ki, Morris. Seni tutukladıklarında çok üzüldüm. Suçlamaların doğru olabileceğine asla inanmadım." Morris'i hayal kırıklığına uğratan tek şey kadının öbür tarafında Bobo'nun ondan çok daha yakışıklı olan erkek kardeşinin duruyor olmasıydı.

Daha sonra, ortasında o berbat modernist savaş anıtının dikili olduğu *piazza*'nın merdivenlerinde durup, hep beraber birkaç dakika bahar meltemında gevezelik ettiler. Bobo'nun erkek kardeşi nihayet göçmenleri tutukladıklan için gaddar bir memnuniyet hissi duyuyordu. Şimdi önemli olan bu korkunç meseleyi arkalarında bırakıp, hayatlarını devam ettirmekti. Antonella'nın onayını almak için ona bir bakış fırlattı. Ama genç kadının gözleri yaşlarla dolmuştu. Morris, ahmak adamın duyarsızca sarfettiği lafların etkisini hafifletmek için, kendisinin hâlâ Bobo'nun hayatta olduğuna, sonuçta her şeyin bir açıklamaya kavuşacağına inanmayı seçtiğini söyledi. Polislerin sırf doymak bilmez bir basının iştahını yatıştırmak için, muhtemelen beyaz değiller diye birtakım zavallı çocukları tutuklaması işten bile değildi. Allah biliyordu işte, kendisini bile Bobo'yu öldürmekle suçlamışlardı bunlar. Sebep olarak gösterdikleri şeyse kayınbiraderiyle şirketin idaresi konusunda ara sıra anlaşmazlığa düşmeleriydi, sanki anlaşamayan herkesin sonunda birbirlerini öldürmeleri gerekirmiş gibi. Ortada bir ceset bile yoktu! Hüzünlü bir ifadeyle gülümsedi. O sırada tuvaletten dönen Forbes cinayet suçundan tevkif haberini ilk defa duyuyordu, birdenbire yüzü kireç gibi olmuştu.

"*Quid hoc sibi vult?*" diye fısıldadı ihtiyar adam. "Doğru olamaz bu! Farouk bunu yapmış olamaz!" Bir anda üzerine bayılacak gibi bir hal gelmişti. Herkesin gözlerinin önünde tüm kanı yüzünden yavaş yavaş çekiliyordu. İçinde kirli mermerden yontulmuş meleklerin hiçbir numara sergilemediği fıskiyeli havuzun kenarına tutundu. Bu sırada Morris, o zamana kadar grubun yanında saygılı bir tavırla beklemiş olan uzun boylu Kwame'nın eğilip, ihtiyar adamın kulağına teskin edici sozler mırıldandığını görüp duygulandı. Birkaç saniye boyunca Forbes'un kirle dolu kulaklarından fışkıran beyaz kıl öbeğinin yanında usulca kıpırdayan iri, esmer dudaklann yarattığı son derece sıradışı manzaranın keyfini çıkarabildi. Ressam olsaydı tablosunu yapmak isteyeceği türden bir sahneydi bu. Belki Caravaggio bunu çoktan resmetmişti bile.

Kiliseden çıkan Don Carlo, Morris'i bir kenara çekip, önceki ay konuştukları burokratik meselelerin pürüzlerini halletmek için elinden geleni yaptığına dair güvence verdi. Trevisan Şarapları onları yasal olarak çalıştırıp, sağlık ve sigorta primlerini öderse, göçmenlere gerekli evraklar verilecekti. Morris böyle bir cömertliğin hakkını nasıl ödeyebileceğini sorunca Don Carlos fakirler için hayırlı işler yapmanın ödeme gerektiren bir şey olmadığını; tam aksine, bunun kendisinin görevi olduğunu anlatarak karşılık verdi, ama eğer Morris Yaradan'a karşı bir minnet borcu hissedecek olursa, kiliseye bağış yapmakta her zaman serbestti. Şu an San Tommaso'nun en acil sorunu *campanello*'ların üzerindeki taş işlemelerin içler acısı haliydi. Hemen oracıkta çek defterini çıkarmak gibi görgüsüz bir davranış sergilemeyi aklından bile geçirmeyen Morris bilgece başını sallayıp, gelecek bir iki hafta içinde isimsiz bir bağışta bulunmaya karar verdi, belki zarfın üzerinde, hayırseverin paranın *campanello*'lara harcanmasını arzu ettiğini belirten notta, küçük bir İtalyanca yazım hatası yapabilirdi. Eril özne kullanması gereken yerde dişil özne kullanması yeterli olurdu. Veya "milione"yi ik "l"yle yazabilirdi.

Tam rahip dönüp gitmek üzereyken: "*Padre*" dedi.

"Sì, *figlio mio*."

Ama bu ona hapishanedeki günah çıkarmasını hatırlatmış, bam telini titretmişti. Morris adamın dürüst gözlerine öylece bakakaldı. Bir an âşık olduğu zamanlar hissettiği şeye benzer bir duygu içini kaplamıştı, sanki ruhunun tam yüzünün altında bir yerlerde yattığını hissediyordu. Mimi yakınlardaydı.

"Canını sıkan bir şey mi var, oğlum?" diye sordu rahip.

Morris belki bir on beş saniye kadar durup bekledi. Sonra gözle görülür bir gayret sarfederek, şöyle dedi: "Baldızım hakkında ciddi endişelerim var, *padre*." Bu doğruydu. "Ona yakın olmanızı rica edecektim sizden." Sesini biraz daha alçaltıp, ekledi: "Korkarım kocasının bir ilişkisi olduğu muhtemelen doğru." Son noktayı koymadan önce bir kere daha adamın derin çizgilerle kaplı yaşlı suratına gözlerini dikip baktı ve sonra: "*La*

ringrazio, Peder, tum yardımlarınız için. Siz aileye büyük destek verdiniz."

"Tanrı seni kutsasın, *figlio mio*," dedi rahip. "Çok zor zamanlar geçiriyor olmalısın."

O zaman Morris birden eğer evlenmekte bu kadar acelecı davranmamış olsaydı kendisinin mukemmel bir rahip olabileceğini düşündu. İnsanlara öğreteceği çok şey olduğu ortadaydı, ayrıca onların kuçuk sorunlarına kulak vermeye her zaman hazırdı. Kendisi gibi estetik yatkınlığı olan birisi için tören geleneklerine sıkı sıkıya bağlılık gibi şeyler bir zevk unsuru olurdu Bekârlık yemini gibi kuçuk bir ayrıntıysa ciddi bir engel teşkil etmezdi. Aslına bakılırsa son gunlerde seks denen şu maskaralıktan aldığı zevk çoğaldıkça, bu konudaki rahatsızlığı da o kadar artıyordu. Seks ancak ve ancak Mimi'yleyken kutsal bir şeydi.

Rahibe ıyi gunler dilerken Morris'in mavi gözleri yaşlarla dolmuştu. Kwame'ye kumandayla arabayı açması için seslendi.

Sonra köpeğin gerçekten de o dehşetli ölüm sahnesini yaşadığından emin olmak için, zenciden Villa Caritas'a giden yolu uzatıp fabrikaya uğramasını istedi. "Bir iki dosyayı almayı unuttum da," diyerek Forbes'a açıklama yaptı. Adam arka koltukta oturmuş Farouk ve Azedine'in duştukleri durumdan dert yanıp Morris'in başının etini yiyordu. Morris onun ilk başta bu göçmenlerle en ufak bir ilişkiye girmek konusunda ne kadar isteksiz olduğunu hatırlıyor, şimdi bu davranışına gerçekten de bir anlam veremiyordu. Herhalde bu da Morris'in etrafındaki insanlar üzerindeki olumlu etkisinin bir başka göstergesiydi. Forbes'a bu tevkifin İtalyan kamusal hayatı denen sonu gelmez komedinın bir parçası olduğu konusunda guven verdi. Her şey ancak halka beyan edilmekle kalır, sonuçta hiçbir şey yapılmazdı. Hıç istisnasız butun mafya patronlarını ufacık teknik formaliteleri bahane edip serbest bıraktıklarına göre, ikı adama, ortada bir ceset olmadan ve son derece cılız ikıncı derece kanıtlara dayanarak, cinayetten hukum giydirebilirler miydi?

Forbes asık suratlı bir ifadeyle: "Gerçek katil şimdi gülüyor olmalı," dedi.

"Tam tersi," Morris'in konumu samimiyetle ısrar etmesine müsaitti, "büyük ihtimalle içine su bile serpilmemiştir. Yani bir kere benim mümkün olan her şeyle suçlanıp, sonra resmi muameleler dahi tamamlanmadan, öylece salındığımı gördü. Suçun bu ikisinin üzerinde kalacağını da hayal etmiyordur."

"*Fiat justitia, ruat caelum.*"

Bu suratsızca telaffuz edilmiş, anlaşılmaz bildirime karşılık, Morris her zamanki aydınlanma sorusunu lütfettikten sonra, Quinto'yu geçip son virajı dönerken Trevisan Şarapları'nın kilit vurulmuş kapısının önünde park etmiş, yanıp sönen lambasıyla tam tekmil bir devriye arabası gördüler.

"Kıyamet kopsa da adalet yerini bulsun," diye açıkladı Forbes.

Ama Morris dinlemiyordu. Kıyamet kopuyordu bile. Birisi *carabinieri*'yi aramış olmalıydı. Sebebi de malumdu. Kapının ardında Morris'in hâlâ anlamadığı sebeplerden dolayı Bobo'nun satın aldığı köpek (bu şirkete geçmişte bir bekçi köpeği lazım olmuş muydu?) fabrika duvarları boyunca bir aşağı bir yukarı koşuyor, çılgınca havlıyor, arada sırada bir iki metre yükseğe zıplayıp, gövdesini betona çarpıyordu. Arabalarının çoktan görülüp, tanındığından korkan Morris Kwame'ye yanıp sönen mavi siren lambasının arkasında park etmesini söyledi.

Carabinieri ne yapacağını şaşırmış durumdaydı. Kapıları kırıp, fabrikada izinsiz dolaşan birinin olup olmadığına mı baksınlar, yoksa daha temkinli hareket edip, mülke zarar vermedenilerlesinler mi, karar verememişlerdi. Morris'e gelince, şu an endişeli görünmek onun için hiç de zor değildi. Kısa bir an sonra bu daha da kolaylaşmıştı. Çünkü *carabinieri*'ye vaktinde müdahele ettikleri için teşekkür edip, sesini yükselterek köpeğin vahşi hareketlerinin sebebini sorguladıktan sonra, kapının uzaktan kumandasını almak için arabaya gider gitmez, bir başka araba daha gelip, yanlarında park etti. Kumandayla kapıyı açmaktayken kısaca o tarafa dönüp bakan Morris, bir yandan arkalarında köpek ulurken, birden Fendtsteig'la burun buruna geldi. Tam o anda Massimina'nın fidye mektuplarını hâlâ cebinde taşıdığını hatırladı.

Ne kadar ümitsiz, umitsiz bir ahmaktı o!

"*Buon giorno*," dedi Fendtsteig, ama *Guten Morgen* demiş olsa da aynı şeydi. Ya da *Arbeit macht frei*.* Morris omuriliğinde tehlikenin ürpertisini hissetti. Suçunun ortaya çıkarılmasına ramak kalmıştı.

"Sizi yeniden görmek ne büyük zevk, *Signor* Duckvorse," dedi Fendtsteig köpeğin azap içindeki kıvranışlarına aldırmadan. En azından bu hayvan günahlarının bedelini ödüyordu.

Morris, sanki adamı tam çıkaramamış gibi, başını sallamakla yetindi. Kapının mekanizması vızıldamaya başlayıp, büyük demir kapı sürgüde kayarak açılırken, çaresizce haykırdı: "İçerde birisi olmalı! Bir şey çalıyorlar!" Gövdesini fazlasıyla dar bir aralıktan geçirip, fabrika binasına doğru çılgınca bir koşu tutturdu, ensesinde soluyan *carabinieri*'yle Kwame'nin, cebine tıkıştırdığı o fidye mektuplarının bilgisi kalbine korku salmıştı.

Ofis binasına on metre mesafedeydi ki hayvan döndü. Kırk veya elli kiloluk Doberman göğsüne atladı. Morris hışım içinde üzerine saldıran dişleri ve hayvan kurkunü, hırıldayan kapkara dişetlerini, çılgına dönmüş gözleri, sonra korkunç bir şekilde etten ayrılan eti, kendi etini, beynine kaydedecek zaman bulamadan, vahşi ve kanla bezenmiş, bilinçsiz, kâbus gibi bir karanlığın içine gömüldü.

* "Çalışmak özgürleştirir". Nazi toplama kamplarının giriş kapısında bulunan Almanca slogan. —ç.n.

27

Olayı takıp eden kırk sekiz saat içinde uyandığı anlar olmuşsa bile, Morris bunları hatırlamıyordu. Daha sonra bu konuyu Forbes'la tartışırken, eğer Dante'ye modern anestezi uygulanmış olsaydı, onun yepyeni cezalandırma yöntemleri uydurabileceğini söyleyecekti: havasızlıktan boğulma, kâbuslar, mide bulantısı, ezici bir karanlığın içinde birden parlayan sert ışıklar, bilincini tekrar kazanmanın imkânsızlığına uyanma, öncesinin hatırlanmadığı, sonrasına dair bir umut geliştirilemediği bir hastalık ve hareketsizlik haline zorla sokulmuş olma, ve bütün, bütün varlığına hükmeden bir endişe – kısacası suçlarının içinde hayatlarının kontrolünü ellerinde tuttuklarını varsaymak olan, kendilerinin ve etraflarındakilerin yaşamlarını örgütleyebileceklerine inanan insanlar için mükemmel bir ceza.

Tek teselli insanın hayatta olduğu müddetçe, bu tür ıstıraplara bir çeşit kefaret olarak bakabilmesiydi. Demek ki Tanrı Morris'i önünde uzanan uzun görev yıllarına hazırlamak için arındırıyordu. Geliştirip büyüteceği Trevisan Şarapları'nda daha yüzlerce aç ruhu besleyip giydirecek, bir Üçüncü Dünya kardeş-

ligini usulca Katolik cemaatinin bağrına sokacaktı.

Ama bu ceza, devam ettiği muddetçe, oldukça sancılıydı. Aslına bakılırsa şu anda altında gömülü olduğu bu moloz yığını, daha doğrusu içine batıp bilinçsizce yüzdüğü, bu aynı anda hem aydınlık, hem karanlık, gürültülü ve sessiz, pürüzsüz ve zımpara gibi olan bu yapışkan sıvı, çok yakında onu ağırlığı altında ezecek gibi duruyordu: akışkan bir ıstırap püresiydi, ruhsal ve fiziksel bir ıstıraptı.

Hiçliğin içinden boğuk bir sesin şöyle dediğini duydu: "*È straordinario!*"

Başka bir ses, aynı şekilde boğuk: "Paola, Paola, *cara*, inanamıyorum. Ah keşke bu gerçek olaydı!"

Böylece Morris soruyu soranın karısı olması gerektiğini anladı: "Peki ama *polizia* bu konuda ne söyledi?"

Bu kelimeyi duyar duymaz, ansızın sinir uçlarını en çiğ haliyle duyumsadığı, bilincinin en şiddetli haline uyandığı bir farkındalığa adeta mancınıkla fırlatıldı: karanlığın farkına vardı, kurumsal bir uğultunun, karısının ve baldızının seslerindeki hışırtının, kendi yatağı olamayacak kadar sert bir yatakta sırtüstü yattığının, boynunun sağında ve sağ kulağında hissettiği şiddetli ağrının, yüzünün etrafındaki, görüşünü engelleyen ve sesleri boğan kalın sargıların, ama her şeyden en önemlisi paltosunun artık üzerinde olmadığının farkına vardı...

"Allah kahretsin!" diye haykırdı. "Paltom!" Başı geriye doğru silkindi, kolları havaya kalkıp, boşlukta bir şeyleri kavramaya çalıştı ve tarifsiz bir acı yüzünü dağladı: kafatasına bir yıldırım düştü, sağ kulağına doğru inip, boynun omuzla birleştiği o yumuşak sinir öbeğinin üzerinde patladı.

"Mo!" Paola haykırdı. "*Stai buono.* Kıpırdama!"

"Ben doktoru çağırayım," dedi Antonella.

Şimdi köpeği hatırlıyordu, dişleri, kendisinin olması gereken bütün o kanı. Hayvandan kurtulmuşlar mıydı bari? Fakat hâlâ zihninde en üst sırada olan şey paltosuydu. Seneler öncesinden kalma eski fidye mektupları. Her şeyin kanıtı ve anahtarı. Tan-

ri'ya dönmüş olmasına rağmen yine de suçu ortaya çıkmıştı Emin ol ki günahların gelip, seni bulur. Haksızlıktı bu

"Mimi!" diye seslendi, işte bu hiç de akıllıca olmamıştı Ama iğne koluna batırılmıştı bile. Uykuya dalması uyanması kadar ansızın olup bitmişti.

Bunu karanlık bir dönem daha takip etti, fakat bu sefer biraz daha hafiflemişti, biraz fazla uzatılmış olsa da analjeziklerin yunden bulutları ardında basit bir bilinç tutulmasıydı, o kadar. Sonra kendi elini okşayan bir el hissetti, ruhu kımıldanmaya başladı, kımıldandı, kımıldandı ve yüzüne, gözlerine doğru yükselirken beraberinde tedirginliği de giderek artmaya başlamıştı ki sonunda gözlerini açtığında, el çabucak geri çekildi.

Yüzünü saran sargılar yoktu artık ama çenesinin altından başının tepesine doğru çıkan sımsıkı bir şey hissediyordu Yine de hareket edemiyor, yalnızca floresan lambalarla aydınlatılmış tavana bakabiliyordu.

"Paola," dedi.

Karşılık veren pürüzlü ve tok bir sesti: "Morris, evladım." Forbes ayağa kalkıp, üzerine eğildi. Yukarıdaki neon ışığından yontulmuş, zararsız, yavan, gözü yaşlı bir görüntüydü

"Allahım, neler oldu böyle?"

Morris rol yapmaya başlamıştı bile. Aslında neler olduğunu çok iyi biliyordu. Köpek boğazına saldırmıştı. Şimdi onun asıl bilmek istediği şey paltosunun kimde olduğuydu.

"Birisi köpeği zehirlemeye çalışmış," diye anlatıyordu Forbes. "Çılgına dönüp, yüzünü parçaladı. Hani hep beraber ofise gitmiştik. Dünden önceki gün."

Morris bunu beklemiyordu. "Yuzümü mü parçaladı?" Bir an hiçbir şey söylemeden durdu. Sonra dehşete kapıldı. "Yüzümü mu parçaladı? Aman allahım, nasıl görünüyorum?"

Forbes sandalyesinde geri yaslanmış, böylece Morris'in görüş alanından çıkmıştı. Konuşmaya başlamadan önce yeniden genç adamın elini alıp, sonsuz bir hafiflik ve şefkatle tuttu. Boğazını temizledi. Ama yine de konuşmuyordu.

Hayli dehşete kapılan Morris yatakta doğrulmaya çalışırken bir turlu esnemeyen derisinin verdiği acıdan şaşkına dönmüştü. Forbes kalkmasını engellemek için omzuna elini koydu.

"Yalan söyleyemeyeceğim," dedi, söyleyecek Latince bir deyiş bulamaması duygularının yoğunluğuna işaret ediyordu belki de.

"Allahım." Morris öteki elini çarşafların arasından kurtarıp, sağ şakağının tepesinden boynuna kadar inen kalın sargıları buldu. Yanağının burnuna yakın ve açıkta kalan kısımlarına dokunduğunda, eline gelen şey tel dikişlerin yabansı sertliğiydi. Hem de metrelerce dikiş. Lanet olsun! Alnından dudaklarına her yerde çapraz dikiş.

"Hayat boyu yara izi kalacak," diye fısıldadı.

Hâlâ görünmezliğini koruyan Forbes sesini çıkarmadı.

"Hayat boyu yara izi kalacak!" diye tekrarladı Morris. Gözlerinin acılı yaşlarla dolduğunu hissediyordu. Birdenbire yalnız kalmak istedi, talihsiz kaderine yanmak, Mimi'ye ve Tann'ya yakarmak, bu korkunç musibetin anlamını öğrenmek için yalnız kalmak istedi. Nasıl da ironik bir durumdu! İnsan ırkının yansını hunharca katledip, kendin tek bir yara almadan paçayı kunarabileceğini sanırken! Dökülen bir gözyaşının tuzu azgın yaralarını haşladı. Aptal bir Pazar sabahı her şey mahvolup gitmişti.

"*Ne cede malis,*" diye mırıldandı Forbes. Sonra Morris gözlerini kapatıp, ağlayacakmış gibi durunca, tereddütle ekledi: "Hiç olmazsa ufak bir iyi haber var."

Morris kendisine acımaya biraz ara verip, dikkatini makul ölçüde toparlamaya çalıştı, içinde derhal bir şüphe uyanmıştı.

"Nedir o?"

"Bobo yalnızca kaçırılmış olabilir."

"Ne?" Morris gözlerini açıp, başını çevirmeye çalışmak hatasına tekrar düştü.

"Antonella fidye talep eden bir mektup aldı."

Bunu idrak etmesi birkaç saniyesini aldı. Bir mektup, hem de fidye istiyor ha? Morris'in zihni çark etmeye başlamıştı. Allah

aşkına, bu da neydi şimdi? En ufak bir şey olsa, birden bir yığın manyak etrafına üşüşup, kendi paylarına bir şey çıkarmaya, kısa yoldan milyarları cebe indirmeye çalışıyordu. Sanki insanların çektiği acılar hiçbir anlam ifade etmezmiş gibi! O zaman kafasında çakan şimşekle Antonella ve Paola'nın konuştukları şeyin bu olduğunu anladı ("İnanamıyorum"). Evet. Derin bir nefes aldı. Ama Allah biliyor ya, Forbes bu rezalete neden iyi haber diyordu, hiç anlamamıştı.

"Yani bu durumda Azedine ve Farouk'a hüküm giydirmeleri bayağı zorlaşacaktır, öyle değil mi?"

Morris'in bunu idrak etmesi yine bir iki saniyesini aldı. Sonra öfkesi burnuna geldi. Tekrar doğrulmaya çalıştı, tekrar düştü. "İki katil ibneden bana ne? Benim yüzüm parçalanmış. Bana ne! Umurumda bile değil! Aptal köpeğin teki benim hayatımı karartmış, sen gelip bana iki ibnenin kaderinden bahsediyorsun."

Bu patlamayı uzun bir sessizlik takip etti. Morris gözlerinde bön bir ifade, tavana bakakalmıştı. Tam da artık iyi bir insan olmaya yemin ettiği anda, başına gelen bu korkunç talihsizlik onu adeta manyetize etmişti.

Nihayet sessiz bir paylamayla, Forbes: "Morris, sen bana karşı çok cömert davrandın, beni Villa Caritas'a yerleştirdin, bütün onarımların parasını ödedin." Duraksadı. Morris'in aklına aniden tekrar paltosu gelmiş, onu dinlemiyordu bile. İpliği pazara çıkmış olmalıydı. Masumiyet ve güzellik tek bir hamleyle yerle bir olmuştu. "Ama gerçek şu ki," diyerek devam etti Forbes, "benim Farouk'a karşı bir zaafım var. O çok hoş, çok yumuşak huylu bir genç. Cinsel eğilimlerine gelince, bu elbette onun mahremidir. Nihayetinde, Michelangelo da eşcinseldi, Sokrates de aynı şekilde. Önemli olan şu ki, ben onun bir cinayete karışabileceğine kesinlikle inanmıyorum ve hüküm giymemesi için elimden gelen her şeyi yapacağım."

Bir saniye süren ve birçok anlama gebe bir sessizlik oldu. Forbes "elimden gelen her şeyi yapacağım"la ne demek istemiş-

ıı? Ne yapabilirdi? Sessizlik hâlâ bozulmamıştı. Morris bekledi, sonra köpek onu yere yıkınca tam olarak neler olduğu hakkında adamı sorgulamaya başladı (paltosu, paltosunu kim almıştı?). Ancak bir karşılık gelmediği zaman Forbes'un çoktan gitmiş olduğunu anladı. Herhalde tuvalete, diye düşündü Morris. Ama Farouk'u savunan monologunu tamamladıktan sonra İngiliz bir daha geri dönmedi.

Morris'in hastaneler konusunda fazla bir deneyimi yoktu. Küçük bir oğlan çocuğuyken suratını Acton Memorial Hastanesindeki Yoğun Bakım Ünitesinin camına dayayıp ölüm döşeğindeki sevgili annesini seyrettiği o hazin vesile dışında, bir hastanenin içine adımını atmamıştı. O yüzden, Forbes aniden ortadan kaybolduktan bir iki saat sonra nihayet doğrulup oturduğunda, hemşirelerin çoğunlukla erkek olduğunu, yeşil pijamalar ve ayakkabı niyetine sabolar giydiklerini fark ettiğinde şaşırdı. Onun dışında, kurumsal gri tonları, yangın söndürücüler, yataklann arasındaki paravanlar, beyaz emaye dolaplar, yaylı menteşelere oturtulmuş kapının üzerinde asılı duran örümcek ağı bağlamış haç, bütün bunlar beklentilerine tastamam uyuyordu.

Boynunu ağrıtmamak için gövdesini belinden çeviren Morris yanındaki yatakta yatan adamı gözlemledi. Sağ kolu sargılar içinde bir kütüğe indirgenmiş olan adam *La Gazzetta dello Sport*'unun sayfalarını çevirmekte anlaşılır bir zorluk yaşıyordu. Gazete, diye düşündü Morris. Vaziyeti kolaçan etmek için bir gazete edinmeliydi. Hiç olmazsa medyanın gözüyle durumlar nasıldı? Tabii muhtemelen polisler Morris'in yeterli derecede *compos mentis** olmasını bekliyorlardı ki üzerine yıkacakları suçları tüm boyutlarıyla idrak edebilsin.

Adam kaçırma. Çoklu cinayet. İnsan hapishaneye girip çıktıktan ve diğer adam kaçıran haydutların, seri katillerin, oğlancıların ne kadar normal –hatta doğru düzgün– insanlar olduklarını gördükten sonra, bu senaryo hiç de o kadar gerçeküstü görünmüyordu gözüne. Mizaçlarında olan bir yatkınlığı hayata

* İrade gücüne sahip, cezai ehliyeti olan. Latince hukuk terimi –ç.n.

geçirmek için önleri ne fırsat çıkan insanlardı bunlar. Birçoğu işledikleri suçlara, uygun yaşta aşılanmadıkları için yakalandıkları talihsiz bir hastalıkmış gibi yaklaşıyorlardı. Hapishanede Bobo kadar kalın kafalı bir herife kesinlikle rastlamamıştı mesela. Ya da karısı gibi dibine kadar sapık birisine.

Morris'in yanındaki yatağın etrafını iki kadın ve yaşlıca bir adam çevirmiş, yatağın sakininin nasıl bir uğursuzluğa kurban gittiğini görmesini engelliyorlardı. Ama açıkça görünüyordu ki koğuş arkadaşlarının, yatakhane arkadaşlarının hepsi kazalarda ağır yaralanmış hastalardı. Kesikler, ampüte edilmiş kollar, bacaklar, her türlü fiziksel şekilsizlik, burada geçit resmine çıkmış gibiydiler. Hepsi de estetik ameliyat namzetleri olmalıydılar. On yatak ve dört duvarın bulunduğu koğuşu bakışlarıyla inceden inceye taradığı halde tek bir aynaya dahi rastlayamamasının sebebi bu muydu? Hastaları karşılaşacakları şeylere karşı özenle hazırlamak gerekiyordu. Onun durumundaki hastaları.

Ah, Mimi, bu güzelim, duru tenli, ikna edici yüz! Mahvoldu. Arzuyla öptüğün o yanaklar!

Zihninde bir yandan bu, bir yandan kayıp palto, bir yandan da fidye mektubunun verdiği huzursuzluk içini kemirirken (kim göndermiş olabilirdi şu lanet şeyi? Daha önce isim vermeden telefon açan kişi olabilir miydi?), Morris her ayrıntısı titizlikle planlanmış ruhsal bir cehennemde kavruluyordu. Şu an burada yapabileceği tek şey gözlerini yukarıdaki cennete doğru kaldırıp, koruyucu meleğinin parmak uçlarını oradaki serin sulara daldırıp, alev alev yanan yaralarını, hiç şüphesiz dehşet verici bir görünümü olan gerdanını ve şişmiş dudaklarını, ruhunu sarmış cerahati ıslatması için yalvarmaktı. Başka çaresi kalmayan Morris avuçlarını birbirine bastırıp, yaralı başını dua etmek üzere önüne eğdi. Çünkü her ne kadar bunu aklından geçirmiş olsa bile, ilk hayal kırıklığında inançlarını terk etmemeye kararlıydı.

"Marhaba," dedi bir ses. "Nassiniz, Mi'stır Duckwart. Yemmek saati gelmiştir!"

Başını kaldıran Morris, karşısında yanık tenli, hafif şaşı bakan gözlen parıl parıl parlayan, bodur, ufacık tefecik guneyli bir adam buldu. "Iyi ki İngiliz *paziente*'lerimiz var, ben İngiliizce pratik yapabiliyor, no?" Tekerlekli servis arabasından bir tepsi alıp, başucu dolabının üzerine yerleştirirken, ufak tefek adam bir yandan da açıklamaya koyuldu: "Ben iki sene Earrrls Court'ta yaşadı, biliyor musun? O yuzden İngiliizceyi böyle iyi konuşuyor " Suratına yayılan bir gülumseme bozuk dişlerini açığa çıkarmıştı.

Hâlâ yakamalarıyla meşgul olan Morris son derece gerçekustu bir deneyim yaşıyordu. Gözlerini kırpıştırdı, sonra bu gôruntunun ona kendisinden çok daha acınacak halde ve gülünç insanlar olduğunu gormesı ıçın gônderildiğini anladı. Işler ne kadar kôtuye giderse gitsin, ne kadar çirkinleşirse çirkinleşsin, bu palyaçoyla bahçe cucesi karışımı yaratıktan daha fazla saygı gôreceğine emindi.

Içinde pirinçler yüzen gayet saydam bir konsomenin içindeki bir parça tavuğa bakıp, şoyle dedi: "Teşekkür ederim, teşekkur ederım, hemşire. Ingilizce konuşun elbette, memnun olurum " Ve derhal sordu: kıyafetleri neredeydi, nerede bir ayna bulabilirdi, yerel gazeteyı nerden temın edebilirdi?

Hemşirenin gözleri neşeli bir ifadeyle şaşılaştı. "Ben Dionısıo," dedi. "Bana Dionisio deyin."

"Tanıştığıma memnun oldum, Dionisio. Ben Morris."

Bu sabrını denemek için düzenlenmiş ilahi bir sınav olmalıydı.

"Kıy-aletleriniz yatağınızla aynı numara armadio'da. Numarası sekız. Ayna koridordakı tuvalette." Hemşire kuçuk Sıcılyalı kafasını yana eğdi. "Ama ameliyattan önce bakmasanız daha iyi. Gazete koridorun sonundaki soggiorno'da."

"Peki buradan ne zaman çıkabilirim, Dionisio?" dıye sordu Morris. Zihni "ameliyat" kelimesını ıdrak etmeyi reddetmişti.

"Ah, Mıstır Duckwarı, daha yeni geldik, hemen gitmek istiyoruz!" Dionisio kafasını sallayıp, yatağın ayak ucuna gitti, orada klipsli bir dosyaya göz attı. "Amel-liyatınız Cuma olacak.

Ondan önce birçok testler yapılması lazım. Şeyi alacaklar, nasıl diyorsunuz?" – dosyayı aldığı yere bırakıp, elinin buğday tenli, kıllı derisini mıncıkladı.

"Deri," dedi Morris, şimdiden içi bir tuhaf olmuştu.

"Bacaktan der-riyi alıp, yüzüne koyuyorlar." Ufak tefek adam sanki makyaj yaparmış gibi kendi yanaklarına hafifçe şaplak attı. Dosyaya tekrar göz attı. "Ondan sonra –nasıl diyoorsunuz?– kulağı *rimodellare* etmeleri gerek." Bir kere daha, başını iki yana salladı. "Geleceğin hafta çıkabilirsiniz belki."

Şimdi de yatağa monte edilip, Morris'in dizlerinin hizasına yerleşen masa gibi şeyi açıp, üzerine tepsiyi koyuyordu. Anlaşılan hasta rotasını tamamlamıştı ve diğer bütün hastalar –hepsi kendi çarpık bedenlerinin izin verdiği ölçüde– yemeklerini yemeye başlamışlardı ki, hemşire biraz daha gevezelik etmek için onun yanında kaldı.

"Miiistir Morris" dedi. "Bir İngiliiiiz! Ben çok mutlu. Çok uzun zaman var ben İngiliiizce konuşmuyor."

Varoluşun başlıca esaslarından bir tanesi, diye düşündü Morris, sizin konuşmak istemediğiniz insanların her zaman sizinle konuşmak istemeleri ve insanın hayatının gerçekten büyük önem taşıyan anlarında hep saçmasapan biriyle uğraşması gerektiğiydi. Roma'daki pansiyonda karşısına çıkan o budala doktora öğrencisi mesela, yapısalcı kurama göre hayalet teorisini basit bir edebî teknik gibi açıklamıştı, halbuki Morris daha o zaman bile hayaletlerin var olduğunu, var olması gerektiğini biliyordu, olaylar buyuk bir açıklıkla buna işaret etmişti. Evet, ölüm döşeğinde can çekişirken, onu görmesi için o palyaço tavırlarıyla her şeye karışan bir yarım akıllıyı yanına göndermelerine şaşmamak gerekirdi. Kozmosun saçmasapan şeylere olan o sonsuz duşkunluğuydu işte. Ama Morris dine döndüğünden beri çok daha uysal ve makul birisi olmuştu. Belki de bunun tek amacı onu kendini beğenmişliği yuzunden cezalandırmaktı. Bazen o yöne doğru kaydığını kabul etmeyecek kadar ahlâken kör değildi. Mimi'nin de yardımıyla, diye düşündü, (her ne kadar

artık güzel olmasa da) en cesur çehresini takmacaktı.

"Earrrls Court'u bilirsin?" diye soruyordu Dionisio. "Oradaki otelde çalışır ben."

Morris'in et suyunu kaşıklamasıyla ağzının sağ köşesinin son derece acı verdiğini keşfetmesi bir oldu. Bu arada gözleri odanın sonundaki on adet gri renkli kilitli dolabı araştırıp bulmuştu. Birinin askıya alınmış alçılı bacağı onları çaprazlamasına yarıdan ikiye bölüyordu.

Kulağına yeniden biçim vereceklerdi demek! İşin aslı şuydu ki, duyduklarına henüz inanamadığı bir kendinden geçme hali yaşıyordu.

"Earrrls Court'u bilmiyor muzunuz?" diye ısrar etti hemşire

"Bir keresinde İdeal Ev Sergisine gitmiştim," diye itiraf etti Morris (annesi henüz hayattayken tabii – insan ancak annesi ve Massimina gibi insanlarla giderdi öyle yerlere).

"Ah, Olympia," diye hatırladı Dionisio. "Olympia. İdea Lev. Şok, şok güzel."

Morris yutkunurken neredeyse boğuluyordu. Earls Court'un iki kilometre civarında, bırakın ideal bir evi, doğru dürüst evden sayılabilecek bir yer yoktu herhalde. Perişan Duckworth hanesi için "en azından yarışta koştu" bile denemezdi.

"Neden geri dönmüyorsun o zaman?" diye sordu. Ağzının köşesindeki dikişlerden esaslı bir acı darbesi daha almıştı. "Madem o kadar seviyorsun."

Dionisio ayağa kalkıp, hüzünlü bir ifadeyle gülümsedi: "Şu an için burada yaşlı anacığıma bakmalıyım. Hasta. Sonra dönüyorum."

Hiç olmazsa bakacak bir annen var! Morris bücür adamın tekerlekli servis arabasını itip götürmesini seyretti. Koğuşun kapıları onun arkasından kapanır kapanmaz, tepsiyi ayaklı masasından kaldırdı, kendisini yataktan çekip çıkardı, güçsüz de olsalar ayaklarının üstüne bastı ve sendeleyerek kilitli dolaplara doğru yürüdü.

Böylece, büyük bir hayhuyla geçen bir on dakikadan sonra,

Morris şunları keşfetmişti: ne paltosu, ne de fidye mektupları dolaptaydı, bu bir; suratı onun kurbanlarına yaptığı her şeyden çok daha kötü görünüyordu, bu iki; son olarak da –ve ne kadar hayret verici de olsa gerçekti– polisler, daha doğrusu *carabinieri*, *Signora* Posenato'ya gönderilen fidye mektubunun üzerinde gayet ciddiyetle duruyorlardı, bunun başlıca sebebiyse, yerel gazetenin kelimeleriyle, "kayıp şahsiyetin iki sene önce kaçırılan baldızı, Massimina Trevisan'ın kaçırılma vakasında gönderilen mektuplara tuhaf bir benzerlik göstermeleriydi."

Morris neredeyse bayılacaktı. Yalpalayarak koğuşa dönerken koridorda Dionisio'ya rastlayınca kendisine bir sakinleştirici vermesi için bücür adama yalvardı. Ama yatağının ucundaki dosyaya göz atan Dionisio izin verilen maksimum dozu almış olduğunu söyleyerek onu teskin etti. Zaten yeterince sakinleştirilmişti. Yaralanma vakalarında bu normaldi. Özür dilercesine bir ifadeyle gülümsedi.

"Bakın ben size neyi diyeceğim. Ben ilaçları almayı bitirir bitirince, geri geliyor ve biz birbirimizle arkadaşlık ediyoruz. Ne dersiniz?"

Morris nezaketle sustu, ama gerisin geri yatağına, kâbusuna, kendine acıma yuvasına geri döndü.

28

Dördüncu günün ogleden sonrasında Paola yatağının çevresini saran paravanları düzenliyor, hemen oracıkta muzır bir aktivitede bulunmalarını talep ediyordu. Önce hapiste üç hafta, şimdi de bu. Ikisinin arasında yalnızca bir geceleri olmuştu! Boşanmak için yeterli sebepti bu!

Bu sevimli konuşmalarla onu neşelendirmeye mi çalışıyordu? Kaybolan paltosuna iyice kafasını takmış olan Morris, kadının yuzunu inceleyip şu sonuca vardı ki, bir kolunu çarşafların altına sokarken dahi, onda ters olan bir şeyler vardı. Paola gibi davranmıyordu Paola, belki sorun tam da Paola'lığım bu kadar abartılmasıydı.

Elini pijamasının içine daldırmış ama açıkça hayal kırıklığına uğramıştı.

Ilaçların libidosunu yok ettiğini söyleyerek açıklama yaptı Morris.

"Elini eteğimin altına sok," dedi. "Tanrım, ama o kadar seksisin ki, böyle sargılar içinde!" Dizlerini yatağın kenarına bastırıyordu Tabii ki içine külot giymemişti. Morris başparmağını usturuplu bir manevrayla karısının içine soktu. Paola erotik ka-

rakterinin parodisini yaparcasına bir teatrallikle, Morris'in bileğinin üzerinde yavaşça bir öne, bir geriye sallanmaya başladı.

"Çıkar parmağını," diye emretti, "ağzına sokup em, sonra da öp beni."

Morris kendisine söyleneni yaptı, Paola dudaklarındaki am tadını öperken, elleriyle çoktan Morris'in başparmağını tekrar bacaklarının arasına doğru itiyordu. Kesinlikle rol yapıyor diye düşündü Morris. Peki ama neyi örtbas etmeye çalışıyordu? Bu bir şeyler bildiği anlamına mı geliyor? Biliyorsa ne kadarını biliyordu? Yalnızca Bobo'yu mu? Yoksa Bobo ve Massimina'yı mı? Yoksa paltoyu ve mektupları o mu bulmuştu? Morris'in onun bildiğini bildiğini mi düşünüyordu? Morris'in üzerinde elde edeceği gücü, onu hayatının geri kalanında bir seks kölesine çevirerek kullanacağını mı göstermek istiyordu?

Peki karnı ne zaman şişmeye, bebeklerini taşıdığını ne zaman göstermeye başlayacaktı?

Mimi onun hamile olduğu konusunda güvence vermişti. Bundan böyle ıslah edilmiş, yepyeni bir adam olarak geçireceği hayatının başlangıcına bu çocuğun damga vuracağını hissediyordu Morris. Karısı da mutlaka biraz daha kolaylaşacak, insanın birlikte bütün hayatını geçirmeyi hayal edebileceği birisi olacaktı. Bu tamamen bir dirayet meselesiydi.

Karısının suratı muamelelerin bu noktasında hep aldığı o çarpık şekle bürünmeye başlamıştı ki, Kwame'nin kıvırcık kafası Paola'nın arkasında duran paravanın ardından belirdi.

Allah kahretsin! Ne rezalet ama! Elini usulca çekmek istedi ama Paola kolunu kapıp, sonda kalan bir gıdım lokmayı da sıkıp çıkarmak istercesine bedenini sertçe ona sapladı. Nefesi çabuk ve derinden geliyordu.

Paravanın üzerinden bakan Kwame'nin yüzüne yayvan bir gülümseme yayılmıştı. Morris'in dişini sıkıp beklemekten başka çaresi yoktu, kadının eli eteğinin altındaki elini kavramış, bacaklarıyla bileğini sıkıştırıyor, sıkıştırıyordu. Morris derinden bir aşağılanma hissediyordu.

"*O Dio!*" diyerek soludu Paola. "*O Dio, Dio, Dio!*" Sonra göz-

lerini açarak sordu: "Ne diye öyle yaptın, Mo? *Antipatico!* Neredeyse yerimi kaybediyordum."

Elini geri çekip, çarşafa silen Morris: "Gözleniyorduk," dedi.

Paola omzunun üzerinden bir bakış attı. Kwame'nin yüz hatları durulup, imrenilecek bir kayıtsızlık ifadesine bürünmüştü.

"Selam, patron," dedi.

"Ah, Kwame." Paola, yüzünde utancın gölgesi olmayan bir kızarıklık, eteğini düzeltiyordu. "Ben senin arabada bekleyeceğini sanıyordum." Bozulmuş görünmek bir yana, gülümsemeyi bile becerebilmişti, bu da onun gibi bir orospuya yakışır bir şeydi elbette.

"Patronu işle ilgili bir şey için görmek istedim," dedi iri yarı zenci. "Tek ziyaret saati bu." Paravanın etrafını dolaşıp, içeri girdi. "Ona aldığım tehditlerden bahsetmek istiyorum."

Anlaşılan kapının altından, zenciye defolup gitmesini yoksa kötü şeyler olacağını söyleyen mesajlar atılıyordu. *Soggiorno* penceresinden içeriye bir tuğla atılmıştı. Arabanın kenarına "*Veneto per i Veneti*" yazısı kazınmıştı.

Morris polise haber vereceğine söz verdi. Sonra ikisine de şirkette acilen yapılması gereken şeylerle ilgili talimatlar verdi: Doorways ve diğer müşterilere gönderilecek mesajlar, siparişlerin teyidi, Bobo'nun tedarikçi firmalara el altından ödediği paraların hesabını nasıl verdiğinin bir açıklaması. İşleri bir an önce ele almadıkları takdirde Trevisan Şarapları ölür giderdi. Paola bütün bunların çok karmaşık olduğundan şikayet etti, Morris çıkınca her şeyi hallederdi. Ama Kwame şaşırtıcı bir davranışta bulunup, son modaya gayet uygun pantolonunun arka cebinden küçük bir ajanda çıkarmış, patrondan her şeyi en ince ayrıntısına kadar tekrarlamasını istedikten sonra dikkatle not almaya başlamıştı. Böylece daha önce olanların utancına ve elbette şu an kafasını meşgul etmekte olan o muazzam endişe repertuarına rağmen, Morris sarfettiği çabaya layık bir öğrenciye, iyi bir çıraga sahip olmanın verdiği hakiki zevki tattı. Gözleri yatağın diğer ucunda duran zencinin gözleriyle karşılaştığında, karanlık ve güven verici bir suç ortaklığı enerjisi aralarında gidip geldi.

"*Povera faccia selvaggia*," diye şakıyordu Paola. "Benim zavallı saldırıya uğramış yabanim!"

Biliyor muydu, bilmiyor muydu? Ve madem bilmiyordu, o zaman ne diye normalden daha normal davranmakta ısrar edip, durup dururken mastürbasyon yapmaya kalkışmıştı?

"Bu arada" –ikisine de aynı anda hitap ederken Morris gelişigüzel bir tavır sergilemeye çalıştı– "o lanet köpeği öldürdükten sonra, paltoma ne yaptıklarını bilmiyorsunuz, değil mi? Sanırım ceplerinden birinde cüzdanım olacaktı."

Çok kısa süren bir sessizlik oldu.

"Sen kan revan içindeydin, patron. O koca köpek, şeytan gibi üzerine saldırdı, parçalıyordu seni."

"Sonra polisler onu vurdular," dedi Morris. "Forbes'un bana anlattığına göre."

"Önce üzerinden çekip almaya çalıştık, sonra vurdular. Abi, çıldırmıştı köpek!"

"Ama neden?" diye sordu Paola. "Daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştı."

"Polis dedi ki birisi onu zehirlemek istemiş, hanımım," diye açıkladı Kwame.

Morris bir kere daha bu oğlanın yalan atmaya, ya da daha masum bir şekilde gerçeklerin yarısını anlatmaya, gerçekte bildiği şeyleri bilmeseydi söyleyeceği şeyleri bulup söylemeye olan yeteneğine hayran kaldı. Aynı zamanda orada durup onları seyretmiş olmasına rağmen, Mrs. Duckworth'e hitap ederken hâlâ tüm saygısını takındığını görmekten de memnun olmuştu.

"Paltoma ne olduğunu merak ettim, o kadar" diye tekrarladı Morris.

Kwame başını salladı. "Ben seni sedyeye koymalarına yardım ederken hâlâ üzerindeydi, patron."

"Kredi kartların içinde değildi ya, Mo?" Paola eteğinin içinde poposunu hafifçe kıpırdatıp, gülümsemeyle yüzünü ekşitmek arası bir ifadeyle bakındı.

Peki o zaman, diye düşündü Morris, sert oynamaya gelince,

ondan iyisini bulamazlardı. Ama paltoyla içindeki mektuplara ne olmuştu?

Ertesi sabah, ameliyata yalnızca yirmi dört saat kalmışken, Antonella ziyaretine geldi ve bir anlık tereddütten sonra Morris'in İngilizce İncil'inden ona pasajlar okumaya razı geldi. Üzerine siyah ve kahverengi tonlarında ağırbaşlı bir kıyafet giymişti. Morris ona daha önce dine dönme hikâyesini, Tanrı yolunda hizmet etmeye niyet ettiğini, eğer Antonella da kabul ederse, Trevisan Şarapları'nın ticari faaliyetlerini bir hayır kurumuyla birleştirme, fabrika sahasında küçük bir kilise inşa etme arzusunu anlatmıştı. Şimdi Antonella soluk tenli elleri kara ciltli kitabın üzerinde, uzun siyah saçları dolgun göğsünü okşarcasına öne düşmüş vaziyette yanıbaşında oturuyordu.

"Ne okumamı istersin?" diye sordu Morris'in baldızı.

"Ne olursa," dedi Morris. "Senin en sevdiğin pasajı oku."

"Korkarım ben aslında bayağı cahil sayılırım," dedi telaşlı bir ifadeyle. "Katolikler İncil'i fazla okumazlar."

Böyle beceriksizce debelenmesi ona sevimli bir hava veriyordu.

"Belki ben iyileşince, üzerinde beraber çalışabiliriz," diyerek bir öneri getirdi. "Bir macera olmuş olur. Belki zihnini başka bir şeye vermek sana iyi gelebilir. Hatta belki İngilizcesinden çalışabiliriz. Eğitimle ibadeti kaynaştırmış oluruz. Tekrar derslere başlamak için iyi bir yol olabilir bu. Artık Stan derse gelemeyeceğine göre..."

Kimsenin Amerikalıya kendisinin hastanede olduğundan bahsetmemiş olmasını tüm kalbiyle diliyordu. Şimdi ihtiyacı olan en son şey şu soytarı Kaliforniyalının onu ziyarete gelmesi, Antonella'nın da çıkarken asansörde onunla karşılaşmasıydı.

Antonella minnetle gülümsedi. Bu arada Morris baldızının onu görmeye gelmiş olmasının tek bir anlamı olabileceğini düşünüyordu. Eğer birisi paltoyu bulmuş, neler döndüğünü anlamış olsa bile, henüz herkese açıklamamıştı. Öyle olsaydı Paola şimdi gözlerini oyuyor olurdu.

"Rastgele bir yerinden aç," dedi, kenarları yaldızlı sayfalara

işaret ederek. Bir gün kendisi de bir kitap yazacak olursa, kenarları yaldızlı sayfaları olsun isterdi.

Antonella rastgele bir sayfa açtı, siyah el çantasının içinde okuma gözlüklerini arayıp bulduktan sonra (Morris onun gözlük kullandığını bilmiyordu ama yorum yapmadı) okumaya başladı: "Keşke geçen aylar geri geleydi, Tann'nın beni kolladığı."*

Sayfalardan başını kaldırıp, Morris'e baktı. Kısacık bir bakıştı, yüz hatlarından taşan acı ifadesi, o harikulade, ciddi gözlüklerle daha soylu bir kıvama gelmişti.

"Kandilinin başımın üstünde parladığı, ışığıyla karanlıkta yürüdüğüm günler."

Morris içini çekti

"Keşke olgunluk günlerim geri gelseydi, Tann'nın çadırımı dostça koruduğu."

Morris gözlerini bir an olsun ayırmadan onu seyrediyordu. Şişkin dudaklarının hoş bir titremesi vardı, ona müthiş kadınsı bir derinlik veriyorlardı. Halbuki aynı şey Paola'da olduğu zaman, yalnızca açgözlülük izlenimi bırakırdı.

"Her Şeye Gücü Yeten'in henüz benimle olduğu, çocuklarımın çevremde bulunduğu,"

"Yollarımın sütle yıkandığı, yanımdaki kayanın zeytinyağı akıttığı günler!"

Antonella gözyaşlarına boğuldu. "Ah Morris," diye ağlıyordu. "Bunlar neden bizim başımıza geldi?"

Morris doğrulup, bir elini onun elinin üzerine koydu. Gerçekten de üzülmüştü ve kendi iradesiyle mücadele ettiği halde - çünkü o artık Paola'ya bağlanacağına söz vermişti - bu kadının cazibesine karşı koyamadığını hissediyordu.

Yollarımın sütle yıkandığı! *İncil*'i okumaya çok önceden başlamış olması gerekirdi.

Birdenbire Antonella'nın hıçkırıkları kontrolden çıktı. "Önce Mimi, şimdi de Bobo. Biliyorsun şu korkunç mektubu gönderdiler. Aynı Mimi için gönderilenler gibi. İlk önceleri sevin-

* *Eski Ahit*, Eyüp Kitabı 29:2 –ç.n.

miştim, bunun onun hayatta olduğu anlamına geleceğini sanmıştım, ama sonra Mimi'ye olanları hatırladım. *O Dio*, çok korkunç. Allah neden bunu aynı ailenin başına iki kere göndersin ki? Bir de gidip İncil'i açtığım yere bak! Eyüp'ün Kitabı!"

Ağladı, ağladı.

Morris gayet temkinli bir tavırla bu mektubun Mimi'ninkilere ne şekilde benzerlik gösterdiğini sordu. Kendisinin bu mektupları görmemiş olduğunu hatırlattı ona. Ve kendisine.

"Kitaplardan, gazetelerden kesilmiş harflerle yazılmış," dedi, gözlerini bir peçeteye silmek için gözlüklerini çıkardı. "Tek bir kelime el yazısı yok. Acayip tehditlerle dolu."

Morris endişelenmişti. "Görebilir miyim?" diye sordu. Tesadüf bu ya, mektubun bir fotokopisi çantasındaydı. Yere eğilip, çantasını karıştırdı. Morris kâğıdı çarşafının üzerine yaydı.

Anında dehşete düşmüş, bütün bedeni bir yay gibi gerilmişti, bu tam anlamıyla bir *déjà vü*'ydu.

YEDİ KRALLIĞIN KARANLIK PRENSESİ!

Belli ki bu cümle onun kullandığından çok daha kötü bir romanın üçüncü sınıf tercümesinden kesilmişti. Ergenler için gotik edebiyat!

SİZİ HABERDAR ETMEYİ ÜZERİME VAZİFE BİLİRİM Kİ UZUN ZAMANDIR İSTİRAP ÇEKEN ZORN HALKININ ÜZERİNDEKİ ŞEYTANİ HÜKÜMDARLIĞINIZIN SONU GELMİŞTİR. ELİM BU NAMEYİ HAZIRLARKEN DAHİ, TUYDEN KALEMİMİ KÖTÜ KALPLİ OĞLUNUZ, KARA THOMAS'IN KANINA BATİRİYORUM. TIPKI BİR ZAMANLAR BAŞKALARINI ALÇAK PRANGALARA VURUP, İŞKENCE ETTİĞİ GİBİ, ŞU ANDA KENDİSİ AZAP İÇİNDE KIVRANIYOR. GİCİRDAT DİŞLERİNİ, HIRİSTİYAN DUNYASININ TAHTINDAN İNDİRİLMİŞ ZALİMİ! AYIN İKİNCİ SEBTİ, GÜN BATIMINDAN ÖNCE, BİNBİR KÖTÜLÜK YAPARAK KAZANDIĞIN ZENGİNLİKLERİ İYİ YÜREKLİ ŞÖVALYE RUDOLPH'UN AYAKLARININ DİBİNE SERMEZ VE ONUN AZAMETLİ KILICINI ÖPÜP BAŞINA KOYMAZSAN, SADECE SENİN SEVDİĞİN, YALNIZCA SENİN İĞRENÇ KALBİNE VE DAHA DA İĞRENÇ OLAN

RUHUNA YAKIN OLAN BU İNSAN, SON KEZ GÜNAH ÇIKARAMADAN, GÖZÜNÜN YAŞINA DAHİ BAKILMADAN YARADANININ HAKLI ÖFKESİNİ ENSESİNDE HİSSEDECEKTİR.

Sahiden de gıcırdat dişlerini bakalım! diye düşündü Morris. Ne rezalet bir metindi! Ama kendi yazdığı ilk fidye mektubundaki esprinin aynısını kullanmışlardı. Absürdlüğün alaycılıkla sataşan dehşeti. Geri zekâlı yetişkinler için yazılmış aptal bir maceranın gerçek hayatta nüksetmiş hali. Altındaki imza şöyleydi: RODOLFO IL ROSSO, DIFENSORE DELLA FEDE, PROTETTORE DEI POVERI, FLAGELLO DI SATANA E TUTTE LE SUE OPERE. Ucuz kitabın harflerinin altına yerel bir gazeteden kesilmiş küçük bir parça yapıştırılmıştı: "Resmi makamlar yem vergi ödemelerine ilişkin teknik ayrıntıların önümüzdeki birkaç gün içinde açıklanacağına söz verdiler."

Morris tuttuğu nefesini koyverdi. Aslına bakılırsa, çok akıllıcaydı: onun eski üslubunun kusursuz bir taklidini yaratmışlardı, aynı anda hem alıcıyı ciddiye almamaya cüret ettirip, hem de gönderenin, bu kadar dehşet salmasına karşın yalnızca şaka yaptığına –belki en çok da kendi kendisini– inandırmasına izin veriyordu. Morris tam başını kaldırıp, Antonella'yı teskin edecek ve kesinlikle parayı ödememesinde ısrar edecekken –sonuçta Massimina'nın fidyesi ödenmişti de n'olmuştu?– bir erkek sesi sordu:

'*Allora*, sizin görüşünüz nedir, Mr Duckvorse?'

Morris hayatında ilk defa –ve bu kesinlikle son defa olmayacaktı– yüzünün yarısının çiğnenip paramparça edilmiş olmasının verdiği avantajları takdir etti. Çünkü kendisi yanaklarından bütün kanın çekildiğinin, gözlerinin faltaşı gibi açıldığının ne kadar kuvvetli bir şekilde duyumsarsa duyumsasın, bir zamanların yakışıklı yüz hatlarının şimdi içinde bulunduğu dikişler ve sargılar karmaşasına bakan kimse bir şey anlayamazdı. Tüyleri diken diken olmuştu, tam takım üniforması ve çerçevesiz gözlükleriyle her zamankinden daha fazla Gestapo kılıklı duran Fendtsteig'in görüntüsüne bakışlarını çevirip, doğruyu söyledi:

"*Colonello*, korkarım benim için tam bir esrar yumağısınız."

"Bizi kısa bir süreliğine yalnız bırakabilir misiniz?" diyerek Antonella'dan rica etti Fendtsteig. Onunla biraz soğuk konuştuğunu düşündü Morris. Kadının çektiği acılar göz önüne alınırsa! Her şeye rağmen tabanca kılıfı kemeri ve kırmızı şeritli pantalonuyla *carabiniere*'nin üniforması oldukça etkileyiciydi. *polizia*'nın gayet alelade üniformasına kıyasla büyük bir gelişme kaydedilmişti.

Antonella, okuma gözlüklerini ağzı açık duran çantasına tıkıştırıp, usulca çıktı. Morris onun kaybolup gittiği noktaya doğru bakarken dalıp kalmış gibi göründü.

"*Signor* Duckvorse," diyerek derhal söze girdi Fendtsteig, "korkarım bir konuşma daha yapmamız gerekiyor."

İngiliz adamın suratı adeta bir tevekkül maskesiydi.

"*Signor* Duckvorse, bir adam ortadan kayboldu, olayın üzerinden bir aydan fazla zaman geçti, kaybolmadan önce mücadele verdiği apaçık ortada." Ara verdi, dudaklarını ısırdı, iki elinin parmak uçlarını biraraya getirdi. "Durumları öldürme veya adam kaçırma eylemleri için elverişli olan üç şüpheli şahıs var: siz ve halleri gayet açıklı olan o iki *extra-communitari*."

"Homoseksüeller," dedi Morris.

Fendtsteig bunu duymazlıktan geldi. *Carabiniere* de homoseksüel olabilir miydi? Morris merak etti. Böyle bir şeye hiç şaşırmazdı. Şu an dünya onlarla ve onların hazin hastalıklarıyla kaynıyor gibiydi zaten.

Fendtsteig parmak uçlarını incelemeye devam etti, sanki derin düşüncelere dalmış gibiydi.

"Olayı takip eden akşam, sabahın ikisine kadar evinizde değildiniz. Tekrarlıyorum, sabahın ikisine kadar. Nerede olduğunuzu açıklamayı reddettiniz. Bu sebepten dolayı, katilin veya adam kaçırmaktan zanlı kişinin siz olduğunuza kuvvetle inanarak, birisiyle yalancı tanıklık etmesi için anlaşmanızı önlemek amacıyla 776/91 numaralı ceza kanununun *decreto legge*'si altında bana tanınmış hakkımı kullandım ve sizi hapse gönderdim."

Sıkıcı hikâye. Morris'in gözü kapının üzerinde örümcek ağı

bağlamış haça doğru seyirdi. Koğuşun hijyen koşullarında –hem yaşamsal hem de manevî açıdan– bir yozlaşmaya işaret ediyordu. Peki bu iğrenç, kılı kırk yaran Tyrol'lü adam paltosunda mektupları bulup bulmadıklarını ne zaman açıklayacaktı? En azından Morris kendisini savunması mı, yoksa rahatça arkasına yaslanıp, tevekkül göstermesi mi gerekiyor, onu öğrenmiş olurdu

"Daha sonra bir tertip hazırlayıp," diyerek devam etti Fendtsteig, ilk görüşmelerinde kullandığı o makinaya benzer, monoton sesi kullanıyordu, "tekrarlıyorum, bir tertip hazırlayıp –bunun için de üç hafta boyunca oturup, uzun uzun düşünmeniz gerekti– o akşam ortada olmayışınızı temize çıkarmak için hiç yoktan tuhaf mı tuhaf bir vesile yarattınız. Hapishane psikiyatristiyle görüşmelerinizde, iddia ettiğinize göre..."

"*Per favore, Colonello*," diyerek araya girdi Morris. "Bütün bunlar bana gerçekten acı veriyor. Ben ne söylediğimi gayet iyi biliyorum, lütfen bu konudan bahsetmeyelim."

Fendtsteig duraksadı, ama Morris'in araya girişini kayda alıyormuş gibi görünmeden, devam etti: "Yine de, daha önce bahsettiğim *decreto legge*'nin şartları altında, her ne kadar gerçekçi olmasa da, bana bir hikâye sunulmuş olması yeterliydi. Yeter ki daha sonra –gerektiği takdirde– yanlışlığını ispat edebileyim. Aslında bu hikâye ne kadar zayıf ve saçmasapan olursa, bizim için o kadar iyiydi."

Sustu ama sessizlikte mırıldanan Morris'le yine göz göze gelmemişti: "Eğer adamın gidip herkese söylediklerimi aktaracağını bilseydim, hayatta ona bunları anlatmazdım. Bir doktorla yapılan konuşmanın gizlilik içinde korunacağını sanmıştım."

Fendtsteig'in yüksek askeri yakasının üzerindeki gözlüklü suratı, buna kesinlikle ikna olmadığını gösteriyordu. Morris bunun hiç de makul bir tutum olmadığını büyük bir samimiyetle düşündü. Özellikle mezarlığın duvarından atladığı kısımda yaptığı tarifler, tabutların nasıl birbirlerinin üstünde dizili olduğu vesaire, bütün bunlar son derece gerçeğe uygun ve doğruluklarını ispatlanabilir bilgilerdi. Onlar ne düşünürlerse düşünsünler,

şurası açıktı ki hayatının bir döneminde mutlaka o mezarlık duvarından atlamışlığı vardı. Birisinin bunu yapması için ölü sevgilisinin tabutunun başında ağlamaktan daha iyi bir sebebi olabilir miydi peki? Hem de başında böyle ağlayabilmenin mümkün olduğu tek gece o geceyken?

Bobo'yu oraya gömmenin kerameti bakalım ne zaman ortaya çıkacaktı?

"Sizin de bildiğiniz gibi," diyerek devam etti Fendtsteig. Şu takındığı çelinceviz havalarını geliştirmek için bayağı çaba sarfettiği belliydi. Morris'in üzerindeki etkisi gittikçe azalıyordu. "Sizin serbest bırakılmanızdan az zaman önce, *polizia* iki *extracommunitari*'yı tutuklayıp, iş arkadaşınızın cinayetiyle tevkif etti –kanımca bu yanlış bir suçlamaydı– daha sonra ellerinde son derece zayıf, ikinci dereceden kanıtlarla, davanın *per direttissima* görülmesini sağladılar."

Berikinin resmi tonunu taklit ederek, Morris şöyle dedi: "Her şekilde yardım ettiğim, ve iyiliklerimin karşılığını, benim emrimde çalışmaktayken ahlâksız ve sapık faaliyetlerde bulunarak ödeyen iki genç adam. Bu sebepten dolayı iş arkadaşım onları haklı olarak kovmuştu. Ondan kurtulmayı istemek için mükemmel bir sebepleri vardı."

Daha önce Fentsteig'la, ya da Marangoni'yle, bu çizgide konuşup konuşmadığını bir an için hatırlayamamıştı. Büsbütün başka türlü bir yaklaşımı mı vardı, hatta bunun tam tersi bir yaklaşım mı benimsemişti, onu da hatırlayamıyordu. Meydan okuyan bir ifadeyle Fendtsteig'a baktı, o ise hâlâ parmak uçlarıyla ilgileniyordu.

Morris sinirli bir ses tonuyla şöyle dedi: "Genel anlamda davranışlarını düşünecek olursak, suçlu çıkmalarına hiç şaşırmam."

Carabiniere'nin uzun süren suskunluğu hükmedici olmaya başlamıştı.

Morris konuşmaya devam etti: "İnsana *stazione di servizio*'da video kamera diye bir tuğla ya da odun parçası satan insanlar. Neden bahsettiğimi biliyor musunuz? Evinize gelip açıyorsu-

nuz, yere düşüp, pahalı bir fayansı zedeliyor. Burada sürdürdükleri hayatı biraz olsun daha çekilir kılmaya uğraşan insanların güvenini kötüye kullanıyorlar."

Bunu söyledikten sonra, bir ölke patlaması tertipleyerek, huzursuzluğunu bambaşka bir renge bürümeye çalıştı. Bir an için kendisini, ağzı şaşkınlıktan açık kalmış, yenilgiye uğramış bir Fendtsteig'ın pençesinde sürekli şekil değiştiren bir bukalemun olarak düşünmek hoşuna gitti.

"Onları beslemek isteyen eli ısırıyorlar," diyerek hakikaten kendisini son derece haklı gören bir tavır takınarak sonuca bağladı.

Fendtsteig nihayet bakışlarını kaldırmıştı. Kelimelerini ölçüp biçerek konuşuyordu. "İki talihsizin karakterleri hakkında konuşacak olursak *Signor* Duckvorse, ben bir tahminde bile bulunmam. Sizin edindiğiniz izlenim kesinlikle doğru olabilir. Fakat bu çok önemli bir unsur değil. Bundan çok daha önemli olan şudur ki, bu gelişme cereyan ettikten hemen sonra elimize, daha doğrusu ailenin eline, çok tatsız bir mektup geçti. *Signora* Posenato'nun size biraz önce göstermiş olduğu bu mektup tarz ve içerik olarak iki sene önce kızları kaçırıldığı zaman Trevisan ailesine gönderilen ilk mektupla tıpatıp aynı. Bunu nasıl açıklıyorsunuz, *Signor* Duckvorse?"

Signor Duckvorse bunu hiçbir şekilde açıklayamıyordu tabii –açıklayabilmeyi isterdi– o yüzden de yalnızca bön bön bakmanın çok daha akıllıca olacağında karar kıldı. Paravandaki küçük bir aralıktan, koğuşta tekerlekli ilaç arabasını iten ufak tefek kahverengi bir şekil gözüne çarpınca, bağırdı: "*Ciao*, Dionisio, nasıl gidiyor?"

"*Ciao*," diye seslendi Dioniosio. "Her şey iyi!"

"Sonra görüşürüz," diye seslendi Morris ve sanki yeni aklına gelmiş gibi –ki gerçekten de şimdi aklına gelmişti– ekledi: "Düşünüyordum da, Shepherd's Bush'da oteli olan bir arkadaşım var. Onunla temas kurmak isteyebilirsin."

"*Benissimo*!"

Dişleri biraz daha iyi bakılmış olsaydı, Dioniso'nun gülümse-

mesi, bir an için paravanın ardından yüzünü uzattığında, ışık saçıyor denebilirdi. Buna karşın *carabiniere* gayet haşin bir ifadeyle kaşlarını çatmıştı, bu haliyle küskün bir çocuğu andırıyordu.

"*Mi scusi, Colonello,* ama hastanede iyi hizmet görmek istiyorsanız, bu insanları hoş tutmamız gerek."

Fakat Fendtsteig'de muhabbete kanacak göz yoktu. Son derece soğuk ve gerçekçi bir tavırla ısrar etti: "Şimdi, *Signor* Duckvorse, bu olayı, şu ikisi tutuklandıktan yalnızca üç gün sonra gönderilen bu mektubu açıklayabilirseniz minnet duyarım. Benim deneyimime göre postanemizin mümkün olan en hızlı operasyonu diyebiliriz. Hem de *espresso* gönderilmiş."

Morris bu noktada rahatsızlık duyduğunu belli etmesinin haklı bir tepki olacağını düşündü.

"*Colonello*, eğer siz olanları açıklayamıyorsanız, benim nasıl açıklamamı beklersiniz anlamıyorum. Özellikle benim yaklaşık bir haftadır hastanede yattığımı düşünecek olursak."

"Ah, ama ben açıklayabiliyorum." Fendtsteig tekrar soğukkanlılığını takınmıştı. "Ben yalnızca beni açıklama derdinden kurtarabilir misiniz diye merak etmiştim."

"Vallahi o zaman sizi hayal kırıklığına uğrattığıma üzüldüm," dedi Morris ama tepkilerini kontrol altında tutabilmek için canını dişine takması gerekiyordu artık. Ne demek istiyordu yani? Açıklayabilirim ne demekti?

Fendtsteig bekledi, sonra tekrar konuşmaya başladığında sesinde bir elektrikli süpürgenin ya da elektrikli bir tıraş makinasının çıkardığı türden tekin olmayan bir arka plan uğultusu vardı. "Benim açıklamam, *Signor* Duckvorse, aynen şöyle. Gayet basit. Mektubu incelediğimiz zaman, *Signorina* Trevisan'ın kaçırılmasından sorumlu olan kişiyle, *Signor* Posenato'nun ortadan kaybolmasından sorumlu olan kişinin aynı insan olduğunu görüyoruz."

İşte buydu! Morris nefesini tuttu. Oyun sona ermişti. En sonunda gözlerinin önündekini görmüşlerdi. Şimdiden hapishane hücresinin kendine has ucuz dezenfektan ve bayatlamış insan kokusunu duyabiliyordu. Acı bir sidik aroması da cabasıydı.

Evet. Aklından hayal meyal aynı hücre arkadaşıyla eşleşmeyi istemek geçti, ne de olsa bir süre sonra adamdan hoşlanmaya başlamıştı. Neresinden bakarsan bak uzun vadeli bir çalışmanın konusu olarak katil bir şizofren, ortalama bir dolandırıcı ya da fedaiden çok daha fazlasını vaad ediyordu.

"Bu iki masum insanın cinayet suçuyla dava edileceğini gören bu..." –Fendtsteig bir an duralayıp, Tyrol'lü alımı kırıştırdı– "bu acayip yaradılışlı manyak, *Signor* Duckverse, mektupların tonundan da açıkça anlaşılacağı üzre, bir vicdan hesaplaşmasına girdikten sonra, geçmişte göndermiş olduğu fidye mektubunun bilgisini kullanmaya karar verip, polisleri bir hata yaptıklarına, bunu bir cinayet değil de adam kaçırma olduğuna ikna etmeye çalışıyor. Sonuçta polisin bu ikisini tevkif etmesi gayet yerinde bir hamleydi. Gerçek suçluyu gün ışığına çıkarmış oldu."

Morris derin derin içini çekti. Tanrıya şükretmek gerekti ki bu insanlarda bir gıdım, bir kıvılcım, bir zerre olsun akıl yoktu. Olabildiğince alçakgönüllü bir kafa karışıklığı ifadesi oturtmaya çalıştı.

"*Colonello*, çok üzgünüm, ama bu ihtimal bana çok olası gibi görünmedi" –duraksadı– "yani, tabii, bu meselelerde sizin benden çok daha fazla deneyiminiz var." Durdu, biraz tereddüt etti, alnının derin düşünceler içinde kırışmış gibi mi, yoksa sadece özensizce dikilmiş gibi mi durduğunu merak etmişti. "Yani güzelim bir genç kızla, gayet hoş bir delikanlıyı soğukkanlılıkla öldürebilen birisinin iki perişan Üçüncü Dünya ibnesinin kaderiyle zihnini meşgul edeceğini pek sanmıyorum. Size şu kadarını söyleyeyim ki, eğer katil ben olsaydım, kılım kıpırdamazdı."

Bu hemen hemen doğruydu. Ama tam değil.

Fendtsteig bir şey söylemedi. O an için absürd bir düşünceydi ama Morris birden Antonella'nın paravanın arkasından dinliyor olması ihtimalinde, ırkçılığının onu dehşete düşüreceğini aklından geçirdi. Fakat bulundukları şu noktada böyle kuruntular beslemenin yeri yoktu, bu tıpkı infaz mangasının önünde yakışıklı görüneyim diye endişelenmeye benziyordu. Ansızın, mantıklı düşünmeyi bir kenara bırakıp –oyunun sonu gelmişti

nasıl olsa– sordu: "Peki her neyse, kimmiş bu canavar insan?"

Fendtsteig ilk defa doğrudan Morris'in gözlerinin içine baktı. Bunun keyif veren bir deneyim olduğu söylenemezdi. Camları parlatılmış, çerçevesiz gözlüklerinin ardında, *carabiniere*'nin ıslak göz küreleri cam kavanoz içinde –herhalde ilim irfan adına– beceriksizce muhafaza edilmiş nahoş görünümlü bir çeşit sebze kültürünü andırıyordu.

"Tekrar söylüyorum, *Signor* Duckvorse," dedi *carabiniere*, tavrında sonunda avını köşeye sıkıştırmış birinin havası vardı, "umuyordum ki, mezarlıklara ve genç kız tabutlarına olan hastalıklı duşkünlüğünüzü göz önüne alırsak, bunu bana söyleyebilecek en vasıflı insan olarak, bana yardımcı olabilirsiniz."

Olaylar sonunda nasıl gelişirse gelişsin, Morris'in hayatında geri dönüp, haklı bir gururla bakabileceği anlar olacaksa, bu kesinlikle onlardan biriydi. Bu köhne belediye hastanesindeki yatakta zalimce köşeye sıkıştırılmış durumdayken, sırtı duvara dayanmış, yakışıklı yüz hatları darmadağın olmuş, daha önce olduğu gibi, binbir hokkabazlık edip, inanılır bir illüzyon yaratabilmek için ihtiyacı olan bütün bilgilere sahip değilken, Morris Duckworth –daha sonra bunun üzerinde düşünmek için çok zamanı olacaktı– her şeye rağmen kusursuz bir davranış sergiledi. Aslında, buraya en çok yakışan tabir nefes kesici olabilirdi, ama Morris böyle bir performansı yalnızca kendisine mal edecek kadar aptal değildi. Çünkü o anda kendisine sufle veren ses kesinlikle *onun* sesiydi, burnuna gelen koku onun parfümüydü. Fırtınalı bir denizin üzerindeki kalasta dans ederken tekrarladığı sözleri ona kesinlikle Massimina fısıldamıştı.

Ve Mimi'nin arkasındaki de, büyük ihtimalle... Tanrı'ydı.

Sanki uzunca bir süreliğine su altına dalacakmış gibi çok derin bir nefes aldı: "*Colonello*, oldukça hastalıklı olduğunu benim de takdir ettiğim, hatta estetik açıdan da nahoş olan bir takıntıyla dalga geçmeniz kibar bir davranış değil. Doktorum bana bunun bütün dünyada oldukça sık rastlanan bir durum olduğu konusunda güvence verdi. En azından, *Colonello* Fendtsteig, birini sevme ve karşılığında onun tarafından sevilme şansına sahip

olan insanlar arasında bu böyle." Sustu, sonra müthiş bir kendine güvenle, bilinmezliğe doğru konuşup durdu, o kalasın en ucuna kadar yürüdü, elbette en kötüsünü bekliyordu –kabaran dalgalar, onu içine doğru çekip alan dip akıntısı– fakat sonunda karşılaştığı şey, tıpkı ona yol gösteren Kurtarıcı'sına olduğu gibi, ayaklarının dibinde sakinleşen sular, azarlamasına karşılık veren, gayet sakın adımlarla derin suları aşmasına, yürüyüp, konuşarak karşı taraf geçmesine izin veren fırtınaydı.

Mimi elini tutuyordu.

"Eğer bir amatörün mütevazı yorumunu sunmasına izin verirseniz, bence olaylar şu şekilde seyretti; ve eğer bu görüşümü daha önce önünüze sermediysem, tabii ki itiraz edeceksiniz ama, bunun sebebi meslektaşıma olan sadakatim ve zavallı kansına karşı hissettiğim can-ı gönülden merhamet duygusudur."

Sustu, deniz tutmasına dahi yakalanmamış olmasına hayret ediyordu. Ama bir sonraki dalgayı nasıl aşacağı konusunda henüz bir fikri yoktu. Her zamanki gibi, hiçbir şey planlamamıştı. Ama onun dehası da zaten buradaydı.

Yanında Mimi vardı.

"Bobo, yani iş arkadaşım, *Signor* Posenato, bir süredir, nasıl anlatmalı, hayatı konusunda biraz huzursuzdu. Sanki kapana kısılmış gibi hissediyordu, sinirliydi. *Signora* Trevisan'in her an beklenen vefatının sonucunda, genişleme umudu olmayan küçük bir şirketi idare edeceği serseri bir hayata mahkum olmaktan korkuyordu. Ve..." –burada Morris sesini alçalttı, bakışlarını sertçe paravana doğru kaldırıp, sanki gözleriyle perdeyi delip, Antonella'nın öte tarafta kabarmış kulağını yakalayacakmış gibi baktı– "daha önceki görüşmelerde sadakatimden dolayı bunu inkâr etmiş olsam da, emin olamadığım halde, buna inanmak için yeterli sebeplerim var, huzursuzluğunun en büyük sebebi hayatında başka bir kadının olmasıydı."

Fenitsteig ıkı parmağıyla çenesini ovalayarak bekliyor, Dionisio olayında olduğu gibi her an başka bir dikkat dağıtma vesilesinin çıkacağını düşünüyordu. Morris'in ilahi bir esin almış olduğundan haberi yoktu henüz.

"Gerçek şu ki Bobo çoğu zaman gece vakti fabrikada, daha doğrusu ofiste oluyordu. Evet, gece vakti. Çoğu zaman telaşlı ve dikkati dağılmış oluyordu. İnsanlarla sık sık sert, heyecanlı konuşmalar yapıyor, kimse bunun nedenini anlayamıyordu. Buradan da aramızda geçen kavgalarla ilgili o saçmasapan hikâyelere geliyoruz."

"*Signor* Duckvorse, bölmeme izin verirseniz, bunlar uydurulması çok mümkün olan ve kimsenin doğrulayamacağı türden kişisel birtakım izlenimler."

"Eğer gerekirse," diyerek açık sularda seyretmeye devam etti Morris, "bölüm ve paragraf başlıkları daha sonra eklenebilir. Vahşi bir köpeğin satın alınmasının sebebi hiç şüphesiz geceleri metresiyle birlikte ofisteyken verilecek rahatsızlıklara karşı bir önlemdi." Ne güzel fikirdi ama! "Bir gece vardiyası oluşturma önerime karşı çıkmasının altında büyük ihtimalle aynı sebep yatıyordu. Ama şu an için size sadece uzun zamandır şüphelendiğim şekliyle olayların genel gidişatı hakkında bir fikir vereceğim."

Bunun ne olduğu konusunda en ufak bir fikri yoktu, fakat aynı zamanda, kelimeler daha ağzından dökülürken, ortaya çıkacağından emindi.

"Kafamdaki ilk şüphe tohumu, *Ispettore* –*ispettore* mi diyorsunuz? Kafam bunlara hiç basmıyor– *Ispettore* Marangoni birisinin isim vermeden arayıp, Bobo'ya, yani *Signor* Posenato'nun hak ettiği sona kavuştuğunu söylediğini bildirdiği zaman atıldı. Ama geçen gün fabrikadaki bekçi köpeğimizin zehirlenmiş olduğunu anladığımda her şeyden emin oldum."

Sonunda anlatacağını anlatan ve aynı zamanda bildiklerinin gerçek olduğunu keşfeden birinin yapacağı gibi, verdiği acıya rağmen, başını iki kere, gayet serçe aşağı yukarı salladı. "Evet, o zehirlenmiş köpeği gördüğümde artık emin olmuştum, ve size hemen o anda şüphelerimi açıklayabilirdim –yani *Colonel* Fendtsteig, şu zavallı iki *extra-communitari*'nın, her ne kadar olay öncesinde yanlış davranışlar sergilemiş olsalar da, haksız yere tevkif edilmelerinden ben de endişe duyuyordum– evet, size anlatırdım. Ta-

bii eğer sonradan Bobo'nun o mektubu göndererek bu sorunu kendisinin çözmuş olduğunu öğrenmeseydim."

Morris bir çeşit esriklik hali ve baş dönmesiyle Mimi'nin belki de günlerdir ona ulaşmaya çalıştığının aniden farkına varmıştı: cesedi asla keşfetmeyeceklerdi. Elindeki koz buydu işte. Sonsuz ufka doğru uzanan kalas buydu. Ortada bir ceset olmadığı müddetçe, isterse hiç durmadan binbir çeşit senaryo yazabilirdi.

"*Mi scusi*," diyerek araya girdi Fendtsteig, ama nihayet sesinde, her ne kadar üzeri incecik bir alay tabakasıyla kaplanmış olsa da, samimi bir ilgi seziliyordu, "*mi scusi*, ama sizi takip edemiyorum. Bana tam olarak ne anlatmaya çalışıyorsunuz?"

Makul bir soruydu.

"Bobo bütun bu olayı tertipleyip, metresiyle kaçtı," diye çabucak uydurdu Morris. Sonra, zorlu ve sancılı bir gayret sarfettikten sonra doğum yapmış bir hayvan gibi, içinden çıkan küçük yaratığı sevgi ve hayranlıkla yalamaya başladı. "Düşünün *Colonello*: cesedi bulunmadı; arabası bile bulunmadı." Morris ayrıntıları doldurmaya, hatta okşamaya başlamıştı, bütun parçaların, hiç istisnasız, yerli yerine oturacağından emindi. Öyle olmasa Mimi ondan bunları söylemesini istemezdi, değil mi? "Aslında, *Colonello*, ortada bir dalaşma olduğuna dair elimizdeki tek gösterge ofisteki keşmekeş, her hangi birinin olabilecek birazcık kan, polise yapılan ve kolayca tertiplenebilir, yanda kesilmiş bir telefon görüşmesi, isimsiz bir arama, ve nihayet bir fidye mektubu. Bu mektupsa büyük ihtimalle, sizin de işaret ettiğiniz gibi, Bobo tarafından, çünkü kendisi gayet iyi bir insandır, iki kişinin haksız yere, cinayetle suçlandığını duyup üzüldüğü için yazılmış. Ama benim için meseleye son noktayı koyan şey," dedi Morris, halbuki söyleyeceği şeyi bir sonraki adımda nasıl açıklayacağını hâlâ bilmiyordu, "köpeğin zehirlenmesi olayıdır."

"Ah," Fendtsteig içini çekti. "Şimdi de bana zehirlenen köpeği açıklayacaksınız. Gerçekten de etkilendim, *Signor* Duckvorse." Ama gözleri tehlikeli bir şekilde kısılmıştı.

"Bakın, kaçış planını ilk yaptığında..." Morris uzun ve bol dönemeçli bir yokuşu tırmanmaya başlamıştı, önündeki bayır

sonuncu bayır mıydı, yoksa önünde bunun gibi birçokları var mıydı? Emin değildi. "Bobo'nun o fidye mektubunu ve hiç şüphesiz onu takip edecek diğerlerini yazmak zorunda kalacağı sorununu öngördüğünü zannetmiyorum. Yani, sizin de çok doğru bir şekilde işaret ettiğiniz gibi, polisin o iki zavallıyı son derece zayıf, ikinci dereceden kanıtlarla suçlayacak kadar aptal olacaklarını tahmin edemezdi." Aynı şekilde kimsenin Morris'i suçlayabilecek kadar aptal olacağını da düşünemezdi ama Fendtsteig'a saygı göstermek adına Morris buna değinmedi, onun yerine üstü örtülü bir şekilde dokundurduğunu düşündü. "Dosya dolaplarından birinin içinde, orada ofiste yani, şeyin altında, dur bakayım hatırlayabilecek miyim, "Trevisan Massimina"nın altında, evet gayet basit, dolaplardan birinde duruyor, eskiden oradaydı ama" –burada Morris derin derin içini çekti– "hâlâ orada olduğundan şüpheliyim, Massimina'nın kaçırılmasıyla ilgili bir dizi evrak olacaktı. Nereye varmaya çalıştığımı görebiliyor musunuz şimdi?"

Fendtsteig göremiyordu.

"Eğer o mektubu yazan kişi," dedi Morris, ilham geldikçe gerçekleri keşfediyordu, "Massimina'yı kaçıran kişi değilse –hem zaten bu insan aynı taktiği tekrarlayarak daha önce işlediği bir suça dikkat çekmeyi neden istesin?– o zaman bu kişinin o mektupları elinin altında bulunduran birisi olması gerekir. Daha önce de söylediğim gibi, Bobo onları bir dosyanın içinde ofiste tutuyordu, çünkü bütün o korkunç hadise süresince, Trevisan ailesi adına hareket eden oydu. Bu konuda ona getirmeye çalıştığım bütün aklı başında önerileri duymazlıktan gelmişti. Ofise gittiğinizde dosyayı orada bulacağınızı ama mektupların yerinde olmayacağını tahmin ediyorum. *Çünkü sahte fidye mektubunu yazabilmek için onlara ihtiyacı vardı.*

Fendtsteig gözlüklerinin ardından donuk bakışlarla onu seyrediyordu. Hiç olmazsa Morris artık *carabinieri*'nin paltosundaki mektupları bulmadığına emin olabilirdi. Bununla birlikte, biraz önce ağzından çıkan şeyler onu mektupların bir başkasında olduğuna ikna etmişti.

Ve bu kişi Bobo değildi.

Fendtsteig: "Ya köpek?" dedi.

Morris ağzını açtı, fakat bir an için Massimina onu terk etmiş görünüyordu. Lanet olsun, bu şartlar altında Bobo köpeği ne diye öldürmüş olabilirdi?

"Köpek?" diye tekrarladı Fendtsteig.

"Belli ki ofise bizzat gitmeyi göze alamadı," diyerek birden uyandı Morris. "Bunu yapması için birine para verdi. O kişi de köpek hakkında uyarılmıştı. Hatta belki de metresiydi. Ben nereden bileyim? Lanet olası hayvan o kadar vahşiydi ki, zehirlemeye çalıştılar."

Aralarında uzun bir sessizlik oldu. Dionisio koğuş turunu bitirmiş, tekerlekli arabasını gensın geri itiyordu. Kesik uzuvlarının acısına alışmaya çalışan bir hastanın inildemeleri duyuldu. Sonunda Fendtsteig ayağa kalktı. Gururla taşıdığı üniformasının içinde, uzun ince bedenini tüm heybetiyle gösterek kalkmıştı. Bir kere daha Morris'i soğuk ve delici bakışlarına teslim olmaya zorladı.

"*Signor* Duckvorse, bana anlattığınız her şey büyük bir titizlikle kontrol edilecektir. Yine de şu anda, burada sizi uyarmama izin verin. Uydurduğunuz saçmalıkların tek kelimesine bile inanmıyorum. Tam aksine, bu meselenin sizin kayınbiraderinizin cinayetiyle tevkif edilip, hüküm giyerek sonuçlanacağına olan inancım daha da arttı. Can alıcı kanıtların elimize geçmesi yalnızca an meselesidir."

Adamı çıkarken seyreden Morris, söylediklennde büyük ihtimalle haklı olduğunu düşünmeden edemedi. Ya onun dediği olacaktı ya da bizzat kendisi bir kanıt yaratacak, bu mesele de bir şekilde kapanacaktı...

Ama tam olarak ne ve nasıl? Hiçbir fikri yoktu.

29

Annesi ona hep "benim güzel oğlum" diye seslenirdi. Onu o kadar harika yapan şeylerden biri de buydu. Ona hep, ama hep, çok çekici, tapınılacak kadar hoş birisi olduğunu hissettirmişti. Annesi Morris'e tapardı. Morris de annesine tapardı. Her ikisi de birbirine olağanüstü güzellikte gözükurdu. Bu yüzden Morris ne zaman suçiçeği geçirdiği günleri hatırlayacak olsa, vaktinden geç gelen bu hastalığın berbat geçen bir ergenlik dönemiyle çakışmasını değil, o esnada bir gün, kaşıntıya iyi geldiği rivayet edilen merhemden sürünmek için merdivenlerden inerken, babasıyla konuşan annesinin televizyonu bastıran sesini duyduğu anı hatırlardı: "Evet, sıracalı* küçük bir canavara benziyor." Ve o sevgili ses bunu söylerken gülüyordu.

Morris basamaklarda donmuş kalmıştı. Yalnızca gülmekle kalmıyor, ama kahkahaları babasının daha pes perdeden, daha kaba saba gevrek gıdaklamalarına karışıyordu. Babası: "Bir iki hafta çeksin de, anlasın hanyayı konyayı, kendim beğenmiş ha-

* Sıraca: Başlangıçta boğum boğum şişlere yol açan, sonraları bu şişlerini deşilerek içinden irin aktığı, boyundaki lenf boğumlarının iltihabı. -ç.n

nım evlâdı," diyor, bunun uzerine annesi Morris'in asla affedemediği bır şey yapıyor, onunla ortak olup şöyle karşılık veriyordu: "Belki de sen haklısın, Ron. Her neyse, bir zararı olmaz nasıl olsa."

Bır zararı olmazmış! Sıracalı bir surat! Canavar gibi bir görünüş! Bir de bunak domuza adıyla seslenmiştı! Morris'in uzun zamandır duymadığı bir kepazelikti bu. "Ron." Morris'den daha kötü bir ad varsa, o da Ron'du. Ama ihtiyar biracının böyle şeyleri umursayacak hali yoktu. O tarz bir hassasiyete sahip değildi. Morrıs aniden dönmüş, gerısın geri odasına, dolabın kapısındakı aynada kendisine bakmaya koşmuştu. Babasının Morrıs'in "okuma huyuna" karşı sürdürdüğü mücadelenin bır parçası olan kırk watt'lık ampulun soluk ışığında, yüz hatları su çiçeği benekleriyle ergenlik sivilcelerinin birbirine girdiği korkunç bır savaş alanını andırıyordu. Normal halinden, o akça pakça, dupduru sarışınlığından eser yoktu. Ama Morris yine de aynaya bakmaya, çirkinliğini azar azar hazmetmeye, bunca sene sonra annesinin onu sırtından bıçaklamasına yol açan bu şeyin tam olarak ne olduğunu anlamaya zorlamıştı kendini. Hem de babasıyla bir olup! Çirkinlik sorunu üzerinde düşünen Morris, onunla, kendi suratıyla yuzleşirken, çirkin olmasının onu hem başkalarının hem kendisinin gözünde cazibesiz yapmasından ziyade, başkalarını kendisine karşı bir olup komplo kurmaya teşvik ettiğini fark etti.

Şimdi de banyodaki aynaya gözlerini dikmiş bakarken, sonunda sargılar alındıktan sonra, sarsıcı gerçekler artık son hallerine bürünmeye başladığında, Morris'in ilk tepkisi hiddet, dehşet, hatta güzelliğini kaybettiği için üzüntü dahi içermiyordu. O daha çok bu mosmor yara izlerinin, doğal görünmeyen deri dokusunun ve yüzünün genel asimetrisinin aleyhine işleyip, onu çok daha avantajsız bir pozisyona düşürmesinden korkuyordu. Paola şimdi ondan kurtulmak için can atmayacak mıydı? Morris onun kendisine olan düşkünlüğünün fizikî güzelliğinden büyük ölçüde beslendiğini hissetmişti hep. Şüphelen-

diği gayet açıktı, bu şüphelerin bir kısmını ortaya sermeye başlamaz mıydı? Sonuçta Fendtsteig'ın dişlerini korkunç gerçeklere geçirmesi için, en ufak bir ipucunun kokusunu dahi alması yeterdi.

Peki ya Antonella? Hâlâ ona karşı bu kadar sempati besleyecek miydi? Çirkinliğini, ruhunun manevî çirkinliğinin bir dışavurumu olarak görmez miydi? Yoksa Morris de mi bunu böyle görüyordu? (Belki bir dereceye kadar ama o Eflatun'unki kadar açık yürekli ve saf bir felsefeyi asla benimsememişti.) Ya Forbes? Sırf güzelliğini kaybetti diye Forbes onu daha az mı sevecekti? Bu mümkün müydü? Fakat Morris mümkün olabileceğini düşünüyordu. Olabilirdi. Belki Kwame bile şimdiki kadar yumuşak başlı olmayacaktı. Bunda da hakkı var sayılırdı. Özellikle bütün diğer haşaratın sağlam Duckworth gemisini terk ettiğini gördükten sonra ...

Aslında Morris bir zamanlar kimsenin inkâr edemeyeceği güzelliğinin tılsımı olmadan kendini çok daha güvensiz hissediyordu. Birinin omzunun üzerinden bir aynaya göz attığı, ya da yalnızca cam bir tabakta, bir pencere camında, ya da cam bir masanın üzerinde yansımasını yakalayıp, onlardan çok daha güzel, çok daha canlı, Marangoni'den daha genç ve daha sağlıklı, Fendtsteig ve Bobo gibilerinden kesinlikle daha derli toplu ve çekici olduğunu gördüğü anlar artık mazide kalmıştı.

Bir daha asla geri gelmeyeceklerdi. Çünkü izbe hastane banyosunun bulanık gösteren, kırık dökük aynasına baktığında Morris karşısında yamalı yanakları, toplama kamplarının dokunaklı tarzında tıraş edilmiş kafasının iki yanında birbirine orantısız duran kulaklarıyla cazibeden yoksun bir yabancı bulmuştu. Bir parmağını usulcacık bir dokunuşla, hiçbir şey hissetmeyen cildinin üzerinde gezdirdi. Bu bir sevgilinin, bir annenin dokunuşuydu. Gözleri yaşlarla doldu.

"Mimi," dedi, "Mimi, sen bana sırt çevirmezsin, öyle değil mi?"

Yanaklarından yaşlar süzülür ve öylece dalmış kendini sey-

rederken, Morris birden bu durumdan bir kazanç sağlayabileceğini fark etti, hayat tecrübesi ona her yenilginin avantajlı bir tarafı olacağını öğretmişti –öyle olmasa hayatı boyunca bir yenilginin ardından bir başka yenilgi yaşayan kendisi şimdi ne durumda olurdu?– bu fiziksel tahribat onu Mimi'ye çok daha yakınlaştıracaktı. Hapishanede veya hastane tecrübesinde oyle olmamış mıydı? Çunkü şimdi ona her zamankinden daha çok ihtiyacı vardı. Ve o –yağcılık eden, kafa ütüleyen ya da suçlayan diğerlerinin aksine– o yalnızca Morris'in içinde yaşıyordu. Morris'in yakışıklı veya çirkin olması bunu değiştirmezdi. Çünkü Mimi'yi gerçekten hatırlayan, onu gerçekten içinde isteyen bir tek oydu. Kaderleri sonsuza kadar birbirine kenetlenmişti. Evlenmiş olsalar aralarındaki bağ bu kadar yoğun olmazdı.

Morris hastaneye yattığında gunlerden 10 Nisan Pazar'dı. Azedine ve Farouk'un davaları 28 Nisan'da görülecekti, bu aynı zamanda gönderilen ikinci fidye mektubunda istenen bir milyar liretin son ödeme tarihiydi ve tarihlerin çakışmasındaki kasıt gayet aşikârdı. Buna karşın polis, *carabinieri*'nin yaptığı baskılara rağmen, bunun ancak hileli bir tertip olduğunu duşunüyor, mahkeme gununu erteletmeyi reddediyorlardı. Marangoni göçmenlerin suçlu olduklarından ve hiç şüphesiz adalet sisteminin gözde kurbanları arasında yerlerini alacaklarından adı gibi emindi. Basın olayın bu şekilde bağlanmasına memnun olmuş, fidye mektubunun üzerine fazla gitmiyordu Her halukârda Morris –kendisi boyle hissediyordu– mumkün olduğunca kısa zamanda hastaneden taburcu olmalıydı

Ama Dionisio doktorların den dokusu aşılama vakalarında, sargıların çıkarılmasından sonra hastayı dört gün daha gözlem altında tuttuklarını anlatmıştı. Ameliyat edilen alanın havayla temasa nasıl tepki verdiğini görmek önemliydi. "Ne bakımdan?" diyerek ısrarla sordu Morris. Artık sabrı taşmaya başlamıştı. Ardında bıraktığı haftanın ataletine karşı geliştirdigi açıklanması zor bir tepkiyle, artık her saniyenin can alıcı önemde olduğunu hissediyordu. Paltosunun başına neler geldiğini mutlaka, mutla-

ka, mutlaka öğrenmeliydi! Yalnızca tahmin yürüten bir yaratık olarak yaşama lüksü yoktu onun.

"Deri çok çok gevşek olabilir. Önemli."

Morris omuzlarını silkti. Çoktan kaybedilmiş bir davayı ilk bakışta tanırdı.

Sonra yepyeni bir duygunun farkına vardı: ansızın başka insanların korkunç görünümlü suratına nasıl tepki vereceklerini görmek için karşı durulmaz, kötü niyetli bir istek uyanmıştı içinde. Hiç olmazsa onları yargılama zevkini, onlara güvenmekte ya da güvenmemekte ne derece akıllılık yapmış olduğunu anlama zevkini tatmış olacaktı. Dionisio'yla, District Hall'na yolcular tarafından kontrol edilen kapılarıyla yeni trenler konulduğundan beri durumun ne kadar iyileştiğine dair bir iki laf edip, onu sepetledikten sonra, aptal hemşire koğuştan çıkana kadar bekledi, dolabından giysilerini kapıp, pisliği rahatsızlık venci seviyede bir tuvalete girip, çabucak giyindi, ve herkesin beklediğinden tamı tamına doksanaltı saat önce, elini kolunu sallaya hastaneyi terk etti.

Güzel.

İlk yaptığı şey bir taksi tutup, şehir merkezine gitmek, *Piazza* Bra'yı parlak renklerle bezeli bir dama tahtasına dönüştüren masalardan birine oturmak oldu. Garson geldiğinde, başını çabucak gazetesinden kaldıran Morris, garsonun yaşadığı şoku, sonra anıden yere indirilen bakışları ve bir anlık tereddütle bastırılmaya çalışan o anlık tepkinin derecesini ölçme imkânı buldu. Bir *aperitivo* ve yanına iyi gidecek abur cubur bir şeyler ısmarlayıp, kopeğin parçaladığı yüzünü güneşle yıkanan meydana üşüşmuş kalabalığa doğru çevirdi. Parlak gün ışığında gözlerini kısarak dolaşan Japonlar ve Almanlar meydanın zarif görünümlü tarihi kalıntılarına sırtlarını çevirip, kafe masalarının ışıltılı sefahat yuvalarına dönüyor, bir an çeşitli barların, mavi masaların, yeşil, kırmızı, sarı renkli tentelerin. beyazların pembelerin, pastel gölgelerle, ortalığa sıçrayan parıltının ince ayrıntılarda gizlenen artı ve eksilerini tartıyor, neden sonra –belki

tam da bir barı bir diğerine tercih edecekken– gözleri Morris'in tıraşlı kafasına, yaraların çürümüş karartılarına, birbirini tutmayan deri parçalarının yamalı görüntüsüne gözleri takılıyordu. İşte o zaman, tıpkı spastik bir çocuğu gözüne yemek sokmaya çalışırken gördüğünüzde olduğu gibi, insanlar hoşluk/güzellik kavramlarını altüst eden o şeyden ani ve istem dışı bir irkilmeyle geri çekiliyorlardı. Oradan geçen bir rahip adımlarını sıklaştırıp, sağ elini içgüdüsel bir hareketle göğsüne getirip, haç çıkardı. Uzun boylu bir kadın Morris'in omzunun üzerindeki bir şeye bakarak, bakışlarını çevirmiyormuş numarasına yattı. Yalnızca küçük bir oğlan çocuğu durup, ağzı açık, seyretmeye koyulmuştu ki, onu da annesi elinden tutup, hızla oradan çekip aldı.

Morris sırıtıyordu. Sırıtışının grotesk bir görüntüsü olmalıydı herhalde. Hastanedeyken satın alınan cep telefonunda, onun numarasını tuşladı: "Ben artık bir *memento mori** oldum, Mimi. Müthiş yakıştı!"

Yalnızca varlığının bile gelecekte diğer insanları sarsıp, kayıtsızlıklarından silkinmeye zorlayacağı düşüncesi, hele şimdi yavaş yavaş durumuna alışmaya başlamışken, ona tatsız veya yakışıksız bir düşünce gibi gelmiyordu. Sonuçta Morris'in hep kendine biçtiği rollerden biri değil miydi bu? Özellikle Paola ve Bobo gibi toplumun şımartılmış bireyleri söz konusu olduğu zaman. "Biliyor musun Mimi, şimdi düşünüyorum da, belki de Tanrı beni o köpeğin üzerine saldığında, benim için planladığı şey buydu..."

Konuşmayı kesti, sezgisel bir dürtüyle babasının numarasını çevirdi. Ama domuz herif dışarıdaydı. Morris'in su çiçeği günlerini çoktan unutup gitmişti mutlaka. Hatıralar ona bir haftadan fazla dayanmaz, alkol bulutları tarafından çabucak yalanıp yutulurlardı. Belki de böylesi daha iyiydi. Bu aralar Morris'in de dikkati çok fazla dağılmaya başlamıştı. Şu an önünde duran işlere yoğunlaşmalıydı.

* "Fani olduğunu hatırla" anlamındaki Latince deyiş ve insanlara ölümlü olduklarını hatırlatmak üzere yapılmış sanat eserleri. –ç.n.

Tam Antonella'nın numarasını çevirmiş, bağlanmayı bekliyordu ki, meydanın öte yanında, yüz metre mesafeden bile kolaylıkla seçilen kravatıyla, Forbes gözüne ilişti.

"*Pronto?*"

Yanında genç bir adam vardı ama göçmenlerden biri gibi durmuyordu, çünkü doğulu turistlerin arasından seçebildiği kadarıyla, adamın sakalı olduğu izlenimine kapılmıştı. Bu onu ne diye huzursuz etmişti peki?

"*Sono* Morris."

Baldızının sesinde sakin ama kırılgan bir tını vardı, sanki ağlamasını zorla bastırıyor gibiydi. Bir şeyler olmuştu. Göz ucuyla Forbes'u ve tuhaf bir şekilde tanıdık gelen sakallı arkadaşını takip eden Morris kendisini uyanık ve hassas olmaya zorlarken, Mimi'nın sesine olan müthiş benzerlik karşısında afallayıp kalmıştı.

"Bu akşam biraz gecikeceğim," diyordu. "Yalnızca bir bölüm okumaya vaktim olacak."

Morris ziyanı olmadığını soyledi. Bugün yatağında yatarken üzerinde bir teslimiyet hali vardı, çünkü yakında taburcu edileceğini söylemişlerdi O an derhal bu yalanı soylemek için kafasını hiç yormasi gerekmediğini düşundu. Tek sorun söylediği bu yalanı daha sonra hatırlamaktı. Antonella bu akşam hastanede ona bakmıyor olacaktı. Geri dönmesi gerekti.

"Dinle, ben sadece seni kesinlikle bu parayı odememen için uyarmak istemiştim," dedi. "Fidyeyi yanı "

Kadın sesini çıkarmadı. Morris yine kadının duygularını bastırdığını sezinlemişti. Bunlar olurken garson *gingerino* ve beyaz şarabıyla, *nocciolina*'sini getirmişti. Morris adamın ağzından çıkabilecek her hangi bir lafı bastırmak için telefona ağzını dayayıp, dramatik bir şekilde öksürdü. Peki lanet olası Forbes'la, o sakallı piç kurusu nereye kaybolmuşlardı şimdi? Başını çevirmesi ne çok acı veriyordu böyle! Morris içkisinden bir yudum aldı "İlaç," diyerek de bir açıklama yaptı Ve ekledi: "Aslında ben Bobo'nun ellerinde olduğuna inanmıyorum, o kadar. Yanı..."

Cumlesını tamamlamadan sesini alçaltıp kesti. "Tabii ben yalnızca gazetelerden okuduklarımı biliyorum."

Kadının konuşmasını beklerken, *gingerino*'sundan bir yudum daha aldı, sonra "sadece diyorum ki, ben senin yerinde olsam bir hiç uğruna bir *miliardo*'yu sokağa atmazdım." Anlaşılan Forbes ve arkadaşı barlardan birine girmişti. Herhalde tuvalete gitmeleri gerekmişti.

Antonella hâlâ konuşmuyordu. Sonra Morris yalnızca durup beklemeye karar vermişken yutkundu ve gayet donuk bir ifadeyle: "Morris, ben bazı mektuplar buldum. Bu sabah."

"Ne!" Yüreği ağzına gelmemiş, sanki fırlayıp kucağına düşmüştü. Ne mektubu?

Antonella kendini daha fazla tutamayacaktı. Telefonda doyasıya ağlamaya başladı. "Bir ilişkisi varmış. Varmış! Korkunç, korkunç bir şey! Mektupları ilk Aşai Rabbani ayininin fotoğraflarının arasına saklamış!"

"Tonia," dedi Morris. "Bunu duyduğuma çok üzüldüm."

O güzelim *diminutivo*• nasıl da kendiliğinden dudaklarının ucuna gelmişti!

"O Dio. Aylardır, aylardır devam ediyormuş, çok korkunç."

Morris hiç düşünmeden, o anda şöyle dedi: "Ah keşke orada olup seni rahatlatabileydim."

"Morris." Ses iyice çatlamıştı.

Saygılı bir tavırla bir an bekledikten sonra. "Korkarım bunu polise anlatman gerekecek. Yani hiç hoş olmadığını biliyorum ama bunu o zavallı göçmenlere borçlusun. Ortadan kayboluşunun bu kadınla alakası olabilir."

"Evet, evet, biliyorum."

Bir an aklından geçen bir düşünce birden Morris'i dehşete düşürdü. "Herhalde" –duraksadı– "onunla konuştun, değil mi? Kızla yani. Her kimse... yani o bize bazı şeyleri açıklayabilir ..."

"Ama sorun da bu zaten. Kim olduğunu bilmiyorum," diye inledi Antonella. "Mektupların altını *Bimbetta*'n diye imzalıyor."

• Küçültme ismi (Antonella yerine Tonia) –ç.n

Zavallı kadın zar zor konuşabiliyordu. "Ya da 'Seksi Sevgilin'"

"Ama bir yerlerde bir bilgi geçiyor olmalı, gittikleri yerlere ait bir gönderme..."

"Seksten başka bir şeyden bahsetmiyorlar," dedi Antonella gaddar bir tonla. "İğrençler. Onlar... ah..." Bir an sesinin kontrolünü kaybetti.

"Çok üzgünüm," diyerek vargucüyle teselli etti Morris. Çünkü sevgiliyle birlikte kaçma senaryosu henüz çürütülmemişti. Hatta çürütülmek bir yana, gittikçe sağlamlaşıyordu. Aslında şurası gerçekti ki, ne zaman bir şey olsa, birisi ortadan kaybolsa, arkasında ıtışıp kakışma izleri bırakıp gitse, ya da bunun gibi başka bir sürü şey olsa, bunun nasıl olduğuna dair yüzlerce, binlerce ihtimal beliriveriyordu. Bunların hepsi de gayet makul senaryolar olabilirdi. Bobo'nun başını alıp, bu genç kadınla kaçmaması için hiçbir sebep yoktu ortada. Giderken de yasak aşkına kredi sağlayabilmek için bir kaçırılma numarası tezgahlamıştı.

Ya da birisi onlara şantaj yapıyor olabilirdi. Neden olmasın? Onları birlikte ortadan kaybolmaya zorlamışlardı.

Antonella'dan burnunu sümkürme sesleri geliyordu. Morris şu an sessizliğini korumanın takınmak istediği kınamayla ketumluk arası ifadeyi en iyi şekilde vereceğine karar verdi.

"Bunu bana nasıl yapabildi, Morriiis? Nasıl?"

"İnsanlar böyle şeyleri ya yapar ya da yapmaz," diye açıklarken doğruyu söyluyordu Morris. "Ben asla yapamam. Onu biliyorum. Ama bunu polise anlatman çok önemli. Şu çocukların davasını etkileyebilir."

Ne kadar da iyi kalpliydi.

"Evet."

"Ve bunun bir kaçırılma olduğuna dair elinde kapı gibi kanıtlar olmadan sakın fidyeyi ödeyeyim deme."

Gururunu tekrar kazanmak için resmi bir ses tonu benimsemeye gayret eden Antonella: "O konuda endişelenecek bir şey yok. Aslında sana söylememem gerekiyor ama *carabinieri* parayı götürmemi söyledi, onlar da orada olup teslim almaya kim

gelirse, onu yakalayacaklarmış. Davanın görüleceği sabah, erkenden olacak. Sonra da gidip şahitlik etmem gerek. Korkunç şeyler bunlar. Bu işi bir an önce atlatıp, buradan gitmek istiyorum."

Morris tam bir şey söylemek üzere ağzını açmıştı ki – gerçi ne söyleyeceği konusunda en ufak bir fikri yoktu – o an oturduğu sandalyeye doğru ilerleyen Forbes'u ve yanındaki, evet oydu, Stan'i gördü. Onları gördüğünü belli edecek bakışlar atmamak için gözlerini kapayan Morris bir yandan da yeni yuzüyle onu tanımayacaklarını ümit ederken, Antonella'ya hemşirenin iğne yapmak için geldiğini –saat yedide Kohelet okuması için görüşeceklerini– şimdilik cesur olmasını alelacele söyleyip kapattı.

Hat sessizliğe gömülür gömülmez, kulaklan tırmalayıcı bir ses: "Abi, bizim hergeleyı amma da hırpalamışlar be! Of yahu!"

Morris Stan'den hiçbir zaman hoşlanmamıştı. Ama işte ne kadar az görüşürlerse görüşsünler, şartlar ne kadar tuhaf olursa olsun Stan ondan hep hoşlanıyor görünürdü, bu da hayatın insanı içine düşürdüğü sapkın durumlardan biriydi işte. Aptal Amerikalının yüzünde gülücükler açıyor, Morris'in etrafında dört dönuyordu, ona binbir ihtimam gösteriyordu. Allah kahretsin, bu nasıl başına gelmişti? Ne zaman, nerede? Vay be, ne inanılmaz bir talihsizlikti! Ama boşvermeliydi biraz, hani geçirdiği kazadan sonra Roma'daki istasyonda karşılaştıklarında kendi hali nasıldı, allahın belası vücudunun yarısı alçıdaydı ya...

Morris Forbes'a hitap ederek, son derece soğuk bir ifadeyle: "Ikinizin tanıştığını bilmiyordum." Aynı zamanda Stan'in nasıl da dört dörtlük bir gerzek olduğunu düşünüyordu: sanki tahrip olmuş bir surat kırık bir bacağın iyileştiği gibi iyileşebilirdi. Istersen kanserden ölecek ol, Stan sana gule oynaya çektiği bir diş ağrısından bahsederdi.

"Okuldaki birtakım pozisyonlar için görüşmeler yapıyordum," dedi Forbes ama bu neden birlikte meydanda yürüdüklerini açıklıyor muydu, orası belli değildi.

Bir an karşılıklı bir mahcubiyet anı yaşandı. Forbes ihtiyar göz kapaklarının ardından, Morris'i geçmiş günlerde olduğun-

dan çok daha keskin bir dikkatle süzüyor gibiydi. Belki de yüzünün aldığı çirkin şekle bakmaktan kaçınıyor gibi görünmek istemiyordu. Morris insanların yüz ifadelerine bakıp yaptığı hesaplamalarda şimdi bambaşka bir faktörü gözönüne alması gerektiğini düşündü. Akıl karıştırıcı bir şeydi. Tabii Stan'inki gibi, bu faktörün yüzde yüz duyarsızlık olduğu durumları, saymak gereksizdi.

"Pete beni şu kurduğu okulda S.T. öğretmeni olarak işe alacak."

Morris daha önce Forbes'a Pete diye seslenildiğini hiç duymamıştı. S.T.'nin ne anlama geldiğinden de emin değildi. Sapıkça Tacizler olabilirdi pekâlâ.

"Stan'in sanat tarihi diploması var," diye açıkladı Forbes. Halinde hafiften özür dileyen bir tavır vardı. Ortamın havası gayet rahatsızdı ve bunun sebebi büyük ihtimalle Morris'in suratıydı. Öyle olmayabilirdi tabii.

"Düşündüm ki," diye gereksiz bir sebatla devam etti Forbes, "okulda Amerikalı bir sesin olması çeşitlilik kazandırır. Şu sıralarda munhasıran İngiliz olmak çok tercih edilen bir durum değil."

Tam bu sırada, Stan bir kolunu Forbes'un tüvit ceketine dolayıp, yaşlı adamı şöyle sevgi dolu bir dokunuşla sıktı. Bu Morris'e seneler önce, yalnızlığının onu işe yaramaz gurbetçi topluluğunu ziyaret edecek kadar burnunu sürttüğü bir dönemde dinlediği, biseksüelliğin faziletleri üzerine korkunç bir tartışmayı hatırlatmıştı. Ama yine de onu en çok etkileyen şey Forbes'un hiç şüphesiz böyle bir teklifsizlik karşısında duyduğu tiksinmeyi bu kadar iyi saklayabilmesiydi. Tabii ki Stan böyle bir adamla arkadaşlık edebilecek biri değildi. Morris ilk fırsatta ihtiyar adama civardan üçüncü sınıf öğretmenlere tenezzül etmelerine gerek olmadığını, kendisinin en azından ilk bir iki sene için, nitelikli personelin maaşlarını karşılamaya istekli olduğunu söyleyecekti.

Ayağa kalktı. "Benim hastanaye dönmem gerek. Yalnızca bir iki saat izin verdiler ki gidip şeyle," –az kalsın polis diyecekti– "*Signora*'nın vasiyetiyle ilgili yarım kalan bazı şeyleri halledeyim."

Hem Stan, hem Forbes ziyaretine gelmeye söz verdiler. Belki yarın. Hâlâ sağlıklı ve tüm uzuvlarının yerinde olmasından dolayı duydukları suçluluk kompleksini hafifletmeye çalışıyorlardı besbelli. Tam arkasını dönüp gidecekken, Morris: "Bu arada, olay olduğunda, köpekle yani, paltomu kimin aldığını hatırlamıyorsun değil mi?"

Forbes'un derin kırışıklarında bir toz zerresi olsun yerinden oynamadı. Yaşlı mavi gözleri dupduru, menekşe buketleri tamamen günahsızdı.

"Paltonu mu?"

"Cebinde cüzdanım vardı," diye açıkladı Morris.

Olay hakkında hiçbir şey bilmeyen Stan, son derece münasebetsiz bir şekilde, "Yaa!" dedi.

Bir uyuşturucu falan mı almıştı yoksa?

Forbes başını salladı. "Köpek vurulduktan sonra, Kwame'yle *carabinieri*'den birinin senin üzerine eğildiğini hatırlıyorum. Belki o sırada paltonu çıkardılar. Ama sonra..." Kâğıt gibi kupkuru olan ihtiyar suratında şaşırtıcı ıslaklıkta bir görüntüsü olan dudaklarını büzdü. "*Nec scire fas est omnia.*"*

Stan bir kahakaha kopardı. "Off yaa, şu Latince lafların falan ne tatlı, değil mi?" Amerikalı, yaşlı adamı bir kere daha sıkıştırdı. Morris içinde kolay kolay kelimelere dökemeyeceği bir can sıkıntısıyla, oradan hızla uzaklaştı.

* "Her şeyi bilmemize izin verilmemiştir" anlamındaki Latince deyiş –ç.n

30

Saat on ikiydi. Muhteşem meydanı boydan boya geçerek yürurken, ayaklarının altında bir yelpaze gibi yayılan somaki taşları, kendilerini bu kadar güzel bir yerde bulmaktan şaşalamış turistlerin arasında üç tekerlekli bisikletlerini süren iyi giyimli çocukları izleyen Morris'in aklına birden yapılacak en iyi şeyin Fendtsteig'a gidip her şeyi itiraf etmek olacağı geldi. Sonuçta hem içi hem dışı bu kadar çirkinleşmişken, özgürlüğün ne anlamı olabilirdi? Böyle bir özgürlük ancak reddedilebilir, hor görülebilirdi. Forbes gibi bir adamın onun arkadaşlığının yerini Stan'le doldurmasının başka akla yatkın bir sebebi olabilir miydi? Olabilir miydi, Mimi? Olabilir miydi?

Koruyucu meleği susuyordu. Telefonunu çıkarmasının dahi bir anlamı olmayacaktı. Vittorio Emanuele heykelinin önünde durdu Morris. Ruh halleri ne kadar değişken olmuştu böyle! Ani bir dürtüyle bir taksi çevirdi. İtiraf etmeden, itiraf etmeye karar vermeden önce, eve gidip Paola'yla yüzleşecekti. Neden hamile değilmiş gibi davrandığını açıklamasını isteyecekti. Tam olarak neyi bildiğini söylemesini isteyecekti. Belki ona bilmediği şeyleri kendisi anlatacaktı. Her şeyden önemlisi, kendisini terk etme-

yi planlayıp planlamadığını soracaktı. Peşindekilerin pençelerinden kurtulması durumunda, onu nasıl bir gelecek bekliyordu? Belki de, diye düşündü, depresyonunun kaynağında yatan şey, evliliğini bir külfet gibi sırtında taşıyor olmasıydı. Hastane, hatta hapishane bile, sırf bu kadından uzak olduğu için, bir kurtuluş gibi gözükmüştü gözüne.

Ama Paola'ya her şeyi itiraf ettikten sonra, boşanmak istediğini söyleyip, Antonella'yla evlenmek pek mümkün bir şey gibi durmuyordu.

Taksi kıvrıla kıvrıla Quinzano'ya çıktı, köyden çıktıktan sonra ilk virajı aldı ve demir bahçe kapısının önünde durdu. Tamamen kafası karışmış, tehlikeli bir heyecana kapılmış, aklı başındahkla delilik arasında, yıkım ve zafer arasında her zamankinden daha hassas bir dengeye oturmuş olan Morris, Paola'yla ilk ve son defa yüzleşmek, belki de ona polise teslim olacağını söylemek, belki de ondan yardım istemek üzere içeri girdi. Ne yapacağını gerçekten de bilmiyordu.

"Paola!" Kapının girişinde durup ona seslenmiş ama cevap alamamıştı. Oturma odasına geçti, yerel gazete meşe masanın üzerinde açılmış duruyordu. Manşet şöyleydi: POSENATO VAKASINDA ESRAR PERDESİ BİR TÜRLÜ AÇILMIYOR. Morris geri kalanını okumaya zahmet etmedi bile. Gazetelerin ne yazdığını umursama devri kapanmıştı. Artık yaşlanmış ve akıllanmıştı.

Bir an ne yapacağını bilemeden, odada etrafına bakındı, damalı fayansların ve antika mobilyanın cilalı sükuneti, içeri süzülerek zarif yüzeyleri, koyu renkli bitkileri aydınlatan güneş ışığı karşısında birden şaşkına dönmüştü. Tam da içinde yaşamayı, bir parçası olmayı, etrafında kimliğini yapılandırmayı seçeceği türden muhafazakâr bir evdi burası. Ah, bir de buraya sahip olabilmek için yapması gereken şeyleri yapmamış olaydı...

Düşünmeden odayı boydan boya geçti, hâlâ pitoresk bir etkiyle şömineyi süslemekte olan, *Signora* Trevisan'a ait dikiş kutusunun kapağını açtı. Yamanmış iç çamaşırı hâlâ oradaydı. Cebinde günlerce evirip çevirdikten sonra getirip bıraktığı aynı ye-

rında duruyordu. Tekrar çıkarıp, ışığa tuttu ve – bunu ilk defa yapmıyordu – Mimi'nın ergen vücudunun kıvrılarak bunun içine girmeye çalışırken hayal etmeye çalıştı. Apış arasındaki tüyler ne kadar da siyahtı! Nasıl da parlak, gür ve dolaşıktı!

Beş dakika sonra, onun hayatı boyunca uyumuş olduğu eski çift kişilik yatağın üzerinde uzanmış, donuk bakışları *Madonna incoronata*'ya kilitlenmişken, Forbes'un fırça darbeleriyle, elinde tuttuğu yamalı çamaşırın sayesinde orgazma ulaşıyordu ki, girişteki telefon çaldı. Eli derhal hareketsiz kaldı. Çünkü cevap vermesi söz konusu olmasa bile, besbelli Mimi'den gelen bir mesajdı. Bunu yapmasını istemiyordu. Daha önce hiç onu düşunurken bunu yapmamıştı. Kendisine daha once hiç izin vermemişti. Gözlenni kapatan Morris aldığı hazzı dınmeye bırakırken, eziyet altında bir şehvet halini, inkârın tuhaf hakimiyetini tadıyordu.

Sonra hiç beklenmedik bir şekilde, bir ses konuşmaya başladı.

"Ci *dispiace, ma siamo momentaneamente fuori casa*... Üzgünüz fakat şu anda evde yokuz..."

Morris çoktan ayaklanmış, pantolonunu çekiyor, Massimina'nın kulodunu cebine tıkıştırıyordu ki, karısının telesekreterin ucuz elektronik tınısıyla daha da gevrekleşen yapmacıklı sesini tanıdı. Durdu ve bir nefes aldı. Bu yeni bir şeydi işte, bir telesekreter. Paola niçin ona bundan bahsetmemişti? Koridorda durup dinledi. Bir bip sesi ve cılız bir hışırtı duyuldu. "Paola?" Kısa bir sessizlik. "Orada mısın, *Signora bella*?" Bir sessizlik daha "Biraz bekleyeyim o zaman yavrum." Sonra makina yine kendi kendine biplemeye ve kaset dönmeye devam etti.

Morris bön bön bakıyordu. Yumrugunu agzına götürüp ısırdı. Allah aşkına, neydi bu yani? Sonra kemerini ilikleyip, adeta uçarak aşağı kata indi, fırlayıp ön kapıdan çıktı. Anahtarları kurcalayıp, garaja açılan kocaman kapıyı kaldırdı, tabii ki hem Mercedes'in, hem de Paola nın Lancia'sının yerinde yeller esiyordu Böylece geriye bir tek *Signora* Trevisan'ın kültür Fiat Seicento'su kalmıştı. Kalıtımsal yoldan zengin olanların o acayip

züppeliğiydi işte, araba diye ortalıktaki en eski külüsturleri kullanırlardı. Ama en azından anahtarlar kontaktaydı. Arabaya binerken suratsız bir ifadeyle "fiat lux," diye mırıldandı

Çalışmıyordu. Belki sahibi gibi toprağın altını boylamamıştı ama akü sü çoktan mortu çekmişti. Morris'in külüstür pas kutusunu beyaz taşların üzerinde bahçe kapısına kadar itip, sonra da içine atlaması, virajı geçip, yokuş aşağı direksiyon sallaması gerekmişti. Arkasında gübre dolu bir römorkla zar zor ilerleyen bir traktöre çarpmamak için fren yapması gerekecekti ki, allaha şukur, tam o sırada bir patlamayla motor hayata döndü. Ne memleketti ama! Morris dışarıdan dikkat çektiğine aldırmaksızın, hiç acımadan motora devir attırıyordu, şehirden geçerken, yemden düzenlenen suratıyla, altındaki külüstür araba kombinasyonunun trafikte oldukça etkili olduğunu fark etti.

On dakika sonra, şehrin öteki ucundaki son trafik ışıklarını geçmişken, ceket cebindeki telefon çalmaya başladı.

"*Pronto*, Morris?" Forbes'un sesinde, arabanın gürültüsünden çıkarabildiği kadarıyla, olağandışı bir gerginlik hissetmişti. Hastanedeymiş numarası yapmaya zahmet dahi etmeden, doğruca meselenin ne olduğunu sordu.

Forbes'un konuşmasına devam etmesine izin vermeden önce, ekşi bir ifadeyle ekledi: "Stan Albertini ne senin okuluna, ne de herhangi başka bir okula yakışacak bir öğretmen değil Vaktini onunla harcıyor olmana çok şaşırdım. Aslında, o yere hayli büyük bir yatırım yaptığıma göre, kesin atamalar yapmadan önce bana danışırsan minnet duyarım."

"Dinle Morris, arabayı buldum Henüz şimdi buldum."

Bir hışımla Ponte Florio virajına girip, yolu yarılamış olan Morris anlamadı. "Sana bir araba gerektiğini hep söylemişimdir," diyerek lütfetti. "Yine de, parasının benden çıkacağını söylemek için aradıysan, en azından çocuklar da geceleri şehre inmek istedikleri zaman arabayı kullanmaları için vermen gerektiğini söylerim."

Forbes'a kimin patron olduğunu hatırlatmak gerekiyordu.

"Hayır, Morris, ben bir araba değil, arabayı buldum."

"Hangi arabayı?"

"Dinle, Stan'e etrafı, okulu gezdiriyordum. Daha biraz önce. Ve neden bilmiyorum, gidip evin arkasındaki o ahır gibi bölmeyi açtım... hani içinde metruk bir traktör durur..."

Morris Paola'nın Lancia'sının altı numaranın önünde park etmiş olduğunu görmek için o kadar sabırsızlanıyordu ki, duyduklarına dikkatini zar zor verebiliyordu.

"Sana traktörün arkasında bir araba bulduğumu anlatmaya çalışıyorum. Ve sanırım bu Bobo'nun arabası."

"Bobo'nun mu?" Morris derhal Seicento'yu yol kenarına çekti ama ayağını hafifçe gaz pedalının üzerinde bırakmayı da ihmal etmedi. Arabanın külüstür kasası gurultuyle sarsılıyordu.

"Ne renkti, modeli neydi?"

Forbes söyledi.

"Stan'e bir şey söyledin mi?"

"Hayır, orada traktörün arkasında duruyordu. Stan'in yorum yapacak bir durumu yoktu."

"Ama polisler evin her yerini aramış olmalı."

"İlk birkaç gün," dedi Forbes. "Ama sonra hayır. Biri'si arabayı buraya sonradan getirip bırakmış olmalı."

Morris'in zihni şimdi o kadar hızlı çalışıyordu ki, ne düşündüğünü bile bilmiyordu.

Forbes: "Korkarım bu onların, Farouk ve Azedine'in gerçekten de suçlu olduklarını gösteriyor. Geri geldikleri zaman arabayı buraya saklamış olmalılar ya da diğerleri ile aralarında gizlice anlaştılar."

Sesi aynı anda hem doğrulanmayı istiyor, hem de bundan korkuyor gibiydi. Morris'in görünürde gayet elverişli olabilecek bu senaryoyu hemen görüp, bilinçli bir kafa yorma sürecine bile gerek duymadan reddetmesiyse tuhaftı. Belki de fazlasıyla kolay olan çözümlere birer tuzak muamelesi yapmayı öğrenmişti artık.

"Tam tersi," dedi, "bana birisi onlara tuzak kuruyor gibi geldi."

Hatta bir sessizlik oldu. Morris bu hattın dinleniyor olabile-

ceğinin farkındaydı. Ama tuhaftı doğrusu; şu polisler sorgulama sırasında o kadar ateşli olmalarına rağmen, aslında pek fazla bir çaba göstermiyorlardı. Arada sırada o ahırı kontrol edebilirlerdi mesela. Aklına gelen tek açıklama, filmlerdeki ve kitaplardaki detektiflerin aksine, bu zavallıların uğraşmaları gereken daha kolay bir sürü vakaları olduğuydu, ya da Bobo'nun ortadan kayboluşundan ziyade kendi seks hayatlarıyla, parçalanmış evlilikleriyle ilgilenmeyi tercih ediyorlardı. Aslında düşünülecek olursa, mantıklı olan da bu değil miydi?

"Peki ama kim?" diye fısıldadı Forbes.

Morris üzerine basa basa sordu. "O sabah paltomu kimin aldığını hatırlamadığına emin misin? Çünkü bana öyle geliyor ki, Kwame'ydi." Forbes kaçınılmaz itirafı ağzında gevelerken, o beklemeden devam etti: "Her neyse, şimdilik kimseye bir şey söyleme. Tamam mı? Ben hemen oraya gelmeye çalışacağım."

"Splendide mendax,"* diye mırıldandı Forbes.

"*Ciao*," dedi Morris. Sonunda hayatının geri kalanını parmaklıklar arkasındaki ruhları kurtarmakla geçirmesi gerekse bile, onun yaptıklarını yaparken keyif almadığını, dünyanın en vahşi atlarından birinin sırtında hayli uzunca bir süre kalmadığını kimse söyleyemezdi.

* İronik olarak utanmaz yalancılar için kullanılan Latince bir deyiş –ç n

31

Montorio'nun yukarısındaki tepelerde vişne ağaçları çiçek açmıştı. Onların beyaz çiçekleri kır manzarasının Avrupa'ya özgü yavan yeşilliğine bulutları andıran bir yumuşaklık veriyordu. Morris evin elli metre kadar uzağında arabasının kapısını yavaşça kapatırken, etraftaki tek ses arıların vızıltısıyla, bayırlardan vadinin hendeklerine inen kurbağaların tiz vıraklamalarıydı.

Güzelim bir yer daha, diye düşündü Morris, bir yandan böyle asap bozucu bir anda bile güzelliğin kıymetini bilme yeteneğini takdir ediyordu. Çünkü, evet, Lancia'sı oradaydı. Doğruydu. Her şey doğruydu.

Ansızın bir aletin çalışan motorunun sesiyle kırsalın sükuneti bozuldu. Evin arkasında inşaat çalışması devam ediyordu. Morris'in eve girişi duyulmayacaktı.

Bahçe kapısına gelen Morris, çitin üzerinde duran altı adet posta kutusunun içinde bir tanesinin artık paslanmaz çelik değil de, kömür karası renginde olduğunu fark etti. Ama deliğine beyaz bir kâğıt parçası iliştirilmişti. Morris kâğıdı alıp, okudu. Notun altı numarada oturan alıcısı, tıpkı parlak çelikten diğer

posta kutularının yanına yakışmayan bu kutu gibi, oraya yakışmamakla suçlanıyordu. Mesaj çok kesin dilli olmayan ama yine de gayet tatsız bir tehditle sonlanmıştı. Anlaşılan güzel bir muhitte oturmak insanları uygarlaştırmaya yetmiyor diye düşünen Morris, kâğıdı posta kutusuna geri koyarken, bu bilgiyi de, hiçbir parçayla eşleşmediği için bütüne dahil olamayan bir yap-boz parçasını bir kenara koyar gibi, aklının bir köşesine yazdı. Yüksek sesle "çok yakında," deyiverdi. Bu ansızın içine doğmuştu. "Çok yakında bütün bu mesele kapanacak," ve dudakları kıpırdarken, bu sesin kendisine, veya Mimi'ye değil de, sanki başka bir şeye, ikisinin de dinlediği başka bir varlığa ait olduğunu hissetti.

Morris çözüme gittikçe daha çok yaklaşıyordu

Çitin hemen arkasında çalışan makine –bir kazıcıydı– tangır tungur sesler çıkarıyordu. Morris bahçe kapısını yavaşça açtı, patika yolu yürüdü, kapıya ulaştı. Sözde mermer olan merdivenlerin şimdiden orasının burasının çentilmiş olduğuna dikkat etti Cilalı kireç taşından başka bir şey değildi demek ki. Elinde anahtarı, içeriyi dinledi ama tek duyabildiği şantiyenin atan nabzıydı. Burada sorun vardı işte, çünkü kapı direk oturma odasına açılıyordu. Kapının hemen öte yanında olmadıklarını nasıl bilebilirdi?

Her şeye rağmen orası *onun* oturma odasıydı. Tek yaptıkları şirketteki işlerle ilgili bilgi alışverişi yapmak bile olsa, ne zaman isterse içeri girmek Morris'in en doğal hakkıydı. Kaldı ki içeride nikahlı ve hamile karısı, kendisinin işe aldığı, giydirdiği, beslediği, barındırdığı bir adamla konuşuyordu.

Aynı zamanda, Morris içinde yükselen ateşten, kalçalarının arasından süzülen terden, anahtarı kilide sokmaya çalışan parmaklarının titremesinden biliyordu ki, onlar içeride konuşmaktan başka şeyler de yapıyorlardı Hem Mimi'nin de yanıbaşında olduğunu, ve nasıl olacağı meçhul de olsa bütün meselenin çok yakında kapanmak üzere olduğunu hissediyordu.

Kapı kusursuz bir evcil düzene açıldı. Mobilyalar mezar taşları gibi muntazam bir düzenle yerleştirilmişti. Morris oradan taşındıktan sonra eve eklenen tek şey, elinde mızrağı ve saçma-

sapan irilikteki kalkmış penisiyle Afrikalı bir yerliyi betimleyen küçük bir ahşap heykeldi. Morris yerde divanın yanında, yardım etmeye çalıştığı bir adamın ona sattığı kiremit yüzünden zedelenen fayansı gördü. Bu sefer, diye düşündü, verilen zarar çok daha ciddi boyuttaydı. Evliliğinin yürümediğine şaşmamak gerekti.

Artık kulağı alıştığı için, kazıcının uğultusunun arasından müzik sesi yakalayabildi. Yukarıdan geliyordu. Korkunç Sade'i tanımıştı. Ya da karısının deyişiyle "boşalma müziği." Dosya kapanmıştı. Paola'nın Gustav Klimt posterinin altında duran telefon bile fişten çekilmişti. Başka kanıta ihtiyaç var mıydı yani? Ama Morris'in duyduğu tiksinti ve merak o kadar yoğundu ki, saçma olduğunu bildiği ve bir planı olmadığı halde, yine de devam etti.

Yumuşak adımlarla dönen merdivenleri tırmandı. Durdu, dinledi, gıcırdayan basamağa geldiğinde adımını yavaş attı. Sonra üst katın zemin hizasında, kafasını tırabzan korkuluklarının arasından çıkardığında gördüğü ilk şey karısının doğruca kendi gözlerinin içine bakan kahverengi gözleri oldu.

Odanın tam ortasında, dört tepecağının altında, sırtı merdivenlere, yüzü televizyona dönük yerleştirilmiş son modaya uygun, kırmızı bir kanape duruyordu. Zencinin çıplak kürek kemikleri ve kıvırcık kafası bütün görkemiyle, sarsılmazlığıyla, kanapenin arkasından yükseliyordu. O kafanın hemen yanında, kızışmış bir tempoda bir aşağı, bir yukarı hareket eden, yüzü Morris'e dönük, yüz hatları çarpılmış, dizlerinin üzerinde hızla libidosunun *via crucis*'ine* yaklaşansa Paola'ydı.

Gözleri derhal Morris'inkilere kilitlenmiş ama ne orada olmasına, ne de yeniden tasarlanan suratının görüntüsüne karşın hiçbir şaşkınlık alameti göstermemişti. Onun yerine aç gözlü bakışları olayı bölmemesi için, en azından bitene kadar rahatsız etmemesi için yalvarır gibiydi. Morris orada durmuş –Mimi'nin de yanıbaşında olduğunu hissediyordu– hayretten adeta donakalmış vaziyette, evliliğinin uğradığı tecavüzü seyrediyordu. Ve bir yerde hayatının en derin şokunu yaşarken, başka bir yerde

* İsa'nın çarmıhtaki son anlarının tasvir edilişi (Lat.) –ç.n.

de engin bir tatmin duygusu benliğini sarıyor, sonunda hürriyetine kavuştuğunu hissediyordu. Bundan böyle hiçbir çaba sarfetmesine gerek kalmayacaktı. Ailesi ölmüştü

Sade o kendine özgü azgın orospu tarzıyla şarkı söylüyor, açık tepecamının oralarda bir arı vızıldıyordu. Ahlâksız karının suratı sanki hayatın tam kalbinden koparılıp alınmış bir zevk ulumasıyla adeta parçalanmış, adamdansa ancak pes perdeden bir iki homurtu duyulmuştu.

Merdivenin en üst basamağına kadar çıkan Morris: "Sanırım ikinizin de hoşuna gitti."

Paola derin derin soluyordu

Kwame, ince yapılı kadını kaldırıp, kenara koyduktan sonra, başını çevirdi. "Patron," dedi. Sonra başını önüne eğmeden, ya da herhangi bir utanç belirtisi göstermeksizin, açıkladı: "Biz seni hâlâ hastanede sanıyorduk, patron. Allah, suratın çok feci."

Kısa bir sessizlik oldu, bu arada Sade, Frankie'nin ilk kaçamak ilişkisi için sızlanıyor, dışarıdaki kazıcı aletinin bir kere daha tepeye hücum ettiği duyuluyordu. Kwame gövdesini ondan yana çevirmişti ama kanape çıplaklığını örtüyordu Yalnızca taş gibi göğsü görünüyor, kasları parıl parıl parlıyordu. Morris duraksadı. Belki de iki insanı aynı anda öldürmenin akla yatkın bir yolunu düşünemediği için –hele de bir tanesi kendisinden çok daha güçlü bir adamken– üzerine buz gibi bir soğukkanlılık gelmişti. Ama bu dondurucu öfkeyi kendisiyle birlikte Mimi'nin de paylaştığını ve bu yüzden de birçok ihtimale gebe olduğunu hissediyordu. Gebe...

"Karnında çocuğumu taşıyor olmasaydı, bu kadar umurumda olmazdı." Kızım demeliydi aslında. Senin reenkarnasyonun, Mimi!

Tekrar düzenli nefes almaya başlayan Paola kollarını kanapenin arkalığında kavuşturmuş, diri göğüsleri ince kollarının üzerinden etrafı dikizliyordu. Başını yana eğerken yüzüne kurnaz bir gülümseme yayıldı. "Ah şu biçare suratın," dedi. Sonra da. "Mo, kafanı böyle çılgınca fikirlerle dolduracağına, şu üzerindekileri çıkarıp, bize katılsana!"

Saat bir buçuktu. Hastanede Dioniso öğle yemeği tepsilerini topluyor, İngiliz hastasının nereye gittiğini, Londra taşrasıyla ilgili bir dahaki görüş alışverişinin ne zaman gerçekleşeceğini merak ediyor olmalıydı. Peki Morris nereden bilecekti Fendtsteig'ın veya Marangoni'nin hastaneyi terk ettiğini ispatlamalarının mümkün olup olmadığını? Hastaneden çıkıp nereye gitmişti? Besbelli sonunda yüzmüş yüzmüş kuyruğuna gelmişti. Paola dibe vurmuştu artık.

"Haydi," dedi Paola.

Morris ona dimdik bakıyordu.

Kadın bir kahkaha attı. "Mo, biliyorum şimdi kötü hissediyorsun ama sonuçta neden olmasın ki yani? Hep aynı anda emmeyi ve sikilmeyi istemişimdir. Haydi, Mo, kendine bir kıyak geç. Zevkini çıkar. Hayatı bir trajedi haline getirme."

Kwame de: "Yaa!" dedi.

Morris'in öfkeden gözü dönmüştü. Ama aynı zamanda ve bambaşka bir katmanda, sanki onun yerine bir başkası düşünüyormuş gibi, olağanüstü bir berraklık ve sükunet hissediyordu. Çünkü eski günlerdeki gibi değildi artık. Rimini'deki otelde, Sardunya'daki villada olduğu gibi çaresiz bir yalnızlık içinde değildi. Zihninde onun yuvarlak, sakin yüzünü canlandırdı, *La Vergine incoronata*'nın kutsal tacını taşıyordu.

"Zaten biz senin hakkında her şeyi biliyoruz, Mo." Paola'nın sesi yaltaklanarak kandırmaya çalışıyordu artık. "Kwame bana neler olduğunu anlattı. Seni yüzüstü bırakmayacağız. Bundan daha fazla sadakat mi olur?"

Morris ağzını açtı. Ama vaktinden evvel konuşmuş olacaktı. Mimi henüz bir şey söylememişti.

Paola kollarını açıp, ona doğru uzattı. Kwame hâlâ sapasağlam dişlerini sergileyerek, sağlık fışkıran gülümsemesini koruyordu. "*Coraggio*,* Mo. Çekinme ama. Ne diye kendimizi tek bir eşle sınırlayalım ki? Öyle yapınca hayat ne kadar sıkıcı oluyor! Sen de biliyorsun, senin de böyle hissettiğin oldu."

Tekrar "yaa!" dedi Kwame. "Seni yüzüstü bırakmayacağız,

* Cesaret –ç.n.

patron. Biz seni seviyoruz." Kara derisi kırmızı koltuğun üzerine çok uymuştu. Morris'i büronun zemininde Bobo'yu ölesiye döverken bulduğu zamandan daha fazla şaşırmış veya rahatsız olmuş gibi görünmüyordu.

"Demek hamile değilsin," diye geveledi Morris.

"Ah seni zavallı tatlı şey," dedi Paola, kolları hâlâ açıktı. "Getir şu zavallı yüzünü bir öpeyim."

"Yalan söylüyor," dedi Mimi. Sesi gür ve berraktı. "Hamile."

Tınısı ve her şeyiyle tamamen ona ait olan bu sesi duyan Morris hafifçe kendinden geçer gibi oldu. Oda, karısı, koca zenci adam, bir an hepsi netliğini yitirip, gri bir ışık hüzmesinin içinde bulanıklaştı. (Yoksa Paola'nın taa o zaman bile Kwame'yle ilişkisi vardı da, polise yapılan isimsiz arama onun marifeti miydi?) Her şey tekrar netliğe kavuşana kadar Morris'in üzerine bir kararlılık hali gelmişti bile. Artık buyruk altında hareket ediyordu.

"Ben aşağıya inip, bize birer içki hazırlayayım," dedi. "Siz biraz soluklanın, ben de sakinleşeyim. Sonra size bunu ödeteceğim," diyerek doğal olmayan bir kahkaha patlattı. "Zevkle."

Paola'nın gözleri ateşli bir ihtirasın neşesiyle yarı kapalıydı. "Sen ne istersen, Mo," dedi. "Çükünü buraya getir, yeter."

Heyecan, korku, kararlılık ve coşku hisseden Morris aceleyle aşağı kata koştu. Sanki içkileri bir başkasının elleri hazırlıyor gibiydi. Buzla dolu iki uzun bardağa dört parmak cin, dört parmak tonik. Yarımşar limon. Peki Lexotan neredeydi? Paola'nın stresliyken aldığı sakinleştirici! Kocasını aldatıyordu, tabii ki stresli olacaktı! Neredeydi? İşte burada. İngiltere'den getirdiği, koca bir kavanoz penetrasyon kolaylaştırıcı jölenin arkasında duruyordu. Tam otuz damla güç bela damlalıktan geçip bardağa düşerken sabırla bekledi Morris.

"Geliyor musun, Mo? Sakın fikrimi değiştireyim deme."

"Limon bulamadım," diye bağırdı. Bir eli Lexotan'ı ikinci bardağın üzerinde tutarken, diğer eliyle de üçüncü bir bardağı yalnızca soğuk tonikle dolduruyordu. Sonra tonik şişelerini silip, çöpe attı. Buzdolabının tutamacını, kullandığı bıçağın sapı-

nı ve tepsiye yerleştirdiği bardakları sildi. Sade "Cherry Pie" servisi yapıyor, sesinden buram buram para kokan bir ihtiras, saksofonların sofistike bayağılığı, Avrupalıların zenci kültüründen süzüp afrodizyak kıvamına getirdikleri şeyler sızıyordu. Morris müziği dinlerken, bir an merdivenlerde duraksayıp, gözlerini kapadı. "Mimi" diyerek yakardı, "bu pisliğe dayanmam için bana güç ver." Ve ekledi: "Sonunda herkes için çok daha iyi olacak." Çünkü birdenbire, o kadar asabi olmasına rağmen, Mimi ona bütün bunların ardında yatan mantığı, hatta gerekliliği, mutlu sona erişen yolu göstermişti.

"Mo, *che dolce!* Canım benim." Paola halının üzerinde bağdaş kurmuştu. Sigara içiyordu. Cılız omuzlarının üzerinde saçları adeta köpük köpüktü. Küçücük karnı dümdüz ve simsıkıydı. Hafif hafif sallanan baldırlarının arasında cömertlikle sergilenen koyu kumral kıvırcık tüylerin içinden bir parça kan pembesi, adeta bir yara gibi baş vermişti. Nasıl olmuştu da Morris böyle bir orospuyla evlenmişti? Peki ya biraz önce onun içine girip, pisliğini ve hastalıklarını bebek kızının büyümekte olduğu rahmin içine boşaltan bu sokak zencisinin çıplaklığına nasıl bakacaktı?

Morris eğilip, tepsiyi yere koydu, kendi içkisini alarak, kanapeye oturdu. Paola içkisini aldı. Morris göz ucuyla sağ tarafından uzanan Kwame'nin uzun abanoz renkli kolunu ve bardağın etrafına kapanan koca eli gördü. İşte bu noktada Morris nihayet dönüp baktı. Hayretle gördüğü şeyse neredeyse bir hayal gibiydi: saten karası derinin altından görünen kaslarla simsıkı duran geniş göğüs, incecik bir bel, güçlü baldırlarının arasında kalın ama gevşek duran, ucu kırmızı, uzun ve kara erkekliği. İçkilerini içerlerken Kwame gülmeye başladı. "Bu çalışmaktan daha eğlenceli, patron. Bırakalım başkaları çalışsın."

Morris adeta transa geçmiş, sanki her şeyi bir filmin negatifinden seyreder gibi, Forbes'la birlikte Uffizi'de gördüğü, hatta dokunup, okşadığı mermer beyazı Apollo'yu hatırlamıştı. "*Gratia placendi*'yi öğrenmenin tek yolu bu," demişti ihtiyar. Ve burada onları durduracak bekçiler yoktu. Tanık olarak yalnızca Mimi vardı.

Çünkü şimdi Mimi'nin hayaleti belirmişti. Yukarıdaki tepecamından içeri giren kızgın güneşin ışığında, Kwame'nin hemen arkasında ayakta duruyordu. Uzun saçları omuzlarına dökülüyor, üzerindeki şeffaf tülden elbisenin altında, Paola'nınkilerden çok daha büyük ve çok daha yuvarlak olan göğüsleri havaya dikilmiş, aralarından altın bir haç sarkıyordu. Aynı şekilde bir incecik zincir de kalçalarını sarmış, göbeğinin hemen altındaki tüylü karalnnın yukarısında parlayıp, göz kırpan bir başka kutsal imgenin ağırlığıyla sarkmıştı.

...*Zambaklarla kuşanmış*, diye hatırladı Morris, *buğday yığını gibi karnın.*[*]

Kanapeden bir sıçrayışta kalkıp, ona koşmak geliyordu içinden. Ama hayalet bir parmağını tatlılıkla büzülmüş dudaklarına götürmüştü. Sonra müziğin ve kazıcının gürültüsünün arasından onun fısıldayan sesini duydu: "Keyfini çıkar, Morris. Keyfini çıkar. Ama kalbin ve zihnin hep bende olsun, böylece saflığını korursun."

Sonra kasığını kavrayıp, bastıran buz gibi bir elin şokunu duydu. Aşağı baktığında Paola'nın kahkahalarla güldüğünü gördü. "Ne kadar güzel değil mi? Bizim zencimiz." Kwame de kahkahalara katıldı. "Ama unutma bizi cezalandıracağına söz verdin," dedi Paola. Parmakları Morris'in kemerini çözüyordu.

"İstediğin her şeyi yaparım, patron," dedi Kwame. "Her şeyi."

Bileğinden çıkarılan saatine bir göz atan Morris henüz ikiyi beş geçtiğini görünce, zihni hızlı bir hesap yapıp, bol bol vakti olduğunu anlayarak rahatladı. Karısının cin tonik soğuğu kapmış dudakları külodunu eğilirken, Morris'in bakışları Kwame'nin muhteşem sertliğini geçip, onun hemen arkasında duran, gözleri yarı kapalı Mimi'ye, cüretkar, istekli, suça ortak olan bir ifadeyle onları seyrederken, bir eliyle hafifçe memesini okşayan Mimi'ye çevrildi. Dudakları öpecekmiş gibi büzülmüştü. Morris muazzam bir fedakârlık hissiyle uzanıp, zencinin erekliğini eliyle kavradı...

Elli dakika kadar sonra serbest kalmıştı. İkisi de misafir ya-

[*] *Eski Ahit*, Ezgiler Ezgisi 7:2 'den alıntı. –ç.n.

tak odasındaki büyük yatakta, kalaları dumanlı, zevke doymuş, bitmiş tükenmiş bir vaziyette uyuyakalmışlardı. Mimi de gitmişti artık ama emirleri Morris'in aklındaydı. Elinde parmak izlerini silmek için bir gömlek, toplaması gereken şeyler için bir kibrit kutusu (kibritleri cebine boşaltmıştı); kanepeden ve yataktan apış arası kılları, yastıktan saç telleri, banyodaki çöp kutusundan bir tırnak kesiği; kullanılmış bir prezervatif – bu sonuncuyu dikkatle tuvalet kâğıdına sarmış sonra kibrit kutusuna öyle bir yerleşmişti ki kıymetli yükü kaybolup gitmesin – süratle evin içinde bir aşağı yukarı dolaşırken, Mimi'nin söylediklerini bir bir hatırlıyordu. Bir de küpe alsa nasıl olurdu peki? İkisinin birlikte yattıkları odaya geri gitti. Paola bir yana kıvrılmış, Kwame de ona sarılmıştı. Kadının sabun gibi beyaz teninin üzerindeki esmer derisi, saçlarına gömülmüş kalın dudaklarıyla, romantik, kol kanat gerer bir görüntüsü vardı. Morris karısının lülelerini kaldırıp, kulak memesinde bir küpe, minik bir pırlanta buldu. Ama almak için dokunduğunda Paola'nın vücudu ani ve güçlü bir seğirmeyle kıpırdadı. Kwame'nin solukları daha da derinleşti. Morris geri çekildi. Şansı varsa el çantasında bir küpe bulurdu. Evet. Yerdeydi. Büyük altın halkalar. Yalnızca bir tane. Ve bir adet kullanılmış kâğıt mendil. Belki bir iki tane de sigara izmariti. Şimdi düşününce iyi bir fikir gibi gemişti. Kültablasından. Ucunda seks kırmızısı ruj izi olanlardan.

Sonra birden aklına bunları yapmaya başlamadan önce, çoktan pencereleri kapatıp, gazı açmış olması gerektiği geldi. Allah bilir bir evi gazla doldurmak ne kadar zaman alıyordu. Allah bilir daha ne kadar uyuyacaklardı. Tepecamının kancalı sopasını bulup, sertçe kapattı, sonra aşağı kata koşturup, ocağın bütün halkalarını açtı, fırının kapağını açıp, onu da devreye soktu. Beş dakika sonra bardakların üçünü de yıkıyor, iki tanesini biraz cin tonikle çalkalayıp, üçüncüyü dolaba geri yerleştiriyordu. Güzel. Şimdi de kalan son parmak izleri: onları da siler silmez, gömleğini giyip, ceplerini son bir iki enkaz numunesiyle doldurabilirdi: banyonun zemininde gözüne çarpan bir parça ölü deri, ıslak bir günlük kadın pedi. Sonra da gitmeye hazır –olacak mıydı

gerçekten– olacaktı, evet. Morris tam gözünü kapının gözetleme deliğine koymuştu ki –bu şupheci İtalyanlar bu delik olamadan yapamazlardı– kapı çaldı.

Birisi apartmanın kapısına gelmiş, onların zilini çalıyordu. Büyük dairenin sessizliğinde bu ses öyle acımasızca yankılanmıştı ki Morris o an kalp krizi geçireceğini zannetti. Uyuyanları uyandırma ihtimali de cabasıydı. Halbuki Mimi'nin işin bu kısmını hallettiğinden *o kadar emindi ki!* Nasıl olmuştu da birinin kapıya gelmesine izin verebilmişti? Nefesini tuttu. Terden sırılsıklam olması otuz saniyeyi bulmamıştı.

Morris, aklından kapıya gelme ihtimali olan herkesi sırayla geçirirken, durup bekledi. Bir *marocchino* olabilir miydi? Ya da bir Yehova Şahidi? Postacı için saat çok ilerlemişti. Ama belki de yerel *vigile* ikâmet vergisi ya da onun gibi bir şeyi ödemediğini hatırlatmak için gelmişti. Hani şu saçmasapan mesele! Garajdan yola çıkarken geçiş hakkı kimdeymiş? Ödemiş miydi? Televizyon vergisini ödemiş miydi? Zannetmiyordu. Ama gazın kokusu artık oldukça tahakküm edici olmaya başlamıştı. Palazzo'nun içine girip, dairenin kapısına gelseler, mutlaka farkederlerdi.

Sonra zil yine çaldı. Zrrrr! İnanılmaz yükseklikte bir sesti. Daha önce hiç fark etmemişti. Kapı zillerinin bu kadar yüksek sesli olması gerekmiyordu herhalde. Kapıdaki bir *marocchino* ya da Yehova Şahidi olamazdı. Öyle olsaydı diğer dairelerin zillerini de az çok duyardı. Çünkü böyle insanlar şanslarını herkesle denerdi. Keşke kapı zilleri de, telefonlar gibi prizden çekilebilseydi. Bir sonraki problem, kapıdaki her kimse, ona görünmeden, palazzo'dan çıkıp gitmek olacaktı. İçeriyi dolduran gaz midesini bulandırmaya başlamıştı. Tabii normalde orada yaşıyor olsaydı, balkona çıkıp, kim olduğuna bakabilirdi. İnsan böyle bir şeyi görünmeden de yapabilirdi pekâlâ. Ama her zaman değil. Her zaman değil.

Polis olabilir miydi? Veya *carabinieri*? Belki de Forbes gelmişti. Morris'in eleme ayıklama yöntemiyle sonuca vardığını –cebinden mektupları alan oydu elbette– biliyordu ve polise haber vermişti. Onlar da hemen gelmişti.

Kapının zili yine çaldı. Morris telaşlan çılgına dönmüştü Beyni parçalanıyordu adeta Her an kusabilirdi. Hatta bir ara yatakta onlarla birlikte uzanıp, katlandığı bunca aşağılanmanın ardından, bir de beraber ölmeyi bile düşündü Allah kahretsin, işte yine çalıyordu! Yalnız bu sefer kapı zıline uzaktan haykıran bir ses eşlik ediyordu. "*Sporco negro,*' içeride olduğunu biliyoruz. Dışarı çık da, sevgili arabacığının başına neler gelmiş gör."

Morris bir nefes aldı, gazla dolu bir odaya tıkılmış birisi için bu söylenebilirse tabii. Elbette! Mimi ona bir şey hatırlatmaya çalışıyordu, hepsi buydu. Koluyla ağzını kapatarak, mutfağa geri koştu, keçeli bir kalem kapıp, oturma odasına döndü ve beyaz badanalı duvarlara delicesine kocaman harflerle yazmaya başladı: PİS ZENCİLERE ÖLÜM. VİVA KUZEY LİGİ. VENETO PER I VENETI.

Aradan bir dakika bile geçmemişti ki, paldır küldür merdivenlerden iniyor, temiz havayı boğulurcasına ciğerlerine çekiyordu. Palazzo'nun ana girişinde durup, etrafı dinledi. Gerçekten de hızla uzaklaşan bir motosikletin sesi duyuluyordu. Herhalde Mercedes'in lastiklerini bıçakla yarmışlar ya da kaportaya fren sıvısı atmışlardı Ve bu her ne kadar can sıkıcı olsa da, şu anki şartlar için fazlasıyla elverişli bir durumdu. Ne olursa olsun, gidip bakmayacaktı tabii.

Morris tam bahçe yoluna çıkmıştı ki, anahtarları hatırladı. Ah, ama bu gerçekten tam bir amatöre yakışacak şeydi işte! Allahım, ne dikkatsizlikti! Onunkiler hâlâ üzerinde miydi peki? Evet. Bir koşu yukarı çıkarken, birinci katta bir kapının ardından aniden patlarcasına çalışmaya başlayan elektrikli süpürgenin sesini duydu. Muteahhitin ses yalıtımı konusunda hile yaptığı apaçık ortadaydı Aslında ona böyle bir skandal gerekliydi ki, fiyatlarını indirsin Anahtarını kilide sokmadan önce, neden böyle yaptığını düşünmeden, gömleğinin eteklerini pantolonundan çıkardı, dürüp bükup ağzına tıkıştırdı.

İçerinin havası hasta ediyordu artık. Paola'nın anahtarları nerede olabilirdi? Duvardaki yazıların bir açıklaması olması gereki-

* Pis zenci –ç.n.

yordu. Irkçı katiller içeri nasıl girmişlerdi, gazı nasıl açmışlardı? Bir pencere kıracak olsa, o zaman da kıymetli zehir dışarı kaçacaktı. Hayır. Paola anahtarlarını kapının üzerinde unutmuş gibi gözükmeliydi, böyle bir dikkatsizlik ona yakışırdı zaten.

Çantasında mıydı? Daha önce elini soktuğu zaman, eline anahtarların geldiğini hatırlamıyordu.

Peki buranın havasına daha ne kadar dayanacaktı? Her an kusmaya başlayabilirdi. Morris dönen merdivenleri yıldırım gibi çıkıp, doğruca banyoya girdi, ağzından gömleğini çıkarıp, pencereyi açtı ve derin derin soludu. Ve bir de ne görsün? Tam karşısında, edepsiz bir süratle yükselen inşaatın iskelesinde, bir kalasa oturmuş işçinin teki, şarap şişesini kafasına dikmiş, doğruca Morris' e bakıyordu. Bu haksızlıktı işte! Pencereyi kapattı, tekrar büyük yatak odasına dönüp, köşede bir yığın halinde duran karısına ait kıyafetlerin içinde anahtarları aramaya koyuldu. Jartiyer kemeri. Tabii ki. Anlaşılan bütün alet edevatı getirmişti. Hem de salyadan sırılsıklamdı. Ama böyle havailikler için vakti yoktu. Ceketinde, anahtarlar ceketinde olmalıydı.

Hâlâ nefesini tutarken, ceketi bir sandalyenin arkalığına atılmış, anahtarları da cebinde buldu. Güzel. Ama, çoğu zaman olduğu gibi, şimdi de merakını yenememişti. Hemen aşağı inmek yerine, yatak odasına, onca para saydığı Armani kumaşla kaplanmış oval karyola başlığıyla büyük modern yatakta yatan iki çıplak gövdeye bakmaya gitti. Şimdi bile, diye düşünüyordu, şimdi bile geri dönebilirdi. Daha ölmemişlerdi, değil mi? Eğilip, kansının soluk yanağını tam kulağının yanından öptü, sonra çömelip, elastik gibi duran meme ucundan öptü, uyurken ne kadar uysal ve savunmasız görünüyordu Morris'in çocuğunu asla emzirmeyecek olan memeler.

Tam bir dakika sonra, bütün soğukkanlılığını ve şehirlilere özgü görünmezliğini toplayan Morris palazzina'yı terkediyordu. Sağına soluna bakmadan, minik Seicento'ya doğru yürüyüp, içine bindi. Tanrıya ve koruyucu, rehber meleğine şükürler olsun ki, araba ilk denemede çalıştı. Morris gülümsedi. Şimdi Forbes olsa, *Fiat justitia* derdi.

32

Ah, *ecco*, işte buradasınız, Mister Morriiis!" Dionosio ilaç arabasını koğuşa itiyordu. Saat neredeyse beşti. Morris onu aramaya gitmemişti. Öylesi çok daha dikkat çekerdi. Hem zaten önce Forbes'la ilgilenmesi, ondan bir itiraf koparması, sert emirler vermesi gerekmişti. Emirlerini tehditlerle desteklemişti. Ve vaatlerle. Kibrit kutusu ve içindeki muhtelif enkaz kalıntıları kilitli dolabında, ceketinin cebindeydi. Emeksiz yemek olmaz. Şimdi düsturu buydu

"Birkaç saat oldu seni arıyorum."

"Senin vardiyanın bittiğini sanıyordum," dedi Morris kibarca, bir yandan da gözlerini İncil'inden kaldırıyordu. Elindeki 1611 baskılı İngilizce tercümedeki çapraz referanslara ne çok emek verildiğine hayret ediyordu. Bu geniş çaplı çalışma sayesinde şimdiye kadar "intikam" kelimesinin tam on üç değişik kullanımını bulmuştu. Aralarında bilhassa şunu beğeniyordu: "Doğruluğu göğüslük gibi kuşandı, kurtuluş miğferini başına taktı, intikam giysisini giydi, gayreti kaftan gibi sarındı."*

Morris özellikle eski yazım kurallarıyla yazılan kelimeleri se-

* *Eski Ahit*, Yeşaya (Eski Çeviri), 59:17 –ç.n.

viyordu ama bunların sonucunda çok canlı kâbuslar görmekten de korkuyordu. Zorlama sükunet havası ve tuhaf detaylara karşı ilgisinin altında, zihninde hâlâ boyun eğmeye zorlandığı kepazelikler dolaşıp duruyordu. İnsan Mimi'ye sarılıyor, dinine sarılıyor, kimlik denilen şeyin kendisine sarılıyordu.

"Öğle yemeğinde burada yoksun."

Bahçeye indiğini söyledi Morris. Sonra da bir bankta uyuyakalmıştı. Herhalde sonunda sargıların çıkarılıp, yüzünün onarılmasının (burada yüzüne yapmacık bir gülümseme oturttu) verdiği rahatlıktan olmuştu. Kendini iyi hissediyordu. "Yarından sonraki gün çıkabileceğim, değil mi?"

"Eğer doktor enfeksiyon olmadığına karar olursa," dedi Dionisio.

Koğuş bu saatte oldukça yoğun olurdu. Seneler boyu katlanmak zorunda kalıp, hiçbir önemi yokmuş gibi davranmak zorunda kalacakları ucubelikleri incelemeye gelen endişeli akrabalarla dolardı. Hemşire çeşit çeşit sakinleştiricilerle yüklü arabasıyla oradan uzaklaşmak üzereydi ki Morris sordu: "Sen Hıristiyan mısın, Dionisio?"

"Bir cattolico," dedi hemşire, en ufak bir şaşkınlık belirtisi göstermeden.

"Ben de tam şu pasajı okuyordum da, merak ettim," dedi Morris, "sen Tanrı'nın kötülük yapanlardan intikam aldığını düşünüyor musun? Yani bu çok eski moda bir kavram. Ama İncil'de de gerçekten böyle yazıyor."

"İntikam almak mı?" Dionisio'nun kafası karışmıştı. "'ona intikam etmek denmiyor muydu?'"

"İntikam edilmez, alınır," dedi Morris sabırla. "İntikam almak, öç almak. Sence Tanrı böyle bir şey yapar mı?"

Hemşirenin bahçe cücesini andıran güneyli gövdesi öyle bir konsantre olmuştu ki, sevimli görünüyordu. Hiç olmazsa Morris'in beş saat boyunca ortalarda gözükmemesi meselesinden uzaklaşmıştı. Büyük ihtimalle o minicik beynin içinde bir düşünce gelip, bir öncekinin üzerine biniyor, ancak o şekilde sığı-

şabiliyorlardı. "Ben Earls Court'a ilk geldiğim zaman," dedi Dionisio nihayet, "bir ev sahibimiz var, çok ama çoook para istiyor, tuvaletin sifonunu hiç tamir etmiyor, kaloriferler hiç doğru dürüst çalışmıyor. Sonra diyor ki bizi kovacakmış çünkü evde çok kişiyiz."

"Hayırseverlik damarı yokmuş," diyerek onayladı Morris. Bir yandan da Villa Caritas'ta kim bilir kaç tane işe yaramaz yabancıya ev açtığını düşünüyordu.

Bu arada Dionisio kafa göz yara yara kendi hikâyesine devam ediyordu. "Bizim çocuklardan biri çok dindar. Dua ediyor bir şey olsun, ev sahibi fikrini değiştirsin diye."

Morris bekledi, yavaş yavaş sıkıntı basmaya başlamıştı.

"Böylece" –Dionisio hikâyenin tesirini artırmak için burada biraz sustu– "gitmemizi söylediği aynı gün, bir otobüs gelip onu eziyor."

"Sahi mi?" Bu rastlantı o kadar enteresandı ki Morris'in zihnini bir an için meşgul etmeyi başarmıştı. "Ve öldü mü?" diye hevesle sordu

"Hayır," dedi Dionisio. "Ama yürüyemez. Uzun bir zaman."

"Ah, yani pişman olup evde kalmanıza izin verdi demek istiyorsun."

"Hayır," diyerek çok ciddi bir tavırla başını salladı Dionisio. "Hayır, bizi yine de dışarı kovdu. Ne istiyorsun ki? İngiltere'de böyle durumlara düşen yabancıları korumuyorlar. Ama biz Hammersmith'de daha güzel bir yer buluyoruz."

"Ah, evet, şansınız varmış " Morris'e öyle geliyordu ki bu hikâye İncil'in berraklığından pek nasibini almamıştı. Sodom ve Gomorra'yı bin kere yeğlerdi. Ama üzerinde durmadı. "Bu arada ben yarın sabah ayrılmayı gerçekten istiyorum," dedi. "Acaba bir yolu var mı... Yani dışarı çıkıp, dünyayla yüzleşmem gerekiyor gibi hissediyorum."

"*Primario* vizitesini saat dokuzda yapıyor," dedi Dionisio. "Deri iyileşmiş mi o söyleyecek."

Bir iki saat sonra, Antonella Morris'in yatağının kenarına

oturmuş, hüngür hüngür ağlıyordu. Bütün gün Paola'yla konuşmaya çalışmış ama bir türlü onu bulamamıştı. Şirkete gitmişti ama büroda kimse yoktu. Zaten içeri girer girmez, tekrar dışarı çıkması gerekmişti. Bobo'nun orada neler yapmış olduğunu düşününce... Korkunçtu. Polisler mektuplara bakınış, ondan türlü kişisel bilgi anlatmasını istemiş, ellerinde evden aranan telefon numaralarının bir listesi, kime ait olduklarını ve neden arandıklarını ve bu kadının kim olabileceğini sorup durmuşlardı. Morali o kadar bozuktu ki! Bütün bunların bir an önce bitmesini istiyordu. Bitmesini. Nasıl bittiği de umurunda değildi artık. İyi son, kötü son hiç fark etmezdi. Göçmenlerin mahkemesi biter bitmez ve fidye koparmaya çalışan iğrenç insan yakalanır yakalanmaz bir uçağa atlayıp gidecekti, hem de nereye olursa olsun, umurunda bile değildi. Küçük bir kızken hep bir manastıra girmek istemişti. Keşke bunu yapmış olaydı! Ama bir bebeği olmasını o kadar çok istemiş, Bobo'yu o kadar çok sevmişti ki... Fakat şimdi artık asla, asla bir bebeği olmayacak, Bobo'nun ona yaptıkları yüzünden bir daha asla kimseyi sevemeyecekti. Bir cehennemin içine düşmüştü.

Yastıklarına sırtını dayamış oturan Morris onun ne kadar değerli ve güzel bir kadın olduğunu, duygularının derinliğini ve samimiyetini düşünüyordu. Paola asla böyle ağlayamazdı. Morris'in birisiyle ilişkisi olsa, bu Paola'yı rahatsız dahi etmezdi. Hatta memnun bile olurdu. Hiç düşünmeden yatağın üzerinden uzanıp, kadının saçını okşadı.

"Asla deme," dedi Morris usulca. "Asla çok uzun bir zaman. Sen çok hoş bir kadınsın, Tonia."

Baldızı yumruklarıyla gözlerini biraz daha sertçe ovaladı. Bütün vücudu titriyordu.

"Uzaklara da gitme," diye fısıldadı Morris. "Çünkü sana ihtiyacım var. Sen gidersen işleri idare etmede bana kim yardım edecek? Paola hiç yardımcı olmuyor. Bütün gün onu aramaya çalıştım ama hiç cevap vermedi. Hem senin de katılabileceğin bir dolu projem var benim, mesela şu zavallı *extra-communita-*

ri'lere bir yardım eli uzatmak olabilir. Onlar için doğru dürüst bir merkez açmak istiyorum, biliyor musun? Yalnızca köle gibi kullanmak değil."

Parmakları yumuşacık dokunuşlarla kadının saçlarını okşuyordu. Antonella yüzünü ellen'iyle saklıyordu ama gövdesi titremiyordu artık. Morris birden gayet düşüncesizce bir adım attı: "Sanırım sana âşık oldum, Tonia. Uzun zamandır sana âşığım. Bana Massimina'yı o kadar çok hatırlatıyorsun ki."

Kadın dönüp ona sert bir bakış attı, kıpkırmızı kesilmiş gözleri odaklanmakta güçlük çekiyordu. "Morriiis." Başını sallıyordu, yuzu altüst olmuştu. "Morriiis, *sei così strano*," diye fısıldadı. "Bazen gerçekten çok tuhaf davranıyorsun."

Böylece Antonella aynı sözleri kelimesi kelimesine sarfeden üçüncü kız kardeş olmuştu. Morris neredeyse baygınlık geçirecekti. "Haydi beraber Kutsal Kitap'ı okuyalım," diye birşeyler geveledi.

Saat üçe doğru polisler geldiğinde Morris çoktan uyanmış, midesindeki her şeyi çıkarıyordu. Ağzının tıkabasa pislik ve ölü etle doldurulduğu bir rüya görmüştü: Paola, Kwame, Bobo, Forbes. Çarpışıyor, mücadele ediyor, Mimi'nin adını sayıklıyor, Tann'ya yakarıyordu. Sonra aniden sertçe doğruldu, hepsini bir kusmuk silsilesinde dışarı çıkardı: solucanlar, pelin otu, safra ve dışkı, hatta kemik geliyordu ağzından. Bir rahibin gelmesi için haykırarak yalvarıyordu. Sonra koğuş öyle parlak bir ışıkla doldu ki, bir serap gördüğünü hayal etti, belki Mimi'nin muhteşem bir hayali ya da İsa Mesih'ti bu. Zihni görüntüye odaklanabilmek için fırıl fırıl dönüyor, midesi hâlâ bulanıyor, sırtından soğuk terler boşanıyordu. Sonra başını kaldırdığında, karşısında gördüğü kâbustan çok daha kötü bir kâbusu, bir yanında bir hemşire, diğer yanında bir *carabiniere*, köşeli hatlarıyla ona doğru yaklaşan Fendtsteig'ı gördü. Sonunda yakalamışlardı onu işte.

Hemşire atılıp koştu, bez ve temizlik malzemesi bulup getirdi. Öğürmeye devam eden Morris'e yataktan kalkması için yardım ettiler. "Bir rüya gördüm" diyordu, bir yandan tüm vücudu

sarsılırken. "Yüzüm. Yüzümü oyuyorlardı." Genç bir doktor gelmiş, nazik bir dille ona bunun ameliyat sırasında verilen ağır narkozun gecikmeli etkisi olabileceğini açıklıyordu. Morris'in üzerine bir sabahlık geçirip, bir muayene odasına götürdüler. Fendtsteig da onlarla birlikte geldi, bekliyor, bekliyor, seyrediyordu. Ne var ki öğürmesini sürdürebilmek için Morris'in büyük çaba sarfetmesi gerekiyordu artık. Nihayet sakinleşip, bir yudum su içtikten sonra, yüzünde bitik bir gülümsemeyle *carabiniere*'ye döndü. "Size nasıl yardımcı olabilirim?"

Fendtsteig doktora doğru eğildi ve aralarında mırıltılı bir konuşma geçti. Doktor omuzlarını silkti. "Kendini nasıl hissediyorsun?" diye sordu.

"Biraz zayıf," diyerek itiraf etti Morris. "Ama eğer *colonello*'nun soruları varsa, sanırım o zaman..."

Sonra onu muayene masasına oturtup, haberleri açıkladılar. Bunu yaparken tavırlarının gayet gaddarca olduğunu düşündü Morris. Kendisi bunu kesinlikle böyle yapmazdı. Lafı dolandırmadan söylemişlerdi. Karınız öldü. Zenci sevgilisinin kollarında. Gaz. Irkçılık. Bir nebze olsun duyarlılık yoktu. Morris'e de buna başını sallayarak, boşluğa saplanan bakışlar ve duruma uygun inanmazlık ifadeleriyle tepki vermek düşüyordu. Sonra onu soru yağmuruna tuttular, birtakım supheci sorular: Ne zaman, nasıl, neden, kim, nasıl içeri girmişlerdi? Ta ki o, harap olmuş yüzünü aniden ellerine gömüp, usulca bir sağa sola sallanmaya başlayana kadar bu böyle devam etti. Belki bir dakika boyunca bekledi. Sonra alçak bir sesle şöyle dedi: "Tükenmiş vaziyetteyim, bu artık son damla oldu. Neden her şey gelip beni buluyor? Etrafımdaki insanlar neden ölüp duruyorlar?" Başını salladı. Hayır, şu an kimlik tespiti yapmaya gelemezdi. Bunu yapamazdı, o kadar. Yapmayacaktı. Reddediyordu! Sonra ona sakinleştirici verilmesi, uykuya yatırılması için yalvardı. Gitmek için ayağa kalktı, sendeledi, ama aynı zamanda lavabonun üzerindeki aynada Fendtsteig'ın onu takip eden gözlerinin soğuk ve meraklı bir ifadeyle onu kapıya kadar takip ettiğini gördü. Bu adamda insanlığın zerresi yoktu!

Ansızın dönen Morris avaz avaz bağırdı: "Şimdi karımın nasıl bir kadın olduğunu gördüğünüze göre, belki gecelerimi neden ölü sevgilimin mezarının başında ağlayarak geçirdiğimi anlamışsınızdır! Ama sizin gibiler gerçekler burnunuzun dibine kadar gelip, sizi tokatlayana kadar insanlara inanmazsınız. Allah bilir şimdi de kendi kanımı öldürdüğümü duyacağım sizden. Ve annemi, ilk aşkımı, iş arkadaşlarımı ve yakın civarımda ölen kim varsa, hepsini."

Carabinere'nin yüzünü suçlu bir tereddüt pırıltısı yalayıp geçti. Ama koridor boyunca sendeleyerek ilerlerken, Morris Lexoton şişesini atıp atmadığını hatırlamaya çalışıyordu Allah kahretsin! Atmış mıydı? Yoksa o küçük kahverengi şişe, halihazırda, bütün ispiyonculuğuyla mutfak tezgahında öylece oturuyor muydu? Hayır. Hayır, lütfen, Mimi! Bu yeni endişe kaynağını keşfetmişken, aynı zamanda bunun için endişelenmesi de ona endişe veriyordu, soğukkanlılığını kaybedecekti. O kadar çok farklı cepheden saldırıya açıktı ki! Geceleyin kilitli dolabını arasalar, tırnak kesiklerini, kurumuş deri parçalarını, cinsel organ kıllarını bulacak olsalar mesela Ya da dün beş saate yakın bir sure boyunca koşuşta değilken, nerede olduğunu hastanedekilere sorsalar. Veya Forbes'u sorguya çekseler, o mutlaka hemen yelkenleri suya indirecekti, Morris'in bir telefonunda hemen çözülmemiş miydi? Bu insanların hayal gücü noksanlığına daha ne kadar güvenebilirdi? Tamam sanatçı olan, hokkabaz olan kendisiydi, onlarsa neredeyse isteyerek, evet, isteyerek kandırılıyorlardı. Şu Milwaukee'li Amerikalı adam gidip yirmiden fazla kişiyi öldürmemiş miydi? Sırf polisler burunlarının dibindekini görmeyi reddettikleri, buzdolabında leş parçaları bulduklari zaman bile adamı tutuklamadıkları için. Dehşet verici bir şeydi! Hepsi gidip cehennemin dibinde yanmalılardı! Gece hemşiresi Diazepem'i getirdiğinde, Morris mümkün olan en yuksek dozu vermesi için yalvardı, yalvardı, istediğini aldıktan sonra da hakkaniyetli insanların deliksiz uykusuna yattı.

33

Azedine ve Farouk, *Palazzo di Giustizia*'ya götürülürken sersefil ve acınacak bir haldeydiler. Yaşlı adamın, ezilmiş sınıflara özgü, aynı anda katılaşmış hem de teslim olmuş bir havası vardı. Kot pantolon ve gömlek giymişti. Beyaz gömlekli, yakışıklı genç Farouk'un uzun saçlı, incecik buğday tenli yüzünde Raphael öncesi tabloları andıran matemli bir yeis hali vardı. Morris koridorda onların yanından geçerken, içinden kollarından yakalayıp, her şeyin yoluna gireceğini söylemek geldi. Yalnızca zaman meselesiydi artık. Tanrı'nın her şeyin çaresine baktığını söylemek istedi. Veya onlar için Allah olsun... Morris'in dini kesinlikle mezhepçi değildi. Korkmalarına hiç gerek yoktu. Suçlular cezalandırılacaktı, hatta çoktan cezalandırılmışlardı, masumlar serbest kalacaktı. "Günahkârın peşini felaket bırakmaz, doğruların ödülüyse gönençtir."* Antonella bunu ona daha dün, cenazeden hemen sonra okumuştu. Kaybından dolayı onu teskin etmekteki kararlılığı, neredeyse kendi üzüntüsünü unutması, kutsal metnin hayata geçmiş hali gibiydi. "Azedine!" diye seslendi. "*Coraggio*!" Ama çoktan mahkeme salonuna girip,

* *Eski Ahit*, Özdeyişler, 13:21 –ç.n.

gözden kaybolmuşlardı bile. Kendisi de tanıkların çağrılmadan önce oturup beklemeleri gereken odaya götürülmüştü. Boşver, diye aklından geçirdi, biraz gerilimin şu iki ibneye hiçbir zararı dokunmazdı, hatta biraz da yola getirirdi onları. Tanrı biliyor ya kendisi de az yola gelmemişti hani.

Yola gelmek güzel bir söz, diye düşündü. Berabenndekilerin yonlendirtnesine kendini bırakmış, kalabalık koridorlarda yürürken, gazeteciler kolundan yakalamaya, yüzüne mikrofon dayamaya çalışıyorlardı. Yola gelmenin, ıslah edilmenin, yitirilen masumiyeti tekrar kazanma, tekrar bekârete kavuşma gibi gizli anlamları vardı ve bunu düşunmek insanın ruhunu tazeliyordu. Böyle düşunceler Paola'nın yokluğunda çok daha olanaklı geliyordu artık. Aslında bir yönüyle, o öğleden sonra katlandığı kepazeliği yaşamaması gerekiyordu ki, bu pislikten sonsuza dek kurtulabılsın, dogru yola girsin. Gerçekten de son bir haftadır tertemiz bir yolda ilerliyordu artık. Kendini çok daha iyi hissediyordu.

Tanık odasının önunde skandallardan prim yapan bir dedikodu dergisinin muhabiri bır ses kayıt cihazı ve devasa bir kamerayla pusu kurmuş bekliyordu. Paola ile zencının pıs hikâyesinin peşindeydiler elbette. Basın bu habere bayılmıştı Morris kesinlikle hiç kimseyle konuşmayacağı, poz vermeyeceği konusunda son derece açık konuşmuştu. Mahkemede ona sorulan sorulara cevap verecekti o kadar. Yaralı yuzünü iki eliyle birden kapatarak, kapısında nöbetçiler bekleyen odaya kendini attı.

Forbes önceden gelmiş, odada bekliyordu. Morris onun gerektiğinden çok daha tedirgin ve sinirli olduğunu fark etti. Üç dört göçmen alçak bir bankta, baş başa vermiş konuşuyorlardı. Onların dışında fabrikanın atölyesinde çalışan ustabaşıyla, şişeleme bölümün gündüz vardiyasından iki işçi vardı. Kapı arkasından kapanıp, gazetecilerden kurtulan Morris, herkesi nezaketle selamladı. Yüksek sesle, özellikle belli bir kişiye hıtap etmeden, şirketin en başta Ingiltere'den gelen siparişleri karşılayabilmesi için, şişeleme bölümunu genişletmeyi düşündüğünü anons etti. Onları dahil etmeye, zenci beyaz ayırdetmeden, herkesin fikirlerinin sorulduğu, büyük bir ailenin parçası olduğu,

Morris'in onların istikballerini kolladığı hissini vermeye çalışıyordu. Ama hem göçmenler, hem de İtalyanlar, kendilerini geri çektiler, sıkıntılı, düşmanca bir tavır takınıp, küçük gruplarına tutundular. Belki de kapıda bekleyen silahlı polisin yüzündendir, diye düşündu Morris. Her halukârda, onlardan ve bu tedbirli hallerinden, ruhsuzluklarından nefret etmek konusunda vicdanı son derece rahattı. Forbes bile, Villa Catulus'daki onarım çalışmalarının nasıl gittiğine dair sorulara ancak tek heceli cevaplar verebilmişti. "Belki de oraya yalnızca *Il Collegio* demeliyiz, ne dersin?"

Yüzüne en aydınlık gülümsemesini oturtan Morris, seyyar hastane haline gelmiş suratında gözlerinin daha da mavi ve parlak bir alevle ışıldadığını hissediyordu (belki de şişeleme işçilerini bu kadar rahatsız eden şey suratının bu haliydi – hep unutuyordu). Forbes'un ışıksız küreleriyse tozlu perdeleri andıran göz kapaklarının altında tereddütle titreşiyorlardı. Morris ona göz kırpıp sırıttı ama açık olmak gerekirse şu çiçekli karavat olayı da artık bayağı yapmacık kaçmaya başlamıştı

Azedine ve Farouk cinayet davaları görülurken, tanıklar bekleme odasında seslerini çıkarmadan oturdular. Ustabaşı sigara içiyordu ama Morris sesini çıkarmamaya karar verdi Göçmenler birer birer ifade vermeye çağrıldılar. Onlardan sonra fabrika işçileri Her birine on dakikadan fazla ayrılmamıştı. Forbes yanına gelip, davanın beklediğinden çok daha hızlı geçtiğinden şikayet etti, Azedine ve Farouk'un hüküm giyip, mahkum edilmeleri an meselesiydi. Belki de her şey bugün olup bitecekti. Morris lafı hiç gevelemeden ona sakin olmasını soyledi. Hukum giyseler bile sonra gerçekler ortaya çıktığı zaman serbest bırakılırlardı. Bir *amnistia* çıkardı. İtalya böyle bir yerdi. Hiçbir şey *definitivo* değildi. Birkaç ay hapishane hayatına tahammül edecekler, bu arada burokrası çarkları işlemeye devam edecek, sonunda kaçınılmaz netice gerçekleşecekti. Dunyadakı tüm diğer polis teşkilatlarının daha sen muebbet hapis kelimelerini telaffuz edemeden bulup getirecekleri kanıtları bu polisler ortaya çıkartamadılarsa, bunun için ne Forbes, ne de Morris sorumlu tutu-

labilirdi. Çocukları kurtarmak için ellerinden gelen her şeyi yapmışlardı. Aslına bakılırsa Forbes biraz fazlasını da yapmıştı, dedi Morris. Sırf yakışıklı bir Arap'a tutulduğu için –hem de onu aldatan bir Arap– işleri gereksiz yere daha karıştırmıştı. Rodolfo il Rosso diye buna denirdi işte! Çıldırmış olmalıydı. Bunun üzerine ihtiyar adam bu belaya hiç burnunu sokmamış olmamayı dileyerek sızlanmaya başladı. Yüzünü avuçlarına gömmüş, parmaklarıyla gözlerini ovuşturuyordu. Morris kendisini kesinlikle çok daha üstün hissediyordu. Sonuçta en zalim şekilde sorgulanan kendisi olacaktı, *carabinieri*'yle işbirliği yapan savunma avukatlarının alternatif günah keçisi olarak tanımladıkları kişi belli ki kendisiydi. Kapıda bekleyen *poliziotto*'ya bir bakış fırlatıp, gayet sert bir dille Forbes'a kendisini içine soktuğu şeyin bir bela değil, canının çektiği bütün aptal oğlancıkları aynı görkemli çatının altında toplayıp, sonra da onlara uzmanı olduğu şeyleri öğretebileceği mükemmel bir durum olduğunu hatırlattı. Morris'le tanışmadan önce, Majesteleri'nin bağladığı emekli maaşından başka şeyi olmayan, neredeyse sokaklara düşmüş bir adamdı, *n'est-ce pas*, bunu unutmasa iyi olurdu. Gerçek şuydu ki; Forbes en ufak bir ifşaatıyla onu mahvedebilecek güçte olduğu halde, nedense Morris asıl kozun kendi elinde olduğunu hissediyordu. Adamın eşcinsel olduğunu öğrendikten sonra –Kwame ve Paola hakkın rahmetine kavuşmadan önce ona bir dolu bilgi vermişlerdi– ona karşı duyduğu bütün saygı ve itibar hisleri yok olup gitmişti. Hele o maskaraya çevirdiği mektuplar!

"*Audentes fortuna juvat*,"* diye mırıldandı Forbes.

"Ha şöyle," dedi Morris. Sonra da adama bir zamanlar paylaşıp, artık yitirdikleri ilişkiyi hatırlatacağına inandığı bir tarzda sordu: "Tam olarak ne demek oluyor bu?"

"Sen haklısın demek oluyor," dedi Forbes ve kalkıp, nöbetçiye tuvalete gitmesi gerektiğini söyledi.

* "Talih cesurlara güler" anlımındaki Latince deyiş –ç.n.

Ogle yemeği için verilen aradan sonra Antonella geldi. Morris yuzunde endişeli bir ıfadeyle ona doğru koştu ve kucaklaştılar.

"E *allora*?" diye sordu. "Geldiler mi? Polis kimseyi yakaladı mı?"

"Hiç kimse gelmedi," diye açıkladı Antonella. "Böyle olacağı belliydi zaten. Bır buçuk saat bekledım."

"Belki polisin de orada olacağından haberleri olmuştur."

"Nasıl olabilir ki?" dedi Antonella. "Yani planı yalnız ben biliyordum."

Odanın diğer ucunda bir bankta oturan Forbes'un yüzü yine avuçlarındaydı. Kadına bir selam verecek kadar terbiyesi bile yoktu.

"Bana sorarsan," dedi Morris, "dikkati şu göçmenlerin üzerinden başka taraf'a çekmek için düzenlenmiş bir tertipten başka bir şey değildi. Bobo ellerinde falan değildi. Öyle olsaydı bunu kanıtlayacak bır şey gösterirlerdi."

Antonella'nın verdiği cevap her ne kadar cesaret verici olsa da, aynı zamanda Morris'in ondan beklemeyeceği bir duyarsızlık örneği sergiliyordu: "Açıkçası, Bobo'nun hayatıyla ilgili ortaya çıkan şeylerden sonra, bundan dolayı mutsuzluk duyduğumu söyleyemem." Konuşmasında öyle kin dolu, sert ve acı bir şeyler vardı ki, iyileşmesi için nezaketle, deneyimli ellerin iyi niyetiyle üzerine titrenmesi gerekecekti.

Sonra *polizıotto* Morriiis Duckworrrth'u çağırdı.

Morris banktan kalkıp, taş zeminli koridorlardan geçerek, yüksek tavanlı geniş ve yalın bir odaya alındı. Salonun yüksek kubbeli tavanında, bir freskonun hatıraları, parçalı kısımlar, kumlu stucco'nun içinden seçilen yüzler ve kanatlar, göbekler, kalçalar halinde yaşıyor; bu halleri'yle bı takım şeylerin etraflı ve ayrıntılı bir şekilde tasavvur edilerek, yeniden kurulmasının zorluğunu esprili bir şekilde ispatlıyorlardı. Köhne plastik sandalyeler mermer zemine sürtüldü, köşedeki bir masadan bir daktılonun tıkırtıları duyuluyordu. Asil bir kabuk bulup içine

yerleşen bir hermit yengeci* gibi, modern kültür de buraya gelip yerleşmişti. Üç yargıç –başkanlık eden yaşlı bir adam ve ona eşlik eden, rahatsız edici gençlikte iki kadın– üzerleri'nde uzun cubbeleri, kürsünün hemen arkasındaydılar. Başlarının arkasındaki duvarda, kırık bir lambayla plastik bir haçın yanında duran LA LEGGE È UGUALE PER TUTTI* yazısının elden geçirilmesi gerekiyordu.

Morris'e oturması için alelade bir mutfak sandalyesi gibi görünen bir sandalyeye gösterildi. Sandalyenin yanında bir de mikrofon ayağı duruyordu. Ama bu merasimsizliğin küçük düşürücu etkisini, hakim yemin etmesini istediği zaman, "yemin ediyorum"u muazzam bir ciddiyet ve gürül gürül bir sesle telaffuz ederek telafi etti. Oturur oturmaz bakışlarını birer birer olayın diğer kahramanlarına yöneltmiş, onlara güven ve anlayış aşılamakta hiç zorluk çekmemişti. Korkacak bir şeyi yoktu, bir masanın arkasında, yanlarında savunma avukatları, esmer suratlarına karşın bembeyaz ifadelerle oturan şu zavallı iki çocuğa karşı da bir düşmanlığı yoktu.

Evet, diyerek onayladı, adı Morris Albert Duckworth'tu, Acton, Londra, Regno Unito, 19/12/60'da doğmuştu. Evet, Are Zovo 10, Quinzano, Provincia di Verona'da ikâmet ediyordu. Evet, yalnızca ilk adlarını bilmesine rağmen iki sanığı da tanıyordu. Farouk ve Azedine. Şu anda ortak sahibi olduğu fabrikada işçiydiler. Sokaklarda iş veya barınak bulma umudu olmadan yaşayan birçok *extra-communitari*'ye yardım etmek amacıyla başlattığı hayırsever bir uğraşın parçası olarak kendisinin kurduğu yurtta ikâmet ediyorlardı. Kendisi de bir bakıma göçmen olduğu için, yabancı bir toplumda hayatlarını kurmaya çalışan insanlara karşı içinde hep bir yakınlık hissetmişti.

Bu doğruydu. Geneli katolik olan seyirci topluluğundan, söylediklerini iki yüzlülükle tasdikleyen bir mırıltı yükseldi.

* Düşmandan korunmaya yarayacak sert kabukları olmadığı için, hermit yengeçleri boş bir deniz kabuğunu kendilerine kalkan yaparlar.–ç.n
* Yasa önünde herkes eşittir –ç.n

Herhalde bunların hiçbiri zavallı bir göçmene yardım etmek için hayatları boyunca parmaklarını dahi oynatmamıştı.

Açılış dediğin bu kadar olurdu zaten. Sonra publico ministero, yani savcı, suçun –sözde suçun– işlendiği sabahla ilgili sorular sormaya başladı. Morris saat kaçta ofise gitmişti, orada ne bulmuştu, kasadan ne kadar para eksilmişti? Morris lafı dolandırmadan, gerçeklere dayalı cevaplar verdi. Ofisin durumunu aynen o gün olduğu gibi dinleyenlerin zihninde yeniden canlandırdı: tepetaklak olmuş sandalyeler, yerde kan ve deri sıyrıntıları, kırık telefon. Forbes'un o sabah daha evvel arayıp göçmenlerin kovulduğu haberini verdiğini anlattı. Bu iki olayı birbiriyle ancak daha sonra bağladığını itiraf etti. Durum onu çok sersemletmişti. Özellikle kayınvalidesinin ölumunun üzerinden bu kadar az zaman geçtikten sonra olması. Zihni allak bullaktı.

Bu anlattıklarının tek kelimesi dahi yeminini bozmuş olmuyordu. Belki bir tek yoğun tütün kokusuna değindiği zaman sözünden çıkmıştı.

Avukat sordu. Roberto Posenato ile davayla ilişiği olan göçmenler arasında daha evvelden bir ihtilaf olmuş muydu? Göçmenlerde garez uyanmasına sebep verecek herhangi bir şey. Morris duraksadı, sadakat göstermek dost canlısı mizacına daha uygun düşecekken, zarar verici bir şeyler söylemeye zorlanan birinin edasıyla bir an dudağını ısırdı. Şımarıklık kımseyle göz göze gelmemeye dikkat ediyordu. Sonra tuvaletlerin kullanımı meselesini, gece vardiyasında kilitlenmelerini vesaire açıklamaya koyuldu. "Çalışanlar arasında" dedi, "bir miktar ırkçılık vardı, ve maalesef Bobo, Roberto Posenato bununla mücadele etmek için hiçbir şey yapmadı. Gece vardiyası işçilerinin –bunların hepsi *extra communitari*'ydı– ancak benim kararlılıkla araya girmem neticesinde tuvaleti kullanmaya izinleri oldu. O sırada, itiraf etmeliyim ki, işçilerin homoseksuel faaliyetlerde bulunduklarından haberim yoktu, eğer olsaydı kendi önyargılarım uyanabilirdi."

"Homoseksüellere karşı önyargılı mısınız?" diye sordu savcı

Tanık bu sorunun cevabını çok ciddi bir şekilde düşünüyor gibi görüldü. "Şöyle diyelim," dedi en sonunda, "çalışmaları gerekirken, ofiste anal seks icra eden iki adamı kovmaya karar veren Bobo'yu çok iyi anlayabiliyorum. Öte yandan da onların genelde beyazlardan gördükleri muameleden sonra, bir çeşit kurban zihniyeti geliştirmiş olduklarını, bu yüzden de kendilerine haksızlık edildiğini düşünmüş olabileceklerini hayal edebiliyorum."

"Tepkilerini onu öldürerek gösterdiklerine mi inanıyorsunuz?"

"Hayır, hiç de değil," dedi Morris, lojistiğin izin verdiği ölçüde yelkenlerini rüzgâra göre ayarlamaya kararlıydı. "Ben hiçbir şey düşünmüyorum. Yalnızca insan bu gibi şeylerin mümkün olduğunu takdir etmeli diyorum. İki kişi işten kovuluyor, gidip bunu diğerlerine anlatıyorlar, tıpkı onların yaptığı gibi. Çantalarını toplayıp, orayı derhal terk edeceklerini söylüyorlar. Sonra belki de Bobo'nun fikrini değiştirmek için son bir kere şanslarını denemeye karar veriyorlar. Geri gidiyorlar, bir tartışma başlıyor ve..." Morris omuzlarını silkerek bütün bunları son derece tatsız bulduğunu iyice ortaya koydu. Tatsız ama mümkün.

"Hepsi bu," dedi *pubblico ministero*, yargıçlara dönüp. "Bu tanığa başka sorum yok."

"*La difesa?*" diye sordu başkanlık eden yargıç. Bir adam otururken, bir diğeri kalkarken sandalyelerin yere sürtünme sesleri duyuldu. Anlaşılan iki savunma avukatından yalnızca biri sorgulamayı her ikisi için de yapacaktı. Arka tarafta birisi kalkıp, dışarı süzüldü. İçinden kendisini en kötüsüne hazırlayarak, Morris bakışlarını mahkeme salonundaki kırk elli kişinin üzerinde gezdirip, gerçekten tehlikeli kimsenin olup olmadığına baktı. Stan gibi mesela. Hayır, şükürler olsun. Yine de Morris ihtiyar Don Carlo'yu cüppesi ve ıstavrozuyla tam teçhizat orada gördüğüne şaşırmıştı. Yara bere içinde ve hüzünle yıkanmış bir gülümsemeyle adama çabucak bir bakış atıp, karşılığında yorgun bir anlayış taşıyan selamını aldı. Sonra dikkatini ona hitap eden yeni sese yöneltti.

Savunma avukatı uzun boylu, genç, aslına bakılırsa kemerli burnu, gururlu alnı ve koyu renkli gözleriyle tipik latin havasında gayet yakışıklı biriydi. Bu da biraz sinir bozucuydu çünkü Morris genelde çirkin ve kılıksız insanlarla daha kolay puan toplar, üste çıkmayı daha iyi becerirdi – örneğin Bobo, Rimini'deki Cinsî Sapık Giacomo, Marangoni. Ama boşver. Adam Morris'in İtalya'ya gelişi, Trevisan ailesiyle tanışmasıyla ilgili bir soru soruyordu. Cevap verirken Morris bütün cazibesini takınmaya, en yumuşak ve kaygan ses tonuyla, becerebildiği ölçüde doğru bir İtalyanca konuşmaya dikkat etti. Genç kadın yargıçlardan bir tanesinin –saçları sarıya boyalı ve büyümüş de küçülmüş çocukların yüz hatlarına sahip olanı– hırpalanmış ve yara bere içindeki suratına rağmen, onu bir miktar ilgiyle seyrettiğini fark etti. Belki de suratına rağmen değil de, suratından ötürüydü bu ilgi. Mübaşir mikrofonu kendisine yaklaştırdığında, dikkat odağı, hatta herkesin sempatisinin odağı olmanın keyfini yaşadı.

"*Naturelmente*," diyerek ansızın saldırıya geçti avukat, "Trevisan ailesiyle ilk tanışmanızda onlara bir araba dolusu yalan söylediniz."

Morris sessiz kaldı. Dikişli suratının, hissettiği dostluğu, iyimserliği ve bu konuya karşı ilgisizliğini iyi ifade edip etmediğini düşünüyordu.

"*Allora*?" diyerek ısrar etti avukat

"Özür dilerim ama aslına bakarsanız bana bir soru yöneltmediniz. Siz soru sormazsanız ben de cevap veremem."

"Trevisan ailesini ilk ziyaretinizde onlara işiniz, aileniz, maddi durumunuz hakkında bir dolu yalan attığınız doğru mu?"

"Evet," dedi Morris ve çekingen bir tavırla ekledi: "Eğer doğru olmasaydı, itiraz edeceğimi farzedebilirsiniz."

Şu an çok daha önemli olan gerçek, Paola'yla Kwame'nin yüksek müsaadesiyle edindiği ölü deri ve kullanılmış prezervatif hazinesini saklayan arabanın bulunmamış olmasından dolayı duyduğu memnuniyetti. Bu sayede orada bütün ihtişamıyla göz

kamaştırma imkânı buluyordu, ama tabii duyduğu keyfi fazla açık etmese iyi olurdu.

"Bundan da anlaşılıyor ki siz sıklıkla yalan söylüyorsunuz."

"Siz öyle anlayabilirsiniz ama hata etmiş olursunuz," dedi Morris ama orada durdu. Kendisini temize çıkarmak için acelesi yoktu. Avukatın o yalanları söyleme sebebini öğrenmekte ısrar etmesini bekleyecekti, sonra da nezaketle, tatlılıkla açıklayacaktı. Hatta bunu yaparken iki genç kadın yargıçtan daha güzel olanına dönecek, o sırada gözleri parıl parıl yanacaktı.

Şimdi yapacaktı.

"*Signori giudici*, o sırada ailenin en küçük kızına, Massimina Trevisan'a derin bir aşk besliyordum. Kızlarını görmeme izin vermesi için, anneye kendimi beğendirmeyi o kadar çok istedim ki, aptalca davranıp, duymak isteyeceğini zannettiğim şeyleri anlattım. O zaman çok daha genç ve saftım. Yalanım ortaya çıkınca, ben de, gayet tabii, reddedildim."

Güzel yargıcın yüzünü, istemeyerek de olsa, belli belirsiz bir gülümseme yalayıp geçti. Morris ifadesinin mahkeme salonundakilerin üzerinde nasıl bir etki bıraktığını görmek için onlara bakmaya gayret etmiyordu. O anda sinir bozucu bir şey oldu ve savcı kalkıp bu sorunların konuyla olan ilişkisini göremediğini söyleyerek itiraz etti. Savunma işlenen suçla direk ilgisi olan, çok daha elzem konulardan uzaklaşmamalıydı.

Mahkemeye başkanlık eden yargıç itirazı kabul etmedi. Savunmanın davanın en önemli tanığı olan ve ilk başta şüpheli görülen, suç mahallini keşfedip polise haber vermiş bu kişinin güvenilirliğini sorguladığı açıktı. Bu da kurallara tamamen uygundu. Morris o sırada tavana baktığında, gözü istemeden oraya boyanmış bir kalça figürüne takıldı, sanki üzerine oturulmak üzere olan birinin perspektifinden resmedilmişti. Kafası birden tatsız hatıralarla dolmuştu. Ama daha uzakta, daktilo yazmakla meşgul mübaşirin oturduğu yerin yukarısında, Mimi'nin (ve Antonella'nın) göğüsleri kadar güzel olan bir çift meme görülüyordu; uçları kaymak ve çikolata kıvamında, bir bulut kümesi-

nin içinden yükseliyor, sanki kafası kesilmiş gibi, boyundan ötesi görülmüyordu.

"Ailenin yalanlarınızı nasıl keşfettiğini biliyor musunuz?"

"Söylediğim bir şeyi kontrol ettiklerini tahmin ediyorum."

"Daha kesin konuşmak gerekirse, kontrol eden Roberto Posenato'ydu ve siz bu yüzden duyduğunuz garezi bugüne kadar beslediniz."

"Hayır," dedi Morris, "hayır, korkarım bu noktaya itiraz etmeliyim. Kimin kontrol ettiği konusunda hiçbir fikrim yok. Bunu düşünmedim bile. Kimseye karşı ne geçmişte, ne de şimdi bir garez beslemedim. Hem olayın üzerinden birkaç hafta geçmemişti ki, aile üyeleri Massimina'nın kaçırılması gibi bir trajediyle altüst oldular. Başlarına böylesine korkunç bir şey geldikten sonra, o aileye karşı bir garez beslemek düpedüz nobranlık olurdu."

İtalyancasının bugün olağanüstü akıcı olduğunu düşünüyordu. Görebildiği kadarıyla şimdiye kadar tek bir hata yapmamıştı.

Savunma avukatı kupkuru bir sesle tekrar konuştu: "Müfettiş Duckworth, öyle görünüyor ki sizinle tanışıklarından beri Trevisan ailesinin başına gelen 'korkunç şeyler'in haddi hesabı yok."

Morris gözlerini kapadı. Yüzünden hislerini hiçbir şekilde belli etmiyor ama aynı zamanda bunu yapabilmek için, böyle bir istihzayı tepki vermeden kabullenebilmek için nasıl nefsine hakim olmaya çalıştığını seyredenlere göstermeyi beceriyordu. Gözünün hemen üzerinde bir yaranın karıncalanıp, titreştiğini hissetti. Nihayet konuştuğunda: "Evet, çok âşık olduğum Massimina kaçırılıp, öldürüldü. Hemen hemen iki sene sonra annesi yaşlılıktan ve doğal sebeplerden vefat etti. Kayınbiraderim Bobo Posenato –bu arada kendisiyle çok iyi bir iş ilişkim olduğunu da belirtmek isterim, Trevisan Şarapları'nın muhasebatı bunu doğrulayacaktır– şu an davaları görülmekte olan bu iki adamı kovduktan kısa zaman sonra ortadan kayboldu. Daha yakın zamanda karım gaz zehirlenmesinden öldü ve gazeteciler bu hikâyenin bir türlü yakasını bırakmıyorlar çünkü sevgilisine ya-

pılan ırkçı bir saldırının kurbanı oldu. Sevgilisiyse benim yardım etmeye çalıştığım göçmenlerden biriydi." Bir ara verdi. "Eğer mahkeme divanına karşı bu olaydan dolayı sarsılmış gibi bir görüntü vermiyorsam, bunun için özür dilerim. Kederimi belli etmiyor olabilirim ama gerçek şu ki geçen aylarda başıma gelenler, önce tutuklanmam, daha sonra yüzümün paralanmasına sebep olan o kaza, beni bir şok durumuna soktu ve tamamen tüketti. Artık neye nasıl tepki vereceğimi bilemiyorum. Ancak aldığım yüksek dozda sakinleştirici sayesinde bugün buraya gelebildim."

Bu aslında doğru değildi, ama yaran olacaksa insanın biraz gururundan fedakârlık etmesi iyi bir şeydi. Her neyse, zaten kan testi yapacaklarını da hiç sanmıyordu.

Savunma avukatı: "Kataloğunuzdan da anlaşıldığı üzre, henüz Trevisan ailesinde çözülmemiş birçok esrar var, Miiistır Duckworth," dedi.

Morris üzüntülü bir ifadeyle cevap verdi: "Korkarım sizinle tamamen aynı fikirdeyim."

Çekişme küçük bir sekteye uğramıştı. Morris topun yine kendi sahasına atılmasını beklerken, gözdesi olan yargıca gülümsedi.

"*Signor* Duckworth," diyerek Arapların savunma avukatı bastırmaya devam etti, "hem karınız Paola, hem de baldızınız Antonella Trevisan polise verdikleri ifadelerde, Roberto Posenato'yla aranızdaki ilişkinin pek de iyi sayılamayacağını söylemişler."

Morris'in kılı kıpırdamamıştı. "Şirketin idaresiyle ilgili bazı konularda fikir ayrılıklarımız vardı." Açıklamaya çalıştı: "Tabii ki bir şirkette kimin patron olduğu belli olmayınca işler zorlaşıyor. Doğal olarak bu pozisyon için aramızda bir miktar rekabet vardı. Ama bunun dışında aramız gayet iyiydi. Quinto'daki *pasticceria*'da çalışan *barista* sık sık oraya *capuccino* içmeye gittiğimize, güzel güzel sohbet ettiğimize tanıklık edebilir."

"Miiistır Duckworth, suçun işlendiği sabah kayınvalideniz öldü; siz bir koşu onun evine gittiniz, baldızınızın ifadesine gö-

re sizi evde birtakım çekmeceleri karıştırırken bulmuş. Orada ne aradığınızı bize söyleyebilir misiniz acaba, Müfettiş Duckworth?"

Morris çirkin isminin ikide bir tekrarlanmasına sinir olmaya başlamıştı. Ama bunu kesinlikle belli etmemeye de kararlıydı. İtalyanların bazı isimlerin ne kadar sevimsiz bir tınıları olduğunu bilmediklerini fark etmişti. Bunun sebebi de o isimleri algılayacak sosyolojik dilbilim bağlamına sahip olmamalarıydı. Aynı şekilde Chiavagatti gibi bir isim de bir İngilize hiçbir şey ifade etmeyecekti. Belki de sırf bu yüzden yurtdışında yaşamaya karar vermişti.

İçini çekti. "Utanarak söylüyorum ki," diyerek itiraf etti, "*Signora* Trevisan'ın vasiyetini arıyordum. Tam o sırada Antonella, baldızım, odaya girdiğinde bunun ne kadar duyarsız bir davranış olduğunu anladım."

"Vasiyeti bulmak için neden o kadar acele ettiğinizi mahkemeye açıklayabilir misiniz acaba?"

"Karım bulmamda ısrar etmişti."

"Ah demek kendiniz için aramıyordunuz."

Morris önce tereddüt etti. Sonra: "Hayattaki en büyük hatalarımdan biri her zaman karımın gönlünü yapmaya çalışmak olmuştur."

"Bu arada izin verirseniz, karınızın onunla evlenmeden yalnızca bir sene önce 'âşık olduğunuz' kızın kardeşi olduğunu mahkemeye hatırlatmak isterim."

Morris gözlerini kapadı. Odaya neredeyse elle tutulur bir sessizlik hakimdi. Usulca, körü körüne, dişlerinin arasından konuştu: "Psikanalistime bunu anlattığımda, bana gayet uygun bir dille, benim sorunumun kızkardeşini daha çok sevmiş olduğum için karıma karşı kendimi suçlu hissetmem ve bunu telafi etmeye çalışmam olduğunu açıkladı." Burada kısaca sustu. "Eğer bu bilginin sorgulamanız açısından hayati bir önemi yoksa, mahkemede tartışılmamasını tercih ederim." Sonra sesi çatladı. "Geçtiğimiz haftalar içinde yeteri kadar aşağılanıp, didiklendim sanırım."

Gözlerini tekrar açtığında, bu sefer bakışlarını kasıtlı olarak genç sarışın yargıçtan kaçırdı, onun yerine kubbeli tavandaki dolgun göğüslere baktı. Bir an için aralarından sarkan koca bir haçı hayalinde canlandırmayı becerdi. Belki de yaralanmış olması işine yarayacaktı sonunda.

"Acaba, Miiistır Duckworth," diye sordu savunma, "karınız vasiyeti görmeye neden bu kadar hevesliydi?"

"*Signora* Trevisan'ın her şeyi kızkardeşiyle onun kocasına bırakmış olmasından korkuyordu." Sonra ekledi: "Karım annesiyle pek anlaşamazdı. Hemen hemen her konuda tartışırlardı."

"Ve siz de endişeleniyordunuz."

"Gayet tabii," diyerek onayladı Morris. "Endişeliydim. Ama tekrar söylüyorum: zavallı baldızım ağlayarak içeri girdiğinde ne kadar duyarsız bir budala olduğumu fark ettim. O an kendimi bir solucan gibi hissettim."

"Anlıyorum," dedi avukat hoş bir tenezzül gösterip. Morris adamın fiziksel güzellik açısından üstünlüğünü bir koz olarak kullandığının farlasıyla farkındaydı ama yargıçlardan çekici olanının ilgisini üzerine toplayan yine de kendisiydi. Belki bunun sebebi pişmanlık göstermesi, hatalarını kabul ediyor olmasıydı.

"Peki vasiyeti bulabildiniz mi?"

"Hayır."

"Neden?"

"Antonella'ya vasiyeti aradığımı itiraf ettim, o da bana vasiyetin Bobo'da olduğunu söyledi."

"Siz de derhal kayınbiraderinizle tartışmak için koşturdunuz."

Morris derin bir nefes aldı, bir kere daha nefsine hakimiyet çabasına ufak bir gönderme yapıyordu. "Tam olarak öyle olmadı," dedi. "Aksine, ilk önce Antonella'yı teskin etmek için kaldım, kendisi çok uzgundü. Sonra Quinzano'daki barda biraz durdum, evvelden bu konuda bir yanlış anlaşma olmuştu ama şimdi bu bilgi doğrulandı sanıyorum. Sonra Villa Caritas'a, göçmenlerin kaldığı yurda gittim. Kovulmalar hakkında daha fazla

bilgi alabilmek için Göçmenlerden biriyle konuştum, Kwame adında bir delikanlı."

"Daha sonra kendisi yatakta kanıyla beraber ölü bulundu," diyerek araya girdi avukat. Salonun arkasından gayet belirgin kıkırdama sesleri duyuldu.

Morris dişlerini kenetledi. "Anlıyorum," dedi yargıçlara dönerek, "duyarsızca davranmak konusunda *avvocato per la difesa*'yla rekabet etmem çok zor."

Divana başkanlık eden yaşlı adam sempati göstererek, böyle çirkin meseleleri açığa kavuşturmaya çalışırken bir miktar duyarsızlığın maalesef kaçınılmaz olduğu yorumunu yaptı. "Sabırlı olmalısınız, *Signor* Duckworth," diyerek sözlerini bağladı.

Savunma avukatı konuşmaya başlamıştı ama Morris onun sözünü kesti. "İzin verirseniz, o sabah olup bitenleri anlatmayı bitireyim," dedi. "Dediğim gibi, çeşitli şeyler yaptıktan sonra, evet, Bobo'yla konuşmak için ofise gittim, hem kovulmalar, hem de vasiyet hakkında."

"Ve ofisi polise tarif ettiğiniz vaziyette buldunuz."

"Ve bu mahkemeye de tarif ettiğim gibi, evet."

Savunma avukatı drama yaratmaya yönelik hiç de etkileyici olmayan bir teşebbüste bulunup, kâğıtlarını masaya çarptı. "Mister Duckworth, bu olaylardan çok kısa bir zaman sonra tutuklanıp, birkaç hafta boyunca hapis tutulmanızın sebebini mahkemeye açıklayabilir misiniz acaba?"

Morris biraz önce yargıcın ona verdiği tavsiyeye kararlılıkla uyuyormuş gibi bir izlenim bırakmaya çalışıyordu. Bakışlarını kaldırıp, bir süre orada, özensizce restore edilmiş Rönesans tavanında duran Mimi'nin dolgun göğüslerinde oyalandı. Orjinalinden geriye yalnızca parçalar kalmış olmasına rağmen, bu kadar canlı renklerle yeniden boyanmaları saçmaydı. Bir kalça her şeyden apayrı, kendi halinde boşlukta yüzüyor, babasının çok hoşlandığı o biçim dergilerden kesilmiş gibi duruyordu. Kwame de severdi ya o dergileri. Gözlerini aşağıya indirdi, yüzünde yarım yamalak bir gülümsemeyle konuşmaya başladı. Evet, biraz

rekabet vardı, ya da onun edindiği izlenim bu olmuştu, polis ve *carabinieri* suçluları yakalamak konusunda birbirleriyle yarışa girmişlerdi. Bunun sonucunda Morris suçun işlendiği günü takip eden akşam ne yaptığını açıklamak istemeyince, Colonnello Fendtsteig onu derhal tutuklatmış, buna rağmen açıklamadığında, özel bir mesele olduğunu söyleyip itiraz ettiğinde, hapse atmıştı. Fendtsteig'e göre Morris'in sabahın saat ikisine kadar dışarıda kalması, Bobo'nun cesedini ortadan kaldırdığı anlamına geliyordu. Nihayetinde, hapiste birkaç hafta geçirdikten sonra o akşam gerçekten de ne yaptığı ortaya çıkmıştı –ve burada eklemeliydi ki, açıklayan psikanalisti olmuştu çünkü kendisi böyle bir şeyi asla anlatmazdı– ve ancak bundan sonra Fendtsteig gitmesine izin vermişti. "Yine de," diye ekledi, "bunu ben söyleyeceğim çünkü eminim ki Avvocato, ben söylemesem siz söyleyeceksiniz: *Colonello* Fendtsteig hâlâ Bobo'nun ortadan kaybolmasından benim sorumlu olduğumu düşünüyor. Şu an suçlu olduğumu ispatlayacak kanıtın ortaya çıkmasını bekliyor, o kadar. Bunu bana kendisi söyledi. Geçtiğimiz birkaç haftadır bu havayı soluyorum ve sizi temin ederim ki, sabrımın sınırına geldiğim bir süreç oldu bu benim için."

Tabii ki bu ona puan kazandırmıştı. Mahkeme salonunda samimiyetini ve cesaretini takdir eden insanlar olmalıydı. Ama savunma avukatı açıkgözdü: "Peki, Miiistır Duckworth, o akşam kayınbiraderiniz ortadan kaybolduktan sonra ne yaptığınızı mahkemeye açıklayabilir misiniz acaba?"

Morris ilk defa hafifçe bir kaygı ifadesinin yaralı yüz hatlarını eline geçirmesine izin verdi. Aniden yargıçlara döndü: "*Signori giudici*, polis raporlarını hepiniz okudunuz. Psikanalistime ne anlattığımı biliyorsunuz. Bunu ancak rahibimin tavsiyesiyle yaptığımı biliyorsunuz. Herkesin içinde bir kere daha tekrarlamama ihtiyaç var mı gerçekten? Sessiz kalma hakkım yok mu?"

Yaşlı adamla, iki kadın yargıç başbaşa verdiler. Sarı bir bukle çocuksu yanağın üzerine düştü. Saçı geri iterken, Morris'e bir bakış atan göz parlayıp söndü.

"Sessizlik hakkı," dedi en sonunda divana başkanlık eden yargıç, "sizi veya birinci dereceden akrabalarınızı töhmet altında bırakacak bilgiler söz konusu olduğunda geçerlidir, burada böyle bir durum yok. Yani sessiz kalmakla mahkemeye saygısızlık etmiş olursunuz. En azından hakkınızdaki şüpheleri bertaraf etmek için, o akşam tam olarak ne yaptığınızı açıklamasanız bile, nerede olduğunuzu bildiren bir ifadeyi bu mahkeme kesinlikle takdir edecektir."

Derhal ve çabucak, sanki bir an önce söyleyip kurtulmak ister gibi, konuştu Morris: "Mezarlıkta eski kız arkadaşımın mezarının başında ağlıyordum. Tabutu ertesi gün annesinin defnine yer açmak için ortak aile kabristanından çıkarılmıştı."

Mahkeme salonunda yeniden bir hareketlenme olmuştu. Morris kararlı bir ifadeyle tavana bakmayı sürdürdü. Şu anda akla gelebilecek en kötü şekilde aşağılanmakta olduğunu herhalde kimse inkar edemezdi.

Seyircilerin kıpırtılarının dinmesini bekleyen avukat sakin bir ses tonuyla sordu: "Ve siz bizim buna inanmamızı mı bekliyorsunuz?"

"Bunu ciddi bir soru gibi algılamamı bekliyorsanız, asıl küstahlığı siz yapmış olursunuz," diyerek çok inandırıcı bir şekilde geri hücuma geçti Morris, ama sonra hemen kendini toparladı: "*Mi scusi*, sizin yalnızca müvekkillerinizin adına işinizi yapmaya çalıştığınızı takdir ediyorum, ve onlara karşı sempatim sonsuz" –İtalyanca böyle kendini beğenmiş lafları ne de güzel taşıyordu!– "hayır, korkarım ki Massimina'nın ortadan kayboluşu ve ölümünden beri hayatımın en muhteşem tecrübesini yitirdiğim fikrine takılıp kaldım. Sanki bir gemi beni onunla birlikte ıssız bir adaya bırakmış. Her gün aklımdan onunla konuşuyorum, onu yakınımda hissediyorum, bana rehberlik ettiğini hissediyorum. Ancak çorak bir evlilik olarak tanımlanabilecek bir ilişkiyi sürdürebilmemin sebebi, zaten başka birine sahip olduğum duygusuydu belki de."

Morris doğruca avukata baktı ve yenilir yutulur tarafı olma-

yan şeyleri itiraf etmenin insana ne kadar büyük itimat kazandırdığını düşündü. Sesindeki samimiyet yadsmamazdı herhalde. Aynı zamanda bir sesin gayet belirgin bir şekilde ona şöyle fısıldadığını duyuyordu: "Morriis, *grazie, grazie*. Herkesin içinde yalnızca beni sevdiğini söylediğin için çok teşekkur ederim."

Avukatın keyfi kaçmıştı ki bu gayet anlaşılır bir şeydi. 'Miistir Duckworih, size şöyle anlatayım, bu iki genç adamın *Signor* Posenato'yu öldurmüş veya kaçırmış olmasından ziyade, sizin onu öldürmüş, sonra içinde ceseti sakladığınız arabayı kısa bir mesafaye götürüp, sonra dönmüş, polis aramış, ertesi akşam hem arabadan hem cesetten kurtulmuş olmanız çok daha mumkun görunüyor. Sonra da yuksek güvenlikli bir hapishanede geçirdiğiniz üç hafta boyunca beyninizi patlatıp, eski sevgilimin mezarının başında ağlıyordum diye saçmasapan bir hikâye uydurmuşsunuz."

Mahkeme salonu bir kere daha çalkalanmıştı ama iki sanığın olan biteni takip etmekte epeyi zorlandikları açıktı. Azedine tırnaklarını yıyordu.

Morris: "Bu, daha önce de değindiğim gibi, Fendtsteig'ın teorisidir. Fakat bütün bu araba götürüp getirmelerini, ceset gommeleri'ni bir suç ortağı olmadan nasıl başardığımı aklım almıyor doğrusu."

Savunma avukatı başka bir soruya geçmek üzereydi ama Morris matla devam etti: "Yine de *Colonello* Fendtsteig'a hakkını vermek lazım. Elindeki kısıtlı sayıda ikinci derecede kanıtlarla, bunlar gerek iki sanığın aleyhine (belki kanlı bıçak dışmda) ya da benim aleyhime olsun, bu davanın mahkemeye kadar gelebilmesi bile buyuk başarı. Nihayetinde, bu tıp kanıtlarla, bir üçüncü ya da dorduncu senaryo dahi mumkün olabilir. Örbegin Bobo sevgilisının kocası tarafından öldurulmuş veya kaçırılmış olabilir ve biz bu kişinin kım olduğunu bile bilmiyoruz Veyahut Bobo ofisteki sahneyi kendisi düzenleyip, metresiyle birlikte kaçmış olabilir Söylemeye çalıştığım şey elde bir ceset ya da kayıp araba olmadan, bu davada birilerini nasıl suçlayabilirsiniz..."

"Lütfen," diyerek araya girdi yaşlı yargıç ama nezaketini bozmamıştı. "Burada davası görülen iki adamın savunma avukatları tarafından sorgulanmak için bulunuyorsunuz. Fantazileriniz veya kişisel düşüncelerinizi açıklamak için değil."

"*Mi scusi, Signor* Giudice." Morris basbayağı kendisini alçaltıyordu. "Sırf kendimi savunmak zorunda olduğum için iki sanığın metazori bir şekilde suçlu bulunmasını istemediğimi söylemek istemiştim."

Savunma avukatı aniden yargıçlara döndü. "Saygıdeğer hakimler, meselenin özüne gelelim. Daha sonra yapacağım kapanış konuşmamda, iki müvekkilimin aleyhine olan kanıtların acınası derecede zayıf olduğunu göstermekle kalmayacak, aynı zamanda eğer ortada bir cinayet varsa bunun Morris Duckworth tarafından işlendiğinin çok daha olası olduğunu, kendisinin hem bir cinayet sebebine, hem de fırsatına sahip olduğunu gözler önüne sereceğim. Elbette, kendisinin de söylediği üzre, yalnız başına hareket etmiş olması imkân dahilinde gözükmüyor. Bu yüzden de Kwame olarak tanınan uzun boylu zenciden yardım aldığını öne süreceğim. Bu kişi daha sonra *Signor* Duckworth'ün karısı Paola Trevisan'la beraber ölmüştür. *Signor* Duckworth ofise gitmeden önce, Villa Caritas olarak bilinen villada zenciyle konuştuğunu kabul ediyor. Bunu takip eden iki saat boyunca zencinin hareketleri bilinmiyor. Posenato'nun ortadan kayboluşunun ustünden yalnızca bir iki gün geçtikten sonra, *Signor* Duckworth bu genç siyahî göçmenin yurttan taşınıp, kendi özel dairesine taşınmasına izin vermiş. Ona aynı zamanda bir Mercedes'le ödüllendirip, hapiste geçirdiği süre boyunca yokluğunda şirketin idaresini ona devretmiştir. Bu gelişmenin zenciyi, sadakatsizlikleri ailenin tüm üyeleri, hatta aile dışından insanlar tarafından çok iyi bilinen bir kadın olan *Signor* Duckworth'ün karısıyla yakın temasa sokması gayet tabii kaçınılmazdı. Burada dokunmak istediğim nokta bu ikinci derecede kanıtın savcılık tarafından, tek suçları beyaz ırktan gelmemek olan müvekkillerime karşı sunulan kanıtlara kıyasla çok daha

güçlü olduğudur. Buradan hareketle davanın düşmesini, soruşturmanın şu an karşımızda oturan tanık etrafında devam ettirilmesini isteyeceğim."

Mahkeme salonunun arka tarafında derhal bir gevezelik patlaması olduysa, bunun Morris'in üzerindeki etkisi tahrip ediciydi. Sanki bir top atılmış ve sıyırıp geçmişti. Hatta belki de sıyırmamış, hedefi bulmuştu. Yaralarının koyu kırmızısı elektrik çarpmışçasına beyaza dönmüş, dizlerinin üzerindeki elleri görünür şekilde titremeye başlamış, hayatında ilk defa istem dışı bir seyirmenin dudağının sol köşesini elne geçirip, sertçe aşağıya çektiğini hissetmişti.

"Bu arada tuhaf bir gerçek daha var ki," diyerek devam etti savunma avukatı, "iş arkadaşlarının ifadelerinden anladığımız kadarıyla –o sırada bu gerçek bize konuyla fazla alakadar görünmemişti belki– zenci Kwame suçun işlendiği günün ertesi gecesinde, vardiyasına dört saat geç gelmiş, dışarıda şişe yığınlarını yeniden istiflediği gibi zavallı bir bahane uydurmuştu. Geceleri kimsenin dokunmadığı bir iş çünkü bekçi köpeği zincirinden salınıyor ve binanın dışına çıkan herkese saldıracak vaziyette serbest dolaşıyor. Yani *Signor* Duckworth'un sözümona yitik sevgilisinden arta kalanların başında ağladığı gecede zencinin nerede olduğu konusunda elimizde doğrulanmış bir bilgi yok. Kısacası, bu ikisinin bir cesedi yok etmek için yeterince bol vakitleri olmuş."

Bu, kesinlikle hedefi onikiden vurmuştu. Ortadaki mucize kabilinden tek şey gelmekte bu kadar gecikmiş olmasıydı. "Mimi" diyerek gırtlağından inledi, ama neyse ki sesi, nihayet tamamlanmış bir yapbozun önlerinde belirdiğini gören insanların genel kaynaşmasının arasında yokulup gitti. "Mimi!" Birdenbire Morris bir sıkımlık enerjisinin dahi kalmadığını hissediyordu. Eğer şimdi itiraf etmeyecekse bunun sebebi son birkaç gününü yarım yamalak da olsa özgürlüğünün tadını çıkararak, evraklarını düzenleyip, son bir iki kez olsun Antonella'yla beraber İncil okuyarak geçirmek istemesiydi.

"Miiistır Duckworth," diyerek ona döndü avukat. "Ortağınızla aranızda şirketin geleceğini ve ortak mirasımızı ilgilendiren bir tartışma çıktıktan sonra onu öldürdüğünüzü, Azedine ve Farouk'un işten kovulmalarını suçunuzu örtbas etmek için kullandığınızı iddia ediyorum."

Morris ağzını açtı. Hayır, bekle. Derhal kapadı, sonra gözlerini de kapadı. Şimdi avlarına o kadar can alıcı bir yakınlıktaydılar ki, yanlış bir şey söylerim korkusuyla konuşmayacak, konuşamayacaktı. Hayır, Mimi ona görünene dek, kelimesi kelimesine ne söyleyeceğini anlatana dek, cevap vermeyecekti. Mimi ona Tanri'nın iradesini açıklayacaktı. Bin sene beklemesi gerekse bile konuşmayacaktı. Otuz saniye geçti. Bir dakika. "Miiistır Duckworth" dedi avukat, "lütfen soruma cevap verebilir misiniz?"

Tık yoktu. Mahkeme salonu tam bir sessizliğe gömülmüş, bekliyordu. Morris kapalı gözlerinin ardında derin bir kırmızılık görüyor, bilincinden kan çekilirken, sessizlik beyninde bir nabız gibi atıyordu. Bir saniye daha geçse bayılacaktı. Yakınlarda birisi sandalyesini oynattı. Salonun arkasından bir fısıltı, hafiften bir kâğıt hışırtısı geliyordu. Ta ki bu ıstırapla dolu sessizliği, aniden açılan bir kapının gürültüsü ve yaklaşan adım sesleri kurtarıcı bir patlama gibi doldurana dek.

"*Signor Giudice! Signor Giudice!*"

Bulantıdan sersemlemiş Morris gözlerini açarken, Müfettiş Marangoni'nin eskiden beri yardımcısı olan adamın mahkeme salonunu boydan boya arşınladığını hayal meyal seçebildi. Doğruca yargıçların kürsüsüne gidip, onlarla alçak bir sesle konuşmaya başladı. Karşılıklı bakışlar gelip gitti. Yargıçlar başlarını kaldırıp, iki avukatı yanlarına çağırdılar. Mahkeme salonundakiler konuşmaya başladılar. Ve Morris nihayet algılarına tekrar kavuşup, şu sözleri duyabildi: "*Signore e signori*, görünürde davayı sonuçlandırıcı nitelikte olan yeni bir kanıt ortaya çıkmıştır. Mahkemeye bir saat ara verilecek, bu arada savcılık sanıklara karşı ithamlarını sürdürüp sürdürmeme konusunda bir karara varacaklardır."

34

Mayısla birlikte gelincikler de geri gelmiş, kırların yamalı yeşilliği parlak kırmızı bir alacalık kazanmıştı. Bu manzara, ofisteki sabah mesaisi için arabasını Valpantena'ya doğru sürен Morris'e, ergenliğinde National Gallery'de gördüğü puantist resimleri ve tabloları hatırlatıyordu. İki kere babasını aramıştı, ilkinde onu cenazeye davet etmiş, ikincisinde de şimdi aynı talihsiz kaderi paylaştıkları gerçeğine dikkat çekmişti. İkisi de genç eşlerini kaybetmişlerdi. İki kadın da feci kazalara kurban gitmişlerdi. Ama Ron'dan farklı olarak, Morris'e karısını hatırlatacak bir çocuğun tesellisi kalmamıştı.

Morris babasının onun için duyduğu üzüntünün samimiyeti karşısında duygulanmıştı. Bu ilk konuşmada böyleydi. İkinci aramasında, adamı daha baştan savar, daha kendisi gibi davrandı. Morris'in tek derdi şu an olan bitenin ardından sızlanmayı bırakıp, hayatına devam etmek ve başkasını bulmak olmalıydı. Zaten o hep biraz mızmızcı bir çocuk olmuştu.

"Hamileydi," diye yakındı Morris. "Ancak otopside belli oldu."

"Ben," diye çoktan başlamıştı babası, "Alice öldükten sonra

fazla oyalanmadım, çünkü benim mendebur bir ihtiyar olmamın kimseye yararı dokunmayacaktı. Ne annene, ne sana, ne de bana. Haklı mıyım, haklı mıyım?"

Morris telefonu kapattı. Babasının annesinin adını yerli yersiz ağzına almasına içerliyordu. Normal gezinti hızında giderken, her şeye hakim olan o yoğun tazeliği, direklere, tellere sarılmış, hızla yükselen üzüm asmalarını, selvi ağaçlarının yalın ve dikey çizgilerini, kayın ağaçlarının dalgalanan gümüşî renklerini (suya vuran ışık gibi diyordu sanatçı gözü) hayran hayran seyrediyordu. "Her şey nasıl da yeniden ve yeniden yeşeriyor," dedi Mimi'ye telefonda.

"Tıpkı aşkımız gibi," dedi Mimi. Artık çoğu zaman cevap veriyordu çünkü. İlk günlerin ketumluğunu üzerinden atmış gibiydi. Sordu: "Şimdi nereye gidiyoruz, Morri?"

"Ama nereye gittiğimi zaten biliyorsun," diyerek güldü Morris, "sen her şeyi biliyorsun, Mimi."

"Evet ama sormak hoşuma gidiyor, senin cevap vermen de öyle."

"Anlaşıldı." Gülümsedi. Kısacık riskli bir an, elini direksiyondan kaldırıp tekrar uzamaya başlayan sarı saçlarının içinden geçirdi. Ama eskiden yaptığı gibi gölgeliğin üzerindeki aynada kendisine bir bakış atmaya çalışmadı. "Forbes'u göreceğim," dedi.

Kısa bir sessizlik oldu. Araba Grezzana'nın dışındaki çirkin sanayi bölgesinin önünden mırıldayarak süzülüyordu. Morris artık arabasını daha dikkatli ve sakin kullanıyordu. Sonra Mimi tekrar konuştu: "Ben hâlâ Forbes'un tehlikeli birisi olduğunu düşünüyorum, Morri."

Morris ister istemez aynı fikirdeydi. Gerçekten de bir sürü sorun vardı.

"Çok fazla şey biliyor," dedi.

"Ama mektupları bana geri verdi," diye hatırlattı Morris. Hem her şeyi *biliyor* sayılmaz, hayal edebilir yalnızca. Mektupları benim yazdığımı bilmiyor, sadece cebimde olduklarını biliyor. Paola'yla Kwame'ye yaptıklarımı da bilmiyor. Bu arada,an-

laşılan ben hastanedeyken birbirlerinden hiç ayrılmamışlar." Kısa bir boşlukta ekledi: "Aslına bakarsan, Kwame'yi özlüyorum."

"Forbes biliyor," dedi Massimina kasvetli bir tavırla. Sesinde bir kesinlik vardı.

Ama Morris'in rahatı yerindeydi. "Kılları arabaya benim koyduğumu bimiyor, değil mi? Sadece tepelere götürüp bıraktığımı biliyor. Hem sonuçta arabayı villaya getirenin Kwame olduğu ortada, ben olamam. Değil mi? Herhalde bir sprey boya atıp, satmayı falan düşünüyordu. Polisin neden bulamadığını merak etmiştim zaten. Böylece Bobo'yu öldürenin Kwame olduğu fikri ona gayet yakın geliyordur. Öyle olmadığından şüphelense bile. Lojistik olarak biraz zorluyor ama neredeyse gayet mümkün bir şey."

"Sesine bayılıyorum," dedi kız. Kendi sesi zarif ebatlı telefondan yumuşacık geliyordu. Ama Morris ahizeyi yerine koyduğu zaman bile onunla konuşmaya devam etmesi merak uyandırıcıydı. Bu günlerde telefona yalnızca konuşmayı başlatmak için ihtiyaç duyuyordu insan.

"Sahi mi? Hâlâ mı?" diye sordu

"Hâlâ," dedi Massimina. Sesinin bütün arabayı dolduran bir tınısı vardı, sanki Morris'in dört bir tarafını sarıyor, belki de dört hoparlörlü ses sisteminden geliyordu.

"Mesele şu ki," dedi Morris, "o fidye mektuplarını Farouk'u kurtarmak için yazıp gönderdiğini biliyorum."

"Ama ispat edemezsin. Halbuki o Stan'le birlikte o gün seni *Piazza* Bra'da gördüklerini polise anlatabilir."

Morris güldü: "Neyse ki Stan'in aklı bir karış havada."

Erkek arkadaşının mopedle çektiği bisikletli bir genç kızı sollamak için sabırla bekliyordu. İnanılmazdı ama polis böyle şeyler yapan insanları hayatta durdurmazdı.

Ekledi: "O konuda haklısın. Ama sorun şu, polise gitmenin ona ne gibi bir faydası olabilir? Yani, ben burada rüyasını finanse ediyorum, baştan çıkarmaya can attığı bütün o oğlancıkları düşünsene."

"Senden korkuyorsa, onlara gitmeyi isteyebilir."

"Niye benden korksun?"

"Bildığı şeyler yüzünden onu oldürmek isteyeceğini düşünebilir."

Her zamanki gibi sahnenin değişmezi olan traktörün peşinde sıkışıp kalan Morris bunun gayet mumkün olduğunu kabullenmek zorunda kaldı.

"Ya da homoseksüel olduğu için onu öldurmek isteyeceğini düşünebilir. Bazen homoseksueller hakkında öyle konuşmalar ediyordun ki!"

"Ah, bunu yapmam iste. Yanı sen katil değilim ya ben!"

"Ama o bunu bilmiyor ki. Ona soylediğin bazı şeyleri düşunuyorum da!" Güldü. "Sana çok kızmıştım. Söylemek için oluyordum. O kadar kördun ki."

Morris "ölmek" kelimesinin bu şekilde kullanımından hoşlanmıştı. "Peki neden söylemedin?"

"Çekiniyordum herhalde. Henüz sesimi bulamamıştım."

"Halbuki şimdi tam bir geveze oldun çıktın."

"Evet." Kısa bir sessizlik oldu. "Belki de gerçek şu ki," diyerek yumuşacık bir tonla devam etti. Sesi şimdi hava ızgaralarından solur gibiydi, "seni affedip affetmemek konusunda henuz kararımı vermemiştim."

"Ah." Ansızın içine bir ılıklık yayıldı, duygulandı. "Ama şimdi karar verdin mi?"

"Evet."

"Öyle tatlısın ki, Mimi," dedi. "Öyle tatlı ve öyle önemlisin ki."

"Morri."

Sonra içten gelen bir endişeyle sordu: "Sence Paola beni hiç affedecek mi?"

Fakat belki de bunu sormak bir hataydı çünkü şimdi sessizlik bayağı uzamıştı. Mercedes Villa Caritas'a giden yolun uzerindeki kır hendeklerinin arasından kayar gibi gidiyordu. En sonunda esrarengiz bir tonla şöyle dedi Mimi: "Paola'nın gittiği

yerden, hiçbir söz bu tarafa ulaşmıyor. Dante'yi hatırla: *'Lasciate ogni speranza voi che entrate.'** Seni affedip etmediğini hiç bilemeyeceğiz. Onu unutmalısın."

Morris kutsanıp, doğru yola sokulduğunu hissetti. Arabayı sıkı bir dikkatle sürmeye devam etti.

Massimina devam ediyordu: "Ama bana hâlâ Forbes'la olan bu sorunu nasıl çözeceğini anlatmadın."

"Çünkü hiçbir fikrim yok," dedi Morris. "Yani nasıl halledebilirim, hiç bilemiyorum. Onu incitmek yapmayı isteyeceğim en son şey. Ondan hoşlanıyorum. Hem de çok. Hem sonra Fendtsteig da var. Gerçek şu ki, daha senelerce uslu durmam gerekecek. Zaten ben de hep bunu istiyordum."

"Peki o zaman, benim bir fikrim var," dedi Massimina. Birden sesi en yumuşak ve cezbedici havasına bürünüvermişti.

"Evet?"

"Ama bunu yapmak ister misin bilmiyorum."

"Yapmamı söylersen yaparım."

"Sahi mi?"

"Söz veriyorum," dedi Morris. "Bana bir emir verirsen, onu yerine getiririm."

"Ama ben sana emirler vermek istemiyorum, yapılacak en iyi şey bu olduğu için yapmanı istiyorum."

"Benim için senin ufacık bir önerin bile bir emirdir," dedi Morris. Ne olduğunu merak etmişti şimdi. Yine kendini neyin içine sokuyordu?

"Bak neredeyse geldin," dedi Mimi. Aslında daha köyden yeni geçmişlerdi. "Bence kenara çekmelisin ki, oraya varmadan bu konuyu tartışalım."

Ölüm onu nasıl da değiştirmişti! Olgunlaştırmıştı! Küçük tatlı bir kızken Morris'le asla böyle konuşmazdı.

"Tabii ki." Morris kenara çekti. Araba şimdi güneşin aydın-

* "Buraya girenler, umudu geride bırakın." (Dante'nin *İlahi Komedi*'sinin Cehennem bölümünde, Cehennemin kapısında yazan cümlelerden bir.) –ç.n

lattığı keberelerle harelenmiş taştan bir duvara yaslanmıştı ama hemen yanındaki çınar ağacının kütüğüne saplanmış ıkı adet şırıngayı fark etti Morris. Hiçbir şey, diye düşünmek için vakit buldu sonra, pastoral saflığını koruyamıyordu.

"Onunla seviş," dedi Mimi.

"Ne?!"

"Onunla seviş. Forbes'la. Daha doğrusu onun seninle sevişmesine izin ver."

Morris ilk defa koruyucu hayaletine karşı öfke duyuyordu. Nasıl olurdu da böyle bir şeyi önerebilirdi? Nasıl...

"Birincisi, bu çok mantıklı." Sesinde Morris'in ondan hiç ummayacağı bir dobralık vardı.

"Ama..."

"Homoseksüellik konusunda onun düşüncesine yakınlaştığını gösterecektir, böylece sırf eşcinsel olduğu için ona zarar vereceğinden korkmaz."

"Mimi..."

"Ve aranızda öyle bir bağ oluşur ki, bu sana bir şey yapması ihtimalini hayli zayıflatacaktır. Ayrıca..."

Morris adeta şoka girmişti, derin derin soluyor, anıden isyana kalkan çeşitli iç organlarını kontrol etmeye çalışıyordu. Üstüne üstlük bir de erkekliği ayaklanmıştı. Mercedes'in tamamen kontrol altındaki iç ortamına rağmen, sanki arabada soluyacak hava kalmamış gibiydi.

"Ayrıca bu senin her zaman yapmak istediğin bir şeydi. O yüzden şimdi bu kadar heyecanlandın."

"Ama Mimi, bu benim inancıma aykırı..."

"Aziz Paul da homoseksüeldi," dedi Mimi. "Bunun doğru olduğunu kesinlikle biliyorum." Morris hâlâ itiraz ederken, o devam etti: "Hem zaten ben senin günahını affedeceğim Morri, tıpkı Paola ve Kwame'yle olduğunda yaptığım gibi seni affedeceğim. Sürekli gözün bende olsun yeter." Sesinden şimdi buram buram seks sızıyordu. "Tıpkı geçen seferki gibi."

"Evet," dedi Morris yavaşça.

"Biliyorsun o tecrübe benim için de harikaydı, Morri," diyerek soludu, "bana bakışın. O zavallı yaralı yüzün."

Bir anlık sessizlik oldu. İhtiyar bir kadın önlerinden geçti, antika bir bisikletin pedallarına güç bela yükleniyor, bir elinde kocaman bir alışveriş torbası taşıyordu. Sonra da bir petrol tankeri. Morris son bir mücadele vermek istedi: "Bak, aslında ben o zaman yaptıklarımdan hâlâ tiksiniyorum. Biliyorsun, uykumdan uyanıp, kustuğum oluyor."

"Yapma," dedi Mimi. "Yapma. Bayılıyorsun ve de çok güzeldin." Sonra kadife bir fısıltıyla: "Çıplakken öyle güzelsin ki, Morri. Vücudun. Ve yüzün, şimdi bile, boşaldığın zaman. Destansı bir görüntü."

"Ya sen, Mimi," diyerek cevapladı. "Çok güzeldin. Yüzünün ifadesi çok güzeldi. Öyle kutsaldı ki. Elinde tuttuğun haçla."

"Anlaştık o halde," dedi Mimi. "Sonrasında kendini çok daha iyi hissedeceksin. Çok daha mutlu. Hem zaten daha önce bunu hiç yapmamış olmanın sebebi babanın seni öyle olmakla suçlamasıydı."

Morris buna verecek bir karşılık bulamayınca arabayı tekrar çalıştırdı. Yemden yola çıktılar. Bereketli kırsal bölgenin son bir iki kilometresi, yeni filizlenen mısırlar, toprağa düşmüş kiraz çiçeklerinin oraya buraya sürüklenen alacalı yığınları önlerine seriliyordu. Villa Caritas'ın yoluna saptığında, birdenbire içinden bir soru yükseldi: "Onun dışında, Antonella'yla ilgili planlarımı biliyorsun, değil mi?"

"Elbette, Morrii."

"Seni rahatsız etmiyor mu?"

"O çok yalnız ve üzgün," dedi Massimina dalgın bir ses tonuyla.

Morris ısrar etti: "Dinle Mimi, senin onayın olmadan hiçbir şey yapmam. Hiçbir şey, bütün hayatım boyunca, sana söz veriyorum." Ama Massimina'nın yapmasına izin vereceği, hatta yapmasını söyleyeceği şeyleri düşündükçe şimdiden heyecanlanıyordu.

"Portrem her zaman odanda dursun," diye fısıldadı hayalet. "Benim her zaman en önce geleceğime söz ver."

"Evet," dedi. "Evet!"

"Eğer bunları yaparsan, istediğin herkesle seks yapabilirsin. Çünkü seni seyretmeye bayılıyorum. Senin de beni seyretmeni. Biliyorsun ki sonunda sevişeceğin kişi hep ben olacağım."

"Ah, her zaman," diyerek söz verdi. "Her zaman, her zaman, her zaman."

Sonra emir veren bir ses tonuyla: "Otuz bir çek, Morri" dedi.

"Ne?"

"Otuz bir çekmeni istiyorum."

"Burada böyle mi?" diye sordu.

Villa Caritas'ın araba yolundaydılar artık, bir kamyon burada derin tekerlek izleri bırakmıştı. Mimi bir kahkaha attı. "Burada böyle. Aslında, bu bir emirdir, Morri. Arabayı ağaçların altına çek."

Bu yeni gelişmeyle Morris bir kere daha hem hayrete düşmüş, hem de heyecanlanmıştı. Sanki Paola'nın hayatında benimsediği role şimdi Mimi burunuyor ama bunu çok daha tatlı bir şekilde yapıyordu

Sonra aniden onu yanında otururken buldu. Göremese de Mimi'nin hayaleti olduğunu biliyordu. Parfümü arabayı doldurmuştu. Elbisesinin eteğini sıyırıyordu. Morris'in yastığının altında sakladığı o dikişli, yamalı külot vardı üzerinde. Sanki bir güç tarafından fermuarına yöneltilen kendi elini hissetti.

Mimi İncil'den alıntı yapmaya başlamıştı: "Kapı deliğinden uzattı elini sevgilim, aşk duygularım kabardı onun için Kalktım, sevgilime kapıyı açayım diye, mür elimden damladı, parmaklarımdan aktı sürgü tokmakları üzerine."*

Morris gözlerini kapadı Aynı anda kupkuru bir ses: "*Quod ubique, quod semper, quod ab omnibus...*"** Forbes arabanın yanı

* *Eshi Ahit*, Ezgiler Ezgisi Kitabı, 5:4 ve 5.5 –ç n.

** "Doğru olan, her zaman, her yerde, herkes için doğrudur." anlamında Latince deyiş

başında, Ramiz'le elele duruyor, iyilik dolu bir gülümseme yüzünü kaplıyordu.

Mimi ne guzel bir giriş planlamıştı böyle. Artık gerçekleşmesinin kaçınılmaz olduğunu kabul ettiği şeye çok elverişli bir başlangıç olmuştu.

O akşam Antonella'yla birlikte Casa Trevisan'da akşam yemeği yedi. Resmiyet açısından son derece keyif veren bir geceydi. *Signora*'nın yaşlı *donna di servizio*'su *costole di manzo** ve yanına muhteşem bir yemek daha, buharda pişmiş *finocchio*§ hazırlamıştı. Antonella gayet sade, siyah bir elbise giyiyordu ama vücudunun kum saatini andıran kıvrımlarını öne çıkaran bir kemer takmıştı. Antika eşyalar ve kasvetli ev bitkilerinden oluşan bir fonda zarif hareketlerle suzulüyordu. Yüzünde korkunç deneyimler geçirmiş olmanın verdiği bir derinlik, feci bir bilgeliğin kapladığı ve çoğalttığı, göze çarpmayan, soluk bir güzellik vardı. Bobo'nun ihaneti, kızkardeşinin ağza alınmayacak kabahati ve kaderi, bütün bunlar yüzünden okunuyordu. Sanki Truva Savaşı'nı ve daha da kötülerini görmüş geçirmiş Yunanlı bir dul kadın gibi, şimdi yalnızca unutmak, unutmak istiyordu.

Hizmetçi sessizce aşağı yukarı gidip gelirken, onlar iş konuştular: Doorways'in gittikçe buyuyen siparişleri, Amen'kalı bir içki dukkanı zincirinin gosterdiği ilgi. Şişeleme bölümlerinin biraz genişletilmesi gerekecekti. Faizler tekrar yüzde onbeşlere gelmişken bu biraz zor olabilirdi ama Morris paranın bir kısmını toparlayabilmek için Via dei Gelsomini'deki dairesini satmaya hazırdı. Muteahhitten hanka bir teklif daha almıştı

Sonra Antonella kendisinin de dairesini satmayı düşündüğünu açıkladı.

"Bu da benim buradan taşınmamı beklediğin anlamına mı geliyor?" diye sordu.

Ama Antonella kesinlikle hayır dedi. Kesinlikle hayır. Casa Trevisan ikisine de yetecek kadar buyuktü, öyle değil mi? Böy-

* Dana pirzola –ç n.

§ Rezene –ç.n

lece tasarruf etmiş olurlardı. "Hem burada hiçbir kötü hatıra yok," diye de ekledi, "ikimiz için de." Bakışlarını pışmış erik ve krema dolu tabağına indirdi.

Politikadan bahsettiler. Bobo'nun vergi teftişlerinden paçayı sıyırmak için güvendiği yerel politikacıların hepsi yeni rüşvet skandalları dalgasında soruşturma altındaydılar. Hükümet yalpalıyordu, seçim kanunlarında devrim niteliğinde değişiklikler yapılmıştı. İtalya değişiyordu. Artık şirketi çok daha farklı bir şekilde idare etmeleri gerekecekti: daha şeffaf, daha dürüst olmalıydılar. Ama bu arada, diye ısrar etti Morris, yardıma ihtiyacı olan insanları işe almak politikasından vazgeçmemeliydiler.

Antonella yüzde yüz aynı fikirdeydi. Bir kâğıda notlar alıyor, fabrikaya yeni bir eklenti için verilen fiyatları, kredi alma imkânlarını tartışıyordu. Bir mimar inşa edecekleri kilisenin çizimlerini yapmaktaydı. Morris'in ağzının suyu akıyordu. Daha önce hiç her şeyi tartışabileceği bir kadınla karşılaşmış mıydı ki? Hayatında hiç böyle özgür, tüm kaygılarından, önyargılarından, şu son acıklı senelere damgasını vurmuş, bitmek bilmeyen coşku ve gazap çatışmasından arınmış gibi hissetmemişti.

Ağzını peçeteye silerken, Antonella şöyle dedi: "Bu arada, Fendtsteig bugün yine benimle konuşmaya geldi."

Birdenbire Morris'in bütün damarları sertleşti. Eğer bir dehşet ifadesi yüzünde derhal belirmediyse bunu yine Bobo'nun bekçi köpeğine borçluydu. Tadına varılmamış bir erik boğazına takılmıştı.

"Davadaki çelişkilere, neticesiz kalmış noktalara işaret etti o kadar."

Morris neredeyse boğazına takılan lokmayı peçetesine öksürecekti ama sonra konuşmayı becerebildi: "Ne gibi mesela?"

Belli ki Antonella bu meseleyi dolaysız ve duygularını karıştırmadan tartışabilecekleri bir noktaya vardırmaya çalışıyordu. "Kwame'nin, şey, Bobo'yu öldürme sebebi hakkında kafasında sorular varmış. Karının onun suçunu örtbas etme sebebi açık değilmiş. Ortadan kaybolduğu gece yapılan isimsiz aramanın

kimden geldiğini merak ediyor. Bobo'nun," burada duraksadı, "kadınının kimliğini merak ediyor." Durdu ve gayet heyecansız bir ses tonuyla ekledi: "Belli ki hâlâ bir şekilde olayla alakan olduğuna inanıyor."

Morris masanın öbür ucunda oturan Antonella'ya gözlerini ayırmadan bakıyor, hizmetçi tabakları topluyordu. Antonella inceden inceye nakışla işlenmiş dantel masa örtüsünün üzerinden, hüzünlü bir ifadeyle ona gülümsedi. Masada duran tuz-biberlik, bizzat *Non-fortuna-sed-labor*'un kendisi için uzman zanaatkârlar tarafından kalıba dökülmüş, yamru yumru bir bağ kütüğüyle desteklenen iki gümüş şarap fıçıcığıydı.

"Diyor ki bir adam sırra kadem basmış, ortada iki de ceset varmış. Bunlara rağmen kimse hapse atılmamış. Bu durumda davayı kapanmış kabul edemezmiş."

Morris içini çekti. Ertesi gün gidip şu adamla konuşmaya karar verdi ve Antonella'ya da böyle söyledi. Gidip adamı görecek, meseleyi masaya yatıracak, konuyu kapanmış, bitmiş kabul etmesinde ısrar edecekti, aksi takdirde bu durum çok aşağılayıcı olmaya başlamıştı artık.

Daha sonra dik arkalıklı bir divana geçip, birlikte *Esinleme*'den bir pasaj okuduktan sonra, saat on buçuğa doğru, kapıda iffetli bir öpücük paylaşıp, akşamı sona erdirdiler. "Zavallı yanağın," dedi Antonella, parmağını nazikçe yüzündeki yaralara uzatırken. "Olan biten bütün bu korkunç şeylerden sonra ailemizle karşılaşmanın büyük talihsizlik olduğunu düşünüyor olmalısın."

"Hiç de değil," diye karşılık verdi Morris. Yumuşacık bakan mavi gözleriyse şöyle diyor olmalıydı: sana sahip olduktan sonra olan bitenlerin ne önemi var...

Yatağına uzanmış, Mimi'yi seyrediyordu. Şu günlerde odayı mumlarla aydınlatmak hoşuna gidiyordu. Mumun titrek alevi tabloyu canlandırıyor, yüzünde gölgeler oynatıyor, gözlerinden rengârenk parıltılar çıkartıyordu. Telefon çaldığında, minnettarlık gösterileri insanı hasta eden Forbes'la alelacele ilgilendi. An-

laşılan adam gidip Stan'le çoktan temas kurmuş, Villa Catulus'ta ona yer olmadığını söylemişti. Güzel. Daha sonra sırtını yatağın arkalığına vererek, doğrulup oturdu ve ilham vermesi için Mimi'yi seyrederken, bir kere daha bütün gerçekleri bir araya getirdi, bütün bu nahoş olaylar zincirini, ihanetleri, şantajları, ahmaklıkları, kötü niyetleri, şehveti, şahane niyetleri bir sıraya dizdi. Sonra da hepsini hayal gücünün kaleydeskopuna fırlatıp, bir oraya bir buraya çalkalanırken sonunda tutarlı ve ansızın kendini apaçık eden, nihayet her şeyi açıklayan bir çeşit izafiyet teorisi gibi Fendtsteig'a sunabileceği bir örüntünün meydana çıkmasını bekledi.

Bu pek de nahoş olmayan, hafif çapta bir baş dönmesi hissi uyandırmıştı. Mimi'yle birlikte Ostia'daki o gece kumsalda yatıp, yıldızlı gökte desenler ararken de böyle olmuştu. İnsan çözmesi çok zor olan ama yine de bir çözümü olduğu bilinen bulmacalarla uğraşırken de aynı şeyi hissedebilirdi. Verdiği ıstırabın sebebi de buydu zaten. Kesinlikle bir çözümü vardı. Çözümü olmasaydı, o zaman uğraşmaz, kendi haline bırakırdı.

Metresiyle kaçan Bobo'nun Kwame ve Paola'nın ölümlerinden sorumlu olabileceği fikri Mimi'nin yüzüne belli belirsiz bir gülümsemeden çok daha fazlasını getirdi.

Peki o aşk mektubundaki el yazısı kendi karısınınkiyle karşılaştırılmış mıydı? Paola kırk yılda bir kalemi kâğıda değdirdiğine göre, kendisi bile o yazının karısının olmadığından nasıl emin olabilirdi? Karısının yazısını görse tanımazdı ki!

O aramayı Paola'nın yapmış olmasının mantık dışı olmayacağı bazı durumlar hayal edebiliyordu. Mesela Kwame Morris'in suçlu olduğunu ona söylemişse, Morris'i korumak için yapmış olabilirdi. Fakat tabii ki, arayanın cinsiyetini polisten öğrenmesi bir türlü mümkün olmamıştı.

O aramayı bir çeşit uyurgezer, cinayet-sonrası transında kendisinin yapmış olabileceği hipoteziyse Morris Duckworth'un zihni dediğimiz o sonsuz çarpık aynalar koridorunda neşe ve dehşetin birbirlerini yansıttığı bir baş dönmesi yaratıyordu.

Zındelik veren bir düşünceydi bu

Sabahın erken saatlerine kadar böyle devam ettikten sonra Morris sonunda her şeyi kendi haline bırakmaya karar verdi. Bu gerçekleri asla tutarlı bir çizgide birleştiremeyecekti. Sonuçta hemen hemen herkes hayatın anlamını bulmaya çabalarken böyle bir başarısızlığa uğrardı. Fendtsteig'in daha uzun yıllar boyunca tadını çıkaracağı yenilgiden daha fazla bir şey ifade etmiyordu. Evet, diye düşündü Morris, evet, yalnızca bir insanoğlu olduğunu kabul edecek, sürdürebileceği tek yaşam tarzını seçecekti: günden güne, elde avuçta ne varsa onu yiyerek.

"Senin elinden ben yiyeceğim," dedi tablodaki hayal.

Mum eriyordu. Ölüyor, titreşerek tekrar canlanıyordu. Alev Mimi'nin elbisesinin mavi kadifesinde yatan beyaz elin parmaklarını kıpırdatıyor, dudaklarının köşelerini kaldırıyordu.

"Morri," dedi. "Morri!"

Morris o zaman anladı ki artık yeterdi. Durup dinlenme noktasına ulaşmıştı. Daha fazla bir şey yapmasına ihtiyaç yoktu

Sevgili Mimi'nin zenginliğe ve İtalyanlığa düşkün, acımasız ve çaresiz İngilizce öğretmeni Morris Duckworth, Patricia Highsmith'in Ripley'ine benzetilmişti. *Sevgili Mimi*'nin devamı niteliğindeki bu romandaysa, Morris'in hırslarıyla kibrine eşlik eden "iyi" kalma arzusu, psikozları ve çırpınışları, onu soğuk Ripley'den tamamen ayırıyor. Morris her şeye hâkim, soğukkanlı bir katil değil, tutkulu, sevilmek için çırpınan bir psikopat. Burnunun ucunu göremeyen, etrafında olup bitenlerden habersiz bir estet. Tim Parks, onun görmediği gerçekleri dolaylı yollardan sezdirir, gördüğü hayaletleri de Morris'in omuz başından bire bir bize gösterirken her zamanki ustalığını sergiliyor. *Mimi'nin Hayaleti* benzersiz bir gerilim romanı. Kara mizahla yoğrulmuş ama karanlık değil, rengârenk.

Morris yüzünü elleriyle kapamıştı.
Şimdi bu zenciyi de öldürmesi gerektiğinin
dehşetle farkına varıyordu. Bu çok korkunçtu işte.
Hem zaten, nasıl yapacaktı ki? Oğlanın boyu bir doksandı.
Ve Kwame'yi öldürmeyi istemiyordu o. Elleri yapmayı reddeder,
bedeni isyan ederdi, çünkü bu çocuktan hoşlanıyordu.
Şimdiden bir yaprak gibi titremeye başlamış, kollarında ve bacaklarında
kasları seğirmeye başlamıştı. Gerçeklikte bağı tamamen kopmuş bir halde,
bağırdı: "Mimi, sevdiğim insanları öldürmeyeceğim artık.
Yapmayacağım. Ne pahasına olursa olsun."

"İnsanlar neden gidip Etna'nın
eteklerinde yaşarlardı ki mesela?
Tehlike yaşama daha derin bir anlam
katıyordu da ondan. Paola gibi bir
sapkınla, arabada saksofon çektikten
sonra deri kaplama vites koluyla kendini
boşaltan küçük bir kaltakla evli olmanın
bile bir keyfi vardı. Şu vites kolunun
kokup kokmadığını kontrol etmeliydi."

ISBN 978-605-4244-13-3
9 786054 244133